

Nauka i technika w 2022 r.

Science and technology in 2022

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Urząd Statystyczny w Szczecinie Statistical Office in Szczecin

Warszawa, Szczecin 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Szczecinie. Ośrodek Statystyki Nauki, Techniki, Innowacji i Społeczeństwa Informacyjnego
Statistical Office in Szczecin. Centre for Science, Technology, Innovation and Information Society Statistics

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Wegner

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Betiuk, Mateusz Gumiński, Mariola Jaśków, Patrycja Krupska, Mariola Kwiatkowska,
Lidia Leśniowska, Kacper Litwin, Aneta Malesza, Joanna Małoszuk, Magdalena Orczykowska, Urszula Orzechowska,
Joanna Piotrowska, Marta Prusakowska

Prace redakcyjne

Editorial work

Beata Rzymek

Tłumaczenie

Translation

Katarzyna Juszcak

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Żaklina Chudzińska

ISSN 1507-1294

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/nauka-i-technika-spoleczenstwo-informacyjne/>
<https://stat.gov.pl/en/topics/science-and-technology/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Badania naukowe i prace rozwojowe coraz częściej wpisują się w działalność polskich przedsiębiorstw i instytucji. Stanowią fundamentalną aktywność wpływającą na rozwój innowacyjnej gospodarki. Wyniki prowadzonej aktywności badawczej i rozwojowej pozwalają kreować świadomość podmiotów gospodarczych w zakresie potrzeb inwestowania i wdrażania efektów projektów B+R. Wykorzystanie nauki, jej osiągnięć i wysoki poziom zaawansowania prac rozwojowych wpływają na proces tworzenia nowych produktów oraz na wzrost efektywności gospodarowania posiadanymi zasobami. Rezultatami podejmowania tego typu działań mogą być poprawa kondycji firmy, jak również umocnienie pozycji podmiotu gospodarczego na rynku.

W publikacji *Nauka i technika w 2022 r.* analizie poddane zostały informacje uzyskane w badaniach GUS, a także niektóre wyniki z innych krajów. Zakres opracowania obejmuje między innymi zagadnienia dotyczące nakładów na działalność badawczą i rozwojową, zasobów ludzkich dla nauki i techniki, działalności innowacyjnej, biotechnologii i nanotechnologii, stopnia zaawansowania techniki oraz zaangażowania wiedzy, a także ochrony własności przemysłowej.

Zapraszamy Państwa do zapoznania się z niniejszą publikacją, przygotowaną przez zespół pracowników Ośrodka Statystyki Nauki, Techniki, Innowacji i Społeczeństwa Informacyjnego w Urzędzie Statystycznym w Szczecinie. Zachęcamy również do skorzystania z innych publikacji opracowanych przez ten ośrodek: *Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2023 r.*, *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w Polsce w latach 2020–2022* oraz *Działalność badawcza i rozwojowa w Polsce w 2022 r.*

Pragniemy podziękować wszystkim współpracującym osobom i instytucjom, w szczególności: Ministerstwu Edukacji i Nauki, Ministerstwu Finansów, Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowemu Centrum Nauki. Planując dalszy rozwój badań z zakresu nauki i techniki będziemy wdzięczni za każdą sugestię dotyczącą zawartości niniejszej publikacji oraz zakresu prowadzonych badań statystycznych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Magdalena Wegner

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Szczecin, marzec 2024 r.

Preface

Scientific research and experimental development are more and more frequently incorporated into activities of Polish enterprises and institutions. They constitute a fundamental activity affecting the development of innovative economy. The results of conducted research and experimental development allow fostering awareness among economic entities in relation to the need of investing and implementing outcomes of R&D projects. Using science, its developments and the high level of advancement of experimental development impact the process of creating new products and increasing effectiveness in managing owned resources. Improving condition of an enterprise as well as strengthening an enterprise's position on the market can be the results of undertaking such activities.

In the publication *Science and technology in 2022* data collected via surveys conducted by Statistics Poland and results of surveys conducted in other countries were analysed. The scope of the publication includes, among others, issues concerning expenditures on research and development, human resources in science and technology, innovation activities, biotechnology and nanotechnology, level of technology advancement, level of knowledge intensity as well as industrial property protection.

We invite you to acquaint yourselves with the following publication prepared by the employees of the Centre for Science, Technology, Innovation and Information Society Statistics in the Statistical Office in Szczecin. We also encourage studying other publications prepared by the Centre: *Information society in Poland in 2023*, *Innovation activities of enterprises in the years 2020–2022* and *Research and experimental development in Poland in 2022*.

We would like to thank all persons and institutions cooperating with us, in particular: the Ministry of Education and Science, the Ministry of Finance, the Patent Office of the Republic of Poland, the National Centre for Research and Development, the National Science Centre. Taking into account further development of science and technology surveys, we will be grateful for all suggestions concerning the content of this publication and the scope of conducted statistical surveys.

Director
of the Statistical Office in Szczecin

Magdalena Wegner

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Szczecin, March 2024

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis treści.	5
Contents	5
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	11
List of charts	11
Spis map	17
List of maps	17
Objaśnienia znaków umownych	19
Symbols.	19
Ważniejsze skróty	19
Major abbreviations.	19
Synteza	21
Executive summary	23
1. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R)	25
1. Research and experimental development (R&D).	25
1.1. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową	26
1.1. Expenditure on research and development	26
1.2. Aparatura naukowo-badawcza	37
1.2. Research equipment	37
1.3. Personel w działalności badawczej i rozwojowej	40
1.3. R&D personnel.	40
1.4. Wpływ pandemii COVID-19 na działalność badawczą i rozwojową.	52
1.4. Impact of the COVID-19 pandemic on research and development	52
2. Zasoby ludzkie dla nauki i techniki	57
2. Human resources in science and technology (HRST)	57
2.1. Napływ do zasobów ludzkich dla nauki i techniki wyróżnionych ze względu na wykształcenie	57
2.1. HRST inflows – education.	57
2.2. Kategorie zasobów ludzkich dla nauki i techniki	63
2.2. Categories of HRST	63
3. Bibliometria	75
3. Bibliometrics	75
4. Stopień zaawansowania techniki w Przetwórstwie przemysłowym oraz zaangażowania wiedzy w usługach	83
4. Technology advancement in Manufacturing and knowledge intensity in services	83
4.1. Zaawansowanie techniki w Przetwórstwie przemysłowym	85
4.1. Technology advancement in Manufacturing.	85

	Str. Page
4.2. Zaangażowanie wiedzy w usługach (sekcje G–U)89
4.2. Knowledge intensity in services (sections G–U)89
4.3. Handel produktami wysokiej techniki90
4.3. High-technology product trade90
5. Działalność innowacyjna95
5. Innovation activity95
6. Ochrona własności przemysłowej99
6. Industrial property protection99
6.1. Zgłoszenia i udzielanie praw ochrony własności przemysłowej99
6.1. Applications and granting industrial property rights99
6.2. Aktywność w zakresie ochrony własności przemysłowej	114
6.2. Industrial property protection activity	114
7. Biotechnologia	119
7. Biotechnology	119
7.1. Przedsiębiorstwa biotechnologiczne	119
7.1. Biotechnology Firms	119
7.2. Działalność badawcza i rozwojowa w zakresie biotechnologii	125
7.2. Biotechnology research and development	125
8. Nanotechnologia	137
8. Nanotechnology	137
8.1. Przedsiębiorstwa nanotechnologiczne	137
8.1. Nanotechnology firms	137
8.2. Działalność badawcza i rozwojowa w zakresie nanotechnologii	141
8.2. Nanotechnology R&D	141
Uwagi metodologiczne	149
Methodological notes	175
ANEKSY	199
ANNEXES	199

Spis tablic

List of tables

Tablica Table	Str. Page
1.	Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) Research and experimental development (R&D)
1.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według sektorów finansujących oraz sektorów wykonawczych. 29 Intramural expenditure on R&D by funding sectors and sectors of performance
2.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według rodzajów działalności B+R oraz sektorów wykonawczych. 31 Intramural expenditure on R&D by types of R&D and sectors of performance
3.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków i makroregionów 35 Intramural expenditure on R&D by origin of funds and macroregions
4.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według rodzajów działalności B+R oraz makroregionów w 2022 r. 36 Intramural expenditure on R&D by type of R&D and macroregions in 2022
5.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według dziedzin B+R oraz makroregionów . 37 Intramural expenditure on R&D by fields of R&D and macroregions
6.	Aparatura naukowo-badawcza według sektorów wykonawczych 38 Research equipment by sectors of performance
7.	Aparatura naukowo-badawcza według makroregionów w 2022 r. 39 Research equipment by macroregions in 2022
8.	Personel B+R według wykształcenia i sektorów wykonawczych 41 R&D personnel by educational level and sectors of performance
9.	Personel B+R według głównych grup, funkcji i sektorów wykonawczych 42 R&D personnel by main groups, R&D function and sectors of performance
10.	Badacze w personelu wewnętrznym B+R według grup wieku i sektorów wykonawczych 44 Researchers in internal R&D personnel by age groups and sectors of performance
11.	Personel B+R (w EPC) według głównych grup, funkcji i sektorów wykonawczych w 2022 r. 47 R&D personnel (in FTE) by main groups, R&D function and sectors of performance in 2022
12.	Personel B+R (w EPC) według dziedzin B+ R oraz sektorów wykonawczych w 2022 r. . 49 R&D personnel (in FTE) by fields of R&D and sectors of performance in 2022
13.	Personel B+R według wykształcenia i makroregionów w 2022 r. 50 R&D personnel by educational level and macroregions in 2022
14.	Badacze w personelu wewnętrznym według grup wieku i makroregionów w 2022 r. . 51 Researchers in internal R&D personnel by age groups and macroregions in 2022.
15.	Personel B+R (w EPC) według głównych grup, funkcji i makroregionów w 2022 r. . . . 51 R&D personnel (in FTE) by main groups, R&D function and macroregions in 2022
16.	Personel B+R (w EPC) według głównych grup, funkcji i makroregionów w 2022 r. . . . 52 R&D personnel (in FTE) by main groups, R&D function and macroregions in 2022

Tablica Table		Str. Page
17.	Działalność B+R związana z pandemią COVID-19 według sektorów wykonawczych w 2022r.	54
	Research and development related to the COVID-19 pandemic by sectors of performance in 2022	
3.	Bibliometria Bibliometrics	
1 (18).	Dokumenty z polską afiliacją według dziedzin tematycznych w 2022 r.	77
	Documents affiliated polish author by subject areas in 2022	
2 (19).	Dokumenty z polską afiliacją tworzone we współpracy międzynarodowej według dziedzin tematycznych w 2022 r.	80
	Documents affiliated polish author in international cooperation by subject areas in 2022	
4.	Stopień zaawansowania techniki w Przetwórstwie przemysłowym oraz zaangażowania wiedzy w usługach Technology advancement in Manufacturing and knowledge intensity in services	
1 (20).	Innowacyjność i naukochłonność w przedsiębiorstwach Przetwórstwa przemysłowego według poziomów techniki w 2022 r.	85
	Innovativeness and knowledge intensity in Manufacturing enterprises by level of technology in 2022	
5.	Działalność innowacyjna Innovation activity	
1 (21).	Nakłady na działalność innowacyjną w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób według rodzajów działalności innowacyjnej.	96
	Expenditure on innovation activity in economic entities employing more than 49 persons by type of innovation activity	
2 (22).	Nakłady na działalność innowacyjną w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób według źródeł finansowania.	97
	Expenditure on innovation activity in economic entities employing more than 49 persons by source of funds	
6.	Ochrona własności przemysłowej Industrial property protection	
1 (23).	Ochrona własności przemysłowej w Polsce.	100
	Industrial property protection in Poland	
2 (24).	Zgłoszenia wynalazków przez krajowe podmioty gospodarcze według rodzaju działalności pierwszego zgłaszającego w 2022 r.	104
	Patent applications filed by domestic business entities by type of activity of the first applicant in 2022	
3 (25).	Wybrane wskaźniki aktywności patentowej w Polsce	105
	Selected patent activity indicators in Poland	
4 (26).	Zgłoszenia wynalazków w Europejskim Urzędzie Patentowym według krajów Unii Europejskiej	112
	European patent applications filed with the European Patent Office by EU countries	

Tablica Table	Str. Page
5 (27).	Patenty udzielone przez Europejski Urząd Patentowy według krajów Unii Europejskiej 113 Patents granted by the European Patent Office, breakdown by EU countries
6 (28).	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według klas wielkości w latach 2020–2022. 115 Industrial enterprises which filed patent applications and were granted patent protection by size classes in the years 2020–2022
7 (29).	Przedsiębiorstwa z sektora usług, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według klas wielkości w latach 2020–2022. 116 Service enterprises which filed patent applications and were granted patent protection by size classes in the years 2020–2022
8 (30).	Podmioty w działalności B+R, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według sektorów wykonawczych w 2022 r. 117 Entities in R&D which filed patent applications and were granted patent protection by sectors of performance in 2022
9 (31).	Podmioty z sektora przedsiębiorstw, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według klas wielkości i sektorów własności w 2022 r. 118 BES entities which filed patent applications and were granted patent protection by size classes and ownership sectors in 2022
7.	Biotechnologia
	Biotechnology
1 (32).	Przedsiębiorstwa biotechnologiczne 119 Biotechnology Firms
2 (33).	Nakłady wewnętrzne przedsiębiorstw biotechnologicznych w 2022 r. 122 Intramural expenditure of Biotechnology Firms in 2022
3 (34).	Pracujący w przedsiębiorstwach biotechnologicznych w 2022 r. 124 Biotechnology employees in firms in 2022
4 (35).	Sprzedaż produktów przedsiębiorstw biotechnologicznych w 2022 r. 124 Sales of products of Biotechnology Firms in 2022
5 (36).	Podstawowe dane o działalności B+R w zakresie biotechnologii 126 Selected data on biotechnology R&D
6 (37).	Nakłady na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii według głównych kategorii nakładów oraz sektorów wykonawczych w 2022 r. 127 Biotechnology R&D expenditure by main types of expenditure and by sector of performance 2022
7 (38).	Personel B+R w działalności biotechnologicznej według sektorów wykonawczych w 2022 r. 129 Biotechnology R&D personnel by sectors of performance in 2022
8 (39).	Przedsiębiorstwa biotechnologiczne prowadzące działalność w biotechnologii według wybranych krajów 135 Biotechnology firms conducting biotechnology activities by selected countries
9 (40).	Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w biotechnologii w nakładach wewnętrznych na działalność B+R w przedsiębiorstwach według wybranych krajów . . 136 Biotechnology R&D intramural expenditure as the share of R&D intramural expenditure in firms by selected countries

Tablica Table	Str. Page
8.	Nanotechnologia Nanotechnology
1 (41).	Przedsiębiorstwa według głównego obszaru zastosowania nanotechnologii 138 Firms by main areas of nanotechnology applications
2 (42).	Sprzedaż wyrobów w przedsiębiorstwach nanotechnologicznych 139 Sales of goods in nanotechnology firms
3 (43).	Podmioty prowadzące prace B+R w zakresie nanotechnologii według sektorów wykonawczych 141 Entities performing R&D in nanotechnology by sectors of performance
4 (44).	Nakłady wewnętrzne na prace B+R w zakresie nanotechnologii 142 Nanotechnology R&D intramural expenditures
5 (45).	Personel B+R w nanotechnologii według sektorów wykonawczych. 143 Nanotechnology R&D personnel by sectors of performance
6 (46).	Podmioty prowadzące prace B+R według sektorów wykonawczych i obszarów zastosowania nanotechnologii w 2022 r. 145 Areas of nanotechnology applications in R&D by sectors of performance in 2022
7 (47).	Przedsiębiorstwa nanotechnologiczne prowadzące działalność B+R w nanotechnologii według wybranych krajów 147 Nanotechnology R&D firms conducting nanotechnology activities by selected countries
8 (48).	Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w zakresie nanotechnologii w nakładach wewnętrznych na działalność B+R w przedsiębiorstwach według wybranych krajów 148 Nanotechnology R&D intramural expenditure as the share of R&D intramural expenditure in firms by selected countries

Spis wykresów

List of charts

Wykres Chart		Str. Page
1.	Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) Research and experimental development (R&D)	
1.	Wskaźnik intensywności prac B+R (GERD/PKB) w krajach Unii Europejskiej w 2022 r. 26 R&D intensity (GERD/GDP) in EU in 2022	26
2.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według sektorów wykonawczych w krajach Unii Europejskiej w 2022 r. 27 Intramural expenditure on R&D by sectors of performance in European Union in 2022	27
3.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków i sektorów wykonawczych 28 Intramural expenditure on R&D by origin of funds and sectors of performance	28
4.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw według rodzajów kosztów, sektorów własności i klas wielkości w 2022 r. 30 Business enterprise intramural expenditure on R&D by type of costs, ownership sectors and size classes in 2022	30
5.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw według dziedzin B+R, sektorów własności i klas wielkości w 2022 r. 32 Business enterprise intramural expenditure on R&D by fields of R&D, ownership sectors and size classes in 2022	32
6.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw według sekcji i działów PKD 2007 33 Business enterprise intramural expenditure on R&D by sections and divisions of NACE Rev. 2	33
7.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według celów społeczno-ekonomicznych i sektorów wykonawczych w 2022 r. 33 Intramural expenditure on R&D by socioeconomic objectives and sectors of performance in 2022	33
8.	Personel B+R według płci, głównych grup i sektorów wykonawczych 40 R&D personnel by sex, main groups and sectors of performance	40
9.	Personel wewnętrzny sektora przedsiębiorstw według dziedzin B+R, klas wielkości i sektorów własności w 2022 r. 45 Internal R&D personnel in BES by fields of R&D, size classes and ownership sectors in 2022	45
10.	Personel B+R (w EPC) według płci, głównych grup i sektorów wykonawczych 46 R&D personnel (in FTE) by sex, main groups and sectors of performance	46
11.	Personel B+R (w EPC) według dziedzin B+R oraz sektorów wykonawczych 48 R&D personnel (in FTE) by fields of R&D and sectors of performance	48
12.	Wpływ pandemii COVID-19 na nakłady na działalność B+R według sektorów wykonawczych w 2022 r. 53 Impact of COVID-19 pandemic on expenditure on R&D by sectors of performance in 2022	53

Wykres Chart	Str. Page
13.	54
Wpływ pandemii COVID-19 na liczebność personelu B+R według sektorów wykonawczych w 2022 r.	Impact of COVID-19 pandemic on expenditure on R&D by sectors of performance in 2022
14.	55
Wpływ pandemii COVID-19 na organizację i przebieg procesów związanych z działalnością B+R oraz zakres przedmiotowy prowadzonych prac B+R według sektorów wykonawczych w 2022 r.	Impact of COVID-19 pandemic on organisation and course of processes related to R&D and object scope of performed R&D by sectors of performance in 2022
2.	
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki	
Human resources in science and technology (HRST)	
1 (15).	58
Studenci według płci	Students by sex
2 (16).	58
Cudzoziemcy studiujący w Polsce według dziedzin kształcenia	Foreign students in tertiary education in Poland by field of education
3 (17).	59
Cudzoziemcy studiujący w Polsce według krajów pochodzenia w roku akademickim 2022/23	Foreign students in tertiary education in Poland by countries of origin in academic year 2022/23
4 (18).	60
Absolwenci według płci	Graduates by sex
5 (19).	62
Nadane stopnie naukowe doktora według płci	Awarded PhD degrees by sex
6 (20).	62
Nadane stopnie naukowe doktora habilitowanego według płci	Awarded habilitated doctor's degrees by sex
7 (21).	63
Nadane tytuły profesora według płci	Awarded titles of professor by sex
8 (22).	63
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki według płci	HRST by sex
9 (23).	64
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie według płci	HRSTE by sex
10 (24).	64
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód według płci . . .	HRSTO by sex
11 (25).	65
Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki według płci	HRSTC by sex
12 (26).	65
Specjaliści i inżynierowie według płci	SE by sex
13 (27).	67
Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo według wielkich grup zawodów w 2022 r.	HRSTC by large occupational groups as the share of total labour force in 2022
14 (28).	68
Udział rdzenia w zasobach ludzkich dla nauki i techniki oraz udział zasobów w populacji ogółem w 2022 r.	HRSTC as the share of HRST and HRST as the share of total population in 2022

Wykres Chart		Str. Page
15 (29).	Struktura zasobów ludzkich dla nauki i techniki według kategorii w 2022 r. Structure of HRST by category in 2022	69
16 (30).	Struktura zasobów ludzkich wyróżnionych ze względu na zawód według grup zawodów w 2022 r. Structure of HRSTO by occupation groups in 2022	70
17 (31).	Specjaliści i inżynierowie według płci jako odsetek ogółu populacji aktywnej zawodowo w 2022 r. Scientists and engineers by sex as percentage of labour force in 2022	71
3.	Bibliometria Bibliometrics	
1 (32).	Dokumenty opublikowane na 1000 mieszkańców Published documents per 1000 inhabitants	75
2 (33).	Liczba opublikowanych dokumentów w przeliczeniu na 1 badacza (w EPC) w krajach Unii Europejskiej. List of published documents per 1 researcher (in FTE) in EU countries	76
3 (34).	Publikacje cytowane i niecytowane afiliowane przez polskich autorów Cited and uncited documents affiliated polish authors	79
4 (35).	Cytowania na 1 dokument Citations per 1 documents	79
4.	Stopień zaawansowania techniki w Przetwórstwie przemysłowym oraz zaangażowania wiedzy w usługach Technology advancement in Manufacturing and knowledge intensity in services	
1 (36).	Pracujący według stopnia zaawansowania techniki oraz stopnia zaangażowania wiedzy w 2022 r.. Structure of employment by level of technology advancement and knowledge intensity in 2022	83
2 (37).	Struktura liczby podmiotów, przychodów netto ze sprzedaży oraz eksportu produktów w przedsiębiorstwach Przetwórstwa przemysłowego według poziomu techniki w 2022 r. Number of entities, net revenues from sale of products and export of products in Manufacturing enterprises by level of technology in 2022	86
3 (38).	Struktura pracujących w Przetwórstwie przemysłowym według poziomu techniki w 2022 r.. Structure of employment in Manufacturing section by level of technology in 2022	87
4 (39).	Struktura pracujących w usługach (sekcje G–U) według stopnia zaangażowania wiedzy w 2022 r.. Structure of employment in services (sections G–U) by knowledge intensity in 2022	89
5 (40).	Import i eksport produktów wysokiej techniki (ceny bieżące). Import and export of high-technology products (current prices)	90
6 (41).	Udział importu i eksportu produktów wysokiej techniki w imporcie i eksporcie ogółem Import and export of high-technology products as the share of total import and export	90

Wykres Chart	Str. Page
7 (42).	91
Bilans handlu produktami wysokiej techniki (w mld zł – ceny bieżące)	Balance of trade in high-technology products (in billion PLN – current prices)
6.	
Ochrona własności przemysłowej	
Industrial property protection	
1 (43).	99
Zgłoszenia wynalazków w Urzędzie Patentowym RP	Patent applications to the Patent Office of the Republic of Poland
2 (44).	100
Patenty udzielone przez Urząd Patentowy RP	Patents granted by the Patent Office of the Republic of Poland
3 (45).	102
Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP oraz udzielone patenty według działów Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej w 2022 r.	Patent applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland and patents granted by the International Patent Classification sections in 2022
4 (46).	103
Zgłoszenia wynalazków i wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe według pierwszego zgłaszającego w 2022 r.	Patent applications and utility model applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland by the first applicant in 2022
5 (47).	103
Zgłoszenia wynalazków i wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe według pierwszego zgłaszającego w 2022 r.	Patent applications and utility model applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland by the first applicant in 2022
6.(48).	104
Zgłoszenia wynalazków dokonane przez osoby fizyczne oraz udzielone patenty według płci zgłaszającego w 2022 r.	Patent applications and utility model applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland by the first applicant in 2022
7 (49).	106
Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 mln mieszkańców według województw w 2022 r.	Patent applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland per million inhabitants by voivodships in 2022
8 (50).	107
Zgłoszenia wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 mln mieszkańców według województw w 2022 r.	Utility model applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland per million inhabitants by voivodships in 2022
9 (51).	110
Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty zagraniczne w Urzędzie Patentowym RP oraz udzielone im patenty według wybranych krajów w 2022 r.	Patent applications filed by foreign entities with the Patent Office of the Republic of Poland and patents granted to them by selected countries in 2022
10 (52).	111
Uprawomocnione patenty europejskie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej według wybranych krajów	European patents validated on the territory of the Republic of Poland by selected countries
11 (53).	112
Zgłoszenia wynalazków dokonane przez polskie podmioty w Europejskim Urzędzie Patentowym	Patent applications filed by Polish entities with the European Patent Office

Wykres Chart	Str. Page
12 (54).	Patenty udzielone polskim podmiotom przez Europejski Urząd Patentowy 113 Patents granted to Polish entities by the European Patent Office
13 (55).	Udział przedsiębiorstw, które zgłosiły własność przemysłową do ochrony w Urzędzie Patentowym RP w latach 2020–2022 w liczbie przedsiębiorstw ogółem. 115 Share of enterprises which filed industrial property applications with the Patent Office of the Republic of Poland in the years 2020–2022 in total enterprises
14 (56).	Udział podmiotów, które zgłosiły własność przemysłową do ochrony w Urzędzie Patentowym RP w liczbie podmiotów w działalności B+R w 2022 r. 116 Share of entities which filed industrial property applications with the Patent Office of the Republic of Poland in entities in R&D in 2022
7.	Biotechnologia
	Biotechnology
1 (57).	Przedsiębiorstwa biotechnologiczne według rodzaju zaangażowania w biotechnologię 120 Biotechnology Firms by type of involvement in biotechnology
2 (58).	Nakłady wewnętrzne przedsiębiorstw biotechnologicznych na działalność w dziedzinie biotechnologii oraz ich udział w krajowych nakładach wewnętrznych przedsiębiorstw na B+R. 121 Intramural biotechnology expenditure of biotech firms and the share of intramural expenditure on biotechnological R&D activity of firms in BERD
3 (59).	Struktura nakładów wewnętrznych przedsiębiorstw na działalność w zakresie biotechnologii w 2022 r. 122 Structure of biotechnology intramural expenditure of firms in 2022
4 (60).	Struktura nakładów wewnętrznych według obszaru zastosowania biotechnologii w 2022 r. 123 Structure of intramural expenditure by areas of biotechnology applications in 2022
5 (61).	Pracujący w dziedzinie biotechnologii w przedsiębiorstwach. 123 Biotechnology personnel in firms
6 (62).	Przedsiębiorstwa biotechnologiczne według podjętych działań związanych z COVID-19 w 2022 r. 125 Biotechnology Firms by taken actions related to COVID-19 in 2022
7 (63).	Relacja nakładów wewnętrznych na B+R w dziedzinie biotechnologii do krajowych nakładów wewnętrznych na działalność B+R (GERD) 126 Ratio of intramural biotech R&D expenditure to GERD
8 (64).	Odsetek podmiotów w sektorach wykonawczych według rodzaju prowadzonej działalności badawczej i rozwojowej w zakresie biotechnologii w 2022 r. 127 Percentage of entities by types of biotechnology R&D in sectors of performance in 2022
9 (65).	Personel B+R w działalności biotechnologicznej według sektorów wykonawczych w 2022 r. 128 Biotechnology R&D personnel by sectors of performance in 2022
10 (66).	Struktura personelu w działalności B+R w zakresie biotechnologii według wykształcenia w 2022 r. 129 Structure of biotechnology R&D personnel by education level in 2022
11 (67).	Personel B+R w działalności biotechnologicznej według płci w 2022 r. 130 Biotechnology R&D personnel by sex in 2022

Wykres Chart	Str. Page
12 (68). Liczba uzyskanych patentów w dziedzinie biotechnologii	130
Patent protection in the field of biotechnology	
13 (69). Podmioty według stosowanych technik biotechnologicznych w działalności B+R w sektorach wykonawczych w 2022 r.	131
Entities by biotechnology techniques used in R&D by sectors of performance in 2022	
14 (70). Podmioty prowadzące działalność B+R w zakresie biotechnologii według obszaru zastosowania biotechnologii w sektorach wykonawczych w 2022 r.	132
Entities performing biotechnology R&D by areas of biotechnology applications in sectors of performance in 2022	
15 (71). Odsetek przedsiębiorstw wskazujących bariery w działalności B+R w zakresie biotechnologii w 2022 r.	131
Percentage of enterprises indicating obstacles to biotechnology R&D in 2022	
16 (72). Podmioty według podjętych działań związanych z COVID-19 w działalności badawczej i rozwojowej w 2022 r.	134
Entities by taken actions related to COVID-19 in R&D in 2022	
 8. Nanotechnologia Nanotechnology	
1 (73). Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie nanotechnologii według rodzaju działalności.	137
Nanotechnology firms by types of activities	
2 (74). Nakłady wewnętrzne w przedsiębiorstwach nanotechnologicznych na działalność w zakresie nanotechnologii	139
Nanotechnology Intramural expenditure of nanotechnology firms	
3 (75). Struktura sprzedaży wyrobów w przedsiębiorstwach nanotechnologicznych według rynków zbytu w 2022 r.	140
Structure of sales of goods in nanotechnology firms by sales markets in 2022	
4 (76). Źródła pochodzenia infrastruktury lub sprzętu wykorzystywanego w działalności w dziedzinie nanotechnologii w przedsiębiorstwach	140
Sources the infrastructure or equipment used in nanotechnology firms	
5 (77). Personel w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie nanotechnologii	141
Personnel in firms engaged in nanotechnology	
6 (78). Podmioty według rodzaju prowadzonych prac B+R w zakresie nanotechnologii w 2022 r.	142
Entities in institutional sectors by types of nanotechnology R&D in 2022	
7 (79). Badacze w personelu B+R w działalności nanotechnologicznej.	143
Researchers in nanotechnology R&D personnel	
8 (80). Personel B+R w nanotechnologii według poziomu wykształcenia.	144
Nanotechnology R&D personnel by education level	
9 (81). Przedsiębiorstwa, które prowadziły współpracę badawczą (partnerską) w działalności B+R w nanotechnologii według instytucji partnerskich	146
Firms which participated in research (partner) cooperation in nanotechnology R&D by partner institutions	

Spis map

List of maps

Mapa Map	Str. Page
1.	Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) Research and experimental development (R&D)
1.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca według makroregionów w 2022 r. 34 Intramural expenditure on R&D per capita by macroregions in 2022
2.	Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2022 r. 35 Share of external funds in intramural expenditure on R&D by subregions in 2022
3.	Udział nakładów na prace rozwojowe w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2022 r. 36 Share of expenditure on experimental development in intramural expenditure on R&D by subregions (NUTS3) in 2022
4.	Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej według podregionów w 2022 r. 39 Degree of consumption of the research equipment by subregions in 2022
5.	Personel wewnętrzny B+R na 1000 pracujących według makroregionów w 2022 r. 49 Internal R&D personnel in R&D per 1000 persons employed by macroregions in 2022
6.	Udział badaczy w personelu wewnętrznym B+R według podregionów w 2022 r. 50 Share of researchers in internal R&D personnel by subregions in 2022
2.	Zasoby ludzkie dla nauki i techniki Human resources in science and technology (HRST)
1 (7).	Zasoby ludzkie dla nauki i techniki jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r. 72 HRST as percentage of active population in 2022
2 (8).	Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r. 72 HRSTC as percentage of active population in 2022
3 (9).	Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r. 73 HRSTE as percentage of active population in 2022
4 (10).	Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r. 73 HRSTO as percentage of active population in 2022
4.	Stopień zaawansowania techniki w Przetwórstwie przemysłowym oraz zaangażowania wiedzy w usługach Technology advancement in Manufacturing and knowledge intensity in services
1 (11).	Udział pracujących w sektorach wysokiej techniki w ogólnej liczbie pracujących według wybranych krajów w 2022 r. 84 Employment in high-technology sectors as the share of total employment by selected countries in 2022

Mapa Map	Str. Page
2 (12). Udział przedsiębiorstw wysokiej i średnio-wysokiej techniki w ogólnej liczbie przedsiębiorstw Przetwórstwa przemysłowego według województw w 2022 r.	88
High-technology and medium high-technology enterprises as the share of total Manufacturing enterprises by voivodships in 2022	
3 (13). Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów przedsiębiorstw wysokiej i średnio-wysokiej techniki w przychodach netto ze sprzedaży produktów przedsiębiorstw Przetwórstwa przemysłowego według województw w 2022 r.	88
Net revenues from sale of products of high-technology and medium high-technology enterprises as the share of total net revenues from sale of products of Manufacturing enterprises by voivodships in 2022	
4 (14). Udział eksportu produktów wysokiej techniki w eksporcie ogółem w krajach Unii Europejskiej w 2022 r.	92
Export of high technology products as the share of total export in EU countries in 2022	
5 (15). Udział importu produktów wysokiej techniki w imporcie ogółem w krajach Unii Europejskiej w 2022 r.	93
Import of high technology products as the share of total import in EU countries in 2022	
 6. Ochrona własności przemysłowej Industrial property protection	
1 (16). Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP i patenty im udzielone według województw w 2022 r.	108
Patent applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland and patents granted to them by voivodships in 2022	
2 (17). Zgłoszenia wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP oraz udzielone im prawa ochronne według województw w 2022 r.	109
Utility model applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland and rights of protection granted by voivodships in 2022	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol	Opis
Symbol	Description
kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót	Znaczenie
Abbreviation	Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
mld	miliard
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka piece
EPC FTE	ekwiwalent pełnego czasu pracy full-time equivalent
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
r.	rok
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
Dz. U.	Dziennik Ustaw
poz.	pozycja
ust.	ustęp
PKB GDP	produkt krajowy brutto gross domestic product
B+R R&D	działalność badawcza i rozwojowa research and experimental development

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
HRST	zasoby ludzkie dla nauki i techniki human resources in science and technology
BES	sektor przedsiębiorstw business enterprise sector
GOV	sektor rządowy government sector
HES	sektor szkolnictwa wyższego higher education sector
PNP	sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych private non-profit sector
PKD NACE	Polska Klasyfikacja Działalności Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
Eurostat	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju Organization for Economic Cooperation and Development
UE EU	Unia Europejska European Union
KE EC	Komisja Europejska European Commission

Synteza

Sfera B+R

W 2022 r. nakłady krajowe brutto na działalność B+R (GERD) wyniosły 44,7 mld zł i zwiększyły się w skali roku o 18,6%. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat odnotowano wzrost tych nakładów o 74,3%.

Relacja nakładów krajowych brutto na działalność B+R do PKB, określana jako intensywność prac B+R wyniosła 1,46% i była niższa o 0,77 p. proc. od wartości tego wskaźnika dla Unii Europejskiej. Intensywność prac B+R w sektorze przedsiębiorstw (BERD/PKB) wyniosła 0,96%, w sektorze szkolnictwa wyższego (HERD/PKB) – 0,47%, w sektorze rządowym (GOVERD/PKB) – 0,03%, w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych (PNPERD/PKB) – 0,003%.

Udział nakładów sektora przedsiębiorstw na badania naukowe i prace rozwojowe w nakładach krajowych brutto na działalność B+R w 2022 r. wyniósł 65,9% (BERD – 29,5 mld zł). W sektorze szkolnictwa wyższego udział ten wyniósł 32,0% (HERD – 14,3 mld zł), w sektorze rządowym – 1,9% (GOVERD – 863,7 mln zł), a w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych – 0,2% (PNPERD – 86,8 mln zł).

W 2022 r. nakłady wewnętrzne na działalność B+R przeliczone na 1 mieszkańca wyniosły 1182 zł. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w makroregionie województwo mazowieckie – 2842 zł, a najniższą – w makroregionach centralnym – 608 zł oraz wschodnim – 617 zł.

Personel B+R w 2022 r. liczył 321,4 tys. osób, z czego 81,8% stanowił personel wewnętrzny B+R (osoby pracujące). Udział osób pełniących funkcję badacza w personelu B+R wyniósł 69,6%.

Personel B+R sektora przedsiębiorstw stanowił 53,1% wszystkich osób zaangażowanych w działalność badawczą i rozwojową. W pozostałych sektorach wykonawczych udziały te wyniosły 44,0% – sektor szkolnictwa wyższego, 2,5% – sektor rządowy oraz 0,4% – sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych.

Personel wewnętrzny B+R (mierzony w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) na 1000 pracujących w 2022 r. wyniósł 9,8 EPC. Najwyższą wartością tego wskaźnika charakteryzował się makroregion województwo mazowieckie (20,5 EPC), a najniższą – makroregion północno-zachodni (5,2 EPC).

W 2022 r. nakłady wewnętrzne na działalność B+R w biotechnologii wyniosły 1432,4 mln zł, a prace B+R w zakresie biotechnologii prowadziło 8419 osób. W nanotechnologii nakłady wewnętrzne na działalność B+R wyniosły 399,9 mln zł, a w działalność tą zaangażowanych było 2817 osób.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki (HRST) w 2022 r. liczyły 9,4 mln osób. Najistotniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe i pracujące dla nauki i techniki, tworzące tzw. rdzeń zasobów (4,3 mln osób).

Komercjalizacja wiedzy

W 2022 r. przychody netto ze sprzedaży produktów w przedsiębiorstwach należących do działów PKD 2007 zaliczanych do wysokiej i średnio-wysokiej techniki stanowiły 33,3% przychodów netto ze sprzedaży produktów w Przetwórstwie przemysłowym, w tym w podmiotach wysokiej techniki – 4,7%.

Przetwórstwo przemysłowe klasyfikowane do wysokiej i średnio-wysokiej techniki oraz usługi wiedzochłonne w 2022 r. skupiały w Polsce 38,9% pracujących, z czego w tzw. sektorach wysokiej techniki – 3,7%.

W 2022 r. nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 26,0 mld zł, a większość z nich (63,1%) poniosły podmioty o liczbie pracujących powyżej 249 osób (stanowiące 5,4% ogólnej liczebności badanej zbiorowości). W sektorze usług w grupie badanych sekcji nakłady te oszacowano na poziomie 29,7 mld zł, z czego nakłady przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 249 osób (3,4% ogólnej liczebności badanej zbiorowości) stanowiły 74,4%.

Zarówno przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i usługowe największe nakłady przeznaczyły na działalność badawczą i rozwojową – odpowiednio 12,8 i 16,4 mld zł (co stanowiło 49,2% i 55,4% ogółu nakładów na innowacje), a także na środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (odpowiednio 39,8% i 21,8%).

W 2022 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej odnotowano 3240 zgłoszeń krajowych wynalazków oraz przyznano 2224 patenty na wynalazki krajowe.

Executive summary

R&D sphere

In 2022, gross domestic expenditure on R&D (GERD) amounted to 44.7 billion PLN and increased by 18.6% per year. During the last five years, an increase by 74.3% of expenditure was recorded.

The relation of gross domestic expenditure on R&D to GDP, defined as R&D intensity amounted to 1.46% and was lower by 0.77 pp than R&D intensity for the European Union. The intensity of R&D in business enterprise sector (BERD/GDP) amounted to 0.96%, in the higher education sector (HERD/GDP) – 0.47%, in the government sector (GOVERD/GDP) – 0.03% and in the private non-profit sector (PNPERD/GDP) – 0.003%.

The share of business enterprise expenditure on R&D in gross domestic expenditure on research and development amounted to 65.9% in 2022 (BERD – 29.5 billion PLN). In the higher education sector, the share amounted to 32.0% (HERD – 14.3 billion PLN), in the government sector – 1.9% (GOVERD – 863.7 million PLN) and in the private non-profit sector – 0.2% (PNPERD – 86.8 million PLN).

In 2022, intramural expenditure on R&D per capita amounted to 1182 PLN. The highest value of the index was recorded in the Mazowieckie Voivodship macroregion – 2842 PLN, the lowest – in the macroregion centralny – 608 PLN and macroregion wschodni – 617 PLN.

R&D personnel in 2022 amounted to 321.4 thousand persons, of which 81.8% constituted internal personnel (persons employed). The share of researchers in total internal R&D personnel amounted to 69.6%.

The R&D personnel of the business enterprise sector accounted for 53.1% of all persons involved in research and development activity. In other sectors of performance these shares amounted to 44.0% – the higher education sector, 2.5% – the government sector and 0.4% – the private non-profit sector.

Internal R&D personnel (in FTE) per 1000 persons employed in 2022 amounted to 9.8 FTE. The highest value of the index was noticed in the Mazowieckie Voivodship macroregion (20.5 FTE), the lowest in the macroregion północno-zachodni (5.2 FTE).

In 2022, intramural expenditures on R&D activity in biotechnology amounted to PLN 1432.4 million. R&D activity in the field of biotechnology was conducted by 8419 persons. Intramural expenditures on nanotechnology R&D amounted to PLN 399.9 million and involved 2817 persons.

The number of persons employed as human resources in science and technology (HRST) amounted to 9.4 million in 2022. The most important group constituted highly-educated people, employed in science and technology occupations, forming the so-called HRST core of resources (4.3 million persons).

Knowledge commercialisation

In 2022, net revenues from the sale of products in enterprises classified as high and medium-high technology sections of the Polish Classification of Activities constituted 33.3% of net revenues from the sale of products in Manufacturing, including high technology entities 4.7%.

In 2022, 38.9% of total employment constituted persons employed in entities of Manufacturing classified as high and medium-high technology as well as knowledge intensive services, of which 3.7% in high-tech sectors.

In 2022, expenditures on innovation activities of industrial enterprises amounted to PLN 26.0 billion, of which 63.1% were concentrated in enterprises employing more than 249 persons (constituting 5.4% of a surveyed population). These expenditures amounted to PLN 29.7 billion in service sector enterprises, of which expenditures of enterprises employing more than 249 persons (3.4% of a surveyed population) amounted to 74.4%.

Both industrial and service enterprises incurred the highest expenditure on research and development activity – PLN 12.8 and 16.4 billion, respectively (which were 49.2% and 55.4% of total expenditure on innovation), as well as for capital goods for innovation and IPRs (39.8% and 21.8% respectively).

In 2022, 3240 resident patent applications were submitted to the Patent Office of the Republic of Poland and 2224 patents were granted for resident inventions.

1. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R)

1. Research and experimental development (R&D)

Celem badań z zakresu działalności badawczej i rozwojowej jest dostarczenie informacji na temat pracy twórczej, prowadzonej w sposób metodyczny, podejmowanej w celu zwiększenia zasobów wiedzy – w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie – oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla istniejącej wiedzy. Kryteria decydujące o zaliczeniu danego rodzaju prowadzonych prac do działalności badawczej i rozwojowej wskazują, iż taka działalność musi być:

- nowatorska – ukierunkowana na nowe odkrycia,
- twórcza – opierająca się na oryginalnych, nieoczywistych koncepcjach i hipotezach,
- nieprzewidywalna – niepewna co do ostatecznego wyniku oraz kosztu, w tym poświęconego czasu,
- metodyczna – prowadzona w sposób zaplanowany (z określonym celem projektu B+R oraz źródłem finansowania),
- możliwa do przeniesienia lub odtworzenia – prowadząca do wyników, które mogą być odtwarzane.

Badaniem statystycznym działalności badawczej i rozwojowej (B+R) objęte są podmioty gospodarki narodowej prowadzące przeważającą działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do działu 72 – Badania naukowe i prace rozwojowe oraz podmioty gospodarki narodowej prowadzące działalność badawczą i rozwojową w sposób ciągły lub doraźny, finansujące wykonanie prac badawczych i rozwojowych oraz alokujące środki z budżetu państwa na badania naukowe i prace rozwojowe.

Metodologia prowadzenia badania działalności badawczej i rozwojowej (B+R) oparta jest na wytycznych zawartych w *Podręczniku Frascati 2015: Zalecenia dotyczące pozyskiwania i prezentowania danych z zakresu działalności badawczej i rozwojowej*, opracowanym przez OECD. Jedną z głównych klasyfikacji wykorzystywanych w analizach danych z tego zakresu jest klasyfikacja sektorów instytucjonalnych (sektory Frascati), w ramach której wyróżnia się:

- sektor przedsiębiorstw,
- sektor rządowy,
- sektor szkolnictwa wyższego,
- sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych,
- reszta świata.

Przynależność instytucjonalna podmiotów zaangażowanych w działalność badawczą i rozwojową od 2016 r. jest powiązana z klasyfikacją sektorów instytucjonalnych wykorzystywaną w Systemie Rachunków Narodowych. Do głównych sektorów instytucjonalnych w Systemie Rachunków Narodowych należą: przedsiębiorstwa niefinansowe, instytucje finansowe, sektor instytucji rządowych i samorządowych, gospodarstwa domowe, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych oraz zagranica. Sektor szkolnictwa wyższego nie jest wyróżniany w Systemie Rachunków Narodowych, z kolei w Podręczniku Frascati 2015 nie jest wyszczególniony sektor gospodarstw domowych. Do podmiotów z tego sektora wykazujących działalność B+R zaliczają się prawie wyłącznie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób. W statystykach działalności B+R są one uwzględniane w sektorze przedsiębiorstw. Pozostałe podmioty z sektora gospodarstw domowych powinny być zaliczane do sektora prywatnych instytucji niekomercyjnych, ale zapis ten ma charakter czysto formalny, gdyż w praktyce od pozostałych podmiotów z sektora gospodarstw domowych nie pozyskuje się danych z zakresu działalności B+R. Pełna zgodność zakresu podmiotowego w obu klasyfikacjach występuje w przypadku sektora reszta świata nazywanego w Systemie Rachunków Narodowych zagranicą.

1.1. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową

1.1. Expenditure on research and development

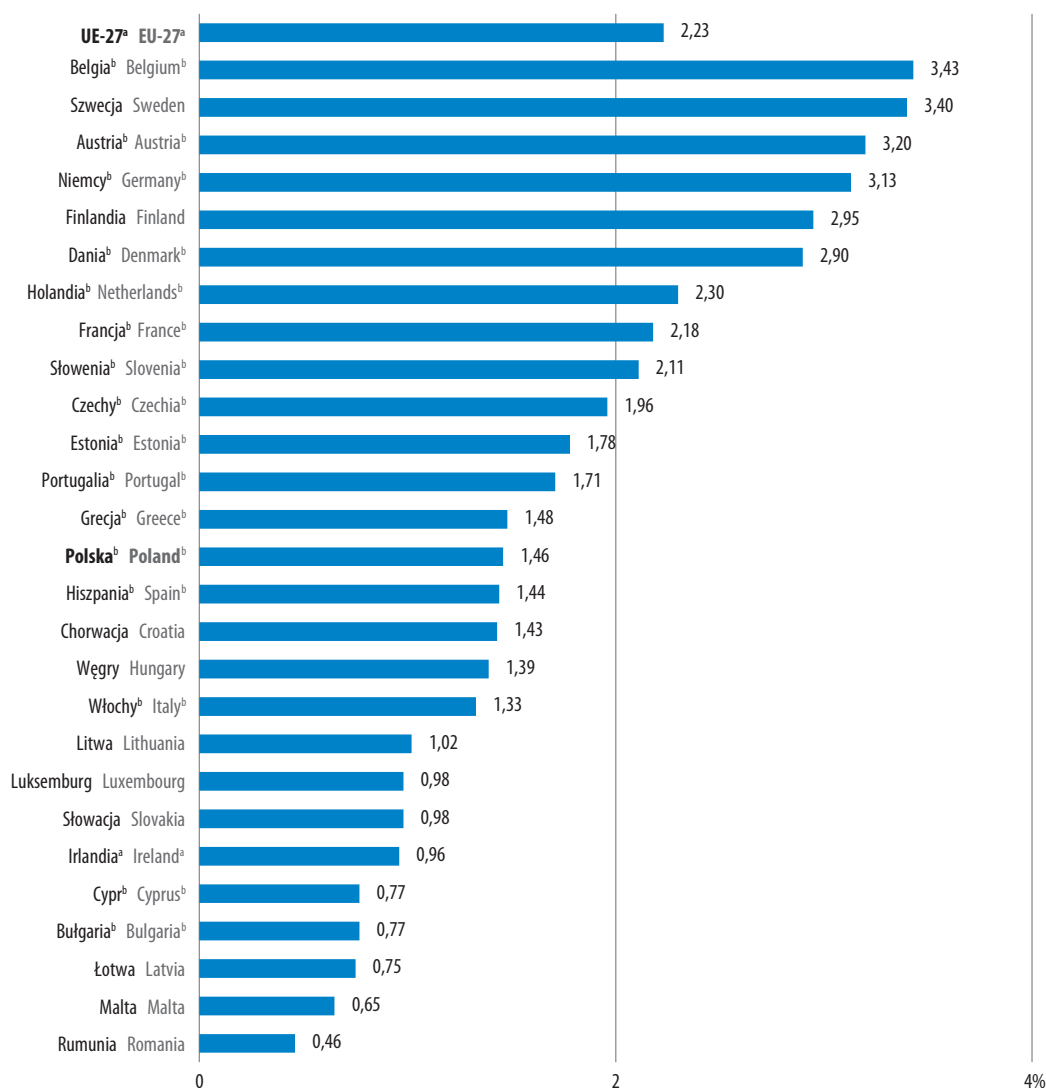
W 2022 r. nakłady krajowe brutto na działalność B+R (GERD) wyniosły w Polsce 44,7 mld zł, co oznacza wzrost o 18,6% w stosunku do roku poprzedniego. Zgodnie z bazą danych Eurostatu w 2022 r. GERD Polski stanowił 2,49% wszystkich nakładów wewnętrznych na działalność B+R poniesionych w 27 krajach Unii Europejskiej, natomiast według danych z 2022 r. udział ten wyniósł 2,69%. W 2022 r. relacja nakładów krajowych brutto na działalność B+R do PKB (intensywność prac B+R) wyniosła 1,46% i była niższa od wartości tego wskaźnika dla Unii Europejskiej o 0,77 p. proc., co plasowało Polskę na 14. miejscu wśród krajów Unii Europejskiej. W 2022 r. wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 253,34 euro, przy czym wartość tego wskaźnika dla Unii Europejskiej kształtowała się na poziomie 793,31 euro.

Wykres 1.

Chart 1.

Wskaźnik intensywności prac B+R (GERD/PKB) w krajach Unii Europejskiej w 2022 r.

R&D intensity (GERD/GDP) in EU in 2022

a Dane szacunkowe. b Dane wstępne.
Źródło: Baza danych Eurostatu.

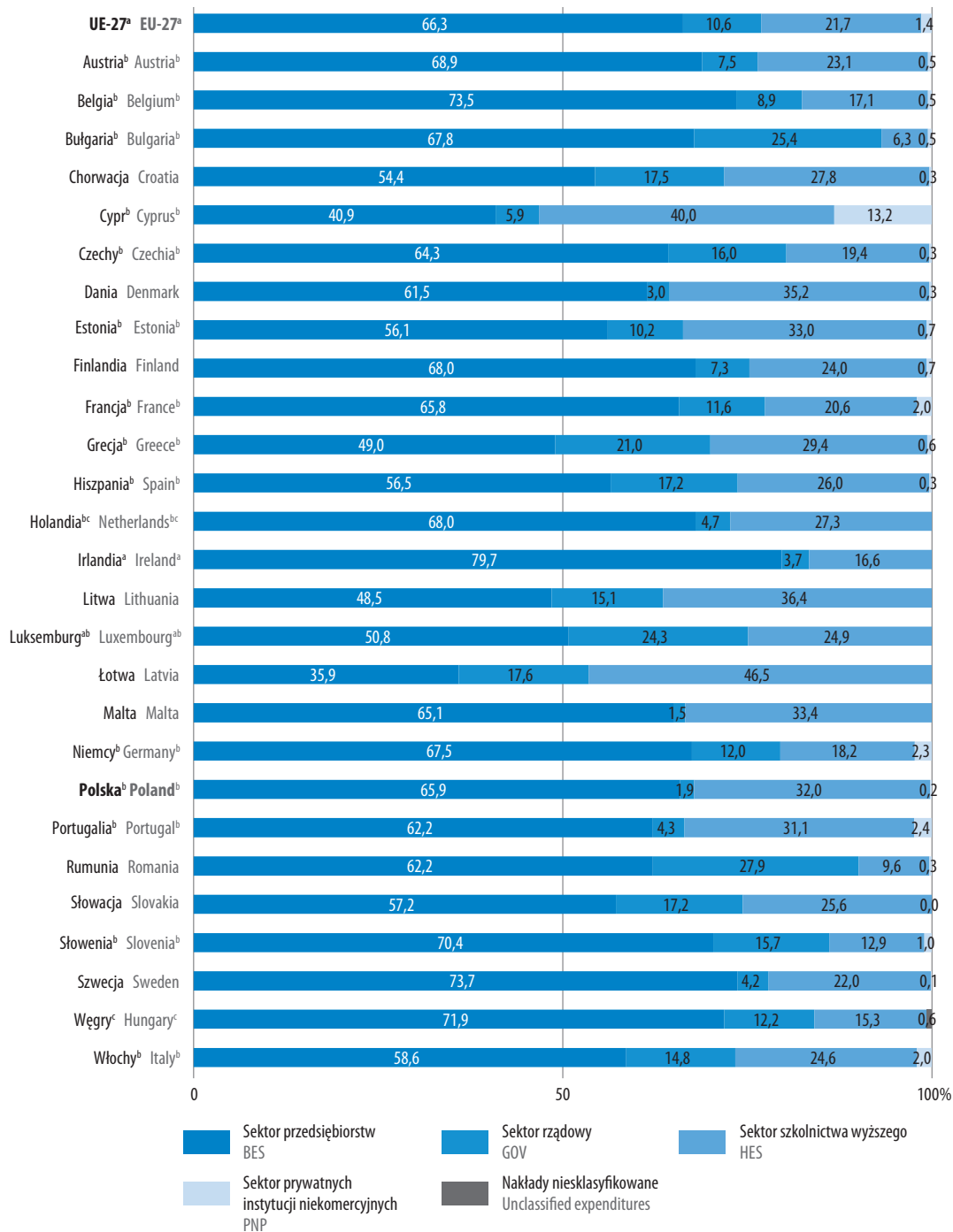
a Estimated data. b Preliminary data.
Source: Eurostat's Database.

Wykres 2.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według sektorów wykonawczych w krajach Unii Europejskiej w 2022 r.

Chart 2.

Intramural expenditures on R&D by sectors of performance in European Union in 2022

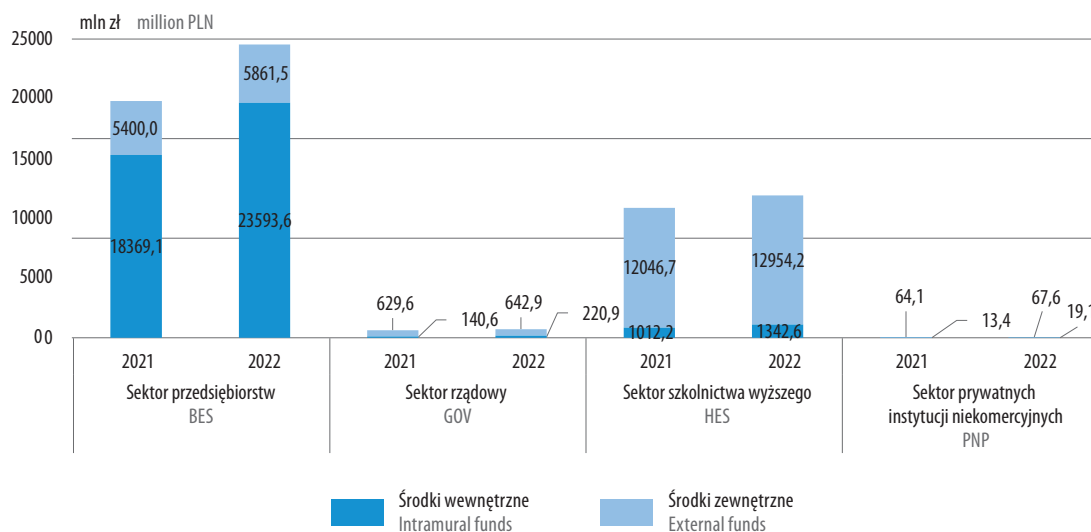
a Dane szacunkowe. b Dane wstępne. c Różnice w definicji.
 Źródło: Baza danych Eurostatu.
 a Estimated data. b Preliminary data. c Definition differs.
 Source: Eurostat's Database.

W klasyfikacji podmiotów zaangażowanych w działalność B+R według sektorów wykonawczych wyróżnia się: sektor przedsiębiorstw (BES), sektor rządowy (GOV), sektor szkolnictwa wyższego (HES) oraz sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych (PNP). W 2022 r. najwyższą wartością nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową charakteryzował się sektor przedsiębiorstw, który przeznaczył na prowadzenie prac B+R 29,5 mld zł, co stanowiło 65,9% nakładów krajowych brutto na działalność B+R. Udział sektora szkolnictwa wyższego wyniósł 32,0%, sektora rządowego – 1,9%, natomiast sektora prywatnych instytucji niekomercyjnych – 0,2%. Intensywność prac B+R w poszczególnych sektorach wykonawczych prezentowała się następująco:

- w sektorze przedsiębiorstw: BERD/PKB – 0,96%,
- w sektorze rządowym: GOVERD/PKB – 0,03%,
- w sektorze szkolnictwa wyższego: HERD/PKB – 0,47%,
- w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych: PNPERD/PKB – 0,003%.

Wykres 3.
Chart 3.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków i sektorów wykonawczych
Intramural expenditures on R&D by origin of funds and sectors of performance

Analiza nakładów poniesionych na realizację projektów badawczo-rozwojowych według sektorów finansujących wykazała przewagę środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw (54,8%) oraz sektora rządowego (33,5%). Środki sektora przedsiębiorstw dominowały tylko w strukturze finansowania nakładów wewnętrznych na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych rodzimego sektora (81,7%). W pozostałych sektorach wykonawczych nakłady poniesione na działalność B+R finansowane były głównie ze środków sektora rządowego. Blisko połowa nakładów wewnętrznych na projekty badawczo-rozwojowe sektora przedsiębiorstw została poniesiona przez podmioty, w których pracowało 500 osób lub więcej. We wszystkich klasach wielkości tego sektora wykonawczego głównym źródłem finansowania działalności B+R był sektor przedsiębiorstw, przy czym udział środków tego sektora zwiększał się wraz ze wzrostem liczby osób pracujących w podmiotach zaangażowanych w działalność B+R (do 92,3% – w podmiotach o liczbie pracujących 500 osób i więcej). Analiza sektora przedsiębiorstw według sektorów własności wykazała, iż środki pochodzące z tego sektora stanowiły 86,2% nakładów poniesionych na badania naukowe i prace rozwojowe przez podmioty prywatne oraz 39,6% takich nakładów poniesionych przez podmioty publiczne.

Tablica 1.
Table 1.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według sektorów finansujących oraz sektorów wykonawczych
Intramural expenditures on R&D by funding sectors and sectors of performance

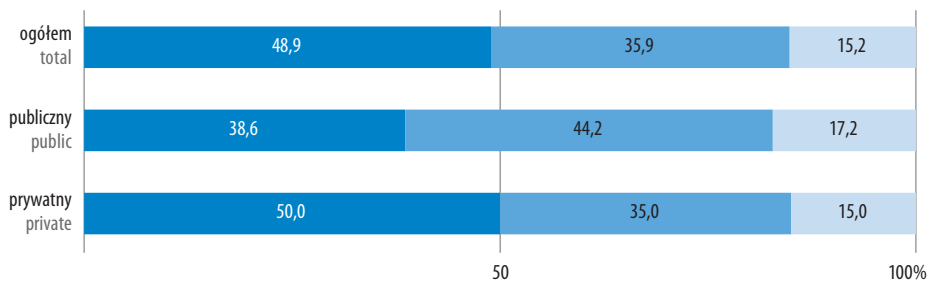
Sektory wykonawcze Sectors of performance		Ogółem Total	Sektory finansujące Funding sector				
			przedsiębiorstw BES	rządowy GOV	szkolnictwa wyższego HES	prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP	reszta świata rest of the world
Ogółem Total	2021	37675,8	19203,7	14088,4	1150,8	153,9	3079,1
	2022	44702,4	24480,9	14966,3	1486,4	143,5	3625,3
Przedsiębiorstw BES		29455,1	24058,3	2955,5	17,5	13,3	2410,4
według liczby pracujących: by number of persons employed:							
do 9 osób up to 9 persons		1221,9	.	235,5	.	0,5	287,9
10–49		3446,4	.	560,3	.	2,6	661,1
50–249		6070,9	4517,9	924,1	6,2	7,4	615,4
250–499		4538,7	3542,6	674,0	.	.	320,6
500 osób i więcej persons and more		14177,2	13079,4	5617,2	.	.	525,3
według sektorów własności: by ownership sectors:							
prywatny private		26605,7	22930,5	1513,9	2,4	5,4	2153,5
publiczny public		2849,4	1127,9	1441,6	15,1	7,9	256,9
Rządowy GOV		863,7	22,5	756,6	.	.	60,6
Szkolnictwa wyższego HES		14296,8	398,8	11220,1	1452,5	98,5	1126,8
uczelnie universities		11985,0	319,3	9612,3	1148,8	68,6	836,1
publiczne public		11574,7	309,9	9389,0	994,0	65,3	816,6
niepubliczne non-public		410,3	9,5	223,3	154,7	3,3	19,5
pozostałe other		2311,8	79,5	1607,8	303,8	29,9	290,7
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP		86,8	1,2	34,1	.	.	27,6

W sektorze przedsiębiorstw we wszystkich klasach wielkości i sektorach własności nakłady bieżące stanowiły ponad 80% nakładów poświęconych na realizację projektów badawczo-rozwojowych. Nakłady osobowe były dominującym rodzajem kosztów w większości klas wielkości oraz w podmiotach z sektora prywatnego. Wyjątek wśród klas wielkości stanowiły podmioty, w których pracowało do 9 osób, w przypadku których ponad połowę nakładów wewnętrznych na działalność B+R stanowiły pozostałe nakłady bieżące, przeważające również w sektorze publicznym (44,3%).

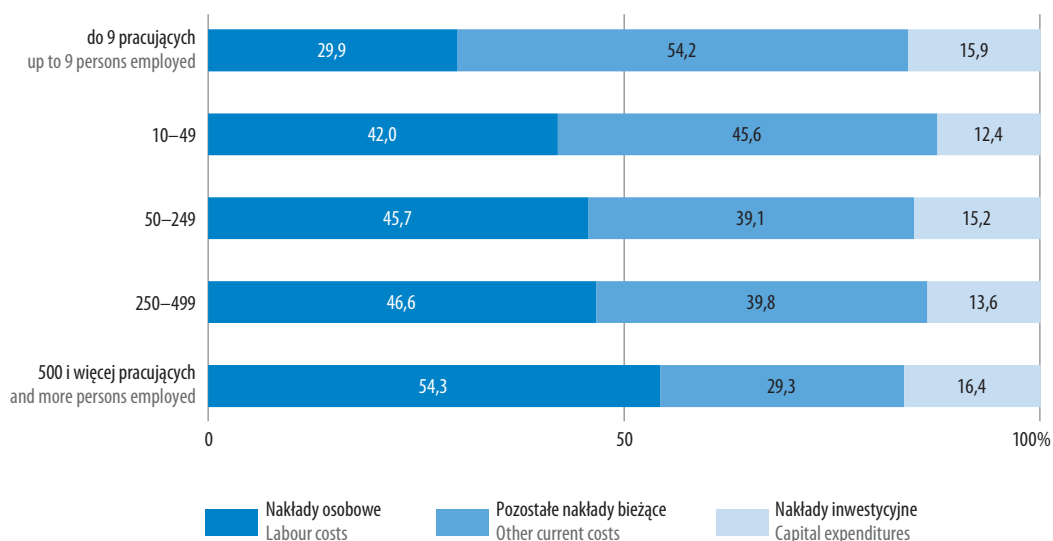
Wykres 4. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw według rodzajów kosztów, sektorów własności i klas wielkości w 2022 r.

Chart 4. Business enterprise intramural expenditure on R&D by type of costs, ownership sectors and size classes in 2022

Sektory własności:
Ownership sectors:

Klasy wielkości:
Size classes:

Analiza nakładów krajowych brutto na działalność B+R według rodzajów prowadzonych prac wykazała, iż w 2022 r. najczęściej nakładów poniesiono na realizację prac rozwojowych (58,4%). Dominowały one jednak nad badaniami naukowymi tylko w sektorze przedsiębiorstw (80,9%), przy czym największy odsetek nakładów przeznaczonych na prowadzenie tego typu prac odnotowano wśród podmiotów, w których pracowało 500 osób i więcej (85,3%). Nakłady poniesione z tytułu realizacji prac rozwojowych dominowały także w obu sektorach własności sektora przedsiębiorstw. Najniższymi nakładami w sektorach prywatnym i publicznym charakteryzowały się badania podstawowe (odpowiednio 5,4% i 14,7%). W strukturze nakładów wewnętrznych na działalność B+R sektorów szkolnictwa wyższego i rządowego dominowały nakłady poniesione na badania podstawowe (odpowiednio 71,1% oraz 36,9%), natomiast w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych – prace rozwojowe (46,7%). Sektor rządowy wyróżniał się wśród pozostałych sektorów wykonawczych najwyższym odsetkiem nakładów wewnętrznych na działalność B+R przypadającym na badania stosowane (32,3%).

Tablica 2.
Table 2.

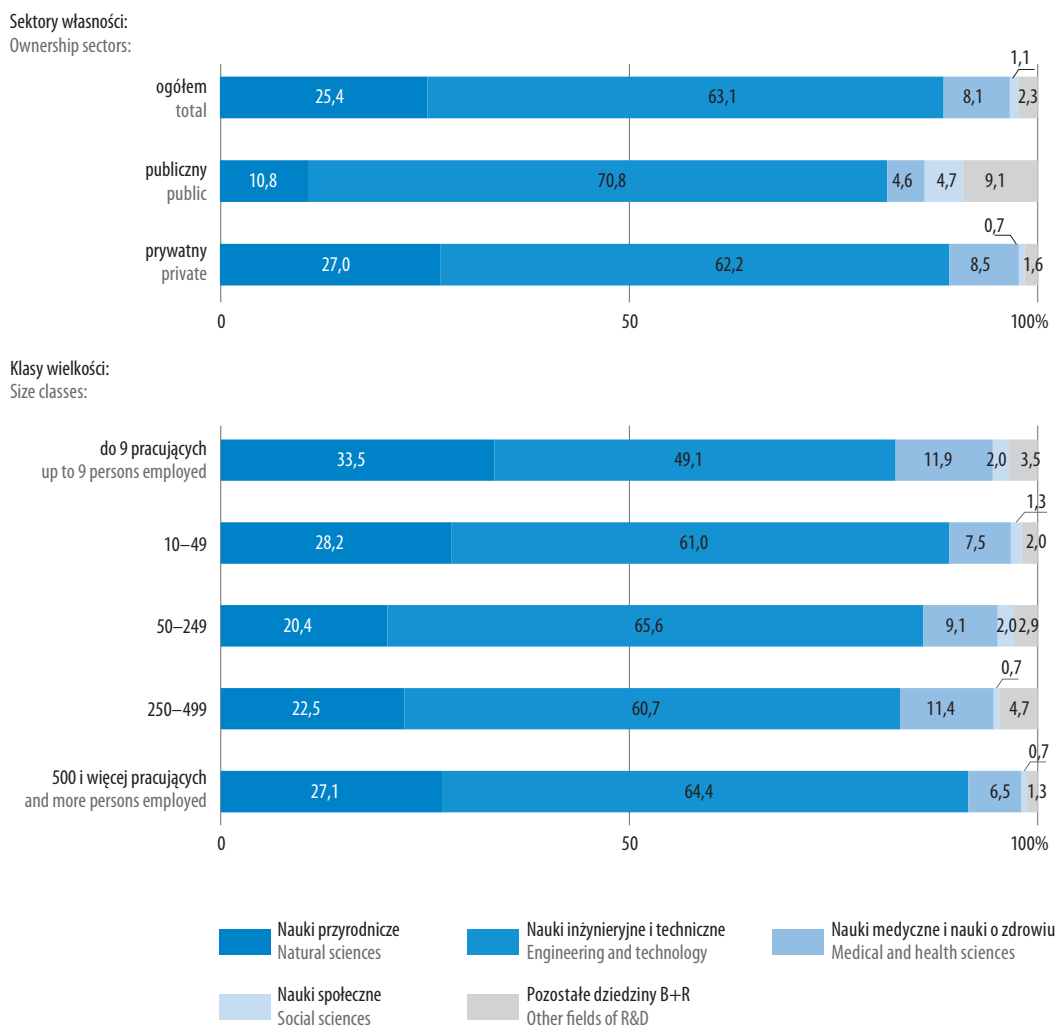
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według rodzajów działalności B+R oraz sektorów wykonawczych
Intramural expenditure on R&D by types of R&D and sectors of performance

Sektory wykonawcze Sectors of performance		Ogółem Total	Przeznaczone na Expenditure on		
			badania podstawowe basic research	badania stosowane applied research	prace rozwojowe experimental development
		w mln zł in million PLN			
Ogółem	2021	37675,8	12084,0	5457,0	20134,8
Total	2022	44702,4	12348,1	6267,4	26086,9
Przedsiębiorstw BES		29455,1	1843,1	3794,9	23817,1
według liczby pracujących: by number of persons employed:					
	do 9 osób up to 9 persons	1221,9	89,7	267,5	864,7
	10–49	3446,4	266,3	477,5	2702,6
	50–249	6070,9	450,5	888,8	4731,7
	250–499	4538,7	.	.	3422,5
	500 osób i więcej persons and more	14177,2	.	.	12095,7
według sektorów własności: by ownership sectors:					
	prywatny private	26605,7	1424,2	2925,3	22256,2
	publiczny public	2849,4	418,9	869,6	1561,0
Rządowy GOV		863,7	319,1	278,7	265,9
Szkolnictwa wyższego HES		14296,8	10164,4	2169,1	1963,2
	uczelnie universities	11985,0	8852,0	1688,9	1444,1
	publiczne public	11574,7	8543,6	1640,8	1390,3
	niepubliczne non-public	410,3	308,4	48,1	53,7
	pozostałe other	2311,8	1312,4	480,2	519,2
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP		86,8	21,5	24,7	40,6

W 2022 r. w sektorze przedsiębiorstw dominowały nakłady na prace badawczo-rozwojowe związane z naukami inżynieryjnymi i technicznymi (63,1%). W sektorze tym ich najwyższy udział w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według klas wielkości odnotowano w podmiotach, w których pracowało od 50 do 249 osób oraz 500 osób i więcej (odpowiednio 65,6% i 64,4%), natomiast wśród sektorów własności – w sektorze publicznym (70,8%). W sektorze rządowym największy odsetek nakładów na badania naukowe i prace rozwojowe przypadł na nauki medyczne i nauki o zdrowiu (29,8%), w sektorze szkolnictwa wyższego – na nauki przyrodnicze (25,4%), natomiast w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych – na nauki społeczne (31,1%).

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw według dziedzin B+R, sektorów własności i klas wielkości w 2022 r.

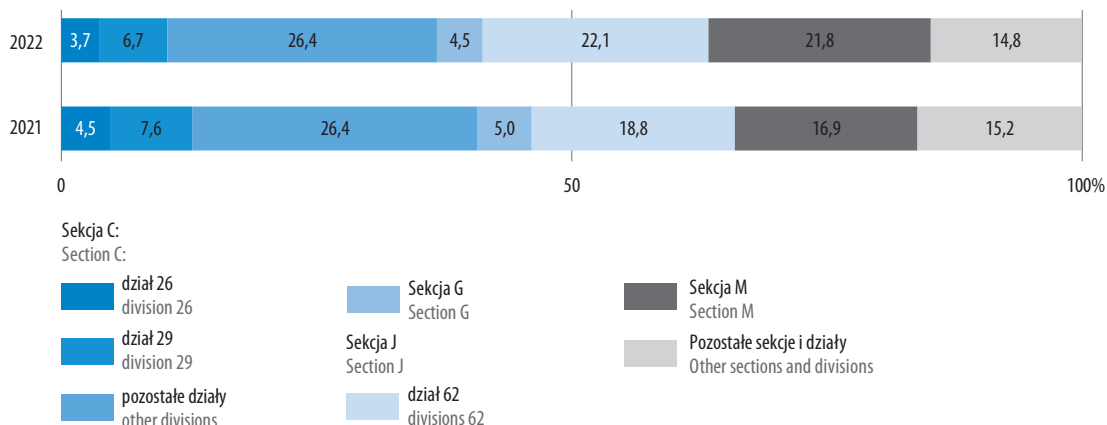
Chart 5. Business enterprise intramural expenditure on R&D by fields of R&D, ownership sectors and size classes in 2022

W 2022 r. najwyższymi nakładami wewnętrznymi na prace B+R wśród sekcji PKD 2007 charakteryzowały się podmioty prowadzące działalność zaklasyfikowaną do sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (36,9%), natomiast spośród wszystkich działów PKD 2007 najwyższy udział nakładów wewnętrznych na projekty badawczo-rozwojowe zaobserwowano w dziale 62 – Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (22,1%).

Wykres 6.
Chart 6.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw według sekcji i działów PKD 2007
Business enterprise intramural expenditure on R&D by sections and divisions of NACE Rev. 2

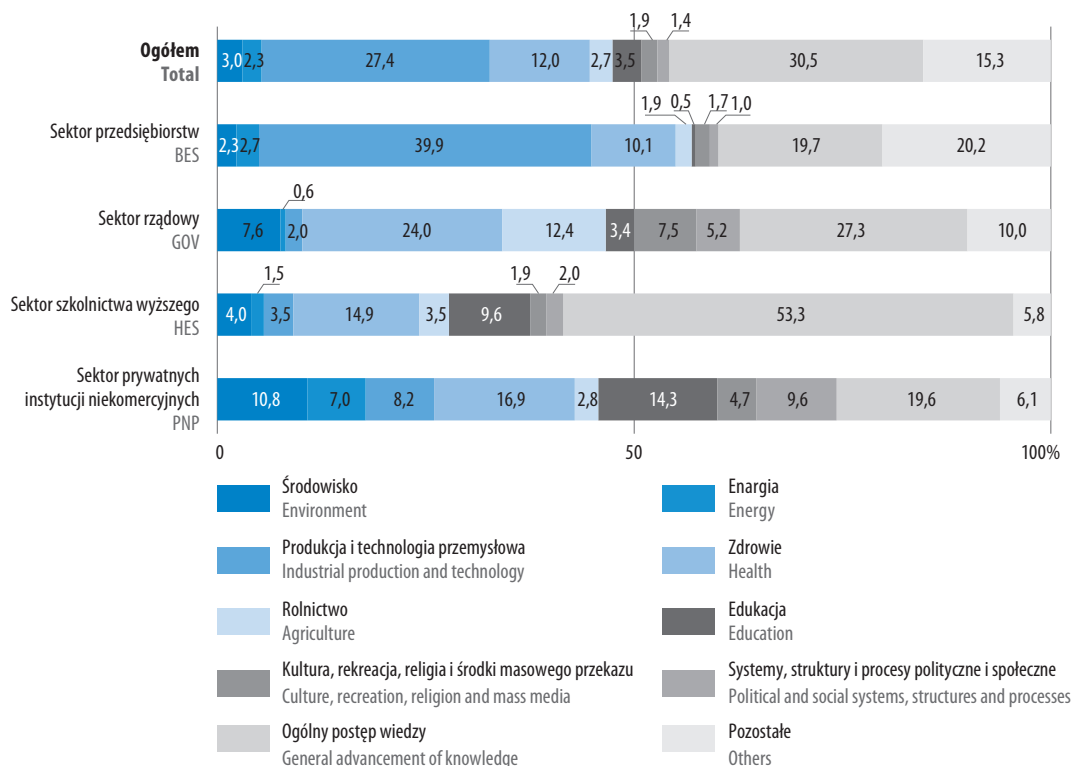
W strukturze nakładów poniesionych na badania naukowe i prace rozwojowe według celów społeczno-ekonomicznych, w 2022 r. najwyższy udział przypadł na ogólny postęp wiedzy oraz produkcję i technologię przemysłową (odpowiednio 30,5% oraz 27,4% nakładów krajowych brutto na działalność B+R). W sektorze szkolnictwa wyższego na ogólny postęp wiedzy przeznaczono ponad połowę nakładów wewnętrznych na działalność B+R. Na ten cel skierowano najwięcej środków również w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych (19,6%) oraz rządowym (27,3%), który zbliżoną wartość środków wydatkował również na działalność B+R związaną ze zdrowiem (24,0%). W sektorze przedsiębiorstw dominowały nakłady wewnętrzne poniesione na produkcję i technologię przemysłową (39,9%).

Wykres 7.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według celów społeczno-ekonomicznych i sektorów wykonawczych w 2022 r.

Chart 7.

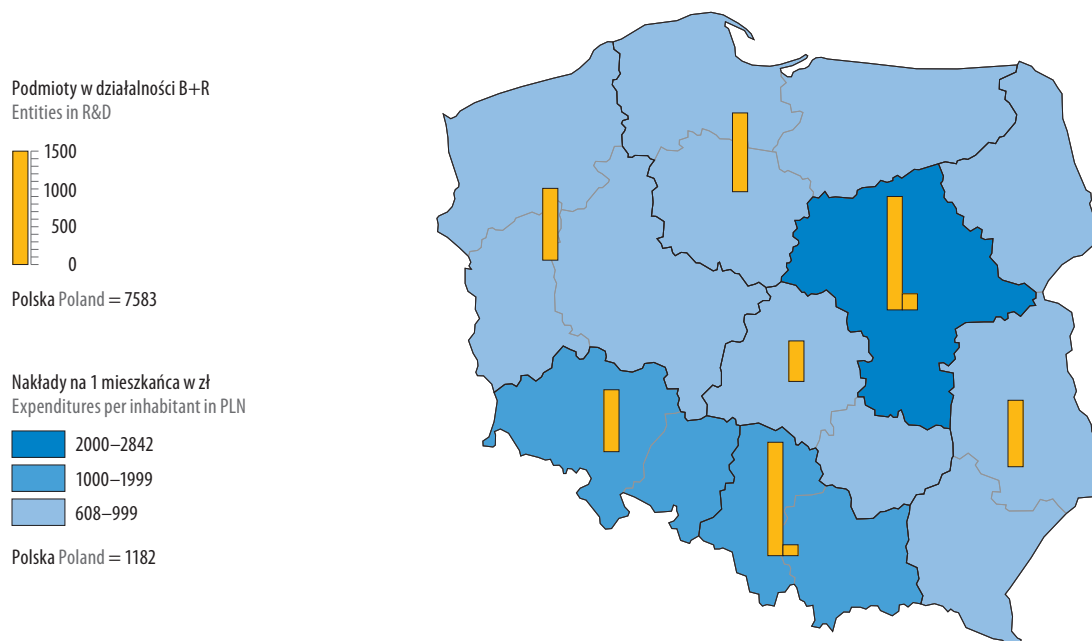
Intramural expenditure on R&D by socioeconomic objectives and sectors of performance in 2022

Uwzględniając podział terytorialny kraju według makroregionów (NUTS 1), w 2022 r. najwyższe nakłady wewnętrzne na działalność B+R odnotowano w makroregionie województwo mazowieckie (35,0% nakładów krajowych brutto na działalność B+R), natomiast najniższe – w makroregionie centralnym (4,9%). Makroregion województwo mazowieckie charakteryzował się również najwyższą wartością nakładów na badania naukowe i prace rozwojowe w przeliczeniu na jednego mieszkańca (2842 zł). Wśród podregionów (NUTS 3) najwyższą wartość nakładów na prowadzenie prac B+R odnotowano w podregionie miasto stołeczne Warszawa, którego nakłady stanowiły 31,3% nakładów krajowych brutto na działalność B+R oraz 89,4% nakładów makroregionu województwo mazowieckie.

Mapa 1.
Map 1.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca według makroregionów w 2022 r.
Intramural expenditure on R&D per capita by macroregions in 2022

W większości makroregionów środki wewnętrzne były głównym źródłem finansowania działalności B+R. Przewagę środków zewnętrznych zaobserwowano w trzech makroregionach: centralnym, północno-zachodnim oraz wschodnim, gdzie nakłady te stanowiły odpowiednio 59,8%, 54,3% oraz 53,7% nakładów poniesionych na realizację prac B+R danego makroregionu.

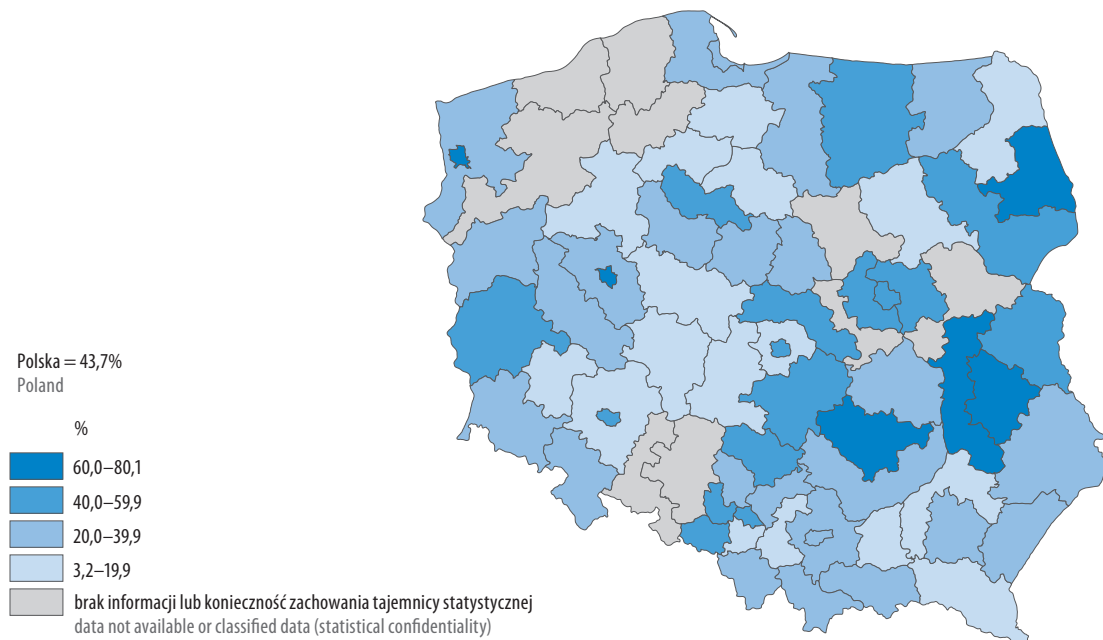
Tablica 3.
Table 3.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków i makroregionów
Intramural expenditure on R&D by origin of funds and macroregions

Makroregiony Macroregions		Ogółem Grand total	Finansowane ze środków Financed by		
			wewnętrznych internal funds	zewnętrznych external funds	
				razem total	w tym od instytucji dysponujących środkami publicznymi of which from institutions disposing of public funds
w mln zł in million PLN					
Ogółem Total	2021	37675,8	19535,3	18140,5	13947,7
	2022	44702,4	25176,2	19526,2	14745,4
Makroregion centralny		2168,5	871,3	1297,2	1048,0
Makroregion województwo mazowieckie		15666,1	9417,4	6248,7	4841,9
Makroregion wschodni		3244,8	1503,5	1741,3	1368,2
Makroregion północno-zachodni		3883,9	1775,5	2108,4	1573,3
Makroregion południowo-zachodni		4388,7	2390,2	1998,5	1452,4
Makroregion południowy		9778,2	5722,7	4055,6	2944,5
Makroregion północny		5572,1	3495,6	2076,5	1517,0

Mapa 2.
Map 2.

Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2022 r.
Share of external funds in intramural expenditure on R&D by subregions in 2022

W 2022 r. w większości makroregionów najwyższe nakłady wewnętrzne na działalność B+R według rodzajów działalności B+R przeznaczono na prace rozwojowe, których najwyższy udział odnotowano w makroregionach: północnym (68,4%), południowo-zachodnim (60,3%) i południowym (59,3%). Nakłady poniesione na realizację badań podstawowych dominowały tylko w makroregionie centralnym – 45,7%.

Tablica 4. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według rodzajów działalności B+R oraz makroregionów w 2022 r.

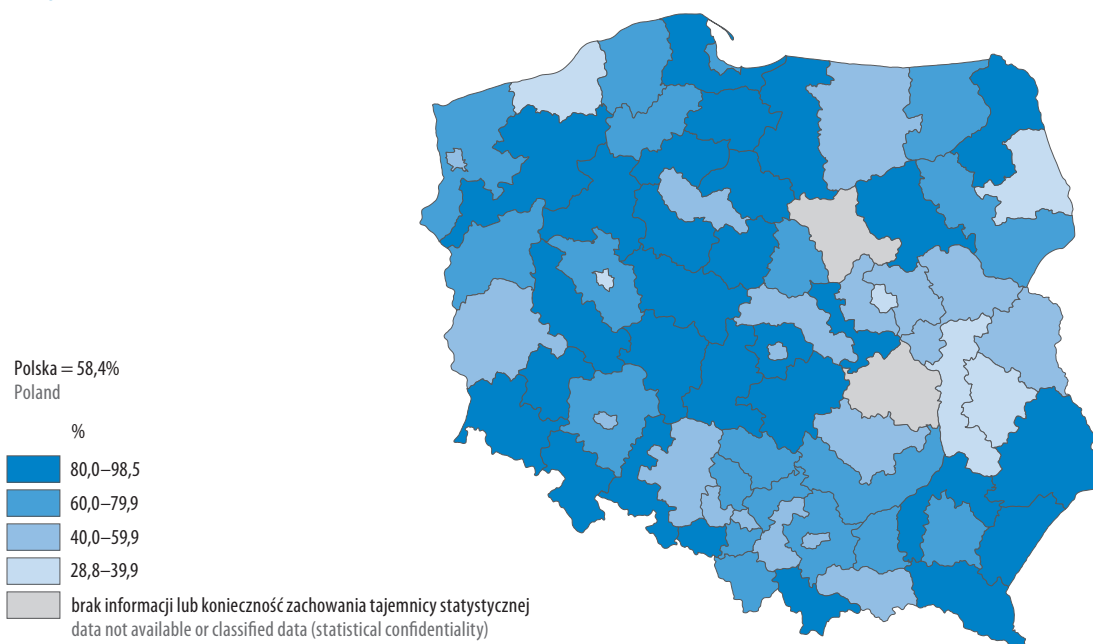
Table 4. Intramural expenditure on R&D by type of R&D and macroregions in 2022

Makroregiony Macroregions	Ogółem Total	Przeznaczone na Expenditure on		
		badania podstawowe basic research	badania stosowane applied research	prace rozwojowe experimental development
		w mln zł in million PLN		
Ogółem Total	44702,4	12348,1	6267,4	26086,9
Makroregion centralny	2168,5	991,4	214,7	962,4
Makroregion województwo mazowieckie	15666,1	4045,6	2591,3	9029,3
Makroregion wschodni	3244,8	1056,3	526,5	1662,0
Makroregion północno-zachodni	3883,9	1147,3	555,3	2181,3
Makroregion południowo-zachodni	4388,7	1195,2	547,3	2646,3
Makroregion południowy	9778,2	2627,3	1354,2	5796,7
Makroregion północny	5572,1	1285,1	478,1	3808,9

Analiza nakładów wewnętrznych na projekty badawczo-rozwojowe według rodzajów działalności B+R oraz podregionów wykazała, iż jednymi z najwyższych udziałów prac rozwojowych w nakładach na działalność B+R charakteryzowały się podregiony: żyrdowski (98,5%), przemyski (98,4%) oraz nyski (98,3%), natomiast najniższymi: lubelski (28,8%), miasto Łódź (30,4%) oraz białostocki (32,4%).

Mapa 3. Udział nakładów na prace rozwojowe w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2022 r.

Map 3. Share of expenditure on experimental development in intramural expenditure on R&D by subregions in 2022

W 2022 r. we wszystkich makroregionach największą wartość osiągnęły nakłady wewnętrzne na działalność B+R związaną z naukami inżynieryjnymi i technicznymi, a ich najwyższy udział w nakładach wewnętrznych na badania i rozwój zaobserwowano w makroregionach: południowym (56,2%), południowo-zachodnim (51,8%) oraz wschodnim (49,5%).

Tablica 5. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według dziedzin B+R oraz makroregionów
Table 5. Intramural expenditure on R&D by fields of R&D and macroregions

Makroregiony Macroregions		Dziedziny B+R Fields of R&D						
		ogółem total	nauki przyrodnicze natural sciences	nauki inżynieryjne i techniczne engineering and technology	nauki medyczne i nauki o zdrowiu medical and health sciences	nauki rolnicze i weterynaryjne agricultural and veterinary sciences	nauki społeczne social sciences	nauki humanistyczne i sztuka humanities and the arts
		w mln zł in million PLN						
Ogółem Total	2021	37675,8	9495,4	18114,6	4868,1	1448,0	2326,3	1423,5
	2022	44702,4	11303,4	22075,6	5535,3	1592,4	2608,3	1587,4
Makroregion centralny		2168,5	255,2	973,9	461,6	114,5	238,8	124,4
Makroregion województwo mazowieckie		15666,1	4330,5	7692,9	2033,8	308,1	934,1	366,8
Makroregion wschodni		3244,8	454,1	1605,9	556,6	247,3	204,9	175,9
Makroregion północno-zachodni		3883,9	762,8	1854,7	511,0	255,8	291,5	208,1
Makroregion południowo-zachodni		4388,7	1158,3	2272,8	403,3	.	.	126,3
Makroregion południowy		9778,2	2335,6	5497,2	896,4	.	448,4	.
Makroregion północny		5572,1	2006,9	2178,1	672,7	285,3	.	.

1.2. Aparatura naukowo-badawcza

1.2. Research equipment

Liczba podmiotów posiadających w 2022 r. aparaturę naukowo-badawczą była wyższa o 6,9% niż rok wcześniej. Jednostki z sektora szkolnictwa wyższego skupiały 53,9% wartości brutto aparatury naukowo-badawczej. Najwyższym stopniem zużycia aparatury naukowo-badawczej charakteryzował się sektor szkolnictwa wyższego, w tym uczelnie niepubliczne (92,6%), natomiast najniższym – sektor przedsiębiorstw (57,5%).

**Tablica 6. Aparatura naukowo-badawcza według sektorów wykonawczych
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 6. Research equipment by sectors of performance
As of 31 December

Sektory wykonawcze Sectors of performance		Liczba podmiotów, które posiadały aparaturę naukowo-badawczą Number of entities possessing re-search equipment	Aparatura naukowo-badawcza Research equipment		
			wartość brutto gross value	umorzenie remission	stopień zużycia w % degree of consumption in %
			w mln zł in million PLN		
Ogółem Total	2021	1590	21452,2	17002,4	79,3
	2022	1700	25735,7	18891,5	73,4
Przedsiębiorstw BES		1459	11059,0	6360,8	57,5
według liczby pracujących: by number of persons employed:					
	do 9 osób up to 9 persons	310	.	.	41,3
	10–49	390	.	.	39,4
	50–249	420	2060,7	1327,1	64,4
	250–499	148	2221,7	1616,1	72,7
	500 osób i więcej persons and more	191	3603,1	2164,6	60,1
według sektorów własności: by ownership sectors:					
	prywatny private	1360	8368,2	4273,7	51,1
	publiczny public	99	2690,9	2087,1	77,6
Rządowy GOV		58	771,5	652,0	84,5
Szkolnictwa wyższego HES		160	13864,7	11846,3	85,4
	uczelnie universities	103	11480,0	9745,5	84,9
	publiczne public	89	11390,1	9663,0	84,8
	niepubliczne non-public	14	89,1	82,5	92,6
	pozostałe other	57	2384,7	2100,8	88,1
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP		23	40,5	32,4	80,0

W 2022 r. najwięcej podmiotów posiadających aparaturę naukowo-badawczą było w makroregionach województwo mazowieckie i południowym (odpowiednio 23,5% oraz 22,9% podmiotów posiadających tego typu urządzenia). Ponad 1/4 ogólnej wartości brutto aparatury naukowo-badawczej stanowiły urządzenia badawcze podmiotów z makroregionu województwo mazowieckie. Najwyższy stopień zużycia odnotowano w makroregionie północno-zachodnim (81,4%), natomiast najniższy – w makroregionie północnym (54,3%).

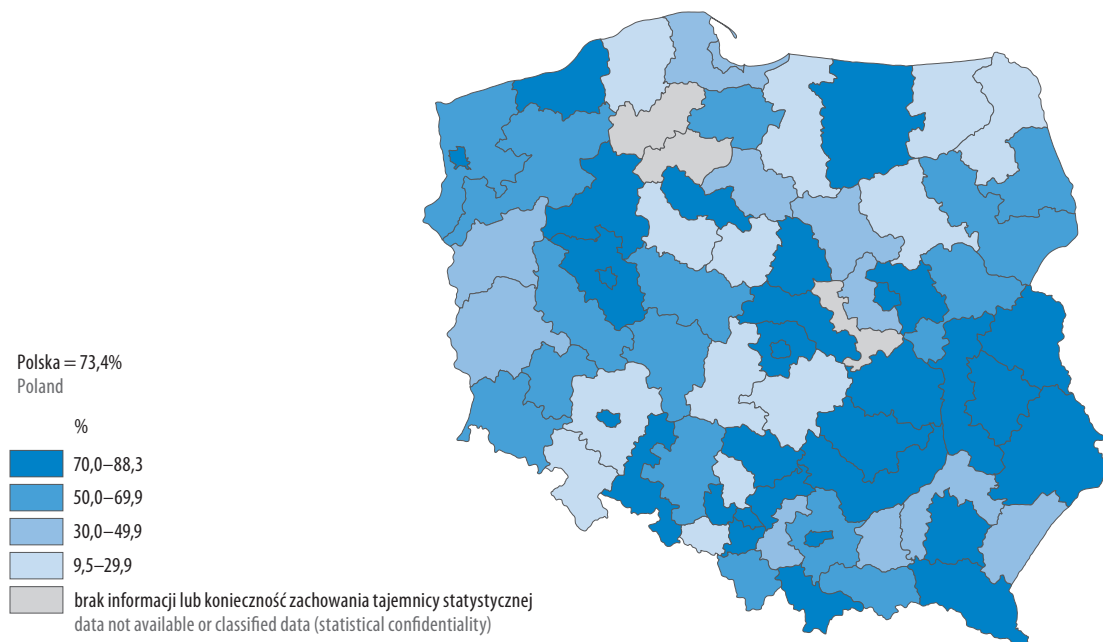
**Tablica 7. Aparatura naukowo-badawcza według makroregionów w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 7. Research equipment by macroregions in 2022
As of 31 December

Makroregiony Macroregions	Liczba podmiotów, które posiadały aparaturę naukowo-badawczą Number of entities possessing research equipment	Aparatura naukowo-badawcza Research equipment		
		wartość brutto gross value	umorzenie remission	stopień zużycia w % degree of consumption in %
		w mln zł in million PLN		
Ogółem Total	1700	25735,7	18891,5	73,4
Makroregion centralny	144	.	.	71,8
Makroregion województwo mazowieckie	400	7296,0	5687,9	78,0
Makroregion wschodni	203	2954,7	2363,6	80,0
Makroregion północno-zachodni	186	2055,6	1672,4	81,4
Makroregion południowo-zachodni	166	2214,2	1654,9	74,7
Makroregion południowy	390	5357,8	4086,2	76,3
Makroregion północny	211	.	.	54,3

**Mapa 4. Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej według podregionów w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 4. Degree of consumption of the research equipment by subregions in 2022
As of 31 December

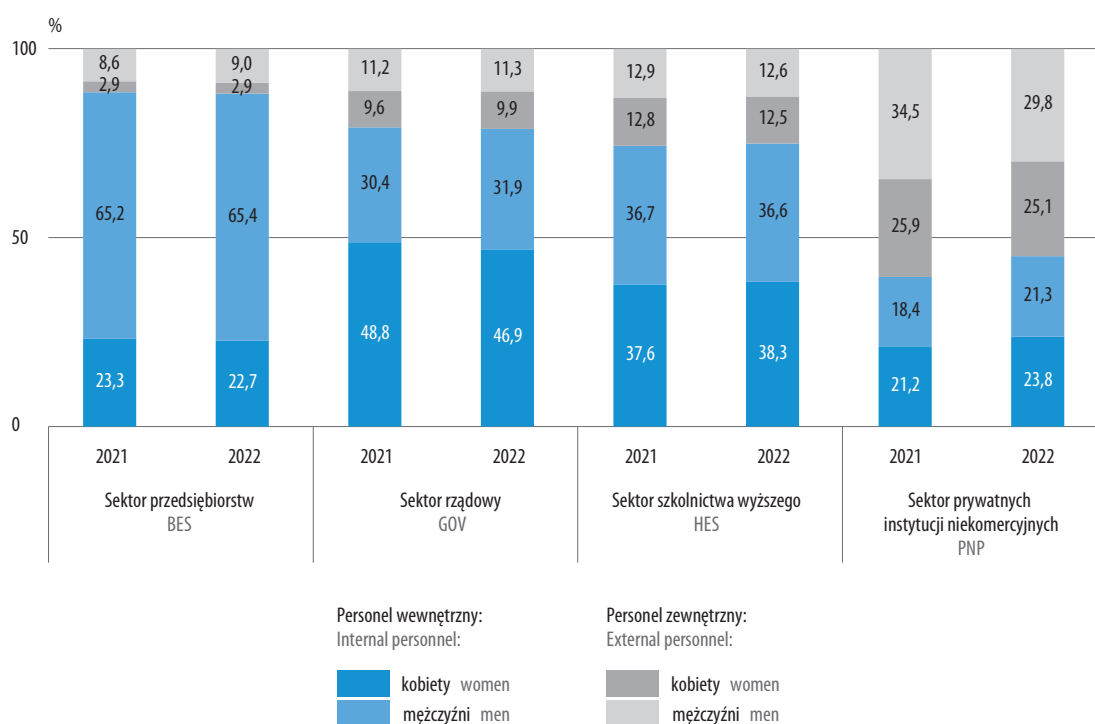
1.3. Personel w działalności badawczej i rozwojowej

1.3. R&D personnel

W 2022 r. personel B+R w Polsce liczył 321,4 tys. osób, a jego liczebność wzrosła w skali roku o 5,2%. Personel wewnętrzny (osoby pracujące) stanowił 81,8% osób zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową. Najliczniejszym personelem B+R charakteryzował się sektor przedsiębiorstw (53,1% osób zaangażowanych w projekty badawcze i rozwojowe w Polsce), w którym dominował personel wewnętrzny stanowiący 88,1% personelu tego sektora. Analiza personelu B+R ogółem oraz personelu wewnętrznego i zewnętrznego według funkcji wykazała, iż we wszystkich sektorach wykonawczych przeważały osoby pełniące funkcję badacza. W strukturze personelu B+R według płci i głównych grup, w sektorze przedsiębiorstw dominowali mężczyźni z personelu wewnętrznego (65,4%), w sektorach rządowym oraz szkolnictwa wyższego – kobiety z personelu wewnętrznego (odpowiednio 46,9% oraz 38,3%), natomiast w prywatnych instytucjach niekomercyjnych – mężczyźni z personelu zewnętrznego (29,8%).

Wykres 8.
Chart 8.

Personel B+R według płci, głównych grup i sektorów wykonawczych
R&D personnel by sex, main groups and sectors of performance

W 2022 r. ponad połowę personelu B+R stanowiły osoby z tytułem magistra, licencjata lub równorzędnymi, natomiast 29,4% – osoby posiadające co najmniej stopień naukowy doktora. Najliczniejszą grupę w personelu B+R stanowiły osoby z tytułem magistra lub równorzędnym (50,1%). Tytuł naukowy doktora posiadało 16,8% osób z personelu B+R, doktora habilitowanego – 8,1%, natomiast tytuł profesora – 4,6% osób. Najwyższym odsetkiem osób co najmniej ze stopniem naukowym doktora zaangażowanych w projekty badawczo-rozwojowe charakteryzował się sektor szkolnictwa wyższego (57,3% personelu B+R tego sektora). Osoby te stanowiły jednocześnie 85,7% wszystkich osób z tym poziomem wykształcenia zaangażowanych w działalność B+R w Polsce. Wśród osób z pozostałym wykształceniem wyższym dominowały osoby z sektora przedsiębiorstw (70,2%). W przypadku wszystkich poziomów wykształcenia personelu związanego z działalnością badawczą i rozwojową przeważał personel wewnętrzny.

W strukturze personelu B+R sektora przedsiębiorstw dominowały osoby posiadające tytuł magistra, lub równorzędny, natomiast najniższy odsetek przypadł na osoby z tytułem profesora (odpowiednio 77,9% i 0,6% personelu B+R). Najliczniejszy personel B+R wśród podmiotów należących do tego sektora posiadały jednostki, w których pracowało 500 osób i więcej, zaś najmniej osób zaangażowanych w działalność B+R było w podmiotach o liczbie pracujących do 9 osób (odpowiednio 45,3% i 4,9%). W sektorze przedsiębiorstw najwięcej osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora odnotowano w podmiotach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób (30,5% personelu B+R z tym poziomem wykształcenia), natomiast w przypadku osób z pozostałym wykształceniem wyższym największą liczbą osób z tym poziomem wykształcenia charakteryzowały się podmioty o liczbie pracujących 500 osób i więcej (49,1%). Analiza sektora przedsiębiorstw według sektorów własności wykazała, że podmioty należące do sektora prywatnego stanowiły 89,9% personelu B+R zaangażowanego w działalność B+R. W strukturze personelu B+R według poziomów wykształcenia w obu sektorach własności dominowały osoby z pozostałym wykształceniem wyższym (79,9% – w sektorze prywatnym oraz 60,5% – w sektorze publicznym). Wyższym odsetkiem osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora wyróżniał się personel B+R sektora publicznego (18,9%).

W sektorze szkolnictwa wyższego 57,3% personelu B+R stanowiły osoby co najmniej ze stopniem naukowym doktora. Udział osób z tytułem profesora w personelu B+R ogółem na uczelniach publicznych wyniósł 9,3%, natomiast na niepublicznych – 8,3%. W przypadku osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego ich udział w personelu B+R na uczelniach publicznych i prywatnych był zbliżony i wyniósł ponad 17%. Osoby zaangażowane w działalność B+R ze stopniem naukowym doktora na uczelniach niepublicznych stanowiły 34,6% ogólnej liczby personelu B+R tych jednostek.

Tablica 8.
Table 8.

Personel B+R według wykształcenia i sektorów wykonawczych
R&D personnel by educational level and sectors of performance

Sektory wykonawcze Sectors of performance	Ogółem Total	Z wykształceniem wyższym With tertiary education				Z wykształceniem pozostałym With other educational level	
		z tytułem profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with academic degree of		pozostałe osoby other persons		
			doktora habilitowanego habilitated doctor	doktora doctor			
w osobach in persons							
Ogółem	2021	305563	14645	25619	51980	175659	37660
Total	2022	321391	14760	25989	53872	189237	37533
Przedsiębiorstw BES		170524	1099	1230	7571	132922	27702
według liczby pracujących: by number of persons employed:							
do 9 osób up to 9 persons		8327	234	196	972	5933	992
10–49		22005	275	256	1438	16057	3979
50–249		38282	325	428	2265	27540	7724
250–499		24657	177	234	1309	18119	4818
500 osób i więcej persons and more		77253	88	116	1587	65273	10189
według sektorów własności: by ownership sectors:							
prywatny private		153344	802	671	5180	122525	24166
publiczny public		17180	297	559	2391	10397	3536

Tablica 8. Personel B+R według wykształcenia i sektorów wykonawczych (dok.)
Table 8. R&D personnel by educational level and sectors of performance (cont.)

Sektory wykonawcze Sectors of performance	Ogółem Total	Z wykształceniem wyższym With tertiary education				Z wykształceniem pozostałym With other educational level
		z tytułem profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with academic degree of		pozostałe osoby other persons	
			doktora habilitowanego habilitated doctor	doktora doctor		
w osobach in persons						
Rządowy GOV	7989	511	630	1760	3900	1188
Szkolnictwa wyższego HES	141454	12993	23974	44131	51766	8590
uczelnie universities	127142	11721	22303	40026	46009	7083
publiczne public	119157	11062	20910	37260	.	.
niepubliczne non-public	7985	659	1393	2766	.	.
pozostałe other	14312	1272	1671	4105	5757	1507
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP	1424	157	155	410	649	53

W 2022 r. osoby pełniące funkcję badacza w personelu zaangażowanym w działalność badawczą i rozwojową stanowiły 69,6% personelu B+R, przy czym w przypadku personelu wewnętrznego i zewnętrznego udziały te wyniosły odpowiednio 69,3% oraz 71,2%. W sektorze przedsiębiorstw najliczniejsza grupa badaczy zaangażowana była w działalność B+R w podmiotach o liczbie pracujących 500 osób i więcej (49,5% badaczy tego sektora). W sektorze tym badacze z personelu wewnętrznego stanowili 89,3% wszystkich osób pełniących tę funkcję w działalności B+R; analiza tego wskaźnika w poszczególnych klasach wielkości podmiotów tego sektora wykazała, iż najwyższy był on w podmiotach o liczbie pracujących 500 osób i więcej (94,5%), natomiast najniższy – w podmiotach do 9 osób (61,9%). Najwyższy udział badaczy w personelu B+R odnotowano w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych (87,1%), natomiast najniższy – w sektorze przedsiębiorstw (64,9%).

Tablica 9. Personel B+R według głównych grup, funkcji i sektorów wykonawczych
Table 9. R&D personnel by main groups, R&D function and sectors of performance

Sektory wykonawcze Sectors of performance	Personel B+R R&D personnel		Personel wewnętrzny Internal personnel		Personel zewnętrzny External personnel		
	ogółem grand total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers	
	w osobach in persons						
Ogółem Total	2021	305563	215761	249014	174402	56549	41359
	2022	321391	223738	263057	182179	58334	41559
Przedsiębiorstw BES		170524	110713	150231	98895	20293	11818

Tablica 9.
Table 9.

Personel B+R według głównych grup, funkcji i sektorów wykonawczych (dok.)
R&D personnel by main groups, R&D function and sectors of performance (cont.)

Sektory wykonawcze Sectors of performance	Personel B+R R&D personnel		Personel wewnętrzny Internal personnel		Personel zewnętrzny External personnel	
	ogółem grand total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers
	w osobach in persons					
według liczby pracujących: by number of persons employed:						
do 9 osób up to 9 persons	8327	5932	4970	3670	3357	2262
10–49	22005	13968	18006	11410	3999	2558
50–249	38282	22744	33651	19565	4631	3179
250–499	24657	13266	21560	12468	3097	798
500 osób i więcej persons and more	77253	54803	72044	51782	5209	3021
według sektorów własności: by ownership sectors:						
prywatny private	153344	102300	134422	91214	18922	11086
publiczny public	17180	8413	15809	7681	1371	732
Rządowy GOV	7989	5415	6292	4461	1697	954
Szkolnictwa wyższego HES	141454	106370	105892	78311	35562	28059
uczelnie universities	127142	97230	95036	71599	32106	25631
publiczne public	119157	90588	89715	67056	29442	23532
niepubliczne non-public	7985	6642	5321	4543	2664	2099
pozostałe other	14312	9140	10856	6712	3456	2428
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP	1424	1240	642	512	782	728

W 2022 r. w personelu wewnętrznym najwięcej osób pełniących funkcję badacza zaobserwowano w grupach wiekowych 35–44 lata (34,6%) oraz 25–34 lata (28,4%). W sektorach prywatnych instytucji niekomercyjnych, rządowym oraz szkolnictwa wyższego najliczniejszą grupę badaczy w personelu wewnętrznym B+R stanowiły osoby w wieku 35–44 lata (odpowiednio 40,0%, 33,2% i 30,7%), natomiast w sektorze przedsiębiorstw – osoby w wieku 25–34 lata (39,7%). Analiza struktury badaczy z personelu wewnętrznego B+R sektora przedsiębiorstw według grup wieku wykazała, iż w większości klas wielkości podmiotów przeważała grupa wieku 25–34 lata i tylko wśród podmiotów, w których pracowało 500 osób i więcej najliczniejszą grupę personelu wewnętrznego B+R stanowili badacze, których wiek mieścił się w przedziale od 35 do 44 lat (40,7%). W podmiotach prywatnych największy był udział badaczy z grupy wieku 25–34 lata (41,2%), natomiast w sektorze publicznym – osób w wieku 35–44 lata (31,1%).

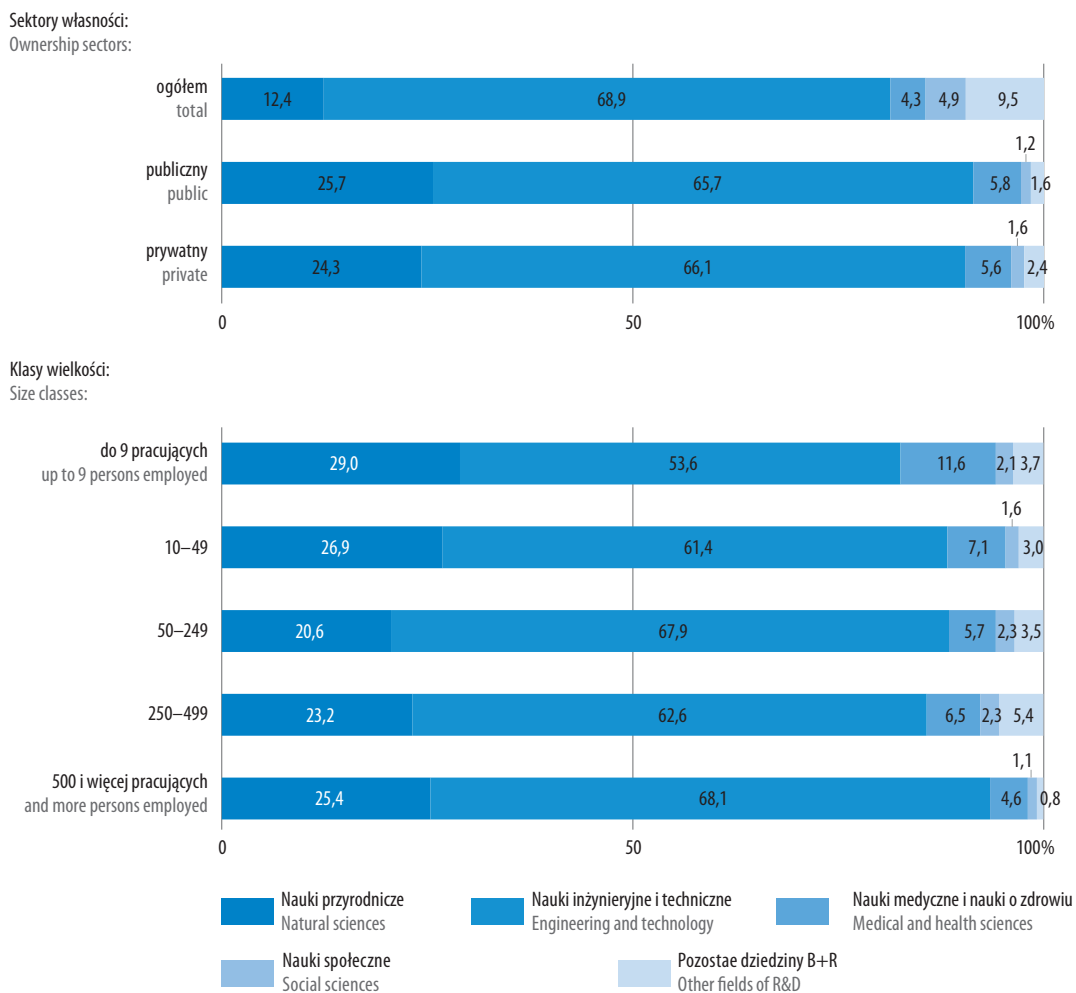
Tablica 10. Badacze w personelu wewnętrznym B+R według grup wieku i sektorów wykonawczych
Table 10. Researchers in internal R&D personnel by age groups and sectors of performance

Sektory wykonawcze Sectors of performance		Ogółem Total	Wiek Age					
			24 lata i mniej 24 years and less	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lat i więcej 65 years and more
			w osobach in persons					
Ogółem Total	2021	174402	3341	49480	60222	34833	16879	9647
	2022	182179	3799	51648	63078	37295	16889	9470
Przedsiębiorstw BES		98895	3568	39303	37373	13385	3880	1386
według liczby pracujących: by number of persons employed:								
do 9 osób up to 9 persons		3670	145	1318	1305	566	203	133
10-49		11410	446	4857	4008	1428	440	231
50-249		19565	709	7986	6672	2798	944	456
250-499		12468	463	4542	4310	2251	589	313
500 osób i więcej persons and more		51782	1805	20600	21078	6342	1704	253
według sektorów własności: by ownership sectors:								
prywatny private		91214	3434	37598	34984	11562	2883	753
publiczny public		7681	134	1705	2389	1823	997	633
Rządowy GOV		4461	37	738	1483	1121	697	385
Szkolnictwa wyższego HES		78311	189	11481	24017	22699	12254	7671
uczelnie universities		71599	137	10254	21801	21254	11367	6786
publiczne public		67056	131	9871	20499	19839	10610	6106
niepubliczne non-public		4543	6	383	1302	1415	757	680
pozostałe other		6712	52	1227	2216	1445	887	885
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP		512	5	126	205	90	58	28

Uwzględniając dziedziny B+R, w sektorze przedsiębiorstw największy odsetek personelu wewnętrznego stanowiły osoby zaangażowane w prace badawczo-rozwojowe związane z naukami inżynieryjnymi i technicznymi (68,9%). Personel wewnętrzny z tej dziedziny B+R dominował we wszystkich klasach wielkości oraz sektorach własności, a jego największy udział w personelu wewnętrznym B+R odnotowano w podmiotach, w których pracowało 500 osób i więcej (68,1%) oraz w podmiotach sektora prywatnego (66,1%).

Wykres 9. Personel wewnętrzny sektora przedsiębiorstw według dziedzin B+R, klas wielkości i sektorów własności w 2022 r.

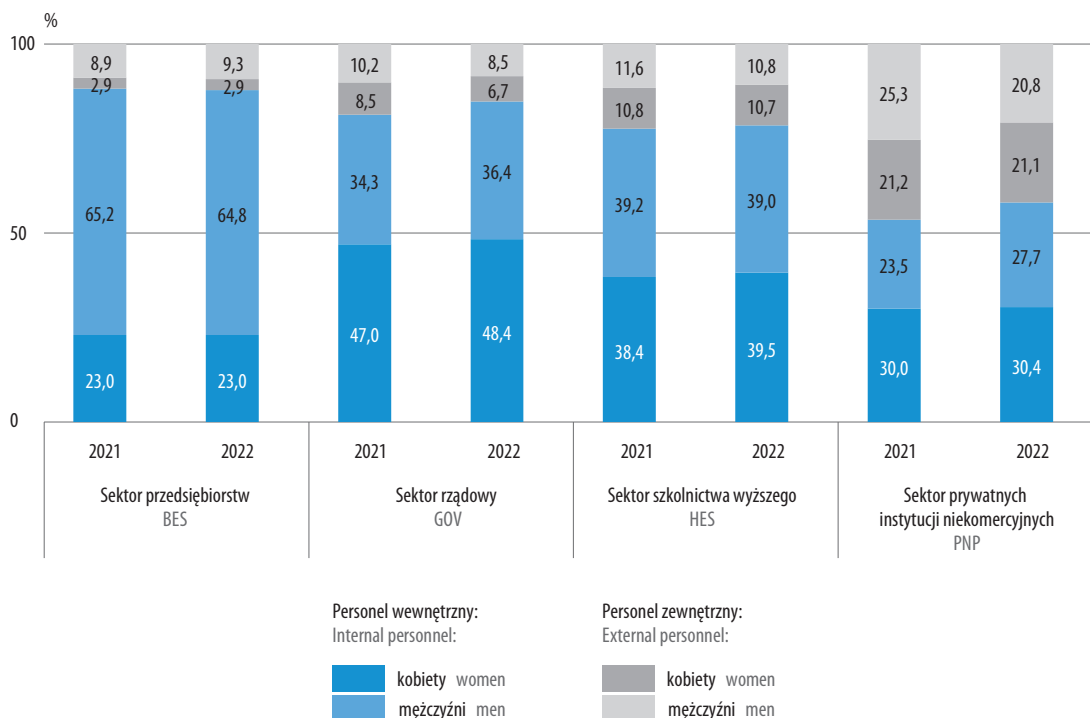
Chart 9. Internal R&D personnel in BES by fields of R&D, size classes and ownership sectors in 2022

W 2022 r. liczebność personelu B+R wyrażonego w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosła 195,1 tys. EPC i wzrosła w skali roku o 5,3%. Personel wewnętrzny stanowił 84,1% ogółu personelu B+R wyrażonego w EPC. Jego największy udział odnotowano w sektorze przedsiębiorstw (87,8%), natomiast najmniejszy – w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych (58,1%). Najliczniejszą grupę personelu B+R mierzonego w EPC stanowili pracownicy podmiotów sektora przedsiębiorstw (59,3% ogółu personelu zaangażowanego w badania naukowe i prace rozwojowe), natomiast personel wewnętrzny B+R tego sektora stanowił 61,9% personelu wewnętrznego B+R w kraju. W personelu zewnętrznym dominował ekwiwalent pełnego czasu pracy osób zaangażowanych w działalność B+R realizowaną w sektorze szkolnictwa wyższego (51,3%).

Wykres 10.
Chart 10.

Personel B+R (w EPC) według płci, głównych grup i sektorów wykonawczych
R&D personnel (in FTE) by sex, main groups and sectors of performance

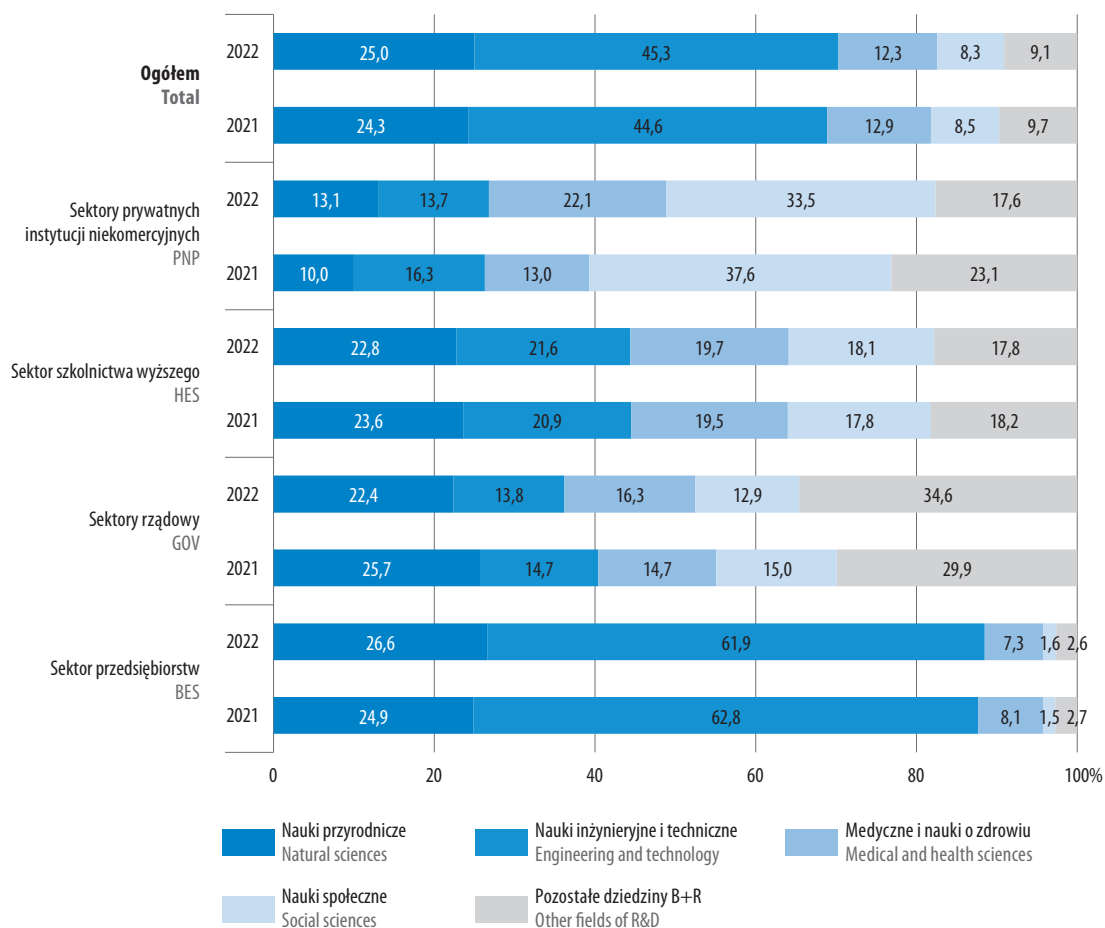
W sektorach prywatnych instytucji niekomercyjnych i szkolnictwa wyższego zaobserwowano najwyższy udział EPC osób pełniących funkcję badaczy w personelu B+R wyrażonym w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (odpowiednio 86,4% i 79,0%). Ekwiwalent pełnego czasu pracy badaczy z sektora przedsiębiorstw stanowił 55,8% EPC pracowników naukowo-badawczych. Analiza tego sektora według klas wielkości wykazała, iż największym udziałem badaczy w personelu B+R mierzonym w EPC charakteryzowały się podmioty, w których pracowało 500 osób i więcej (74,3%), a najmniejszym udziałem – podmioty, w których pracowało od 250 do 499 osób (55,4%). Natomiast analiza według sektorów własności wykazała, iż wyższym udziałem tego wskaźnika charakteryzowały się podmioty prywatne (69,7%).

Tablica 11. Personel B+R (w EPC) według głównych grup, funkcji i sektorów wykonawczych w 2022 r.
 Table 11. R&D personnel (in FTE) by main groups, R&D function and sectors of performance in 2022

Sektory wykonawcze Sectors of performance	Personel B+R R&D personnel		Personel wewnętrzny Internal personnel		Personel zewnętrzny External personnel	
	ogółem grand total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers
	w EPC in FTE					
Ogółem Total	195095,6	141242,7	164098,7	119010,3	30996,9	22232,4
Przedsiębiorstw BES	115761,4	78847,5	101635,3	70632,7	14126,1	8214,8
według liczby pracujących: by number of persons employed:						
do 9 osób up to 9 persons	5557,9	3969,7	3497,0	2646,1	2060,9	1323,6
10–49	15040,3	9914,2	12416,8	8183,4	2623,5	1730,8
50–249	24476,9	15789,4	21501,2	13628,5	2975,7	2160,9
250–499	17778,2	9849,2	15280,4	9366,9	2497,8	482,3
500 osób i więcej persons and more	52908,1	39325,0	48939,9	36807,8	3968,2	2517,2
według sektorów własności: by ownership sectors:						
prywatny private	104976,6	73181,2	91541,2	65363,2	13435,4	7818,0
publiczny public	10784,8	5666,3	10094,1	5269,5	690,7	396,8
Rządowy GOV	4615,2	3283,5	3909,9	2847,8	705,3	435,7
Szkolnictwa wyższego HES	74075,9	58556,0	58179,8	45221,6	15896,1	13334,4
uczelnie universities	64408,1	51988,5	50138,3	39863,9	14269,8	12124,6
publiczne public	60599,7	48756,4	47288,3	37408,2	13311,4	11348,2
niepubliczne non-public	3808,4	3232,1	2850,0	2455,7	958,4	776,4
pozostałe other	9667,8	6567,5	8041,5	5357,7	1626,3	1209,8
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP	643,1	555,7	373,7	308,2	269,4	247,5

Interpretując ekwiwalenty pełnego czasu pracy osób zaangażowanych w działalność badawczą i rozwojową według dziedzin B+R można zauważyć, że największy udział personelu B+R mierzonego w EPC przypadł na nauki inżynieryjne i techniczne (45,3%). Ta dziedzina B+R dominowała również w personelu B+R sektora przedsiębiorstw (61,9%). W sektorach rządowym oraz szkolnictwa wyższego najwyższy udział personelu B+R wyrażonego w EPC przypadł na nauki przyrodnicze (odpowiednio 22,4% oraz 22,8%), natomiast w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych – na nauki społeczne (33,5%).

Wykres 11. Personel B+R (w EPC) według dziedzin B+R oraz sektorów wykonawczych
 Chart 11. R&D personnel (in FTE) by fields of R&D and sectors of performance

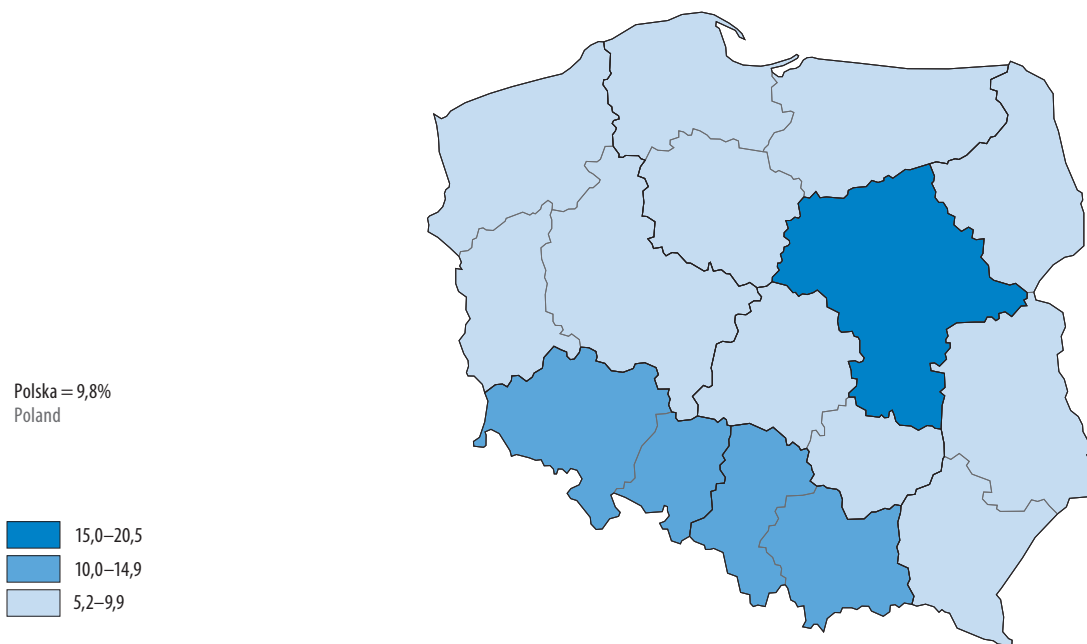

W 2022 r. wskaźnik określający wysokość ekwiwalentów pełnego czasu pracy personelu wewnętrznego B+R przypadającą na 1000 pracujących w Polsce wyniósł 9,8. Najwyższą jego wartość odnotowano w makroregionie województwo mazowieckie (20,5), natomiast najniższą – w makroregionie północno-zachodnim (5,2).

W strukturze personelu B+R według wykształcenia we wszystkich makroregionach dominowały osoby z tytułem magistra, licencjata lub równorzędnym. Blisko jedna czwarta wszystkich osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora była zaangażowana w projekty badawczo-rozwojowe podmiotów z makroregionu województwo mazowieckie; w przypadku osób z tytułem profesora udział ten wyniósł 23,8%, ze stopniem naukowym doktora habilitowanego – 23,1%, natomiast doktora – 25,3%. Najwyższym udziałem osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora w personelu B+R charakteryzowały się makroregiony centralny – 39,5% oraz północno-zachodni – 38,6%.

Mapa 5.
Map 5.

Personel wewnętrzny w B+R^a na 1000 pracujących według makroregionów w 2022 r.
Internal R&D personnel in R&D^a per 1000 persons employed by macroregions in 2022

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC).
a In full-time equivalent (FTE).

Tablica 12.
Table 12.

Personel B+R według wykształcenia i makroregionów w 2022 r.
R&D personnel by educational level and macroregions in 2022

Makroregiony Macroregions	Ogółem Total	Z wykształceniem wyższym With tertiary education				Z wykształceniem pozostałym With other educational level
		z tytułem profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with academic degree of		pozostałe osoby other persons	
			doktora habilitowanego habilitated doctor	doktora doctor		
w osobach in persons						
Ogółem Total	321391	14760	25989	53872	189237	37533
Makroregion centralny	20029	1357	2204	4360	10022	2086
Makroregion województwo mazowieckie	98394	3518	5994	13619	63367	11896
Makroregion wschodni	28066	1320	2821	5502	15427	2996
Makroregion północno-zachodni	30419	.	.	6285	14184	4490
Makroregion południowo-zachodni	32717	1268	2345	5507	20076	3521
Makroregion południowy	70079	3737	6160	12060	40500	7622
Makroregion północny	41687	.	.	6539	25661	4922

Analiza personelu B+R według dziedzin B+R wykazała, że w 2022 r. we wszystkich makroregionach przeważały osoby zaangażowane w projekty badawcze i rozwojowe w zakresie nauk inżynierskich i technicznych, przy czym najwyższy udział tej dziedziny B+R zaobserwowano w makroregionie południowym (47,6%), natomiast najniższy – w makroregionie centralnym (33,4%).

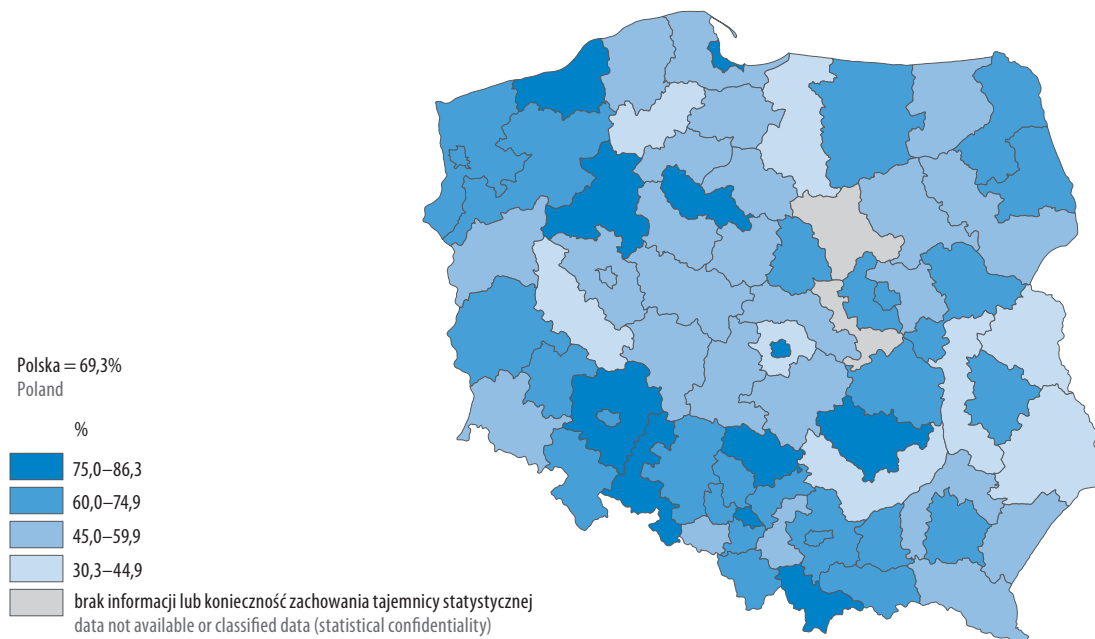
Tablica 13.
Table 13.

Personel B+R według dziedzin B+R oraz makroregionów w 2022 r.
R&D personnel by fields of R&D and macroregions in 2022

Makroregiony Macroregions	Dziedziny B+R Fields of R&D						
	ogółem total	nauki przyrodnicze natural sciences	nauki inżynierskie i techniczne engineering and technology	nauki medyczne i nauki o zdrowiu medical and health sciences	nauki rolnicze i weterynaryjne agricultural and veterinary sciences	nauki społeczne social sciences	nauki humanistyczne i sztuka humanities and the arts
	w osobach in persons						
Ogółem Total	321391	76709	137946	42116	13010	31005	20605
Makroregion centralny	20029	2878	6696	4053	753	3473	2176
Makroregion województwo mazowieckie	98394	27535	42182	12995	2184	8889	4609
Makroregion wschodni	28066	4408	11495	4949	2015	2780	2419
Makroregion północno-zachodni	30419	5962	11109	4187	2492	4250	2419
Makroregion południowo-zachodni	32717	8580	14977	3371	.	2492	.
Makroregion południowy	70079	15977	33383	8150	.	.	5201
Makroregion północny	41687	11369	18104	4411	2243	.	.

Mapa 6.
Map 6.

Udział badaczy w personalu wewnętrznym B+R według podregionów w 2022 r.
Share of researchers in internal R&D personnel by subregions in 2022

W 2022 r. we wszystkich makroregionach wśród badaczy w personelu wewnętrznym B+R największy udział miały osoby z grupy wiekowej 35–44 lata, przy czym najwyższą wartością tego wskaźnika charakteryzował się makroregion północny (37,7%), a najmniejszą – makroregiony północno-zachodni oraz wschodni (po 31,3%). We wszystkich makroregionach najmniej osób pracujących pełniących funkcję badacza było w wieku do 24 lat..

Tablica 14. Badacze w personelu wewnętrznym według grup wieku i makroregionów w 2022 r.
Table 14. Researchers in internal R&D personnel by age groups and macroregions in 2022

Makroregiony Macroregions	Ogółem Total	Wiek Age					
		24 lata i mniej 24 years and less	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej 65 years and more
w osobach in persons							
Ogółem Total	182179	3799	51648	63078	37295	16889	9470
Makroregion centralny	9642	154	2090	3122	2332	1167	777
Makroregion województwo mazowieckie	54527	1260	16929	19270	10042	4130	2896
Makroregion wschodni	14742	162	3472	4611	3783	1878	836
Makroregion północno-zachodni	17323	257	3962	5426	4570	1971	1137
Makroregion południowo-zachodni	17558	302	5815	5954	3238	1452	797
Makroregion południowy	41784	943	12390	14678	8064	3752	1957
Makroregion północny	26603	721	6990	10017	5266	2539	1070

Najwyższym udziałem badaczy w personelu wewnętrznym B+R wyrażonym w ekwiwalentach pełnego czasu pracy charakteryzowały się makroregiony południowy (78,2%) i północny (77,5%), najniższym natomiast – makroregiony centralny (65,2%) oraz wschodni (65,5%).

Tablica 15. Personel B+R (w EPC) według głównych grup, funkcji i makroregionów w 2022 r.
Table 15. R&D personnel (in FTE) by main groups, R&D function and macroregions in 2022

Makroregiony Macroregions	Personel B+R R&D personnel		Personel wewnętrzny Internal personnel		Personel zewnętrzny External personnel	
	ogółem grand total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers	razem total	w tym badacze of with researchers
	w EPC in FTE					
Ogółem Total	195095,6	141242,7	164098,7	119010,3	30996,9	22232,4
Makroregion centralny	10967,9	7469,7	9294,0	6061,7	1673,9	1408,0
Makroregion województwo mazowieckie	63391,1	44125,1	53389,2	38067,2	10001,9	6057,9
Makroregion wschodni	16487,4	11300,4	14050,3	9202,3	2437,1	2098,1
Makroregion północno-zachodni	16384,8	.	14323,8	9750,3	2061,0	.
Makroregion południowo-zachodni	20969,1	14743,3	17275,8	12458,4	3693,3	2284,9
Makroregion południowy	42829,0	33505,6	35673,3	27891,8	7155,7	5613,8
Makroregion północny	24066,3	.	20092,3	15578,6	3974,0	.

Analiza personelu B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy według dziedzin B+R wykazała, że we wszystkich makroregionach najwyższymi wartościami EPC charakteryzowała się działalność B+R związana z naukami inżynieryjnymi i technicznymi. Największy udział tej dziedziny B+R odnotowano w makroregionie południowym (50,6%) oraz makroregionie województwo mazowieckie (48,0%).

Tablica 16. Personel B+R (w EPC) według dziedzin B+R oraz makroregionów w 2022 r.
Table 16. R&D personnel (in FTE) by fields of R&D and macroregions in 2022

Makroregiony Macroregions	Dziedziny B+R Fields of R&D						
	ogółem total	nauki przyrodnicze natural sciences	nauki inżynieryjne i techniczne engineering and technology	nauki medyczne i nauki o zdrowiu medical and health sciences	nauki rolnicze i weterynaryjne agricultural and veterinary sciences	nauki społeczne social sciences	nauki humanistyczne i sztuka humanities and the arts
	w EPC in FTE						
Ogółem Total	195095,6	48799,4	88327,9	23985,7	7777,1	16145,2	10060,3
Makroregion centralny	10967,9	1615,5	3853,8	.	509,1	.	1105,4
Makroregion województwo mazowieckie	63391,1	16216,9	30430,8	8194,1	1414,2	4706,3	2428,8
Makroregion wschodni	16487,4	2772,5	7034,5	2609,3	1189,7	1504,6	1376,8
Makroregion północno-zachodni	16384,8	3359,1	6503,4	2174,9	1513,4	2046,7	787,3
Makroregion południowo-zachodni	20969,1	5752,4	10011,6	2010,2	1005,2	1432,4	757,3
Makroregion południowy	42829,0	10399,5	21660,0	.	750,1	.	2471,2
Makroregion północny	24066,3	8683,5	8833,8	2265,1	1395,4	1755,0	1133,5

1.4. Wpływ pandemii COVID-19 na działalność badawczą i rozwojową

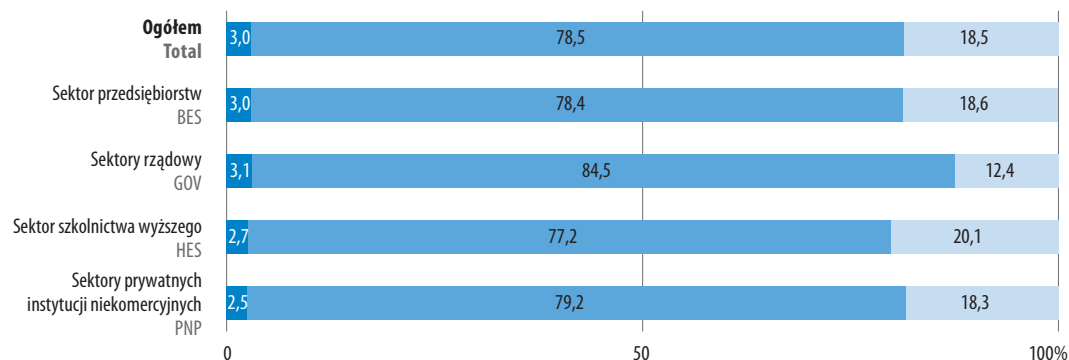
1.4. Impact of the COVID-19 pandemic on research and development

W 2022 r. 78,5% podmiotów zaangażowanych w działalność B+R zadeklarowało, że pandemia COVID-19 nie miała wpływu na poniesione przez nich nakłady wewnętrzne na badania naukowe i prace rozwojowe, 18,5% oceniło ten wpływ jako negatywny, a 3,0% – jako pozytywny. Analiza wpływu pandemii według sektorów wykonawczych wykazała, iż blisko co piąty podmiot z sektorów: szkolnictwa wyższego, przedsiębiorstw i prywatnych instytucji niekomercyjnych wskazał negatywny wpływ pandemii na ich nakłady wewnętrzne na prace B+R. W przypadku poniesionych nakładów zewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową 85,6% podmiotów B+R wskazało, iż wpływ pandemii był neutralny.

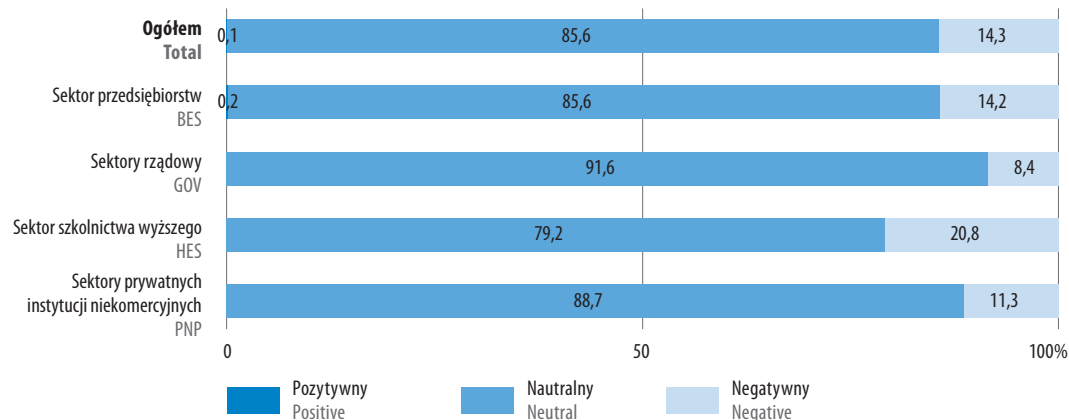
Wykres 12.
Chart 12.

Wpływ pandemii COVID-19 na nakłady na działalność B+R według sektorów wykonawczych w 2022 r.
Impact of COVID-19 pandemic on expenditure on R&D by sectors of performance in 2022

Nakłady wewnętrzne
Intramural expenditure

Nakłady zewnętrzne
Extramural expenditure

Nakłady wewnętrzne na prace B+R związane z pandemią COVID-19 poniosły w 2022 r. 173 podmioty, co stanowiło 2,3% wszystkich podmiotów sfery B+R w Polsce. Najwięcej takich podmiotów pochodziło z sektora przedsiębiorstw (52,0%), natomiast najmniej – z sektora prywatnych instytucji niekomercyjnych (5,2%). Najwyższym udziałem podmiotów realizujących projekty B+R dotyczące pandemii COVID-19 w ogólnej liczbie podmiotów danego sektora wyróżnił się sektor szkolnictwa wyższego, w którym 23,6% jednostek realizowało prace B+R w tym obszarze. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R związaną z COVID-19 wyniosły 229,9 mln zł, a ich udział w nakładach krajowych brutto na działalność B+R wyniósł 0,5%. Na prace B+R w tym obszarze najczęściej środków wydały podmioty sektorów szkolnictwa wyższego oraz przedsiębiorstw (odpowiednio 50,5% oraz 46,8% wszystkich nakładów poniesionych na projekty B+R związane z COVID-19).

W 2022 r. większość podmiotów zaangażowanych w działalność B+R oceniło, że pandemia COVID-19 miała neutralny wpływ na liczebność personelu B+R; na brak wpływu na liczebność personelu wewnętrznego wskazało 84,1% podmiotów, a na liczebność personelu zewnętrznego – 87,0%. Najwyższym odsetkiem podmiotów oceniających wpływ pandemii jako negatywny charakteryzował się sektor szkolnictwa wyższego, w którym 16,6% podmiotów wskazało taki wpływ na liczebność personelu wewnętrznego, a 18,9% – na liczebność personelu zewnętrznego.

Tablica 17.
Table 17.

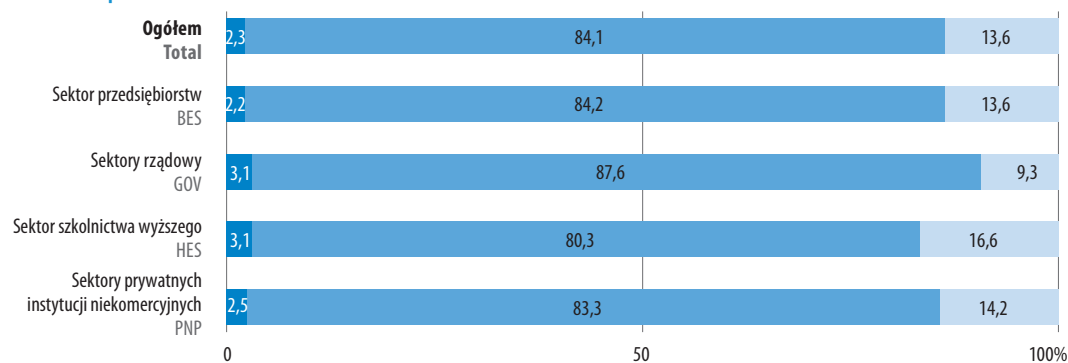
Działalność B+R związana z pandemią COVID-19 według sektorów wykonawczych w 2022 r.
Research and development related to the COVID-19 pandemic by sectors of performance in 2022

Sektory wykonawcze Sectors of performance	Liczba podmiotów prowadzących prace B+R związane z pandemią COVID-19 Number of entities conducting R&D work related to the COVID-19 pandemic	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R związaną z COVID-19 w mln zł Intramural R&D expenditure related to the COVID-19 pandemic in million PLN
Ogółem Total	173	229,9
Przedsiębiorstw BES	90	107,6
Rządowy GOV	13	0,5
Szkolnictwa wyższego HES	61	116,1
Prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP	9	1,2

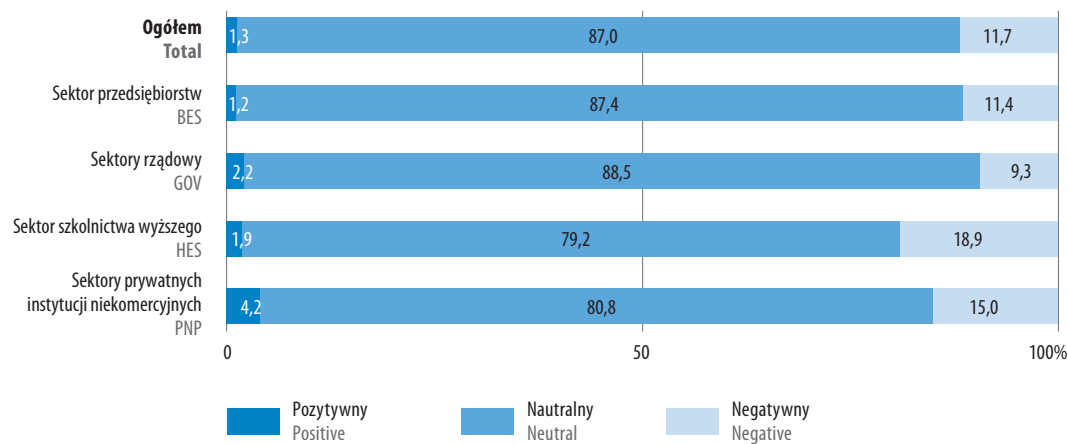
Wykres 13.
Chart 13.

Wpływ pandemii COVID-19 na liczebność personelu B+R według sektorów wykonawczych w 2022 r.
Impact of COVID-19 pandemic on number of R&D personnel by sectors of performance in 2022

Personel wewnętrzny B+R
Internal R&D personnel

Personel zewnętrzny B+R
External R&D personnel

Ponad jedna czwarta podmiotów (27,1%) oceniła, że pandemia COVID-19 miała negatywny wpływ na organizację i przebieg procesów związanych z działalnością B+R. Spośród wszystkich sektorów wykonawczych najwyższym udziałem podmiotów wskazujących wpływ pandemii jako negatywny na ten obszar działalności B+R charakteryzował się sektor szkolnictwa wyższego (42,1%), natomiast najniższym – sektor rządowy (22,6%). Jednocześnie 18,2% podmiotów oceniło, że pandemia miała negatywny wpływ na zakres przedmiotowy prowadzonych prac B+R (liczba projektów, zakres tematyczny itp.). Co czwarty podmiot z sektora szkolnictwa wyższego wskazał na takie oddziaływanie. Pozytywne skutki pandemii w tym aspekcie odnotowało najwięcej podmiotów z sektora rządowego (5,3%).

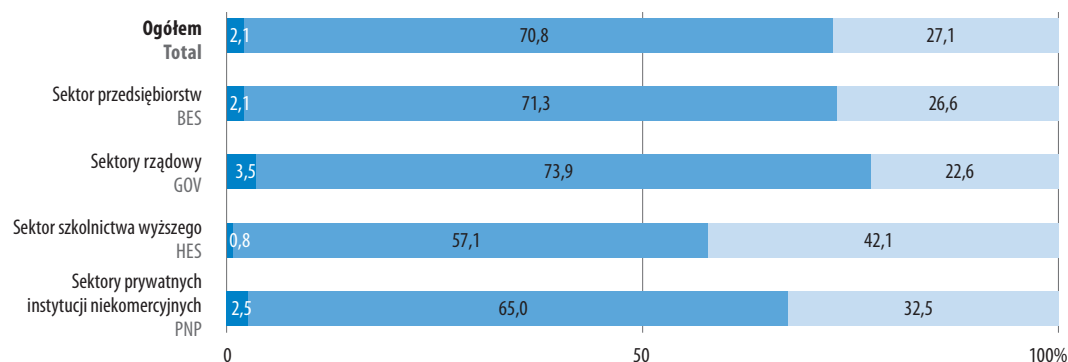
Wykres 14.

Wpływ pandemii COVID-19 na organizację i przebieg procesów związanych z działalnością B+R oraz zakres przedmiotowy prowadzonych prac B+R według sektorów wykonawczych w 2022 r.

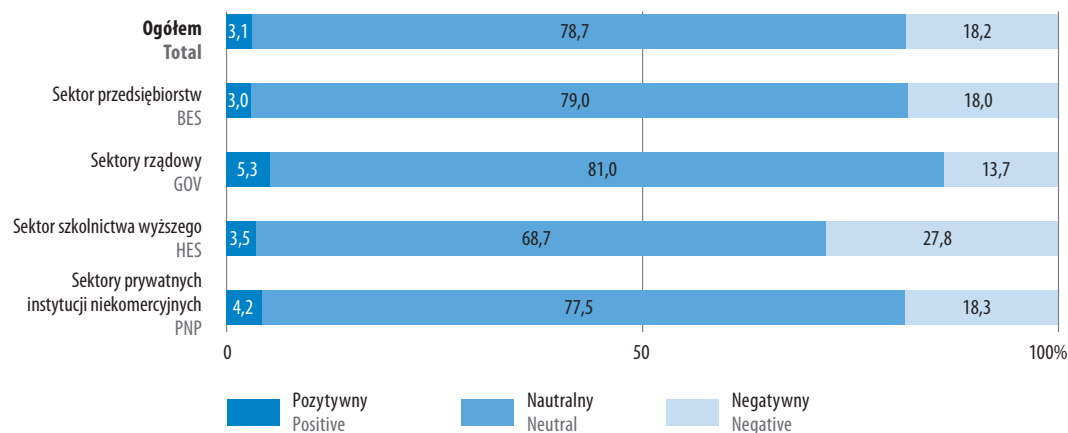
Chart 14.

Impact of COVID-19 pandemic on organisation and course of processes related to R&D and object scope of performed R&D by sectors of performance in 2022

Organizacja i przebieg procesów związanych z działalnością B+R Organisation and course of processes related to R&D

Zakres przedmiotowy prowadzonych prac B+R Object scope of performed R&D

2. Zasoby ludzkie dla nauki i techniki

2. Human resources in science and technology (HRST)

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki (Human Resources in Science and Technology – HRST) tworzą osoby aktualnie zajmujące się lub potencjalnie mogące zająć się pracami związanymi z tworzeniem, rozwojem, rozpowszechnianiem i zastosowaniem wiedzy naukowo-technicznej. Statystyki dotyczące zasobów ludzkich dla nauki i techniki są jedną z głównych miar rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

Do zasobów ludzkich dla nauki i techniki zalicza się osoby, które spełniają przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- posiadają formalne kwalifikacje, czyli wykształcenie wyższe w dziedzinach nauki i techniki (N+T)¹,
- nie posiadają formalnego wykształcenia, ale pracują w zawodach nauki i techniki, gdzie takie wykształcenie jest zazwyczaj wymagane.

W tym celu w populacji badanej pod względem aktywności zawodowej wyróżnia się grupę osób stanowiących zasób dla nauki i techniki ze względu na wykształcenie lub ze względu na wykonywany zawód.

2.1. Napływ do zasobów ludzkich dla nauki i techniki wyróżnionych ze względu na wykształcenie

2.1. HRST inflows – education

Główny strumień zasilający zasoby ludzkie dla nauki i techniki (HRST) stanowią osoby, które z sukcesem ukończyły edukację na poziomach 5–8 według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji ISCED 2011. Zanim jednak ukończą one edukację na poziomie wyższym, muszą uzyskać status studenta.

Studenci i słuchacze kolegów

Students

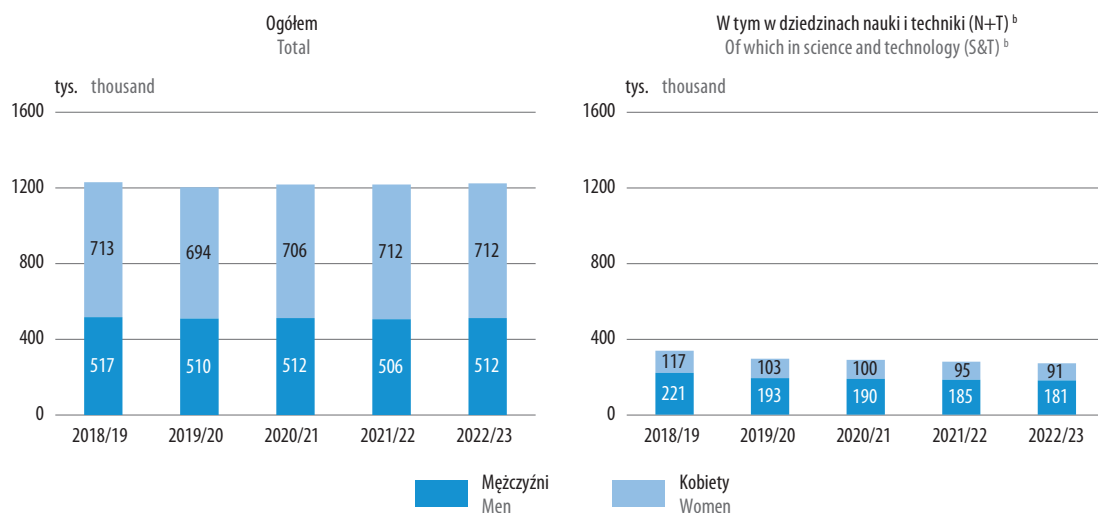
W 2022 r. liczebność populacji studentów kształcących się w uczelniach wszystkich typów wyniosła 1223,6 tys. osób i nieznacznie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego (o 0,4%). Wśród wszystkich studentów w 2022 r. kobiety stanowiły 58,2%; ich udział zwiększył się w skali roku o 0,2 p. proc.

W populacji studentów 22,3% stanowiły osoby, które kształcą się na kierunkach z grup Nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka, Technologie teleinformacyjne oraz Nauki techniczne (technika, przemysł, budownictwo), zwanych dziedzinami nauki i techniki N+T². W szczególności obejmują one studia w zakresie: Nauk biologicznych i pokrewnych, Nauk o środowisku, Nauk fizycznych, Matematyki i statystyki, Technologii teleinformacyjnych, Inżynierii i techniki, Produkcji i przetwórstwa oraz Architektury i budownictwa (patrz Aneks IV).

1. W statystykach międzynarodowych i w dalszej części publikacji zbiorowość osób wyróżnionych ze względu na wykształcenie rozszerza się na osoby posiadające wykształcenie wyższe (wg Podręcznika Canberra).

2. Według klasyfikacji grup kierunków kształcenia zgodnej z ISCED-F 2013. Klasyfikacja ta jest stosowana od 2014 r. Dane przygotowane w oparciu o nią nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi za poprzednie lata ze względu na częściowe przeniesienie dziedzin kształcenia z grupy 6 Rolnictwo do nowej podgrupy 052 Nauki o środowisku, częściowe przeniesienie dziedzin kształcenia z grupy 8 Usługi do grupy 07 Nauki techniczne (technika, przemysł, budownictwo).

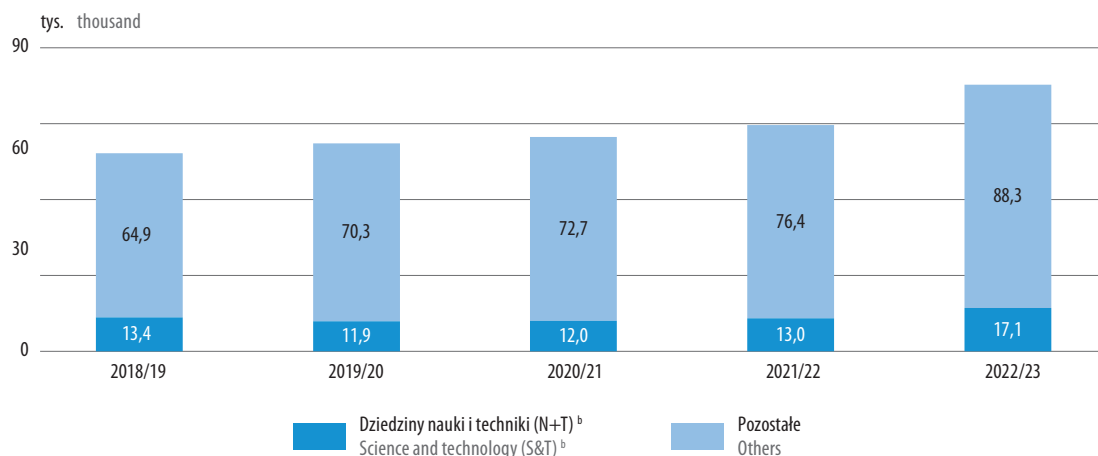
Wykres 1 (15). Studenci według płci^a
Chart 1 (15). Students by sex^a

- a Studentów wykazano tyle razy, na ile kierunkach studiowali; według stanu w dniu 30 listopada.
 b Zgodnie z klasyfikacją ISCED-F 2013.
 a Students are presented as many times as many fields of education they study as of 30 November.
 b According to ISCED-F 2013.

W roku akademickim 2022/23 wśród osób studiujących w Polsce było 105,4 tys. cudzoziemców, którzy stanowili 8,6% ogółu studentów. Liczebność tej grupy zwiększyła się o 16,0 tys. osób w porównaniu z poprzednim rokiem. Liczba cudzoziemców polskiego pochodzenia studiujących w Polsce w 2022 r. wyniosła 7,0 tys. osób.

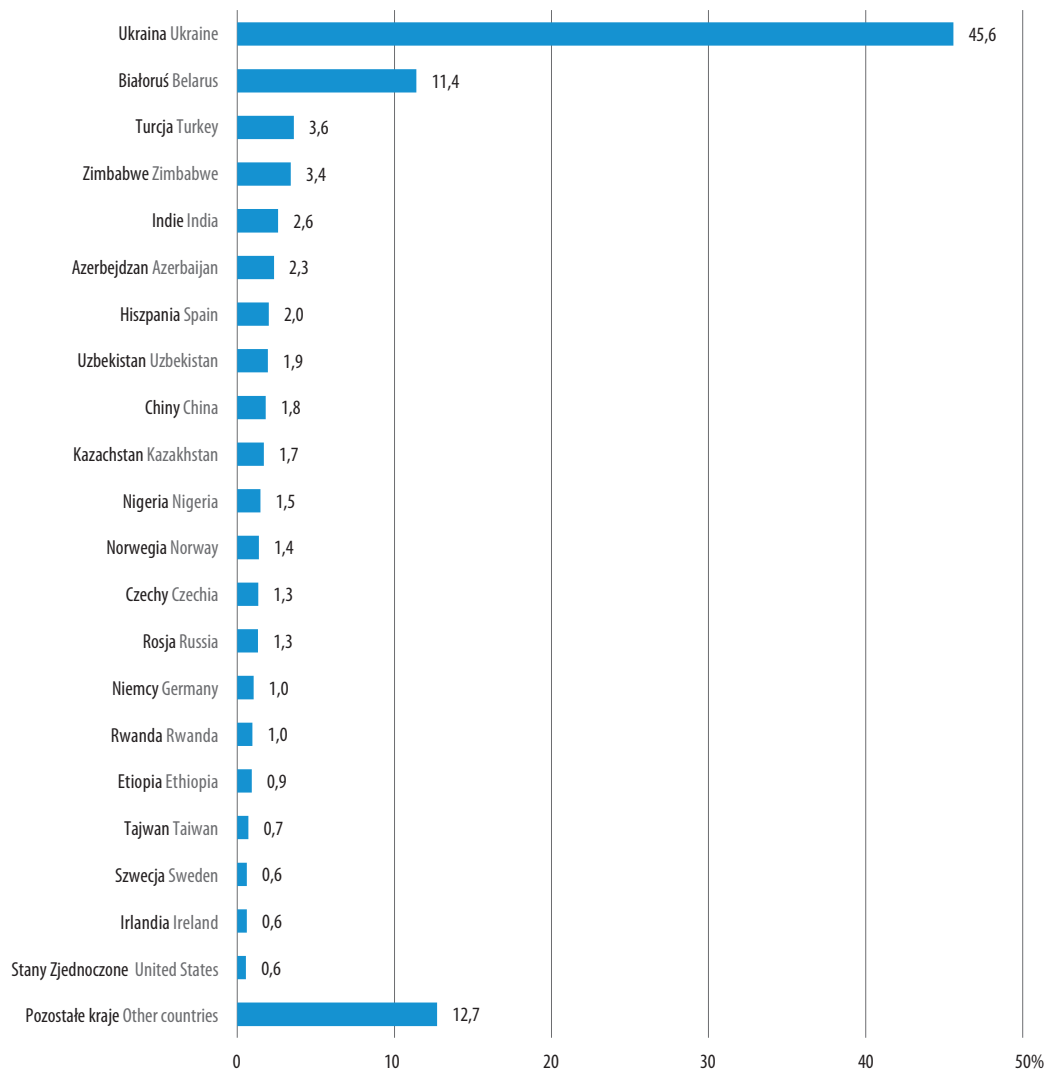
Wykres 2 (16). Cudzoziemcy^a studiujący w Polsce według dziedzin kształcenia
Chart 2 (16). Foreign students^a in tertiary education in Poland by field of education

- a Dotyczy tych cudzoziemców, którzy planują studiować w Polsce przynajmniej przez rok akademicki.
 b Zgodnie z klasyfikacją ISCED-F 2013.
 a Concerns foreigners planning to study in Poland at least one academic year.
 b According to ISCED-F 2013.

Podobnie jak w poprzednich latach najwięcej obcokrajowców studiujących w Polsce pochodziło z Ukrainy (45,6%). Grupa ta zwiększyła się w skali roku o 12,0 tys. osób, a jej udział w ogólnej liczbie studentów cudzoziemców wzrósł o 5,3 p. proc. Znaczny odsetek cudzoziemców kształcących się na studiach wyższych w Polsce stanowili także studenci z Białorusi (11,4%), których liczba w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 0,9 tys. osób, natomiast ich udział w ogólnej liczbie obcokrajowców studiujących w Polsce zmniejszył się o 1,0 p. proc.

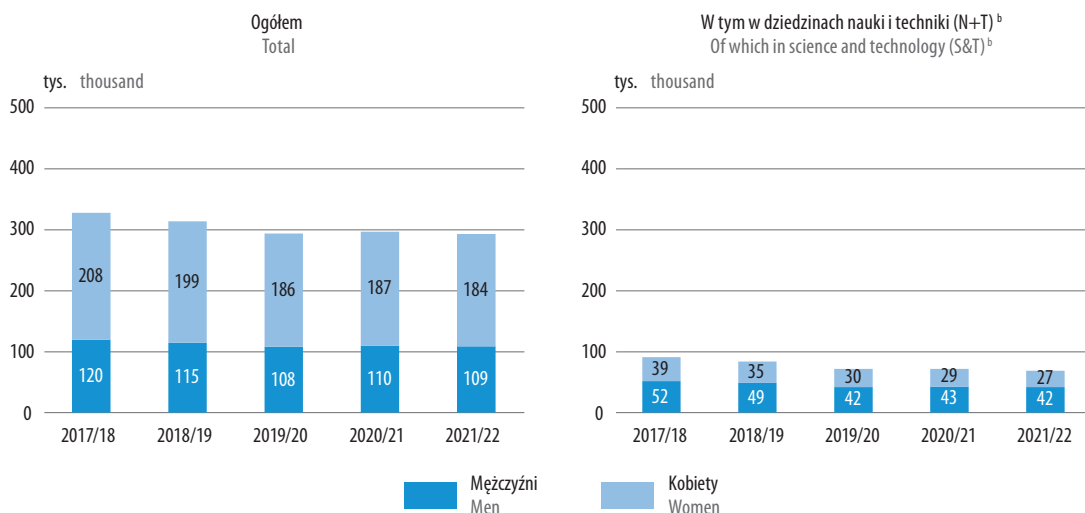
Wykres 3 (17). Cudzoziemcy studiujący w Polsce według krajów pochodzenia w roku akademickim 2022/23
Chart 3 (17). Foreign students in tertiary education in Poland by countries of origin in academic year 2022/23

Absolwenci Graduates

W 2022 r. uczelnie ukończyło 292,6 tys. absolwentów (studiów: I stopnia, II stopnia i jednolitych magisterskich), w tym udział kobiet wyniósł 62,8%. W grupie wszystkich absolwentów 5,4% stanowili cudzoziemcy (o 0,1 p. proc. więcej niż przed rokiem). Liczba absolwentów zmniejszyła się w skali roku o 1,6%. Natomiast liczba absolwentów kończących studia na kierunkach z dziedzin nauki i techniki (N+T) zmalała (do poziomu 68,9 tys. osób), a udział tej grupy w ogólnej liczbie absolwentów wyniósł 23,6%. Odsetek kobiet wśród absolwentów kierunków z dziedzin N+T w 2022 r. zmalał o 1,0 p. proc. i wyniósł 39,6%.

Wykres 4 (18). Absolwenci według płci^a
Chart 4 (18). Graduates by sex^a

- a Jeżeli absolwent w roku akademickim ukończył dwa (lub więcej) kierunki studiów, to został wykazany wielokrotnie.
b Zgodnie z klasyfikacją ISCED-F 2013.
a If a person in academic year graduated in two (or more) fields of study, he/she was included in statistics repeatedly.
b According to ISCED-F 2013.

Uczestnicy studiów doktoranckich Participants of doctoral studies

Osoby podejmujące studia doktoranckie w Polsce (studia III stopnia) posiadają wykształcenie wyższe, więc nie stanowią strumienia napływu do zasobów ludzkich wyróżnionych ze względu na wykształcenie. Poprzez podnoszenie kwalifikacji wzmacniają one zasób osób dla nauki i techniki.

W roku akademickim 2022/23 na studiach doktoranckich w Polsce kształciło się 8,9 tys. osób, z czego 57,0% stanowiły kobiety. Liczba uczestników studiów doktoranckich w stosunku do roku poprzedniego zmalała o 6,7 tys. osób. Malejąca liczba uczniów studiów doktoranckich spowodowana jest zastępowaniem studiów doktoranckich przez szkoły doktorskie. Zdecydowana większość (92,3%) uczestniczyła w studiach doktoranckich w jednostkach publicznych. Osoby kształcące się w systemie stacjonarnym stanowiły 93,5% wszystkich doktorantów.

Większość (93,4%) uczestników studiów doktoranckich kształciła się na uczelniach (93,7% z nich – na studiach stacjonarnych), z czego 91,7% – w publicznych szkołach. Instytuty kształciły 6,5% uczestników (89,7% – na studiach stacjonarnych), pozostali kształcili się w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego.

W 2022 r. najwięcej osób uczestniczyło w studiach doktoranckich w dziedzinach nauki i sztuki w grupie³ Nauk społecznych – 25,1%. W pozostałych grupach nauk odsetki te wynosiły: w grupie Nauk humanistycznych – 19,4%, Nauk przyrodniczych – 19,3%, Nauk inżynierskich i technicznych – 16,7%, Nauk medycznych i nauk o zdrowiu – 15,5%, Nauk rolniczych – 4,0%. Wśród uczestników studiów doktoranckich największy udział kobiet odnotowano w grupie Nauk medycznych i nauk o zdrowiu – 69,9%, następnie w grupie Nauk rolniczych – 65,1%, Nauk społecznych – 61,0%, Nauk przyrodniczych – 57,9%, Nauk humanistycznych – 57,3%, a najmniejszy – w grupie Nauk inżynierskich i technicznych – 35,5%.

Odsetek uczestników studiów doktoranckich kształcących się w trybie stacjonarnym różnił się w zależności od grup dziedzin nauki i sztuki. W grupie Nauk przyrodniczych wyniósł on 99,6%, w grupie Nauk inżynierskich i technicznych – 99,1%, Nauk humanistycznych – 97,7%, Nauk medycznych i o zdrowiu – 97,2%, Nauk rolniczych – 90,2%, natomiast w grupie Nauk społecznych – 79,9%.

Najwięcej kobiet uczestniczących w studiach doktoranckich decydowało się na studia w grupie Nauk społecznych (26,8%), następnie w grupie Nauk przyrodniczych (19,6%), Nauk humanistycznych (19,5%), Nauk medycznych i o zdrowiu (19,1%), a najmniej – w grupie Nauk rolniczych (4,6%) oraz Nauk inżynierskich i technicznych (10,4%).

Liczba cudzoziemców uczestniczących w studiach doktoranckich w roku akademickim 2022/23 wynosiła 468 osób, czyli o 405 osób mniej niż przed rokiem.

Od 1 października 2019 r. do systemu szkolnictwa wyższego na mocy przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.) została wprowadzona zupełnie nowa forma kształcenia doktorantów – Szkoła doktorska, w której nauka prowadzona jest w co najmniej dwóch dyscyplinach i odbywa się tylko w trybie stacjonarnym. W 2022 r. w szkołach doktorskich kształciło się 15,3 tys. doktorantów, w tym 7,6 tys. kobiet.

Stopnie i tytuły naukowe University degrees and titles

Osoby uzyskujące stopnie naukowe doktora lub doktora habilitowanego oraz osoby uzyskujące tytuł naukowy profesora nie stanowią bezpośredniego strumienia napływu do zasobów ludzkich wyróżnionych ze względu na wykształcenie. Nowo uzyskane stopnie i tytuły naukowe świadczą o wzmocnieniu zasobu osób dla nauki i techniki.

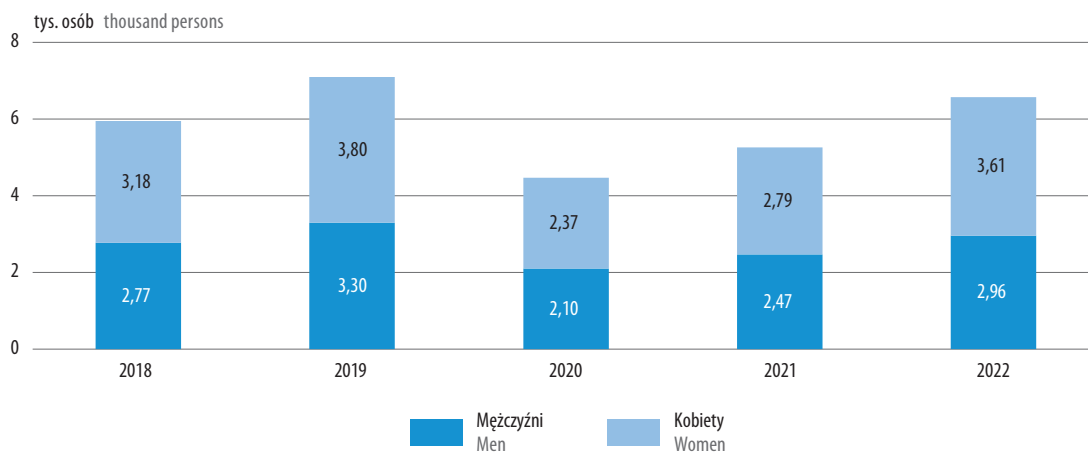
W 2022 r. nadano 6564 stopnie doktora, tj. o 24,8% więcej niż w ubiegłym roku. Udział kobiet wśród nowo wypromowanych doktorów wynosił 55,0% (o 1,9 p. proc. więcej niż rok temu).

Uwzględniając dziedziny nauk, największy odsetek nowych doktorów w 2022 r. odnotowano w dziedzinie z grupy⁴ Nauk medycznych i nauk o zdrowiu (28,3%) oraz w dziedzinie Nauk społecznych (20,5%), następnie Nauk humanistycznych i sztuki (17,6%), Nauk przyrodniczych (15,3%), Nauk inżynierskich i technicznych (13,8%), najmniej – z grupy Nauk rolniczych i weterynaryjnych (4,5%). W większości dziedzin nauk wśród nowych doktorów przeważały kobiety, z wyjątkiem grupy Nauk inżynierskich i technicznych, w których zdecydowanie dominowali mężczyźni (67,1%). Najmniejszą maskulinizacją charakteryzowała się grupa Nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz grupa Nauk rolniczych i weterynaryjnych (stanowiąc odpowiednio 34,1% i 41,1% mężczyzn).

3. Według klasyfikacji OECD.

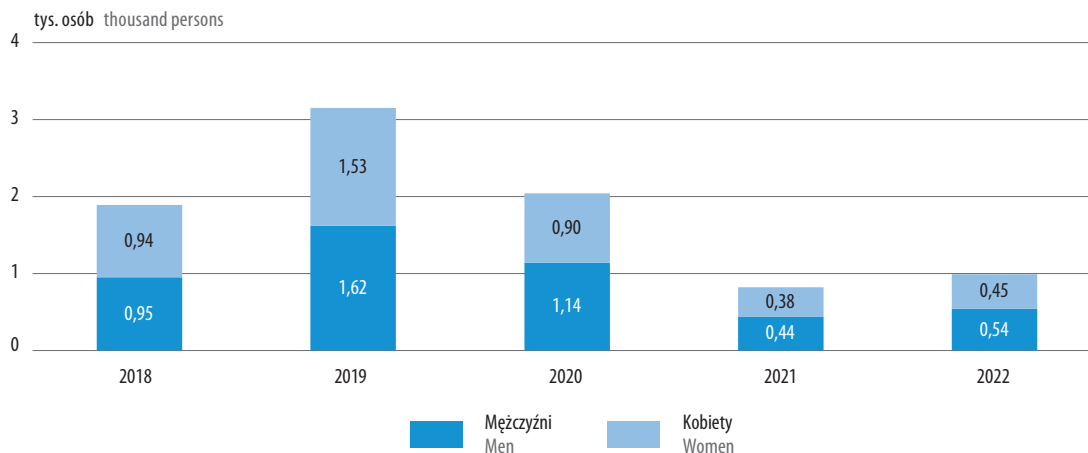
4. Według klasyfikacji OECD.

Wykres 5 (19). Nadane stopnie naukowe doktora według płci
Chart 5 (19). Awarded PhD degrees by sex

Liczba osób, którym w 2022 r. nadano stopień naukowy doktora habilitowanego wyniosła 986 i była o 20,4% większa niż w 2021 r. Najwięcej stopni doktora habilitowanego w 2022 r. nadano w dziedzinie z grupy Nauk medycznych i nauk o zdrowiu (27,1%), najmniej – z grupy Nauk rolniczych i weterynaryjnych (5,4%). Wśród nowo wypromowanych doktorów habilitowanych 45,7% stanowiły kobiety. Przewagę kobiet odnotowano w dziedzinach z grup Nauk rolniczych i weterynaryjnych oraz Nauk medycznych i nauk o zdrowiu (odpowiednio 71,7% i 53,6%).

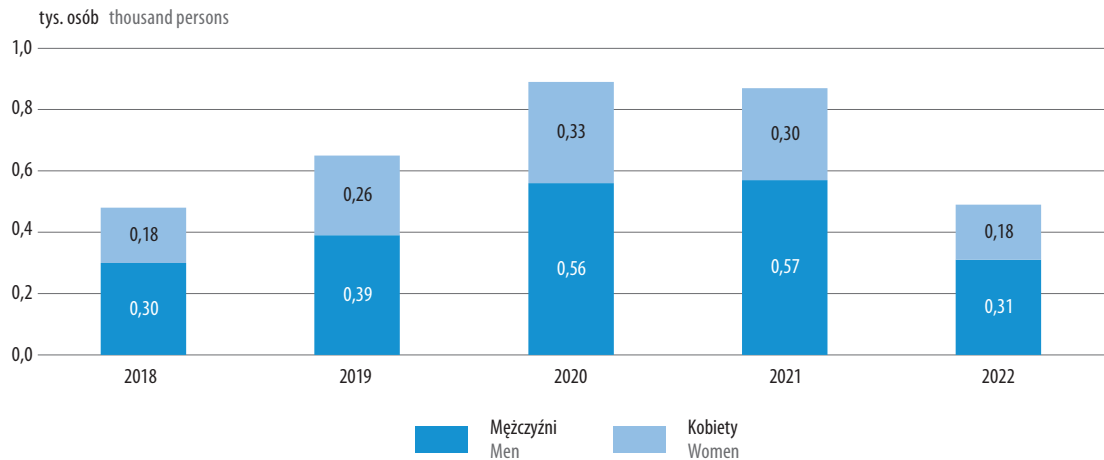
Wykres 6 (20). Nadane stopnie naukowe doktora habilitowanego według płci
Chart 6 (20). Awarded habilitated doctor's degrees by sex

W 2022 r. tytuł profesora otrzymały 484 osoby, w tym 179 kobiet (37,0%). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba nadanych tytułów spadła o 44,4%, w tym wśród kobiet – o 39,9%.

Najwięcej tytułów profesorskich nadano naukowcom reprezentującym dziedzinę z grupy Nauk medycznych i nauk o zdrowiu (29,3%), a najmniej – z grupy Nauk rolniczych i weterynaryjnych (7,0%).

Wykres 7 (21). Nadane tytuły profesora według płci
Chart 7 (21). Awarded titles of professor by sex

2.2. Kategorie zasobów ludzkich dla nauki i techniki

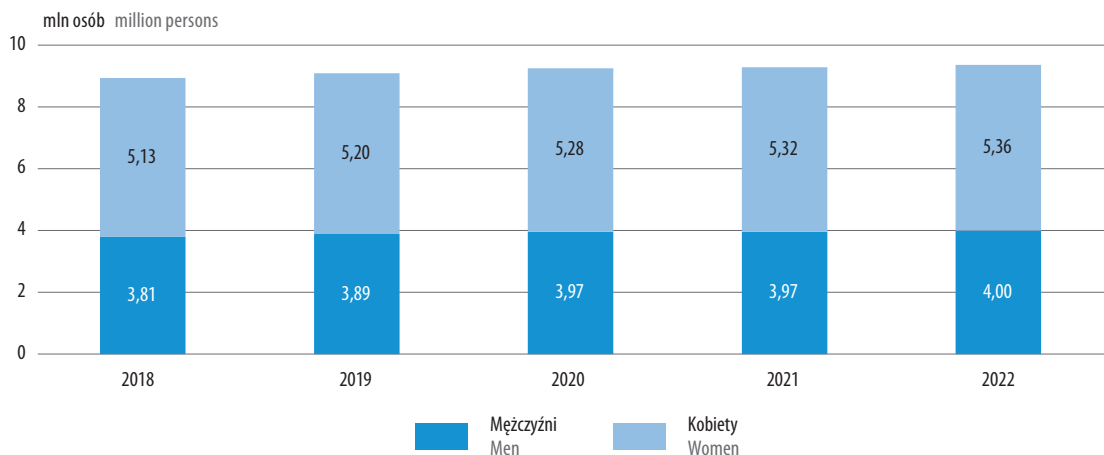
2.2. Categories of HRST

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki HRST

Dane dotyczące zasobów ludzkich dla nauki i techniki prezentowane są według grupowań przygotowanych z wykorzystaniem Klasyfikacji zawodów i specjalności opartej na Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO08 (International Standard of Classification of Occupations ISCO08), rekomendowanej do stosowania poszczególnym krajom przez Międzynarodową Organizację Pracy i Eurostat (por. Aneks I). Dodatkową kategorię zasobów ludzkich wyodrębniono na podstawie Polskiej Klasyfikacji Edukacji (por. Aneks II).

W 2022 r. zasoby ludzkie dla nauki i techniki (HRST) tworzyło 9,4 mln osób, z czego kobiety stanowiły 57,3%. W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność populacji osób tworzących zasoby ludzkie dla nauki i techniki wzrosła o 79 tys. osób (o 0,9%).

Wykres 8 (22). Zasoby ludzkie dla nauki i techniki według płci
Chart 8 (22). HRST by sex

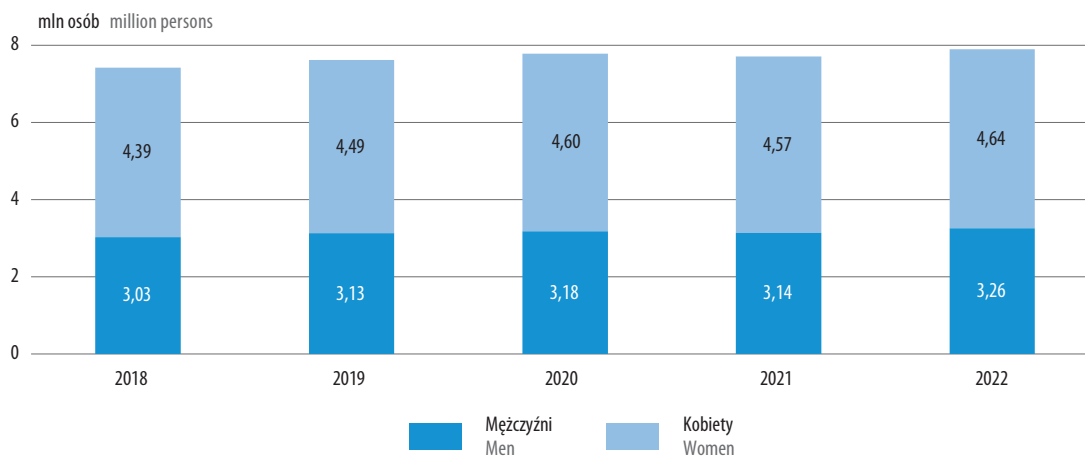

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie HRSTE

Liczebność populacji osób z wykształceniem wyższym, stanowiących zasób wyróżniony ze względu na wykształcenie, w 2022 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 86 tys. osób i wyniosła 7,8 mln osób (udział kobiet – 59,5%). Spośród osób z wykształceniem wyższym 55,0% stanowiły osoby pracujące w sferze N+T, 25,3% – poza sferą N+T, 18,6% było nieaktywnych zawodowo, a 1,1% – bezrobotnych.

W 2022 r. w grupie osób z wyższym wykształceniem udział osób nieaktywnych zawodowo zwiększył się w skali roku o 0,1 p. proc., a udział osób bezrobotnych zmniejszył się o 0,4 p. proc.

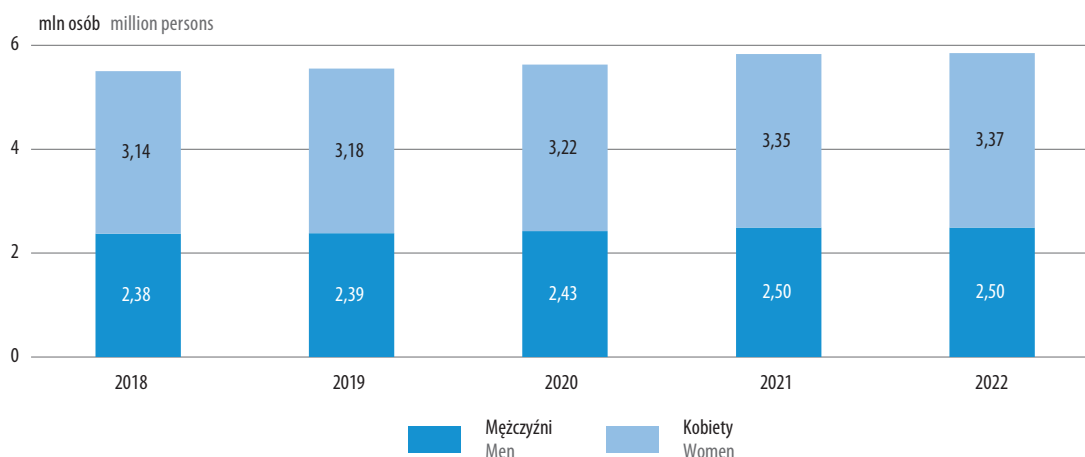
Wykres 9 (23). Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie według płci
Chart 9 (23). HRSTE by sex

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód HRSTO

W 2022 r. liczba osób pracujących w sferze N+T, stanowiących zasób wyróżniony ze względu na zawód, wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 12 tys. osób i wyniosła 5,9 mln osób (z 57,4% udziałem kobiet). W grupie tej specjalności stanowili 60,6%, natomiast inżynierowie – 23,9%. Spośród pracujących w sferze N+T wykształcenie poniżej wyższego posiadało 26,8% osób.

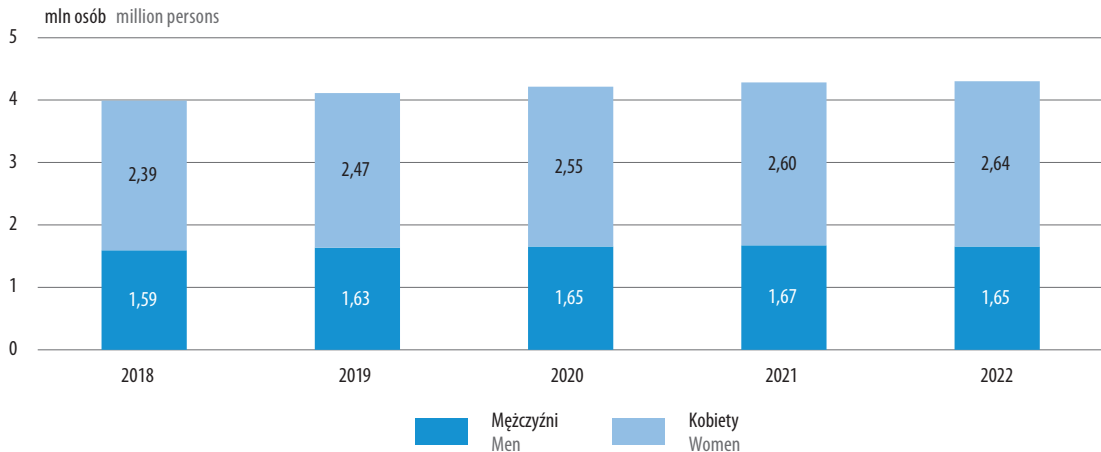
Wykres 10 (24). Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód według płci
Chart 10 (24). HRSTO by sex

Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki – wyróżniony ze względu na wykształcenie i zawód HRSTC

Najważniejsza grupa osób stanowiąca rdzeń zasobów, tzn. osób, które posiadają wykształcenie wyższe i pracują dla nauki i techniki, w 2022 r. zwiększyła swoją liczebność w porównaniu z poprzednim rokiem o 19 tys. osób i wyniosła 4,3 mln osób (z 61,5% udziałem kobiet).

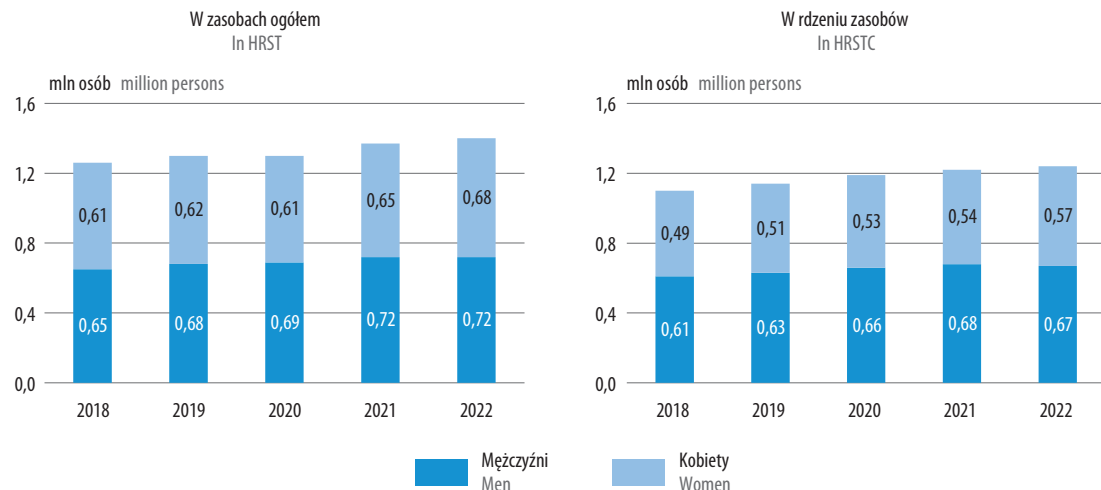
Wykres 11 (25). Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki według płci
Chart 11 (25). HRSTC by sex

Specjaliści i inżynierowie SE

W 2022 r. liczba specjalistów i inżynierów (Specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, Specjalistów do spraw zdrowia oraz Specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych) pracujących w sferze nauka i technika w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 25 tys. osób i wyniosła 1,4 mln osób (udział kobiet – 48,8%). Zwiększyła się liczba Specjalistów do spraw zdrowia – o 16 tys. do 0,6 mln osób (kobiety stanowiły 81,9%) oraz liczba Specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych – o 9 tys. do 0,3 mln osób (kobiety stanowiły 16,4%). Liczba Specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych pozostała na tym samym poziomie co w roku poprzednim i wyniosła 0,5 mln (kobiety stanowiły 33,5%). W 2022 r. w populacji specjalistów i inżynierów 87,9% osób posiadało wykształcenie wyższe (wśród kobiet – 83,0%).

Wykres 12 (26). Specjaliści i inżynierowie według płci
Chart 12 (26). SE by sex

Schemat 1.
Scheme 1

Kategorie zasobów ludzkich dla nauki i techniki w Polsce w 2022 r.
Categories of HRST in Poland in 2022

		Zasoby ludzkie dla nauki i techniki HRST 9,4 mln osób million persons (HRST = 100%)	
		Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie HRSTE 7,8 mln osób million persons (83,2%)	
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód HRSTO 5,9 mln osób million persons (62,6%)	Specjaliści Professionals ISCO-08: 2 3,6 mln osób million persons (37,9%)	Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki HRSTC 4,3 mln osób million persons (45,8%)	Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – osoby pracujące w sferze nauka i technika z wykształceniem poniżej wyższego HRSTW 1,6 mln osób million persons (16,8%)
	Technicy i inny średni personel Technicians and equivalent staff ISCO-08: 3 2,3 mln osób million persons (24,9%)		
		Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – osoby pracujące poza sferą nauka i technika z wykształceniem wyższym HRSTN 2,0 mln osób million persons (21,1%)	
		Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – bezrobotni z wykształceniem wyższym HRSTU 0,1 mln osób million persons (0,9%)	
		Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – nieaktywni zawodowo z wykształceniem wyższym HRSTI 1,4 mln osób million persons (15,4%)	

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki w województwach
HRST in voivodships

W 2022 r. najwięcej osób tworzących zasoby ludzkie dla nauki i techniki zamieszkiwało województwo mazowieckie (19,0%), następnie – województwa: śląskie – 11,8%, małopolskie – 9,3%, wielkopolskie – 8,1% i dolnośląskie – 8,0%. Najmniejszym odsetkiem osób tworzących zasoby charakteryzowały się województwa: opolskie – 2,0%, lubuskie – 2,3%, świętokrzyskie – 2,7% i podlaskie – 2,8%. Należy mieć na uwadze, że liczebność zasobów zależy w dużej mierze od liczby ludności danego województwa. Największym

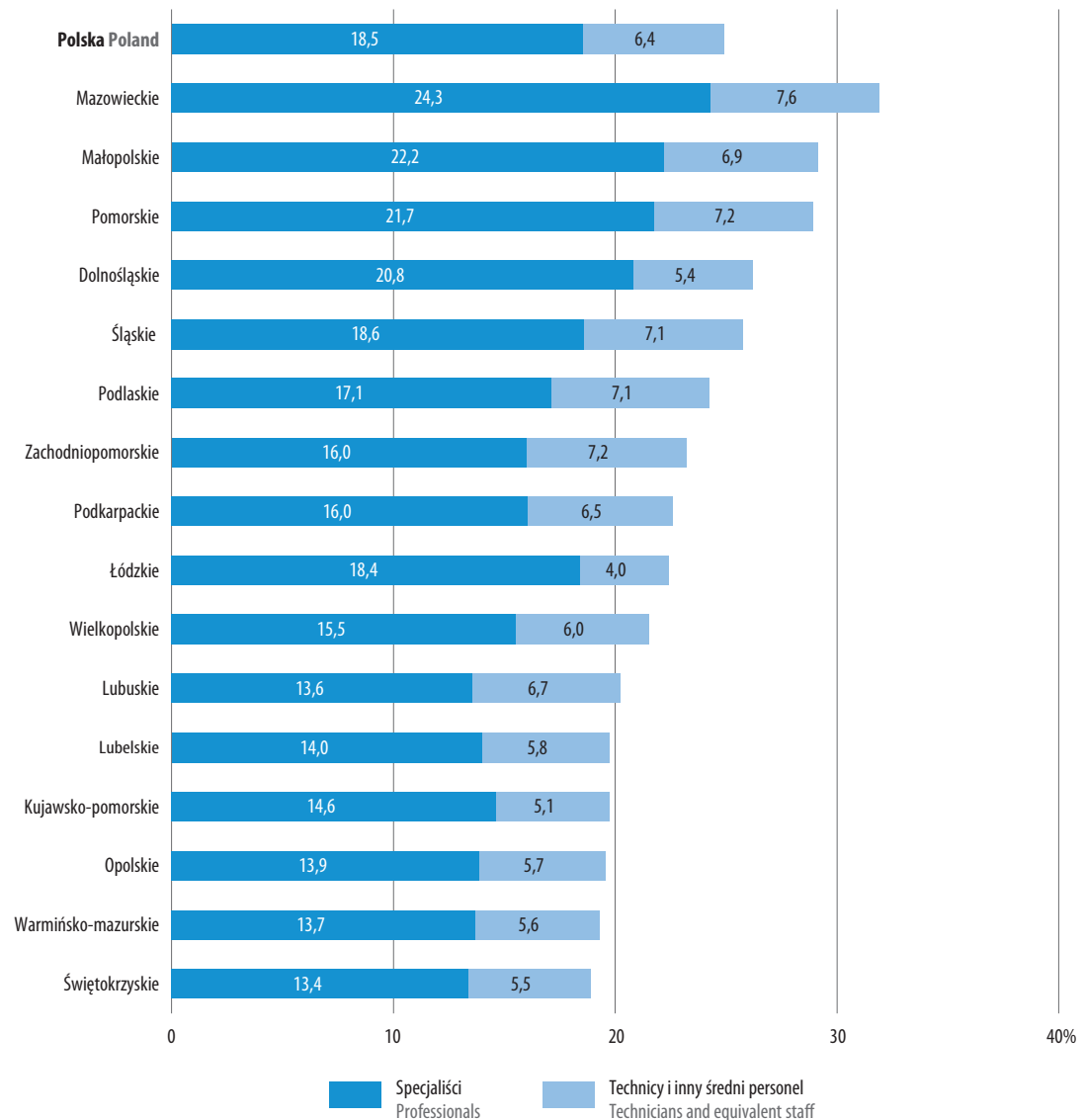
udziałem kobiet w zasobach charakteryzowały się województwa świętokrzyskie – 61,6% i lubelskie – 60,9%, najmniejszym natomiast – województwa zachodniopomorskie – 55,8% i śląskie – 56,0%.

Rdzeń zasobów dla nauki i techniki HRSTC

Tak jak w przypadku ogółu zasobów ludzkich dla nauki i techniki, najwięcej osób z rdzenia tych zasobów zamieszkiwało województwo mazowieckie – 19,9%. W następnej kolejności były województwa: śląskie – 11,7%, małopolskie – 10,1%, wielkopolskie – 8,4% i dolnośląskie – 7,9%. Najmniejszym udziałem osób tworzących rdzeń zasobu charakteryzowały się województwa opolskie – 1,8% i lubuskie – 2,0%. Największy udział kobiet w rdzeniu zasobów odnotowano w województwie świętokrzyskim – 68,0%, a najmniejszy – w województwie dolnośląskim – 56,2%.

Wykres 13 (27). Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo według wielkich grup zawodów w 2022 r.

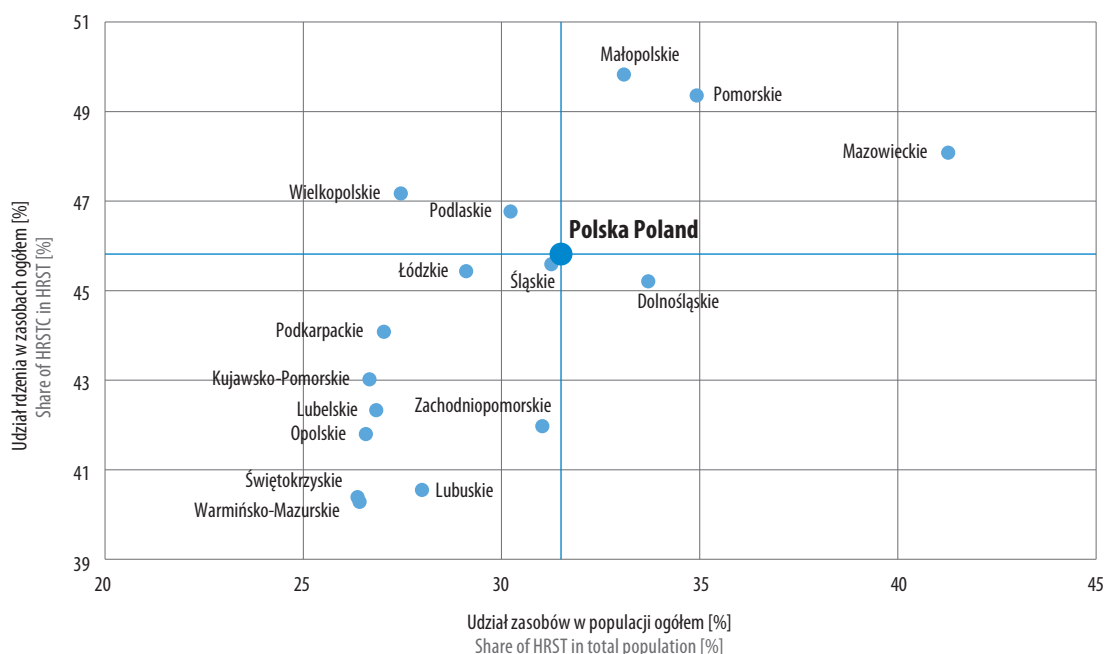
Chart 13 (27). HRSTC by large occupational groups as the share of total labour force in 2022

Najwyższy udział zasobów ludzkich dla nauki i techniki w liczbie ludności ogółem odnotowano w województwie mazowieckim – 41,3%. W czterech województwach: mazowieckim, pomorskim, dolnośląskim i małopolskim udział rdzenia w zasobach ogółem był wyższy niż w całym kraju. W województwie małopolskim rdzeń tworzył blisko połowę (49,8%) zasobów ludzkich dla nauki i techniki, natomiast najmniejszy udział stanowił w województwie warmińsko-mazurskim – 40,3% (mniej o 5,5 p. proc. niż w Polsce i o 9,5 p. proc. niż w województwie małopolskim).

Wykres 14 (28). Udział rdzenia w zasobach ludzkich dla nauki i techniki oraz udział zasobów w populacji ogółem^a w 2022 r.

Chart 14 (28). HRSTC as the share of HRST and HRST as the share of total population^a in 2022

- a W wieku 15 lat i więcej.
a 15 years and more.

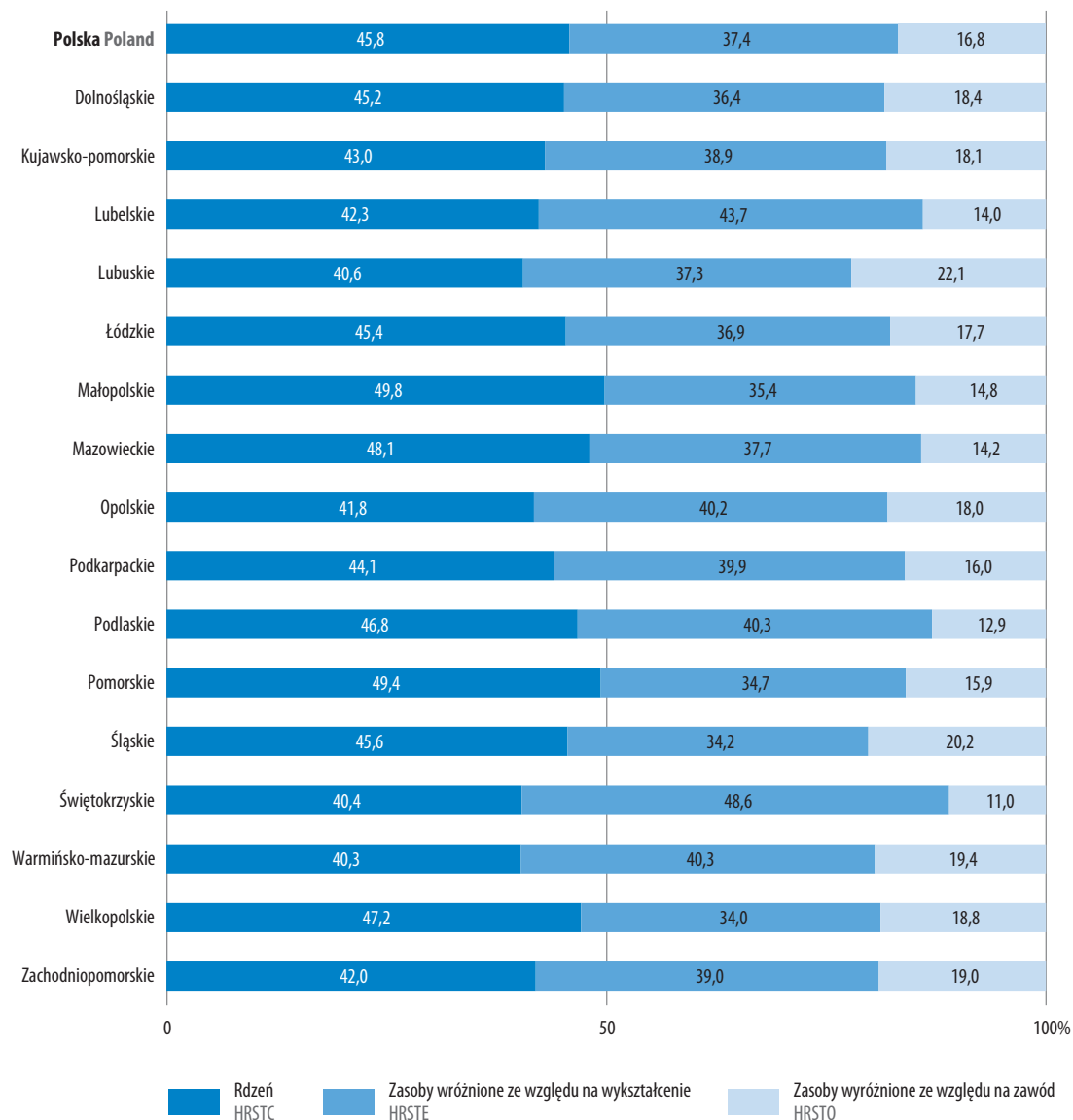
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie HRSTE

W Polsce największy udział osób z wykształceniem wyższym stanowiących zasób dla nauki i techniki wyróżniony ze względu na wykształcenie występował w województwach mazowieckim – 19,5% oraz śląskim – 11,3%. Jako kolejne pod względem udziału w populacji osób z wyższym wykształceniem plasowały się województwa: małopolskie – 9,5%, dolnośląskie i wielkopolskie – po 7,9%. Najmniejszym udziałem osób stanowiących zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie cechowały się województwa opolskie – 2,0% i lubuskie – 2,2%. Największy odsetek kobiet w tych zasobach wystąpił w województwie lubelskim – 63,0%, natomiast najmniejszy – w kujawsko-pomorskim – 56,8%.

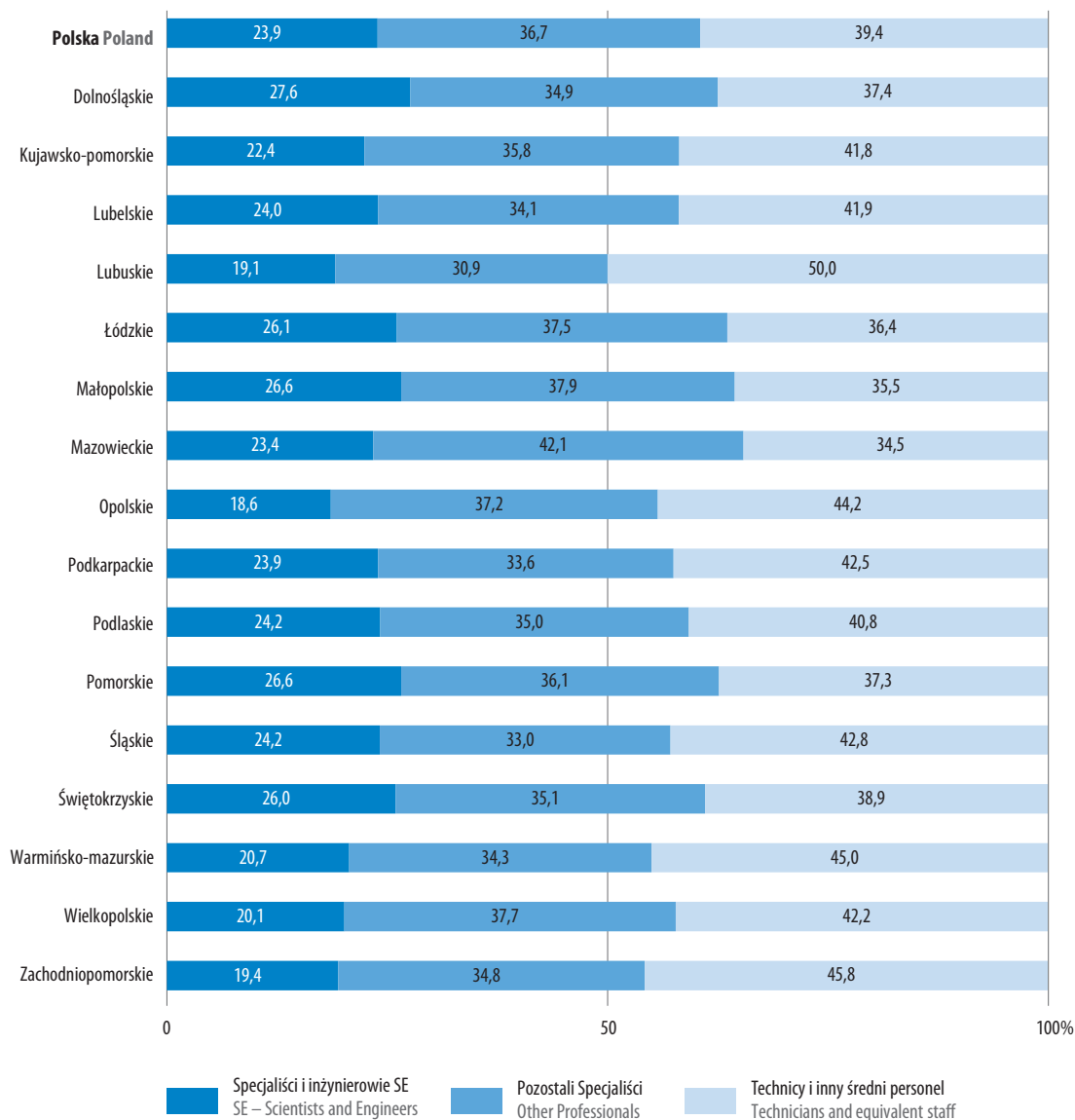
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód HRSTO

W przypadku populacji osób pracujących w zawodach N+T, stanowiących zasób dla nauki i techniki wyróżniony ze względu na zawód, podobnie jak ze względu na wykształcenie, największy ich udział występował w województwie mazowieckim – 18,9%, a następnie w śląskim – 12,4%. W dalszej kolejności plasowały się województwa: małopolskie – 9,6%, wielkopolskie – 8,6% oraz dolnośląskie – 8,2%. Najmniejszy udział osób tworzących zasoby wyróżnione ze względu na zawód odnotowano w województwach: opolskim – 1,9%, świętokrzyskim – 2,2% oraz lubuskim – 2,3%. Największym udziałem kobiet w tych zasobach charakteryzowało się województwo świętokrzyskie – 64,9%, najmniejszym natomiast – województwo dolnośląskie – 53,1%.

Wykres 15 (29). Struktura zasobów ludzkich dla nauki i techniki według kategorii w 2022 r.
Chart 15 (29). Structure of HRST by category in 2022

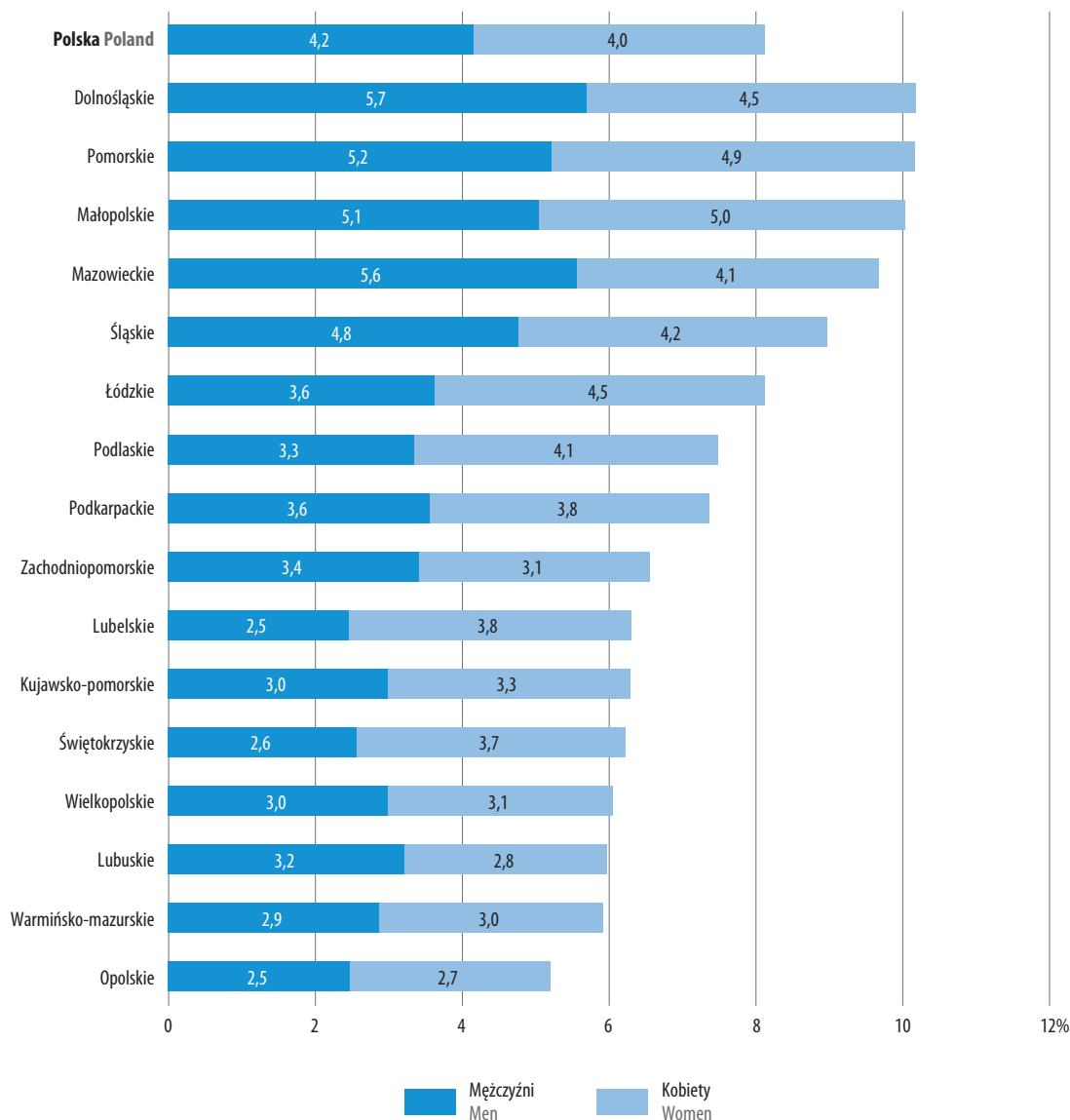
Wykres 16 (30). Struktura zasobów ludzkich wyróżnionych ze względu na zawód według grup zawodów w 2022 r.
 Chart 16 (30). Structure of HRSTO by occupation groups in 2022

Specjaliści i inżynierowie SE

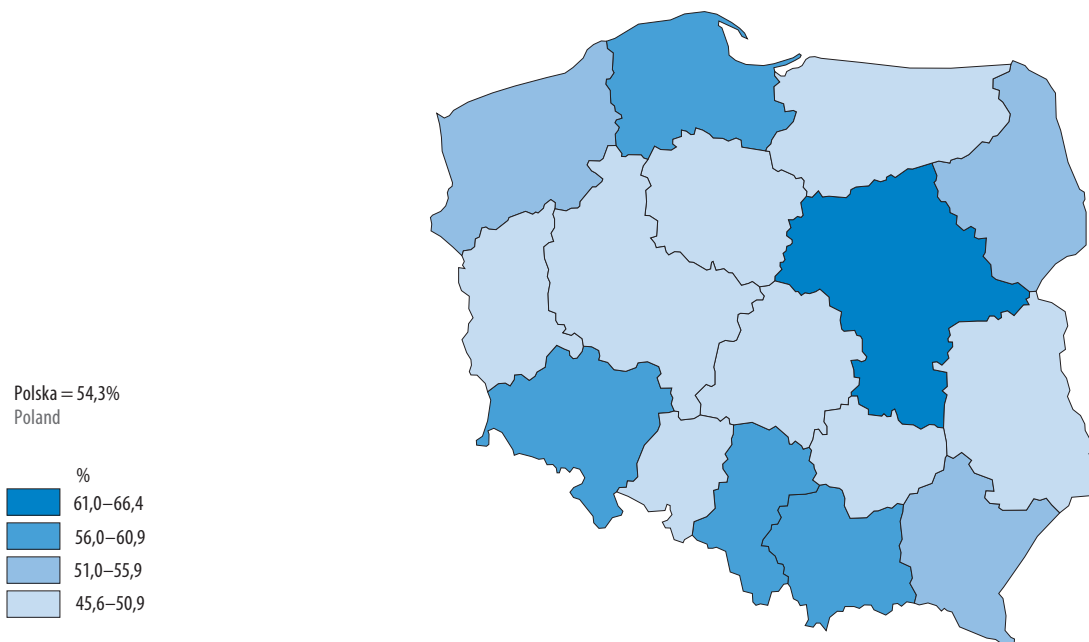
W 2022 r. blisko jedną piątą liczby specjalistów i inżynierów w kraju stanowiły osoby z województwa mazowieckiego – 18,5%. Największym udziałem kobiet w grupie Specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, Specjalistów do spraw zdrowia i Specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych charakteryzowało się województwo świętokrzyskie – 58,8%, natomiast najmniejszym – województwo mazowieckie – 42,5%.

Wykres 17 (31). Specjaliści i inżynierowie według płci jako odsetek ogółu populacji aktywnej zawodowo w 2022 r.
Chart 17 (31). Scientists and engineers by sex as percentage of labour force in 2022

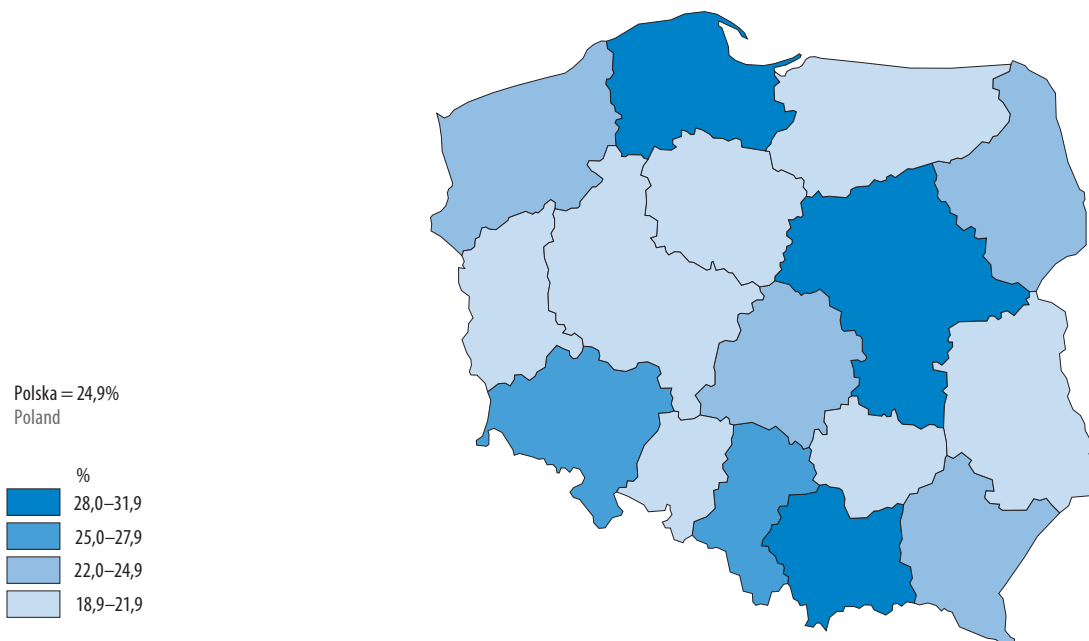
Mapa 1 (7).
Map 1 (7).

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r.
HRST as percentage of active population in 2022

Mapa 2 (8).
Map 2 (8).

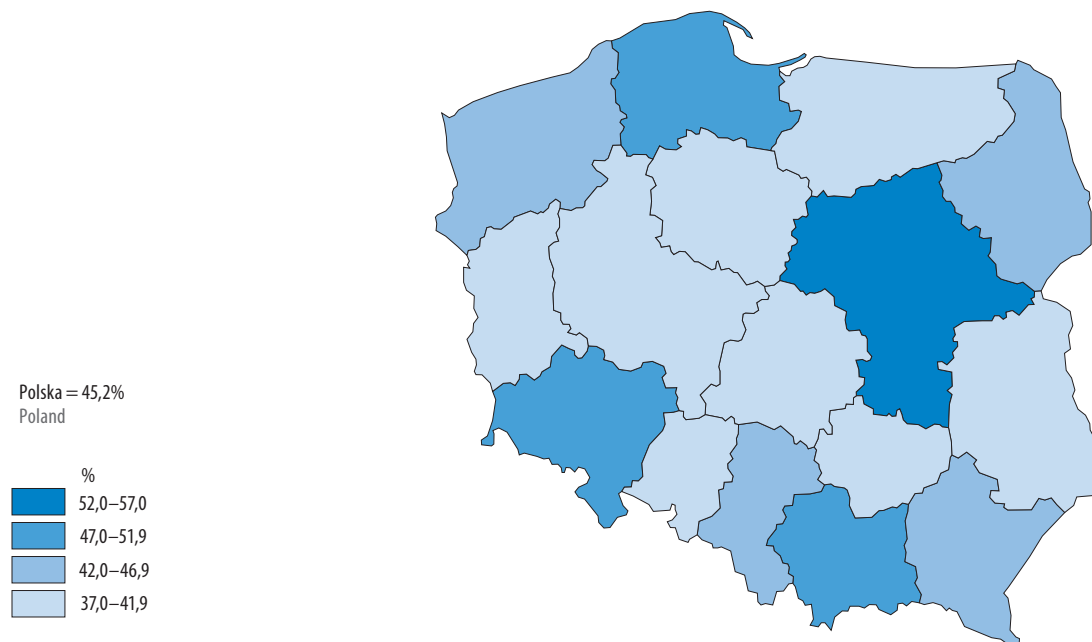
Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r.
HRSTC as percentage of active population in 2022

Mapa 3 (9).**Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r.**

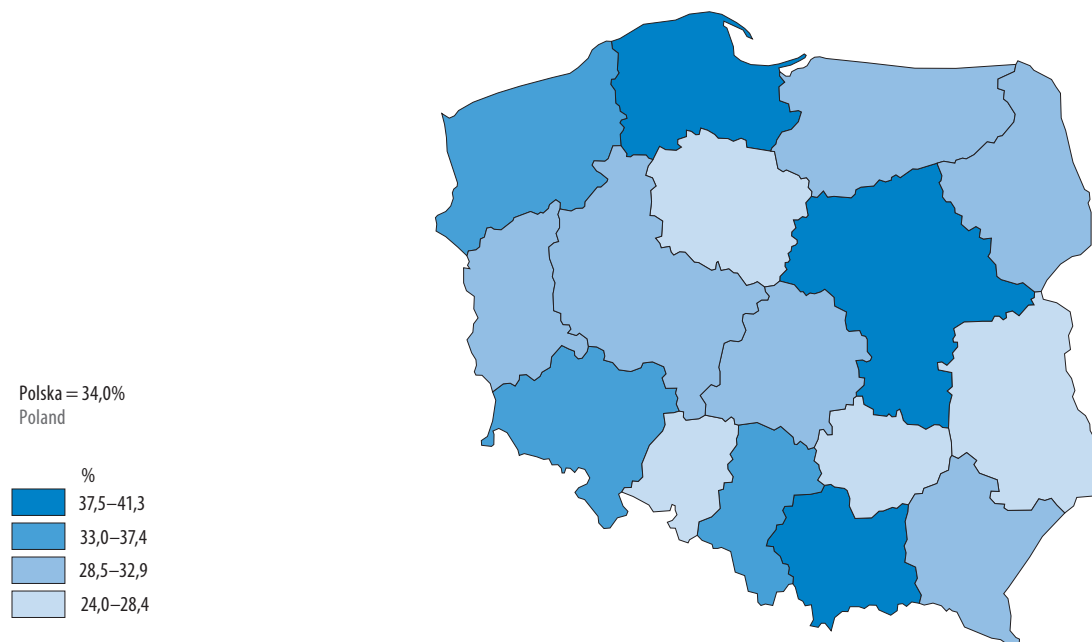
Map 3 (9).

HRSTE as percentage of active population in 2022

Mapa 4 (10).**Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód jako odsetek ludności aktywnej zawodowo w 2022 r.**

Map 4 (10).

HRSTO as percentage of active population in 2022

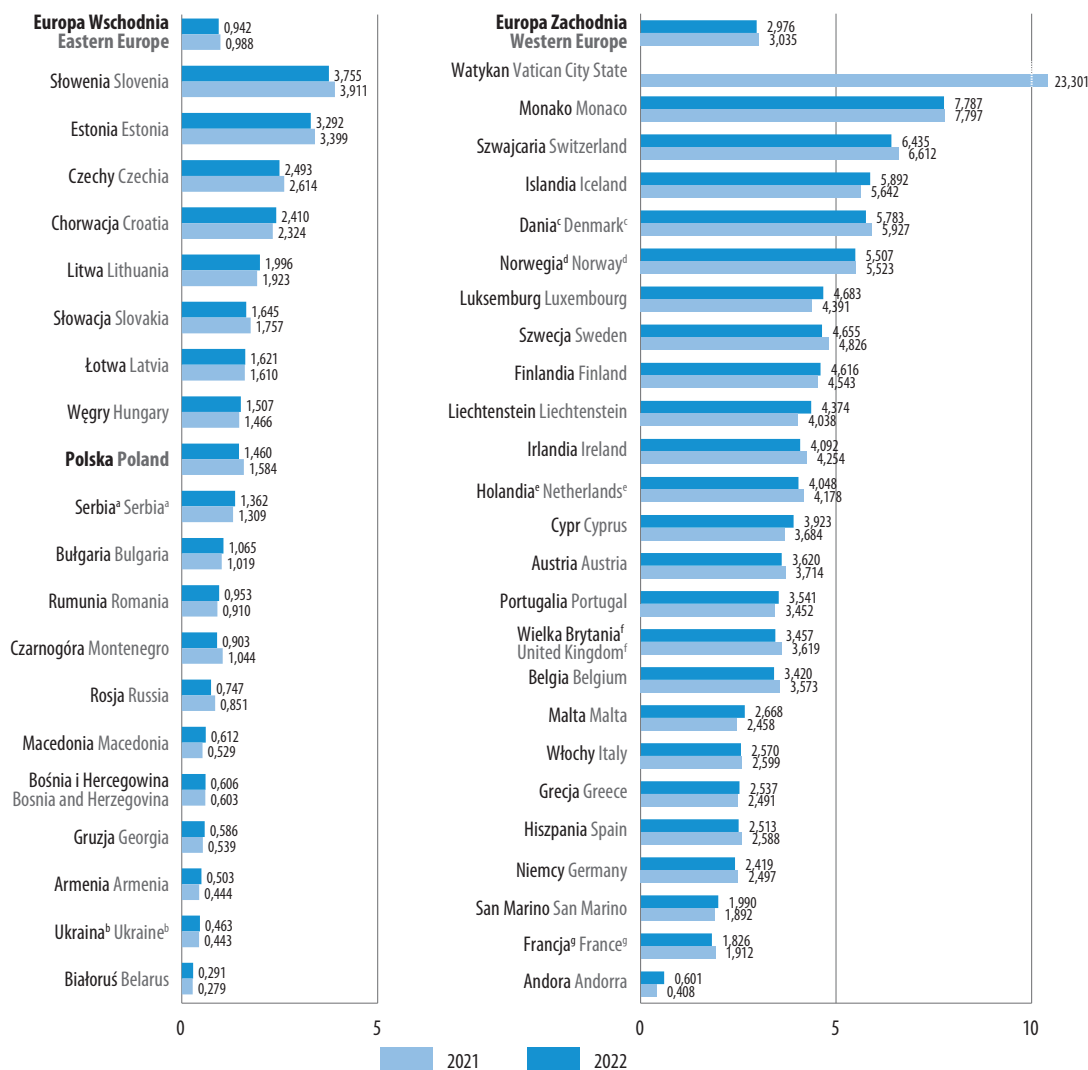

3. Bibliometria

3. Bibliometrics

Liczba publikacji naukowych z polskimi afiliacjami¹, które ukazały się w 2022 r., odnotowanych w interdyscyplinarnej bazie Scopus wyniosła 58,2 tys., co w rankingu krajów klasyfikuje Polskę na 18. miejscu, tj. na tej samej pozycji jak w roku poprzednim. Wśród liderów pod względem liczby opublikowanych dokumentów pozostają niezmiennie od lat Chiny, Stany Zjednoczone oraz Wielka Brytania.

Wykres 1 (32). Dokumenty opublikowane na 1000 mieszkańców
Chart 1 (32). Published documents per 1000 inhabitants

a Bez Kosowa. b Z Krymem. c Z Grenlandią i Wyspami Owczymi. d Z Wyspą Bouveta oraz Svalbard i Jan Mayen. e Z Arubą, Curaçao, Holandią Karaibską oraz Sint Maarten. f Z Anguilla, Bermudami, Brytyjskim Terytorium Oceanu Indyjskiego, Brytyjskimi Wyspami Dziewiczymi, Falklandami (Malwinami), Georgią Południową i Sandwich Południowym, Gibraltarem, Kajmanami, Montserratem, Pitcairn, Turks i Caicos, Wyspą Man, Wyspami Normandzkimi oraz Wyspą Świętej Heleny. g Z Gujaną Francuską, Gwadelupą, Majottą, Martyniką, Nową Kaledonią, Polinezją Francuską, Reunion oraz Saint-Pierre i Miquelon.

Uwaga. Wybrano kraje o największej liczbie publikacji na 1 tys. mieszkańców. Źródło: Baza Scopus, baza danych demograficznych ONZ.

a Without Kosovo. b Including Crimea. c With Greenland and Faroe Islands. d Including Bouvet Island, Svalbard and Jan Mayen. e Including Aruba, Curaçao, Caribbean Netherlands and Sint Maarten. f Including Anguilla, Bermuda, British Indian Ocean Territory, Virgin Islands (British), Falkland Islands (Malvinas), South Georgia and The South Sandwich Islands, Gibraltar, Cayman Islands, Montserrat, Pitcairn, Turks and Caicos Islands, Isle of Man, Channel Islands and Saint Helena. g Including French Guiana, Guadeloupe, Mayotte, Martinique, New Caledonia, French Polynesia, Reunion, Saint Pierre and Miquelon.

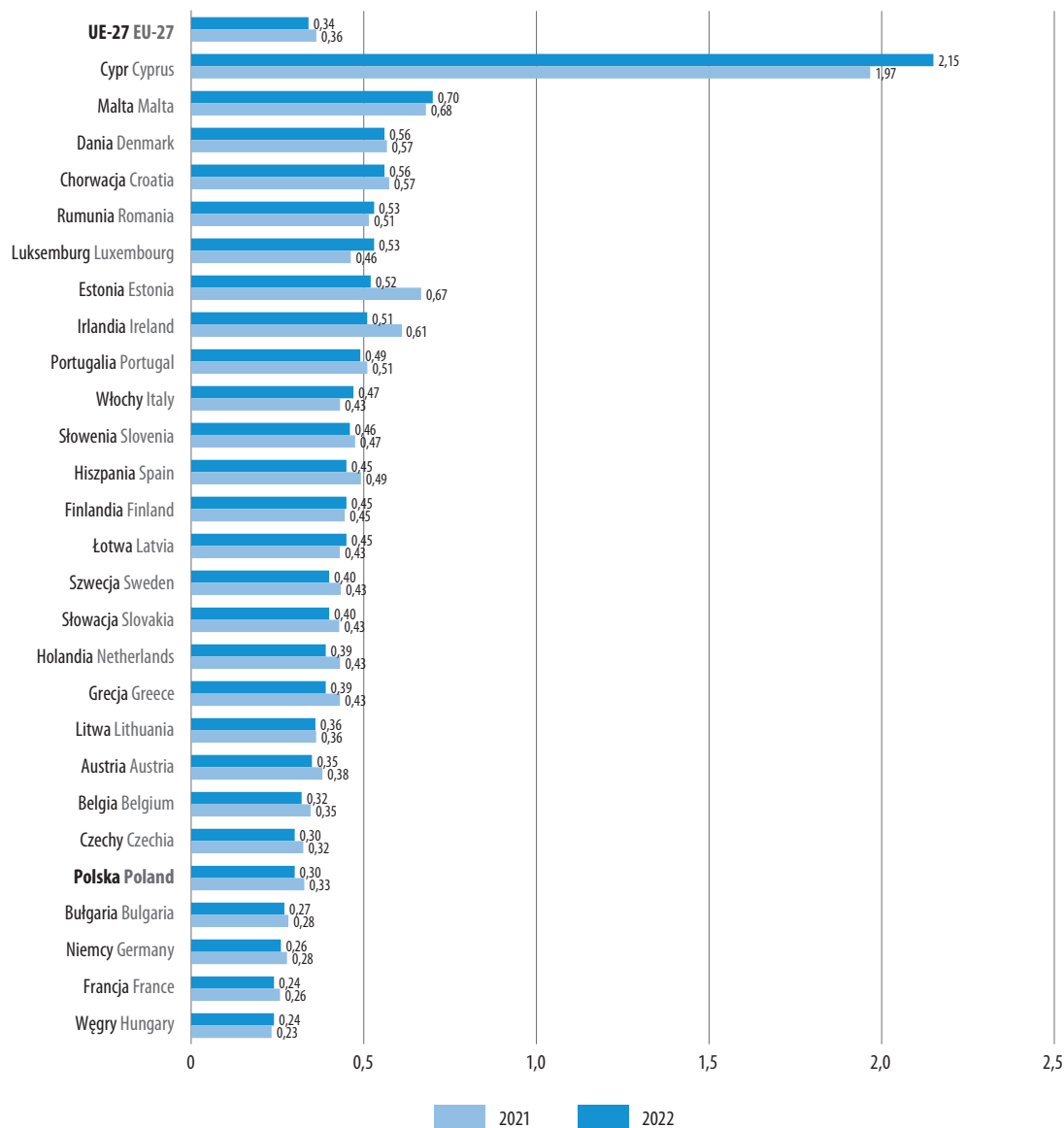
Note. Countries with the biggest number of publications per 1 thousand inhabitants were selected.

Source: Scopus database, the UN's demographic database.

1. Publikacje, które w opisie bibliograficznym zawierały instytucję z Polski jako miejsce pracy przynajmniej jednego autora.

Publikacje afiliowane przez polskich autorów w 2022 r. stanowiły 1,1% światowych publikacji, a 18,5% – publikacji afiliowanych w Europie Wschodniej². Liczba publikacji z polskimi afiliacjami przypadająca na 1000 mieszkańców Polski wyniosła 1,5. W całej Europie Wschodniej liczba opublikowanych dokumentów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła 0,9, w Europie Zachodniej – 3,0, w Stanach Zjednoczonych – 2,0, w Chinach – 0,7.

Wykres 2 (33). Liczba opublikowanych dokumentów w przeliczeniu na 1 badacza (w EPC) w krajach Unii Europejskiej
Chart 2 (33). List of published documents per 1 researcher (in FTE) in EU countries

Źródło: Baza Scopus, baza danych Eurostatu.
Source: Scopus database, Eurostat's database.

2. W bazie SCOPUS region wyróżniony pod nazwą Eastern Europe obejmuje całe terytorium Rosji, Armenię, Azerbejdżan i Gruzję. Zalicza się również do niego Wyspę Bouvet, ujmowaną w statystykach łącznie z Norwegią.

W Unii Europejskiej w 2022 r. na 1 etat badacza przypadało 0,34 publikacji³. W Polsce wskaźnik ten wyniósł 0,30 i był niższy niż w roku poprzednim. W Niemczech, gdzie nakłady na prace badawcze i rozwojowe w przeliczeniu na 1 badacza są 4-krotnie większe niż w Polsce wskaźnik również zmalął i wyniósł 0,26.

W bazie Scopus wyróżnia się 27 głównych dziedzin tematycznych, zwanych obszarami naukowymi. Najwięcej publikacji afiliowanych przez polskich autorów w 2022 r. odnotowano w dziedzinie Medycyna (16,8 tys.), następnie Inżynieria (10,4 tys.) oraz Fizyka i astronomia (8,8 tys.). Największy udział publikacji z polską afiliacją w ogólnoświatowej liczbie publikacji w danej dziedzinie tematycznej wystąpił w dziedzinie Sztuki piękne i humanistyka i wyniósł 2,2%, natomiast najmniejszy udział odnotowano w dziedzinie Stomatologia – 0,5%.

Tablica 1 (18). Dokumenty z polską afiliacją według dziedzin tematycznych w 2022 r.
Table 1 (18). Documents affiliated polish author by subject areas in 2022

Dziedziny tematyczne Subject areas	Ogółem Grand total	Publikacje z danej dziedziny tematycznej Publications from a given subject areas	
		razem total	w Europie Wschodniej in Eastern Europe
		w % in %	
Ogółem Total	58179	1,14	18,46
Medycyna Medicine	16769	1,07	22,58
Inżynieria Engineering	10442	1,04	17,01
Fizyka i astronomia Physics and Astronomy	8795	1,46	15,45
Materiałoznawstwo Material Science	7126	1,33	18,11
Informatyka Computer Science	8135	1,09	17,29
Chemia Chemistry	6622	1,47	20,17
Biochemia, genetyka i biologia molekularna Biochemistry, Genetics and Molecular Biology	7945	1,34	24,33
Matematyka Mathematics	5732	1,37	17,88
Nauki o środowisku Environmental Science	5871	1,34	20,36
Nauki biologiczne i rolnicze Agricultural and Biological Sciences	5198	1,27	19,44
Nauki społeczne Social Sciences	6581	1,33	17,02
Nauki o Ziemi i planetarne Earth and Planetary Science	2507	0,95	12,81
Inżynieria chemiczna Chemical Engineering	4119	1,39	20,39
Energia Energy	3502	1,35	19,88
Sztuki piękne i humanistyka Arts and Humanities	3100	2,20	18,97
Farmakologia, toksykologia i farmacja Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics	2186	1,32	25,71
Immunologia i mikrobiologia Immunology and Microbiology	1540	0,90	18,94

3. Wyróżnionych w bazie SCOPUS. Od 2020 r. w danych prezentowanych przez Eurostat do Unii Europejskiej nie wlicza się Wielkiej Brytanii.

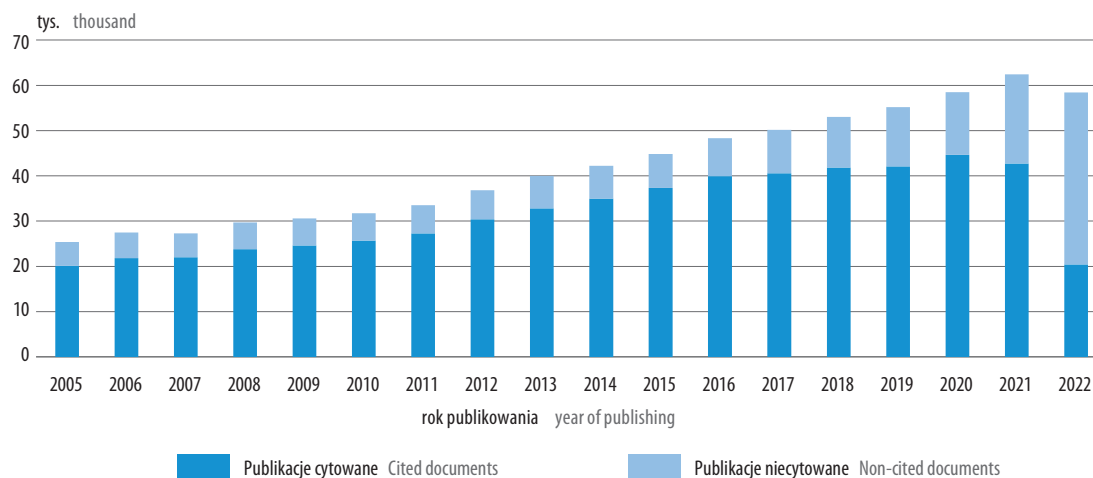
Tablica 1 (18). Dokumenty z polską afiliacją według dziedzin tematycznych w 2022 r. (dok.)
 Table 1 (18). Documents affiliated polish author by subject areas in 2022 (cont.)

Dziedziny tematyczne Subject areas	Ogółem Grand total	Publikacje z danej dziedziny tematycznej Publications from a given subject areas	
		razem total	w Europie Wschodniej in Eastern Europe
		w % in %	
Biznes, zarządzanie i księgowość Business, Management and Accounting	1389	0,94	17,15
Neuronauki Neuroscience	919	0,65	20,28
Ekonomia, ekonometria i finanse Economics, Econometrics and Finance	1241	1,21	15,45
Psychologia Psychology	1174	0,86	21,23
Nauki związane z podejmowaniem decyzji Decision Sciences	916	0,74	11,86
Badania multidyscyplinarne Multidisciplinary	1578	1,34	24,26
Ochrona zdrowia Health Profession	799	0,88	17,43
Weterynaria Veterinary	701	1,72	30,61
Pielęgniarstwo Nursing	907	0,99	34,72
Stomatologia Dentistry	138	0,50	15,02

Spośród 58,2 tys. publikacji afiliowanych przez polskich autorów, które ukazały się w 2022 r. odnotowano 58,8 tys. cytowań, z czego 25,6% stanowiły autocytywania. Liczba cytowań przypadająca na jedną publikację wyniosła dla Polski 1,01, tj. nieco powyżej wskaźnika dla całej Europy Wschodniej (0,84).

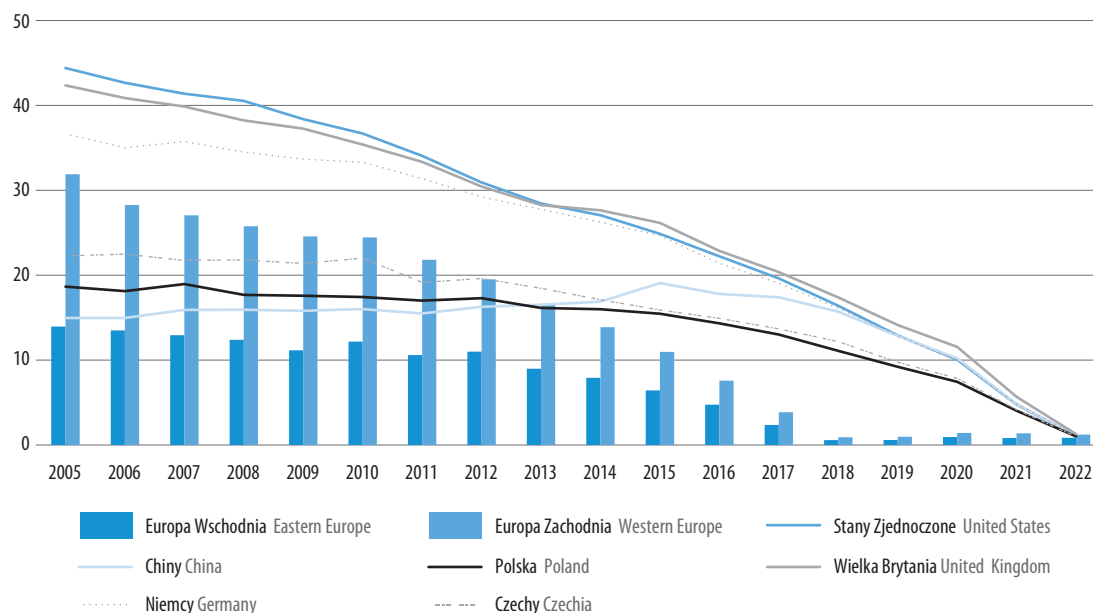
Dla wszystkich 898,2 tys. publikacji zarejestrowanych w bazie Scopus afiliowanych przez polskich autorów, które ukazały się w latach 1996–2022, odnotowano 12,1 mln cytowań, z czego 22,8% stanowiły autocytywania. W tym okresie wskaźnik cytowań na jedną publikację wyniósł 13,45. Powyżej tego poziomu kształtował się on w przypadku publikacji z dziedzin tematycznych: Badania multidyscyplinarne (29,33), Immunologia i mikrobiologia (22,64), Neuronauki (22,36), Biochemia, genetyka i biologia molekularna (21,15), Farmakologia, toksykologia i farmacja (18,25), Chemia (18,08), Pielęgniarstwo (17,46), Medycyna (16,48), Fizyka i astronomia (16,36), Inżynieria chemiczna (15,17), Nauki biologiczne i rolnicze (14,58) oraz Nauki o Ziemi i planetarne (14,25), Nauki o środowisku (13,63).

Wykres 3 (34). Publikacje cytowane^a i niecytowane afiliowane przez polskich autorów
Chart 3 (34). Cited^a and uncited documents affiliated polish authors

^a Cytowania z okresu 2005–2022.
Źródło: Baza Scopus.
^a Cites from 2005–2022.
Source: Scopus database.

Wykres 4 (35). Cytowania na 1 dokument
Chart 4 (35). Citations per 1 documents

Źródło: Baza Scopus.
Source: Scopus database.

Współczesna literatura naukowa charakteryzuje się tym, że często powstaje przy udziale wielu autorów. Szczególnego znaczenia nabierają publikacje napisane we współpracy zagranicznej, tj. takie, których autorzy pochodzili co najmniej z jednej instytucji zlokalizowanej w Polsce i co najmniej z jednej zlokalizowanej za granicą. W 2022 r. 40,9% publikacji afiliowanych w Polsce powstało w wyniku współpracy z instytucjami zagranicznymi. Odsetek publikacji napisanych przy współudziale zagranicznym zbliżony był jak w Stanach Zjednoczonych (39,6%), większy niż w Chinach (20,0%), a mniejszy niż w Czechach (55,7%) i krajach Europy Zachodniej – Wielkiej Brytanii (62,5%) i Niemczech (53,5%). Udział publikacji o afiliacji polskiej co najmniej z jedną afiliacją zagraniczną od 2013 r. systematycznie wzrasta.

W 2022 r. największy udział publikacji z polską afiliacją, a jednocześnie afiliowanych w innym kraju, odnotowano w dziedzinie Badania multidyscyplinarne (59,32%), Nauki o Ziemi i planetarne (54,53%), Fizyka i astronomia (50,82%) oraz Neuronauki (50,27%), najniższy natomiast wystąpił w dziedzinie Sztuki piękne i humanistyka (16,97%).

Tablica 2 (19). Dokumenty z polską afiliacją tworzone we współpracy międzynarodowej oraz otwarty dostęp według dziedzin tematycznych w 2022 r.

Table 2 (19). Documents affiliated polish author in international cooperation and Open Access by subject areas in 2022

Dziedziny tematyczne Subject areas	Ogółem Total	Z tego Of which	
		we współpracy międzynarodowej international cooperation	otwarty dostęp Open Access
		w % in %	
Ogółem Total	58179	40,91	71,52
Medycyna Medicine	16769	38,37	82,28
Inżynieria Engineering	10442	39,25	61,56
Fizyka i astronomia Physics and Astronomy	8795	50,82	76,34
Materiałoznawstwo Material Science	7126	44,89	71,01
Informatyka Computer Science	8135	37,89	67,97
Chemia Chemistry	6622	42,99	73,36
Biochemia, genetyka i biologia molekularna Biochemistry, Genetics and Molecular Biology	7945	40,04	84,44
Matematyka Mathematics	5732	41,52	65,21
Nauki o środowisku Environmental Science	5871	38,92	78,39
Nauki biologiczne i rolnicze Agricultural and Biological Sciences	5198	43,59	77,49
Nauki społeczne Social Sciences	6581	28,46	69,38
Nauki o Ziemi i planetarne Earth and Planetary Science	2507	54,53	73,87
Inżynieria chemiczna Chemical Engineering	4119	38,04	78,34
Energia Energy	3502	37,86	78,50

Tablica 2 (19). Dokumenty z polską afiliacją tworzone we współpracy międzynarodowej oraz otwarty dostęp według dziedzin tematycznych w 2022 r. (dok.)

Table 2 (19). Documents affiliated Polish author in international cooperation and Open Access by subject areas in 2022 (cont.)

Dziedziny tematyczne Subject areas	Ogółem Total	Z tego Of which	
		we współpracy międzynarodowej international cooperation	otwarty dostęp Open Access
		w % in %	
Sztuki piękne i humanistyka Arts and Humanities	3100	16,97	68,45
Farmakologia, toksykologia i farmacja Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics	2186	34,35	85,27
Immunologia i mikrobiologia Immunology and Microbiology	1540	43,18	87,92
Biznes, zarządzanie i księgowość Business, Management and Accounting	1389	44,42	58,53
Neuronauki Neuroscience	919	50,27	73,99
Ekonomia, ekonometria i finanse Economics, Econometrics and Finance	1241	38,84	66,56
Psychologia Psychology	1174	46,00	65,16
Nauki związane z podejmowaniem decyzji Decision Sciences	916	44,43	48,36
Badania multidyscyplinarne Multidisciplinary	1578	59,32	87,01
Ochrona zdrowia Health Profession	799	37,17	76,85
Weterynaria Veterinary	701	30,67	83,45
Pielęgniarstwo Nursing	907	32,86	82,03
Stomatologia Dentistry	138	34,06	73,19

Źródło: Baza Scopus.
Source: Scopus database.

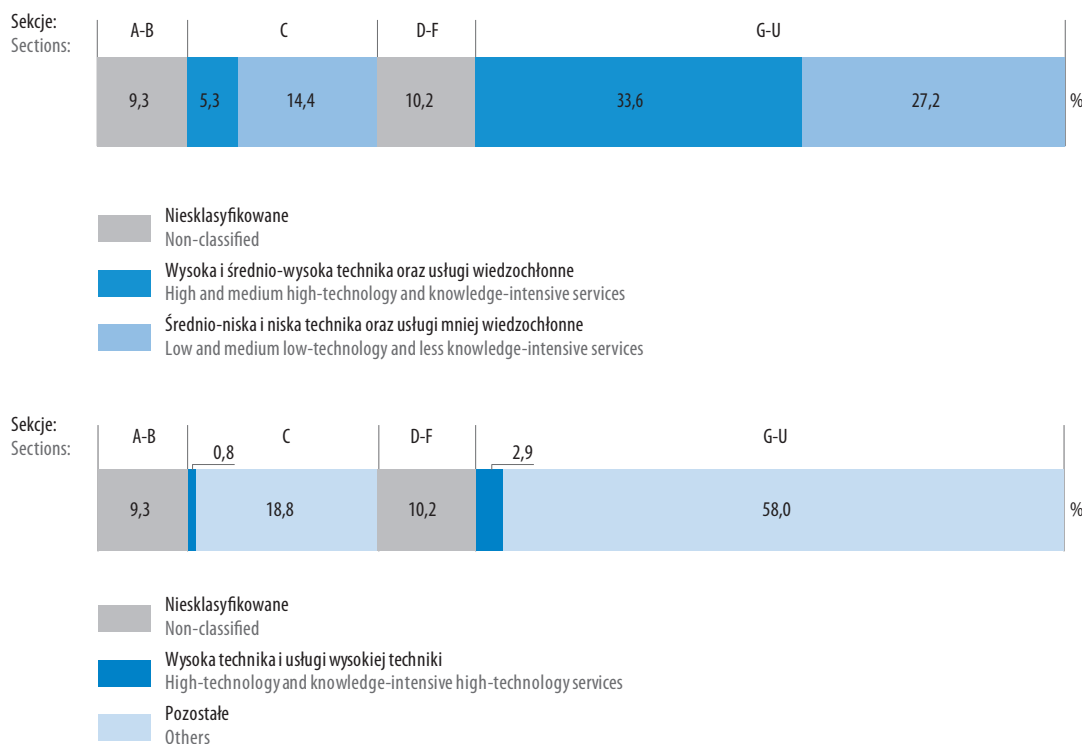
Wraz z upowszechnianiem się globalnej sieci Internet, od lat 90-tych XX wieku obserwuje się rozwój otwartego modelu komunikacji pod nazwą „Open Access”, oznaczającego wolny, powszechny dostęp do publikacji i treści naukowych zapisanych w formie cyfrowej. W latach 2000–2022 w Polsce również zauważa się wzrost liczby dokumentów opublikowanych cyfrowo. Dostępność publikacji afiliowanych przez polskich autorów zwiększyła się w 2022 r. do 71,52%. Do wzrostu wskaźnika przyczyniła się sytuacja związana z wybuchem pandemii COVID-19, która spowodowała zarówno w Polsce, jak i na całym świecie konieczność przejścia na naukę i pracę zdalną. Zdecydowanie najwięcej dokumentów w modelu „Open Access” zostało opublikowanych w dziedzinach: Immunologia i mikrobiologia – 87,92%, Badania multidyscyplinarne – 87,01%, oraz Farmakologia, toksykologia i farmacja – 85,27%, natomiast najmniej – w dziedzinie Nauki związane z podejmowaniem decyzji – 48,36%.

4. Stopień zaawansowania techniki w Przetwórstwie przemysłowym oraz zaangażowania wiedzy w usługach

4. Technology advancement in Manufacturing and knowledge intensity in services

W 2022 r. spośród 16,7 mln osób pracujących w Polsce 3,3 mln pracowało w Przetwórstwie przemysłowym, a 10,1 mln – w sektorze usług (sekcje G–U). Podmioty z sekcji Przetwórstwo przemysłowe klasyfikuje się ze względu na stopień zaawansowania techniki (wysoka, średnio-wysoka, średnio-niska i niska). Podmioty należące do sekcji G–U dzieli się ze względu na stopień zaangażowania wiedzy (usługi wiedzochłonne i mniej wiedzochłonne) – por. Aneks VI. W Przetwórstwie przemysłowym zaliczanym do wysokiej i średnio-wysokiej techniki oraz w usługach wiedzochłonnych w 2022 r. skupionych było 38,9% pracujących w Polsce, przy czym dla kobiet odsetek ten wyniósł 50,7%. W Przetwórstwie przemysłowym klasyfikowanym do wysokiej techniki oraz w usługach wysokiej techniki (tzw. sektorach wysokiej techniki) pracujących było 3,7%, z czego 31,7% stanowiły kobiety.

Wykres 1 (36). Pracujący^a według stopnia zaawansowania techniki oraz stopnia zaangażowania wiedzy w 2022 r.
Chart 1 (36). Structure of employment^a by level of technology advancement and knowledge intensity in 2022

a Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne; łącznie z podmiotami o liczbie pracujących do 9 osób.
 a By Labour Force Survey (LFS) – average annual data; including entities employing up to 9 persons.

Udział pracujących w wysokiej i średnio-wysokiej technice w Przetwórstwie przemysłowym oraz w usługach wiedzochłonnych w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej w Polsce kształtował się poniżej średniej dla Unii Europejskiej, która w 2022 r. szacowana była na poziomie 46,7%. Podobnie jak przed rokiem, w 2022 r. najwyższą wartość wskaźnika w Europie odnotowano w Szwecji (61,4%) i Luksemburgu (59,2%), natomiast najniższą – w Rumunii (32,5%).

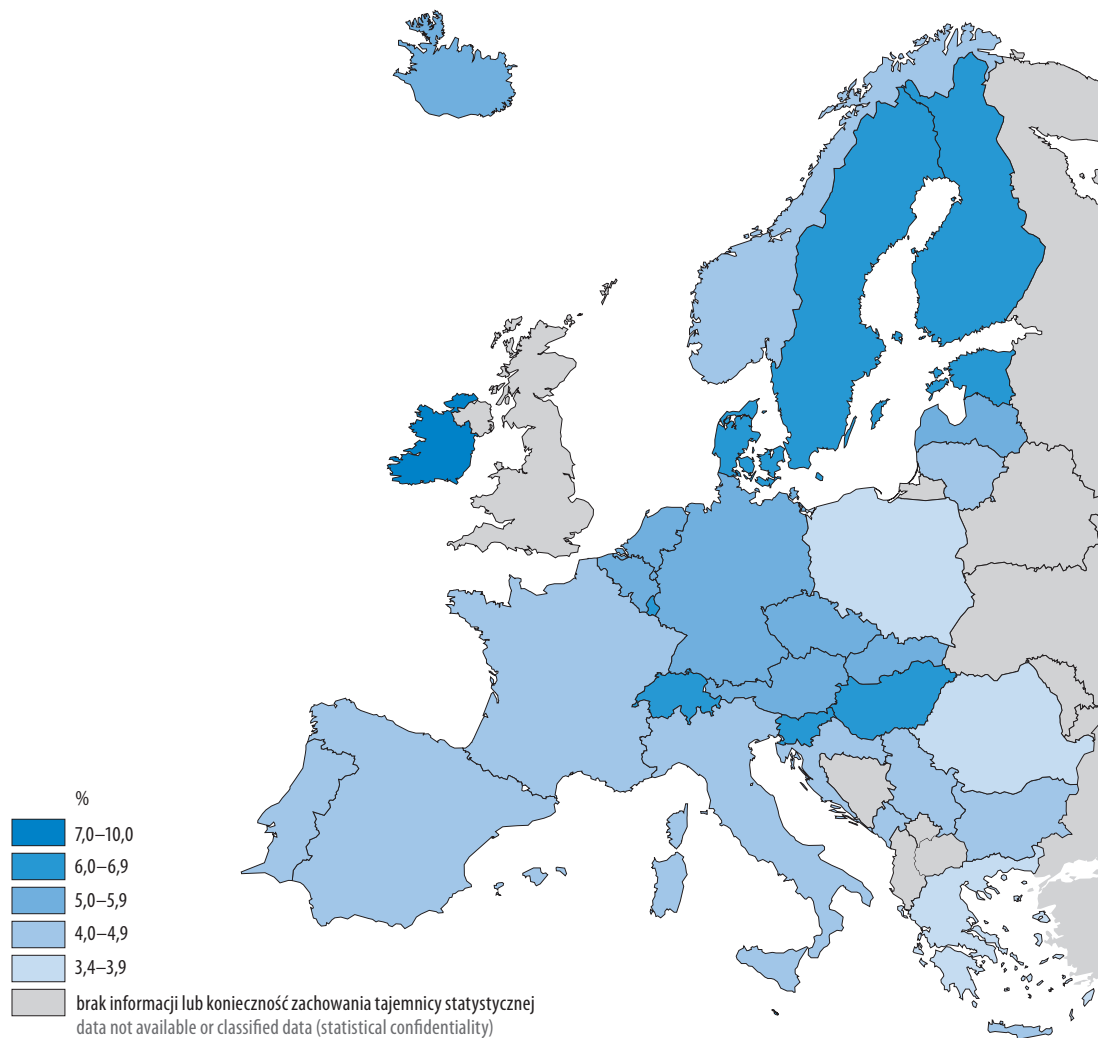
W 2022 r. udział pracujących w sektorach wysokiej techniki w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej (3,5%) plasował Polskę wśród państw europejskich o najniższym wskaźniku – Grecja oraz Rumunia (po 3,4%). Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano dla Irlandii (10,0%).

Mapa 1 (11).

Udział pracujących w sektorach wysokiej techniki^a w ogólnej liczbie pracujących według wybranych krajów w 2022 r.

Map 1 (11).

Employment in high-technology sectors^a as the share of total employment by selected countries in 2022

a W Przetwórstwie przemysłowym klasyfikowanym do wysokiej techniki oraz w usługach wysokiej techniki.
Źródło: baza danych Eurostatu.

a High-technology manufacturing and knowledge-intensive high-technology services.
Source: Eurostat's Database.

4.1. Zaawansowanie techniki w Przetwórstwie przemysłowym

4.1. Technology advancement in Manufacturing

W tabelicy 1(20) zaprezentowano intensywność działalności B+R według poziomu zaawansowania techniki w Polsce w celu weryfikacji naukochłonności poszczególnych działów w odniesieniu do metodologii OECD (patrz uwagi metodologiczne pkt 6). Nakłady bezpośrednie i pośrednie szacowano na poziomie nakładów na prace badawcze i rozwojowe, dedykowanych poszczególnym działom PKD, wykazanych w badaniu zgodnym z metodologią Podręcznika Frascati (Działalność badawcza i rozwojowa, formularz PNT-01). Jednocześnie wykorzystano wyniki badania innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych w celu oszacowania odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych i ponoszących nakłady na prace badawcze i rozwojowe (Działalność innowacyjna, formularz PNT-02).

Wśród przedsiębiorstw wysokiej techniki 53,2% stanowiły przedsiębiorstwa innowacyjne w latach 2020–2022 (o 3,1 p. proc. mniej niż w latach 2019–2021), natomiast 43,7% stanowiły przedsiębiorstwa, które poniosły w 2022 r. nakłady wewnętrzne na prace badawcze i rozwojowe (o 2,4 p. proc. mniej niż w 2021 r.). Analogicznie wśród podmiotów średnio-wysokiej techniki 39,1% (o 8,1 p. proc. mniej niż w poprzednim okresie) stanowiły przedsiębiorstwa innowacyjne, a 25,2% (o 0,2 mniej niż w 2021 r.) poniosło nakłady wewnętrzne na prace B+R. W przedsiębiorstwach średnio-niskiej oraz niskiej techniki nakłady wewnętrzne na prace badawcze i rozwojowe zostały poniesione odpowiednio przez 9,9% i 5,8% podmiotów.

Tablica 1 (20). Innowacyjność i naukochłonność w przedsiębiorstwach Przetwórstwa przemysłowego według poziomów techniki

Table 1 (20). Innovativeness and knowledge intensity in Manufacturing enterprises by level of technology

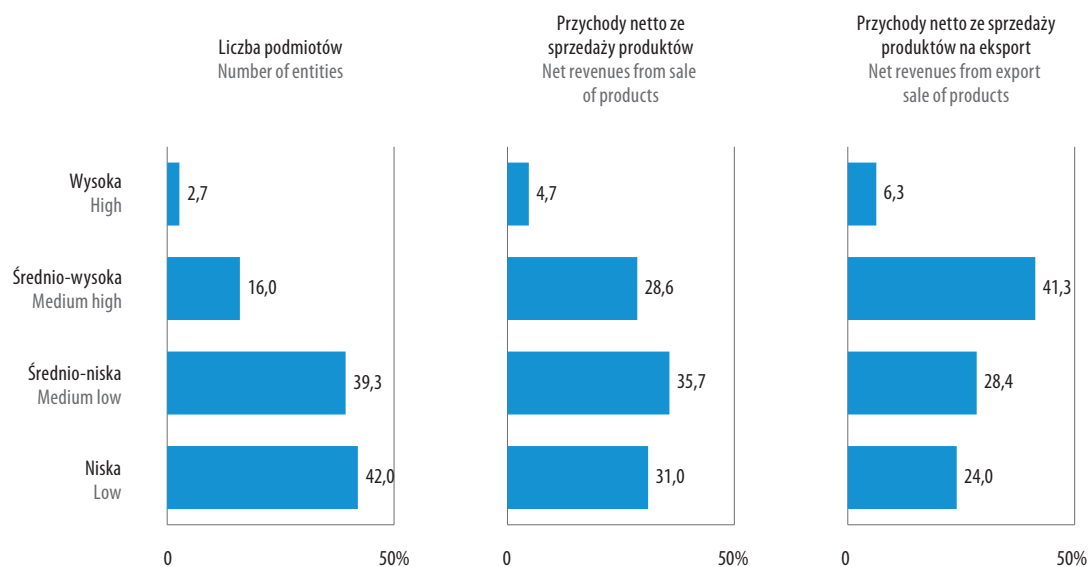
Poziom techniki Level of technology	Przedsiębiorstwa Enterprises		Intensywność bezpośrednich i pośrednich prac B+R w 2022 r. Intensity of direct and indirect R&D in the year 2022
	innowacyjne w latach 2020–2022 innovative in the years 2020–2022	które poniosły nakłady we- wnętrzne na prace badawcze i rozwojowe w 2022 r. which incurred intramural expenditure on R&D in the year 2022	
	w % in %		
Wysoki High	53,2	43,7	1,83
Średnio-wysoki Medium high	39,1	25,2	0,77
Średnio-niski Medium low	20,1	9,9	0,37
Niski Low	15,6	5,8	0,19

W 2022 r. przychody netto ze sprzedaży produktów w przedsiębiorstwach należących do działów PKD zaliczanych do wysokiej i średnio-wysokiej techniki stanowiły 33,3% przychodów netto ze sprzedaży produktów w Przetwórstwie przemysłowym, w tym przychody wysokiej techniki – 4,7%.

Podmioty prowadzące działalność w działach PKD zaliczanych do wysokiej techniki w 2022 r. stanowiły 2,7% aktywnych przedsiębiorstw Przetwórstwa przemysłowego o liczbie pracujących powyżej 9 osób, natomiast przedsiębiorstwa zaliczone do działów średnio-wysokiej techniki stanowiły 16,0% przedsiębiorstw. Wśród przedsiębiorstw wysokiej techniki przeważały podmioty z działu 26 – Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (72,3%). Podmioty z działu 21 – Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych stanowiły 18,9% przedsiębiorstw wysokiej techniki; pozostałe podmioty zaliczane były do grupy 30.3 – Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn. Wśród przedsiębiorstw średnio-wysokiej techniki najliczniejszą grupę (37,1%) tworzyły podmioty z działu 28 – Produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana. W strukturze podmiotów średnio-wysokiej techniki znaczny odsetek stanowiły również podmioty z działów: 20 – Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (19,6%), 27 – Produkcja urządzeń elektrycznych (17,8%) oraz 29 – Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (17,1%).

Wykres 2 (37). Struktura liczby podmiotów, przychodów netto ze sprzedaży oraz eksportu produktów w przedsiębiorstwach Przetwórstwa przemysłowego według poziomu techniki w 2022 r.

Chart 2 (37). Number of entities, net revenues from sale of products and export of products in Manufacturing enterprises by level of technology in 2022

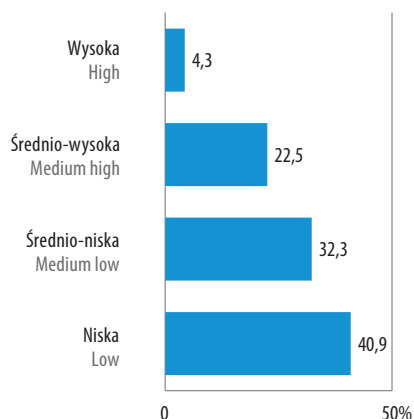

Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów w działach wysokiej i średnio-wysokiej techniki był w 2022 r. blisko dwukrotnie wyższy niż udział liczby podmiotów, zaś w przypadku eksportu produktów – 2,5-krotnie wyższy. Przychody netto ze sprzedaży produktów w podmiotach z działu Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych stanowiły 69,4% przychodów ze sprzedaży i 71,8% – z eksportu produktów przedsiębiorstw zaliczanych do wysokiej techniki, zaś podmiotów zaklasyfikowanych do działu Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych odpowiednio 17,8% i 10,5%. Udział przychodów podmiotów z grupy – Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn stanowił 12,8%, a w przypadku eksportu produktów – 17,7%.

Wśród podmiotów średnio-wysokiej techniki w 2022 r. największą koncentrację przychodów netto ze sprzedaży produktów oraz z eksportu obserwowano w dziale Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli, w którym 17,1% podmiotów notowało 37,7% przychodów ze sprzedaży produktów oraz 45,4% przychodów ze sprzedaży na eksport. W dziale Produkcja urządzeń elektrycznych 17,8% podmiotów średnio-wysokiej techniki osiągnęło 24,5% przychodów ze sprzedaży i 27,1% – ze sprzedaży na eksport, w dziale Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych było to odpowiednio: 19,6%, 21,8% i 13,1%, natomiast w dziale Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana: 37,1%, 11,4% i 10,5%.

Liczba pracujących w Przetwórstwie przemysłowym, szacowana na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, wykazuje strukturę zbliżoną do struktury przychodów netto ze sprzedaży produktów według poziomów techniki. Najliczniejszą grupę – 40,9% stanowili pracujący w niskiej technice (w 42,0% podmiotów wykazujących 31,0% przychodów ze sprzedaży Przetwórstwa przemysłowego). Zatrudnienie kobiet w Przetwórstwie przemysłowym również koncentrowało się w niskiej technice (52,9% kobiet).

Wykres 3 (38). Struktura pracujących^a w Przetwórstwie przemysłowym według poziomu techniki w 2022 r.
Chart 3 (38). Structure of employment^a in Manufacturing section by level of technology in 2022

a Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – pracujący w wieku 15–89 lat, dane średnioroczne; łącznie z podmiotami o liczbie pracujących do 9 osób.

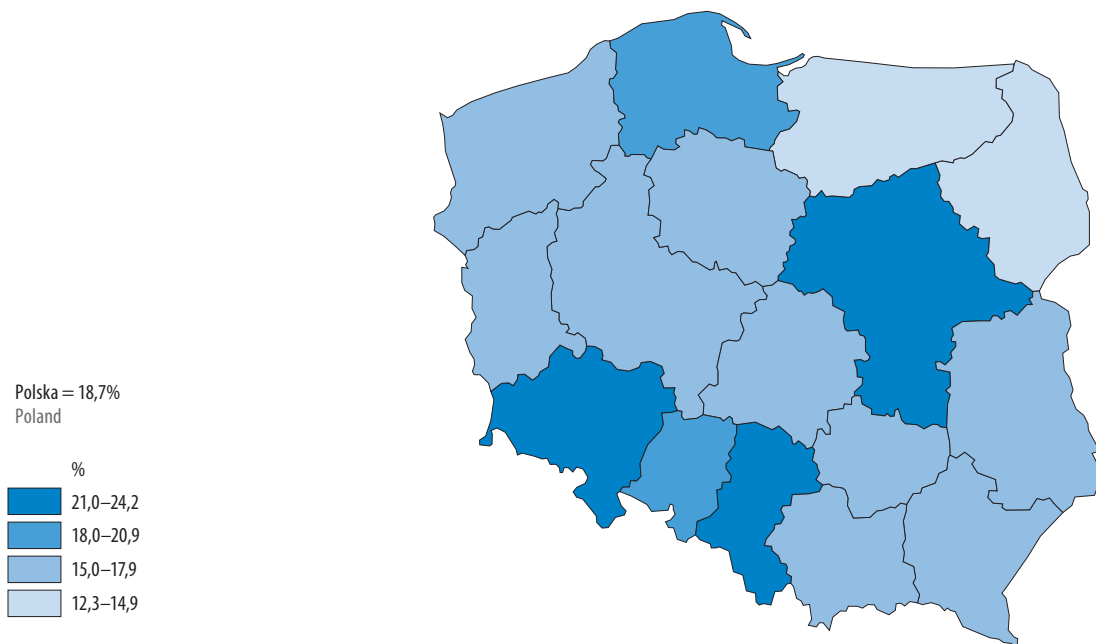
a By Labour Force Survey (LFS) – employed persons aged 15–89 years, average annual data; including entities employing up to 9 persons.

W Polsce widoczne są różnice w rozmieszczeniu terytorialnym podmiotów wysokiej i średnio-wysokiej techniki. W 2022 r. ich odsetek w ogólnej liczbie przedsiębiorstw Przetwórstwa przemysłowego powyżej średniej krajowej (18,7%) kształtował się w województwach: dolnośląskim (24,2%), mazowieckim (22,6%) oraz śląskim (22,2%). Udział podmiotów wysokiej techniki w ogólnej liczbie przedsiębiorstw Przetwórstwa przemysłowego, wyższy niż średnio w kraju (2,7%) odnotowano w województwach: mazowieckim (5,2%), pomorskim (4,4%), dolnośląskim (3,6%), małopolskim (3,4%), podkarpackim (3,0%) oraz lubuskim (2,9%).

W 2022 r. największy udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów wśród podmiotów zaliczanych do wysokiej i średnio-wysokiej techniki w Przetwórstwie przemysłowym odnotowano w województwie dolnośląskim (65,8%, tj. o 32,5 p. proc. więcej niż dla Polski); wysoki udział zaobserwowano również w województwach: lubuskim (41,0%), podkarpackim (40,3%), małopolskim (39,9%) oraz opolskim (38,7%).

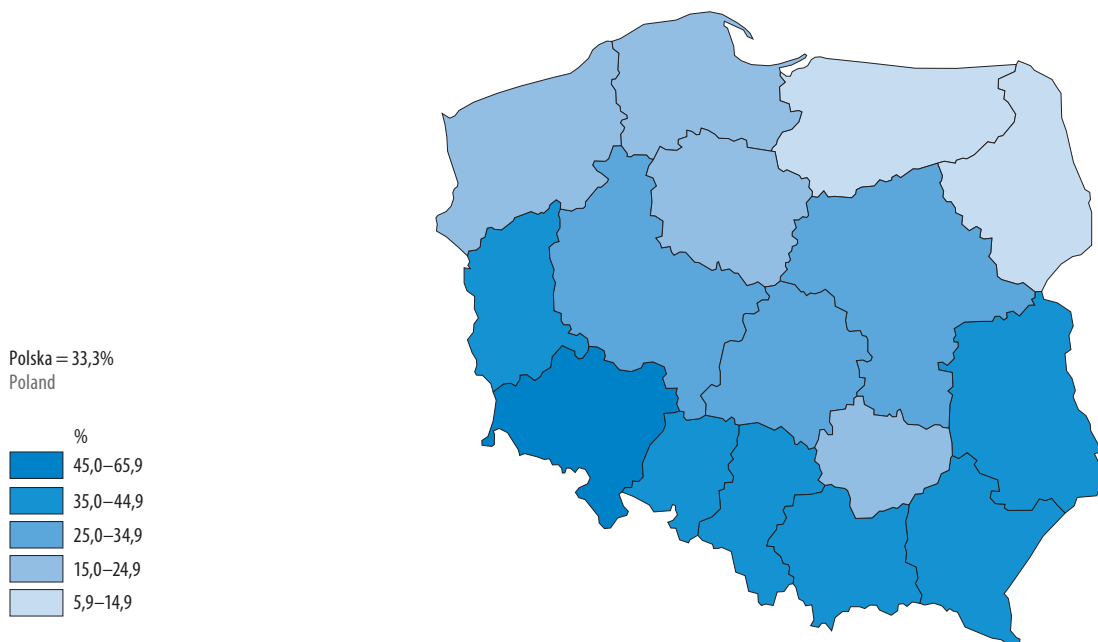
Mapa 2 (12). Udział przedsiębiorstw wysokiej i średnio-wysokiej techniki w ogólnej liczbie przedsiębiorstw Przetwórstwa przemysłowego według województw w 2022 r.

Map 2 (12). High-technology and medium high-technology enterprises as the share of total Manufacturing enterprises by voivodships in 2022

Mapa 3 (13). Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów przedsiębiorstw wysokiej i średnio-wysokiej techniki w przychodach netto ze sprzedaży produktów przedsiębiorstw Przetwórstwa przemysłowego według województw w 2022 r.

Map 3 (13). Net revenues from sale of products of high-technology and medium high-technology enterprises as the share of total net revenues from sale of products of Manufacturing enterprises by voivodships in 2022

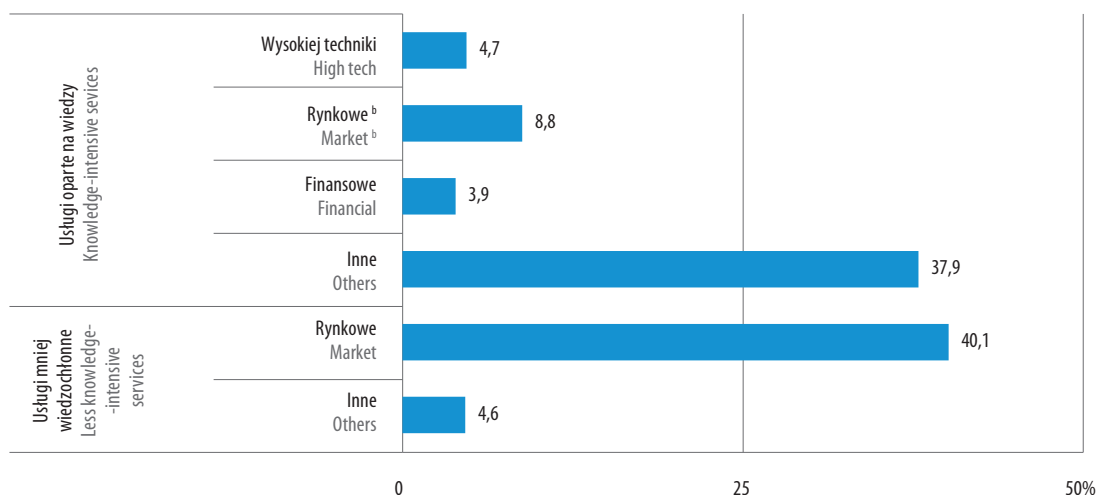
4.2. Zaangażowanie wiedzy w usługach (sekcje G–U)

4.2. Knowledge intensity in services (sections G–U)

W ogólnej liczbie podmiotów usług wysokiej techniki w 2022 r. najliczniejszą grupę stanowiły podmioty z działu Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (63,4% podmiotów), który łącznie z działami Działalność usługowa w zakresie informacji i Telekomunikacja jest reprezentantem sektora ICT. Podzbiór podmiotów sektora ICT w usługach wysokiej techniki stanowił łącznie 82,0% podmiotów. Podmioty z działu Badania naukowe i prace rozwojowe stanowiły 13,1% liczby podmiotów usług wysokiej techniki. Spośród jednostek aktywnych w działach PKD zaliczanych do usług rynkowych opartych na wiedzy (bez usług finansowych i usług wysokiej techniki) najliczniejszą grupę stanowiły podmioty z działu Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (21,4%) oraz z działu Działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe (20,4%).

Wśród podmiotów usług wysokiej techniki najwyższymi przychodami odznaczały się podmioty z działu Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana, których przychody netto ze sprzedaży produktów stanowiły 41,5% sprzedaży produktów z działów usług wysokiej techniki oraz 68,6% – eksportu z tych działów. Podmioty prowadzące działalność telekomunikacyjną wykazały przychody netto ze sprzedaży produktów na poziomie 23,7%, natomiast udział przychodów netto ze sprzedaży produktów na eksport wyniósł w tym dziale 3,9%. Podmioty sektora ICT wykazały 78,7% przychodów netto ze sprzedaży w usługach wysokiej techniki, zaś ze sprzedaży na eksport – 89,0%.

Wykres 4 (39). Struktura pracujących^a w usługach (sekcje G–U) według stopnia zaangażowania wiedzy w 2022 r.
Chart 4 (39). Structure of employment^a in services (sections G–U) by knowledge intensity in 2022

a Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – pracujący w wieku 15–89 lat, dane średnioroczne; łącznie z podmiotami o liczbie pracujących do 9 osób.

b Z wyłączeniem finansowych i wysokiej techniki.

a By Labour Force Survey (LFS) – employed persons aged 15–89 years, average annual data; including entities employing up to 9 persons.

b Excluding financial and high-technology.

W liczbie pracujących ogółem w usługach (sekcje G–U), w 2022 r. udział pracujących w usługach opartych na wiedzy wyniósł 55,3%, zaś w usługach mniej wiedzochłonnych – 44,7%. W usługach wysokiej techniki pracowało 4,7%, przy czym wśród kobiet pracujących w usługach odsetek ten wyniósł 2,4%. Kobiety pracujące w usługach opartych na wiedzy stanowiły 61,1% liczby kobiet pracujących w sektorze usług.

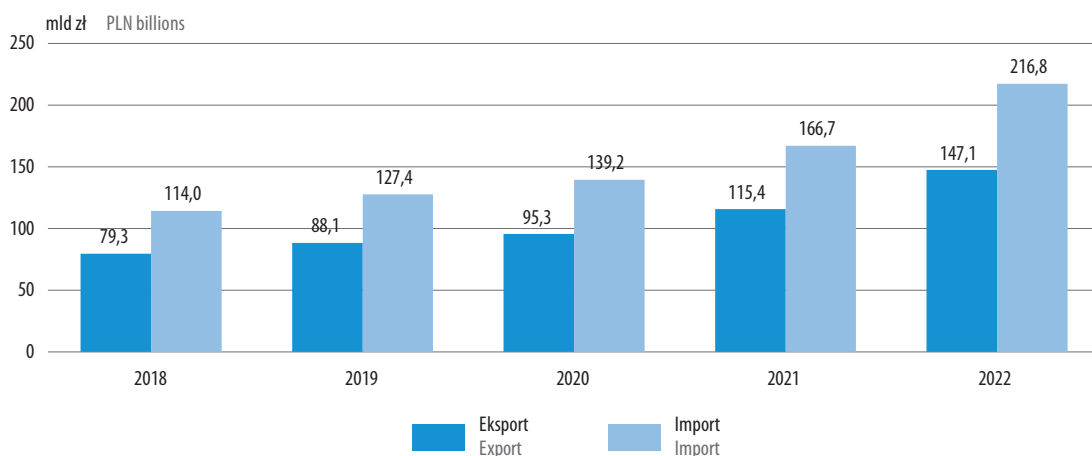
4.3. Handel produktami wysokiej techniki

4.3. High-technology product trade

W Polsce w 2022 r. udział eksportu produktów wysokiej techniki (według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu SITC Rev.4 – por. Aneks VII) w eksporcie ogółem kształtował się na poziomie 9,1% (co stanowiło wzrost o 0,3 p. proc. wobec 2021 r.). Udział importu wyrobów wysokiej techniki w imporcie ogółem zwiększył się o 0,1 p. proc. do 12,7%. Eksport wyrobów high-tech wzrósł w skali roku o 27,5% do 147130,2 mln zł, natomiast import – o 30,1% do 216810,7 mln zł, przy czym najwyższy udział zarówno w eksporcie, jak i imporcie stanowiły produkty wysokiej techniki zaliczane do grupy elektronika – telekomunikacja (odpowiednio 28,5% i 38,9%).

Wykres 5 (40). Import i eksport produktów wysokiej techniki^a (ceny bieżące)

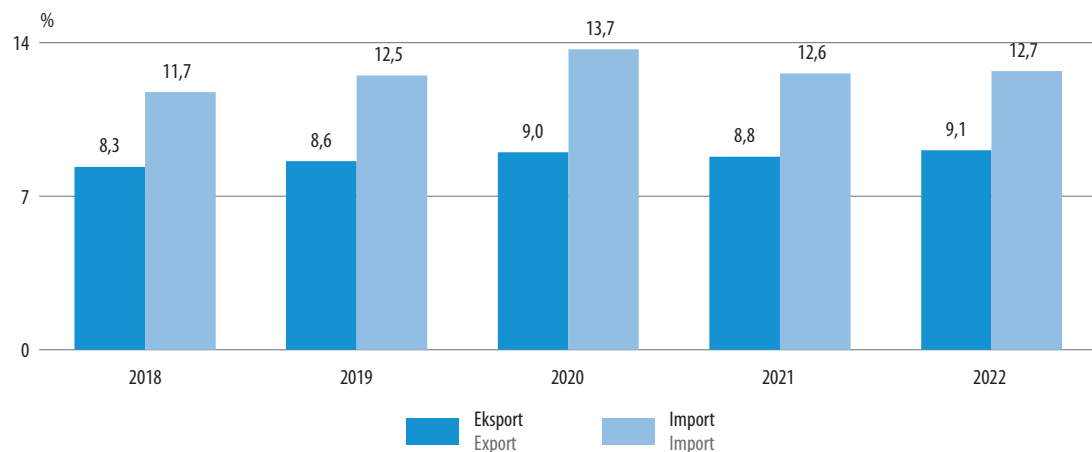
Chart 5 (40). Import and export of high-technology products^a (current prices)

a Według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu – SITC Rev. 4.
a By the Standard International Trade Classification – SITC Rev. 4.

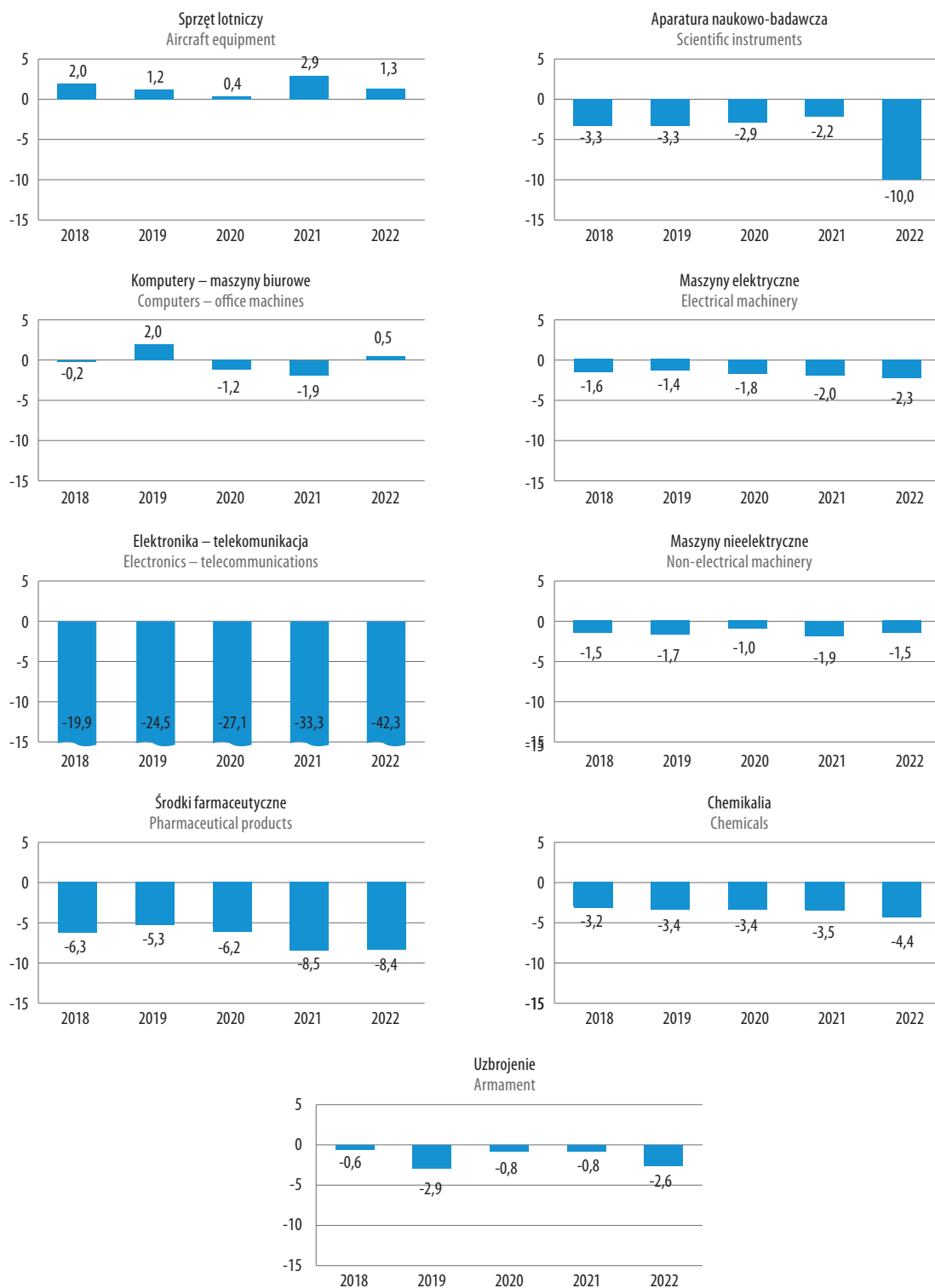
Wykres 6 (41). Udział importu i eksportu produktów wysokiej techniki^a w imporcie i eksporcie ogółem

Chart 6 (41). Import and export of high-technology products^a as the share of total import and export

a Według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu – SITC Rev. 4.
a By the Standard International Trade Classification – SITC Rev. 4.

Wykres 7 (42). Bilans handlu produktami wysokiej techniki^a (w mld zł – ceny bieżące)
 Chart 7 (42). Balance of trade in high-technology^a products (in billion PLN – current prices)

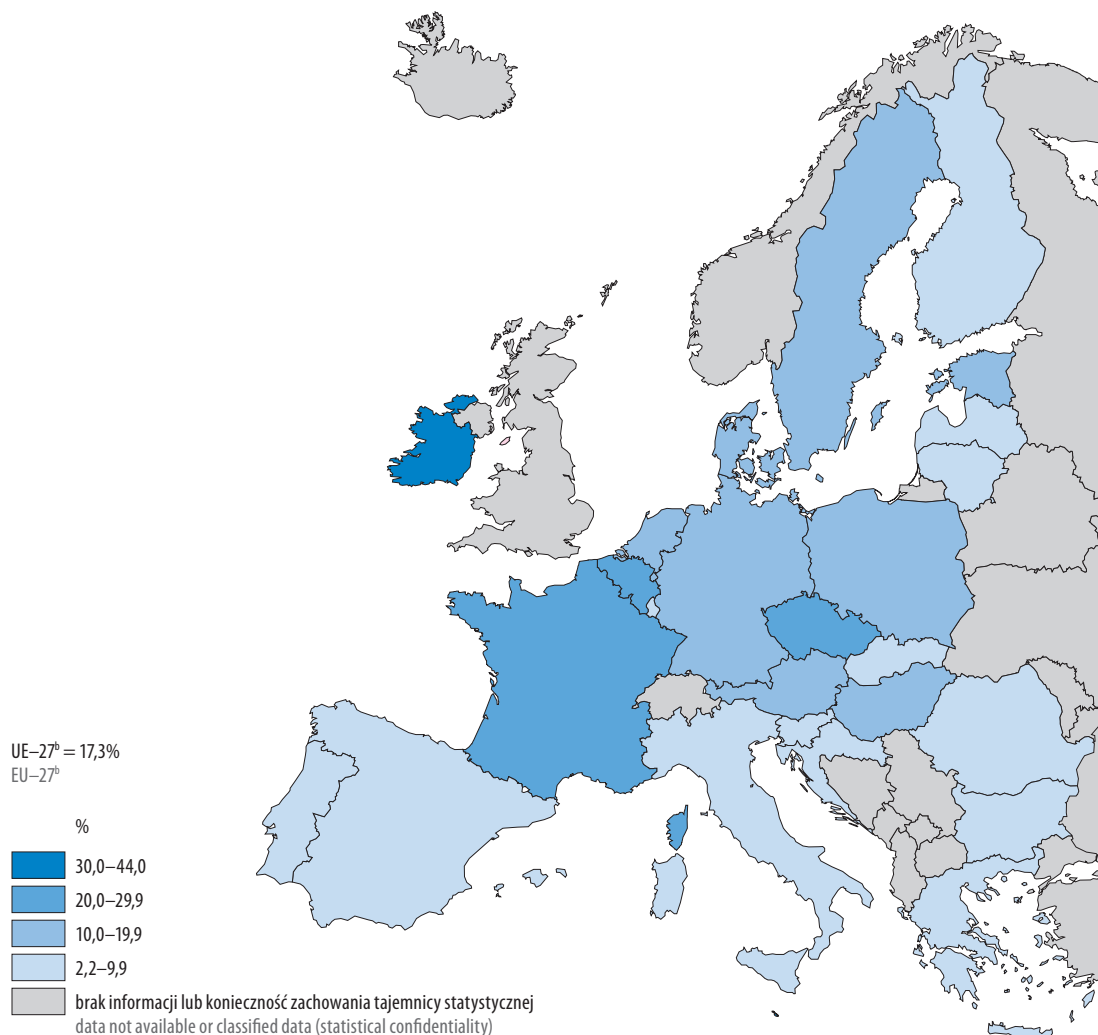

^a Według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu – SITC Rev. 4.
^a By the Standard International Trade Classification – SITC Rev. 4.

Sprzęt lotniczy oraz komputery – maszyny biurowe stanowiły dwie grupy wyrobów high-tech, dla których w 2022 r. ukształtował się dodatni bilans handlowy – na poziomie odpowiednio 1,3 mld zł oraz 0,5 mld zł. W pozostałych grupach produktów wysokiej techniki odnotowano deficyt handlowy, przy czym najmniejszy dotyczył maszyn nonelektrycznych (- 1,5 mld zł) i maszyn elektrycznych (-2,3 mld zł) oraz uzbrojenia (-2,6 mld zł), natomiast największy elektroniki – telekomunikacji (-42,3 mld zł) i aparatury naukowo-badawczej (-10,0 mld zł).

Mapa 4 (14). Udział eksportu produktów wysokiej techniki^a w eksporcie ogółem w krajach Unii Europejskiej w 2022 r.

Map 4 (14). Export of high technology^a products as the share of total export in EU countries in 2022

a Według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu - SITC Rev. 4, patrz Aneks VIII. b Z wyłączeniem handlu pomiędzy krajami UE.

Źródło: baza danych Eurostatu.

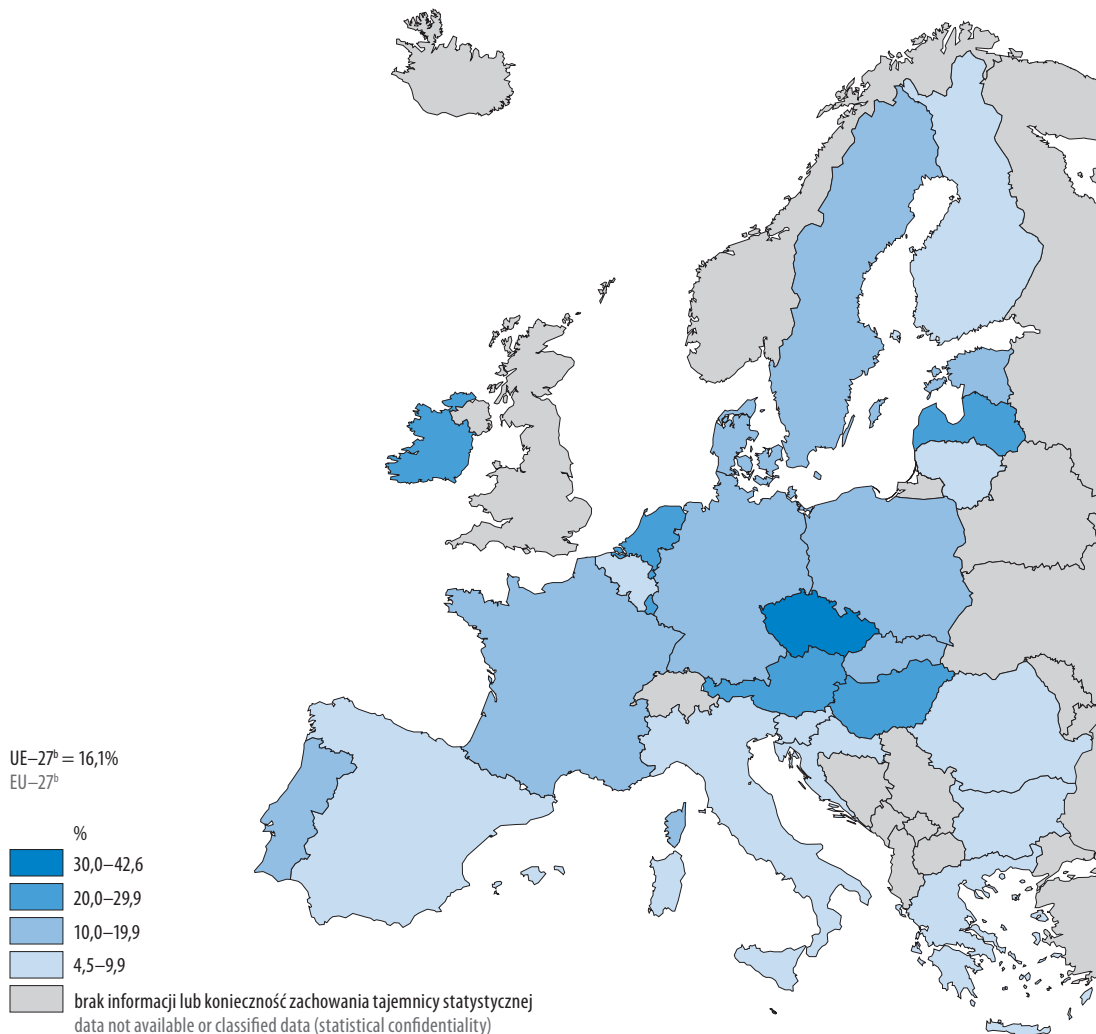
a By the Standard International Trade Classification - SITC Rev. 4, see Annex VIII. b Intra-EU trade excluded.

Source: Eurostat's Database.

Mapa 5 (15).

Udział importu produktów wysokiej techniki^a w imporcie ogółem w krajach Unii Europejskiej w 2022 r.

Map 5 (15).

Import of high technology^a products as the share of total import in EU countries in 2022

a Według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu - SITC Rev. 4, patrz Aneks VIII. b Z wyłączeniem handlu pomiędzy krajami UE.

Źródło: baza danych Eurostatu.

a By the Standard International Trade Classification - SITC Rev. 4, see Annex VIII. b Intra-EU trade excluded.

Source: Eurostat's Database.

Udział eksportu produktów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wśród krajów Unii Europejskiej w 2022 r. był najwyższy w Irlandii (44,0%) i Malcie (31,8%), natomiast najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano dla Grecji (2,2%). Malta odnotowała dodatkowo najwyższy udział importu produktów wysokiej techniki w imporcie ogółem wśród krajów UE (42,6%), na drugim miejscu uplasowały się Czechy, ze wskaźnikiem na poziomie 42,0%. Najniższy udział importu wykazały Litwa i Cypr (odpowiednio 4,5% i 4,7%).

5. Działalność innowacyjna

5. Innovation activity

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w Polsce w dwóch grupach – wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw z wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W celu dokonania oceny działalności innowacyjnej analizie poddano wyniki osiągnięte przez przedsiębiorstwa w zakresie wielkości nakładów poniesionych na innowacje w 2022 r.

Nakłady na działalność innowacyjną

Expenditure on innovation activity

Wydatkowane przez przedsiębiorstwa środki poniesione na działalność innowacyjną są zróżnicowane według rodzajów tej działalności oraz źródeł jej finansowania. Nakłady na działalność innowacyjną mierzone są jako nakłady poniesione przez przedsiębiorstwo w danym roku na działalność innowacyjną prowadzoną w ciągu ostatnich trzech lat.

W 2022 r. nakłady na innowacje przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 26,0 mld zł, z czego 63,1% poniosły przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 249 osób. W sektorze usług w grupie analizowanych przedsiębiorstw nakłady te oszacowano na poziomie 29,7 mld zł, z czego udział nakładów przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 249 osób wyniósł 74,4%.

Przedsiębiorstwa przemysłowe oraz usługowe największe nakłady przeznaczyły na działalność badawczą i rozwojową – odpowiednio 12,8 mld zł i 16,4 mld zł (co stanowiło 49,2% i 55,4% ogółu nakładów na innowacje), a także na środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (w przemyśle 10,4 mld zł – 39,8% i w usługach 6,5 mld zł – 21,8%).

W 2022 r. w każdej klasie wielkości przedsiębiorstw największe nakłady stanowiły wydatki przeznaczone na działalność badawczą i rozwojową. W przemyśle najwięcej swoich środków na ten cel przeznaczały podmioty o liczbie pracujących 10–49, natomiast w usługach 50–249. Udział nakładów na działalność badawczą i rozwojową wyniósł w tych przedsiębiorstwach odpowiednio 62,4% i 72,7%.

Uwzględniając rodzaj działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 9 pracujących, w 2022 r. najwyższe nakłady na działalność innowacyjną wykazały przedsiębiorstwa przemysłowe należące do sekcji Przetwórstwo przemysłowe (89,2%), w tym z działów 24–28 (Produkcja metali; Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń; Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych; Produkcja urządzeń elektrycznych; Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana), co stanowiło łącznie 30,9% nakładów na działalność innowacyjną w przemyśle. W przedsiębiorstwach z sektora usług najwyższe nakłady na działalność innowacyjną (58,5%) poniosły jednostki zaklasyfikowane do działów 58–63 z sekcji Informacja i komunikacja.

Tablica 1 (21). Nakłady na działalność innowacyjną w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób według rodzajów działalności innowacyjnej

Table 1 (21). Expenditure on innovation activity in economic entities employing more than 9 persons by type of innovation activity

Lata Years	Ogółem Total	W tym środki na Of which funds on			
		działalność badawczą i rozwojową (B+R) ^a research and development (R&D) ^a	własny personel pracujący nad innowacjami own personnel working on in- novation	materiały oraz usługi obce zaku- pione w celu reali- zacji działalności innowacyjnej services, materials, supplies purchased from others for innovation	inwestycje w środki trwałe ^b oraz wartości niema- terialne i prawne ^c w celu realizacji działalności innowacyjnej capital goods for innovation (acqui- sition of machin- ery, equipment, software, IPRs, buildings etc.) ^b ^c
w mln zł in million PLN					
PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE INDUSTRIAL ENTERPRISES					
2018	23388,7	8824,8	505,9	701,3	12225,3
2019	23178,8	9495,6	594,1	979,4	10959,7
2020	20378,2	9051,6	517,9	663,8	8749,8
2021	19041,5	9697,2	562,0	1094,3	6863,3
2022	26011,7	12784,9	727,7	1621,7	10360,5
PRZEDSIĘBIORSTWA Z SEKTORA USŁUG ENTERPRISES IN THE SERVICE SECTOR					
2018	13094,8	7552,7	915,4	1175,2	3001,3
2019	15400,8	9661,3	834,4	803,0	3540,9
2020	18399,2	11340,8	2133,2	937,5	3291,8
2021	22348,6	13566,8	2730,8	1764,3	3191,6
2022	29689,1	16443,4	3008,2	1207,9	6473,7

a Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne ogółem. b Obejmuje budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty, maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia i przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupy 0–8 Klasyfikacji Środków Trwałych). c Obejmuje zakup oprogramowania i/lub wiedzy ze źródeł zewnętrznych, w postaci patentów, wynalazków nieopatentowanych i innych praw własności intelektualnej.

a Extramural and intramural expenditure in total. b Including buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), land, machinery, technical equipment, means of transport, tools, instruments, movables and endowments (groups 0–8 of the Classification of Fixed Assets). c Includes the purchase of software and/or knowledge from eternal sources, in the form of patents, non-patent inventions and other intellectual property rights.

Nakłady na działalność innowacyjną można także rozpatrywać ze względu na źródła ich finansowania, wśród których wyróżnić można m.in. środki:

- własne,
- krajowe otrzymane od instytucji dysponujących środkami publicznym,
- pozyskane z zagranicy (bezzwrotne),
- pochodzące z funduszy kapitału ryzyka,
- kredyty, pożyczki i inne zobowiązania finansowe od instytucji finansowych.

Nakłady na działalność innowacyjną w 2022 r. finansowane były głównie ze środków własnych przedsiębiorstw, których udział w przypadku podmiotów przemysłowych wyniósł 76,4%, a usługowych – 89,1%. Wśród przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób w porównaniu z 2021 r. wzrosła wartość kredytów, pożyczek i innych zobowiązań finansowych od instytucji finansowych (o 67,8% w przemyśle i o 36,1% w usługach), wzrosła także wartość środków krajowych i zagranicznych łącznie (o 24,3% w przemyśle i o 2,7% w usługach).

Tablica 2 (22). Nakłady na działalność innowacyjną w podmiotach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób według źródeł finansowania

Table 2 (22). Expenditure on innovation activity in economic entities employing more than 9 persons by source of funds

Lata Years	Ogółem Total	W tym Of which			
		środki własne assets own	środki krajowe otrzymane od instytucji dyspo- nujących środkami publicznymi national assets received from institutions with public funds	środki pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) assets from abroad (non-refundable)	kredyty, pożyczki i inne zobowią- zania finansowe od instytucji finansowych credits, loans and other financial liabilities from financial institutions
w mln zł in million PLN					
PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE INDUSTRIAL ENTERPRISES					
2018	23388,7	17658,2	722,2	1266,9	1892,4
2019	23178,8	17386,3	687,1	1248,3	1520,7
2020	20378,2	15404,6	657,0	1644,0	1237,5
2021	19041,5	14527,8	715,8	1855,9	1141,1
2022	26011,7	19866,9	809,4	2387,2	1914,6
PRZEDSIĘBIORSTWA Z SEKTORA USŁUG ENTERPRISES IN THE SERVICE SECTOR					
2018	13094,8	11534,2	337,2	661,6	278,2
2019	15400,8	12750,1	364,3	1168,5	568,7
2020	18399,2	15697,0	349,3	1258,7	705,7
2021	22348,6	19639,1	556,6	1243,6	475,5
2022	29689,1	26455,9	543,0	1305,9	647,0

6. Ochrona własności przemysłowej

6. Industrial property protection

6.1. Zgłoszenia i udzielanie praw ochrony własności przemysłowej

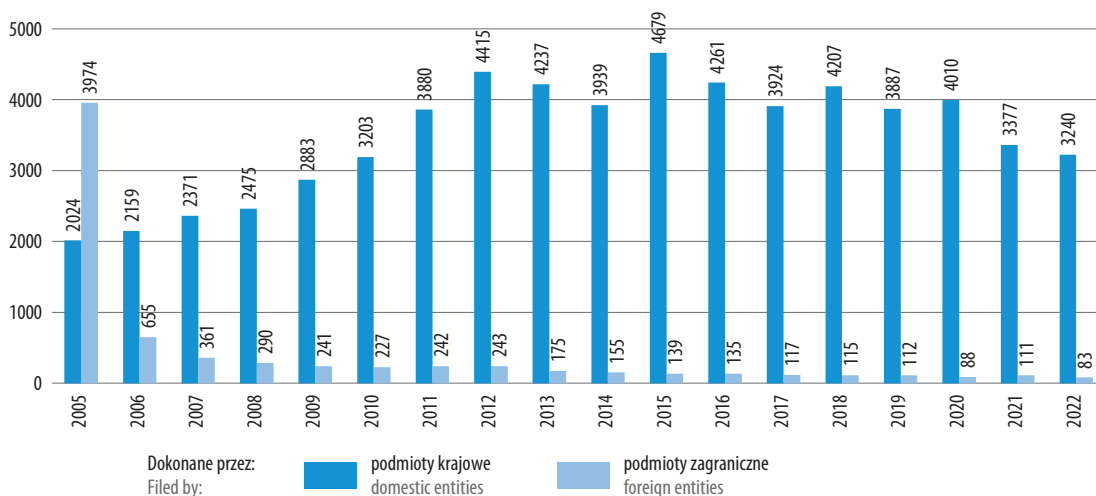
6.1. Applications and granting industrial property rights

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Patent Office of the Republic of Poland

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. dokonano 3323 zgłoszeń wynalazków, co oznacza spadek o 4,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Od 2005 r. obserwuje się zmniejszenie liczby zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty zagraniczne w Urzędzie Patentowym RP. Spadek ten spowodowany był przystąpieniem Polski w 2004 r. do Europejskiej Organizacji Patentowej. Instytucja ta powołana została w celu przyznawania tzw. patentu europejskiego, który pozwala na używanie ochrony wynalazku we wszystkich państwach będących stroną Konwencji o patencie europejskim, wskazanych w zgłoszeniu do Europejskiego Urzędu Patentowego. Od 2006 r. odnotowuje się zmianę struktury zgłoszeń wynalazków – następuje przewaga zgłoszeń dokonanych przez podmioty krajowe. W 2022 r. liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty zagraniczne wyniosła 83 (51 – w trybie krajowym, 32 – w trybie międzynarodowym PCT), podczas gdy w 2005 r. – 3974. W 2022 r. w Urzędzie Patentowym RP odnotowano 3240 zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe, tj. o 4,1% mniej niż w roku poprzednim.

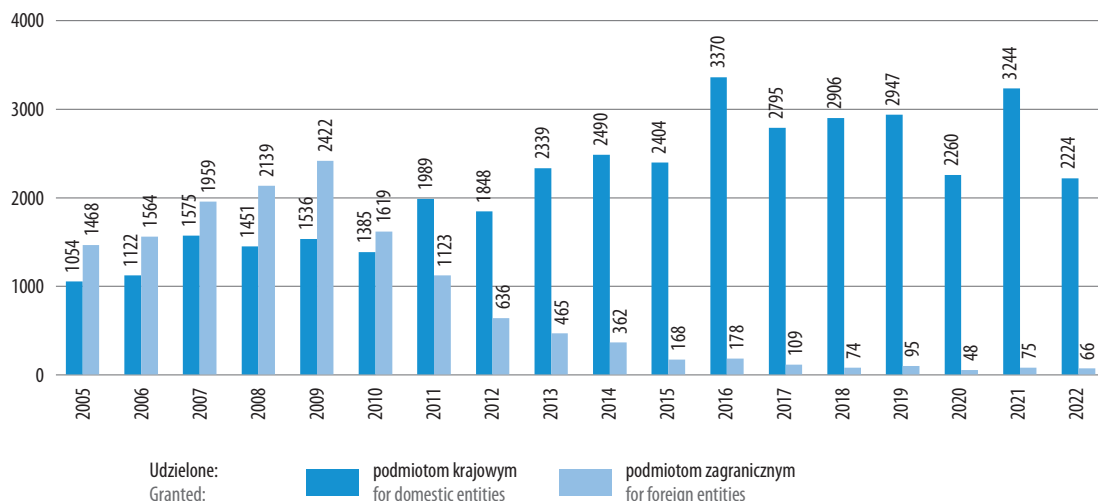
Wykres 1 (43). Zgłoszenia wynalazków w Urzędzie Patentowym RP
Chart 1 (43). Patent applications to the Patent Office of the Republic of Poland

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W 2022 r. Urząd Patentowy RP przyznał 2290 patentów na wynalazki, z czego 2224 – na wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe. W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpił spadek liczby przyznanych patentów na wynalazki o 31,0% (w przypadku patentów udzielonych podmiotom krajowym – o 31,4%). W 2022 r. Urząd Patentowy RP udzielił podmiotom zagranicznym 66 patentów i było to o 12,0% mniej niż rok wcześniej.

Wykres 2 (44). Patenty udzielone przez Urząd Patentowy RP
Chart 2 (44). Patents granted by the Patent Office of the Republic of Poland

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W Urzędzie Patentowym RP w 2022 r. odnotowano 610 zgłoszeń wzorów użytkowych dokonanych przez podmioty krajowe (o 15,5% mniej niż w poprzednim roku) oraz udzielono 511 praw ochronnych dla tego rodzaju własności przemysłowej (o 6,1% mniej). Liczba analogicznych zgłoszeń dokonanych przez podmioty zagraniczne wyniosła 63 (wzrost o 12,5%), a udzielonych na nie praw ochronnych – 45, co oznacza wzrost w skali roku o 66,7%.

W 2022 r. podmioty krajowe zgłosiły 820 wzorów przemysłowych (o 28,8% mniej niż przed rokiem), a liczba udzielonych im praw z rejestracji tych wzorów wyniosła 748 (o 24,4% mniej). Podmioty zagraniczne dokonały 47 zgłoszeń wzorów przemysłowych, co oznacza spadek o 24,2% w stosunku do 2021 r., zmniejszyła się także liczba udzielonych praw z ich rejestracji (o 18,6%) i wyniosła 48.

W Urzędzie Patentowym RP w 2022 r. odnotowano 11918 zgłoszeń znaków towarowych dokonanych przez podmioty krajowe (o 18,8% mniej niż przed rokiem) i przyznano im 10504 praw ochronnych (o 24,4% mniej). Spadła liczba zgłoszeń znaków towarowych dokonanych przez podmioty zagraniczne w trybie krajowym (o 18,0% do 677), natomiast w ramach Porozumienia Madryckiego zmalała o 9,4% do 1876. Przyznano 657 praw ochronnych na znaki towarowe zgłoszone przez podmioty zagraniczne w trybie krajowym (o 27,3% mniej niż przed rokiem) oraz 1708 – w ramach Porozumienia Madryckiego (spadek o 12,9%).

W 2022 r. podmioty krajowe zgłosiły w Urzędzie Patentowym RP 9 topografii układów scalonych, co oznacza spadek o 59,1% w stosunku do roku poprzedniego. Zwiększyła się natomiast liczba topografii układów scalonych zgłoszonych przez podmioty zagraniczne; wyniosła ona 19, tj. o 46,2% więcej.

Tablica 1 (23). Ochrona własności przemysłowej w Polsce
Table 1 (23). Industrial property protection in Poland

Przedmioty własności przemysłowej Objects of industrial property	2018	2019	2020	2021	2022
PODMIOTY KRAJOWE DOMESTIC ENTITIES					
Wynalazki: Inventions:					
zgłoszenia patent applications	4207	3887	4010	3377	3240
udzielone patenty patents granted	2906	2947	2260	3244	2224

Tablica 1 (23). Ochrona własności przemysłowej w Polsce (dok.)
Table 1 (23). Industrial property protection in Poland (cont.)

Przedmioty własności przemysłowej Objects of industrial property	2018	2019	2020	2021	2022
Wzory użytkowe: Utility model:					
zgłoszenia patent applications	943	855	793	722	610
udzielone prawa ochronne rights of protection granted	769	603	533	544	511
Wzory przemysłowe: Industrial designs:					
zgłoszenia patent applications	1081	1004	988	1152	820
udzielone prawa z rejestracji rights in registration granted	949	934	789	989	748
Znaki towarowe: Trademarks:					
zgłoszenia patent applications	12811	13294	13541	14680	11918
udzielone prawa ochronne rights of protection granted	10470	9894	6556	13890	10504
Topografie układów scalonych Topography of integrated circuits	10	9	12	22	9
PODMIOTY ZAGRANICZNE FOREIGN ENTITIES					
Wynalazki: Inventions:					
zgłoszenia patent applications	115	112	88	111	83
w trybie krajowym ^a filed under national procedure ^a	64	69	52	55	51
w trybie międzynarodowym ^b filed under international procedure ^b	51	43	36	56	32
udzielone patenty patents granted	74	95	48	75	66
Wzory użytkowe: Utility model:					
zgłoszenia patent applications	79	56	77	56	63
udzielone prawa ochronne rights of protection granted	47	51	19	27	45
Wzory przemysłowe: Industrial designs:					
zgłoszenia patent applications	60	50	60	62	47
udzielone prawa z rejestracji rights in registration granted	32	41	54	59	48
Znaki towarowe: Trademarks:					
zgłoszenia patent applications					
w trybie krajowym filed under national procedure	856	934	651	826	677
w ramach Porozumienia Madryckiego under Madrid Agreement	2809	2781	2298	2070	1876
udzielone prawa ochronne rights of protection granted					
w trybie krajowym filed under national procedure	930	806	594	904	657
w ramach Porozumienia Madryckiego under Madrid Agreement	2507	2966	2229	1962	1708
Topografie układów scalonych Topography of integrated circuits	21	7	2	13	19

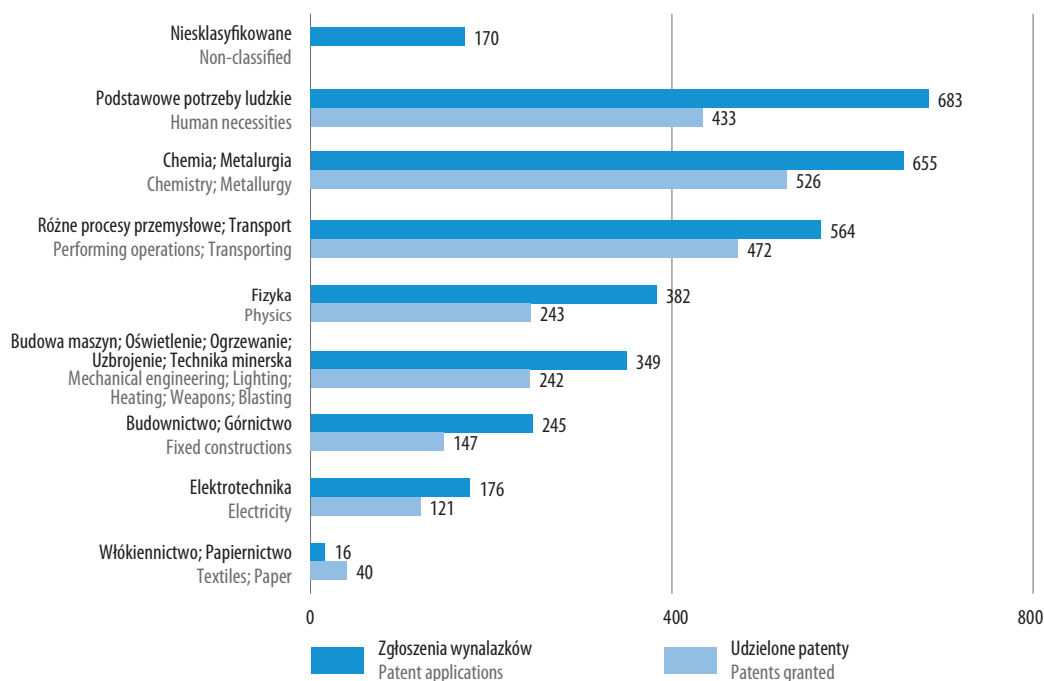
a, b Zgłoszenia wynalazków w Urzędzie Patentowym RP: a – bezpośrednio, b – w ramach Układu o Współpracy Patentowej (PCT).
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a, b Patent applications filed with Patent Office of the Republic of Poland: a – directly, b – under the Patent Cooperation Treaty (PCT).
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Patentową cały zakres wiedzy, w którym możliwe jest dokonanie wynalazków podzielono na osiem działów. Tytuł każdego działu jest ogólną wskazówką dotyczącą jego zakresu przedmiotowego. Analizując liczbę zgłoszonych wynalazków oraz udzielonych patentów według działów Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej (por. Aneks VIII), można zauważyć, że podobnie jak w latach poprzednich w Urzędzie Patentowym RP w 2022 r. (według wstępnej kwalifikacji) najwięcej zgłoszeń wynalazków krajowych odnotowano w działach: Podstawowe potrzeby ludzkie, Chemia; Metalurgia oraz Różne procesy przemysłowe; Transport.

Wykres 3 (45). Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP oraz udzielone patenty według działów Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej^a w 2022 r.

Chart 3 (45). Patent applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland and patents granted by the International Patent Classification sections^a in 2022

a Według klasy głównej.

Uwaga: Zgłoszenia wynalazków podlegają procedurze wstępnego klasyfikowania według działów techniki; Urząd Patentowy RP w ciągu 18 miesięcy od daty zgłoszenia ma obowiązek ostatecznego jego zaklasyfikowania do odpowiedniego działu techniki, a w przypadku gdy wynalazek nie spełnia wymogów formalnych, ujmowany jest w pozycji „Niesklasyfikowane”. Dane prezentowane są według stanu w sierpniu 2022 r.

Źródło. Dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

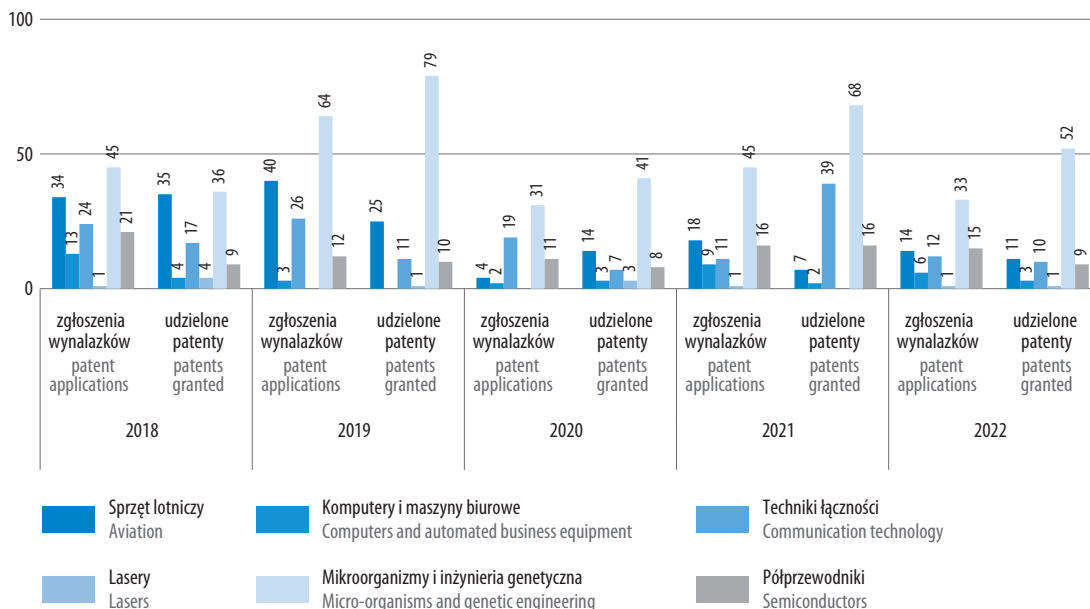
a By the main class.

Note: Patent applications undergo preliminary classification by technology sections; the Patent Office of the Republic of Poland, within 18 months from the date of notification of the patent applications, is under the obligation to finally classify it into the respective technology section, and in the case when the patent applications does not meet the formal requirements, it is included in item "Non-classified". Data are presented as of August 2022.

Source. Data of the Patent Office of the Republic of Poland.

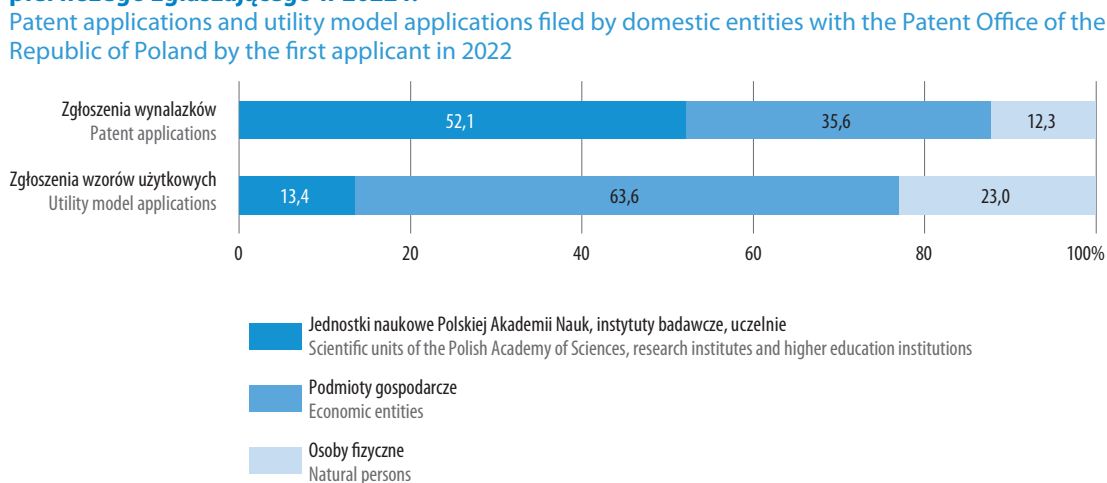
W 2022 r. spośród zgłoszeń wynalazków krajowych i zagranicznych 2,4% zaliczano do kategorii produktów wysokiej techniki, w której ponad jedną trzecią stanowiły zgłoszenia dotyczące Mikroorganizmów i inżynierii genetycznej. W przypadku udzielonych patentów 3,8% zaklasyfikowano do kategorii wysokiej techniki, przy czym ponad połowa z nich dotyczyła Mikroorganizmów i inżynierii genetycznej.

Wykres 4 (46). Zgłoszenia wynalazków i udzielone patenty według kategorii produktów wysokiej techniki
Chart 4 (46). Patent applications and patents granted by categories of high-tech products

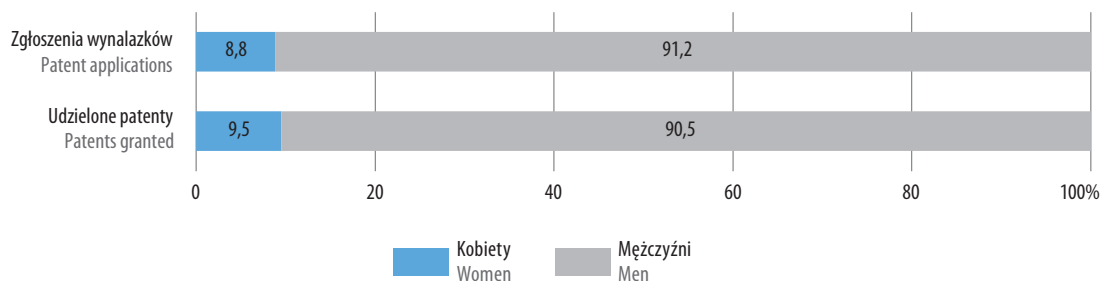
W 2022 r. w przypadku 52,1% wszystkich zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP pierwszym zgłaszającym był podmiot z grupy Jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, uczelnie. Znacznie niższy odsetek (35,6%) stanowiły zgłoszenia dokonane przez podmioty gospodarcze. Wzory użytkowe najczęściej zgłaszane były przez podmioty gospodarcze (63,6%).

Wykres 5 (47). Zgłoszenia wynalazków i wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe według pierwszego zgłaszającego w 2022 r.
Chart 5 (47). Patent applications and utility model applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland by the first applicant in 2022

Wykres 6 (48). Zgłoszenia wynalazków dokonane przez osoby fizyczne oraz udzielone patenty według płci zgłaszającego w 2022 r.

Chart 6 (48). Patent applications and utility model applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland by the first applicant in 2022

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności zauważyć można, że w 2022 r. niespełna połowę wszystkich zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty gospodarcze w Urzędzie Patentowym RP stanowiły wnioski złożone przez podmioty z sekcji Przetwórstwo przemysłowe. Uwzględniając podklasy PKD, najwięcej zgłoszeń dokonanych przez podmioty gospodarcze sklasyfikowanych było w pozycji 7219Z *Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych*; stanowiły one ponad 7,5% wszystkich zgłoszeń.

Tablica 2 (24). Zgłoszenia wynalazków przez krajowe podmioty gospodarcze według rodzaju działalności pierwszego zgłaszającego w 2022 r.

Table 2 (24). Patent applications filed by domestic business entities by type of activity of the first applicant in 2022

Sekcje PKD Sections NACE	Zgłoszenia wynalazków Patent applications
Ogółem Total	1154
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	9
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	553
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply	6
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	10
Budownictwo Construction	45
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	82
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	4
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities	1
Informacja i komunikacja Information and communication	48
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Real estate activities	5

Tablica 2 (24). Zgłoszenia wynalazków przez krajowe podmioty gospodarcze według rodzaju działalności pierwszego zgłaszającego w 2022 r. (dok.)

Table 2 (24). Patent applications filed by domestic business entities by type of activity of the first applicant in 2022 (cont.)

Sekcje PKD Sections NACE	Zgłoszenia wynalazków Patent applications
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	233
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Administrative and support service activities	9
Administracja publiczna Public administration	–
Edukacja Education	5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	12
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	8
Brak identyfikacji PKD No NACE code	118

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek wskaźników dotyczących liczby zgłoszeń wynalazków: na 1 mln mieszkańców, na 1 mln osób aktywnych zawodowo oraz na 1 mld zł nakładów na badania naukowe i prace rozwojowe.

Tablica 3 (25). Wybrane wskaźniki aktywności patentowej w Polsce^aTable 3 (25). Selected patent activity indicators in Poland^a

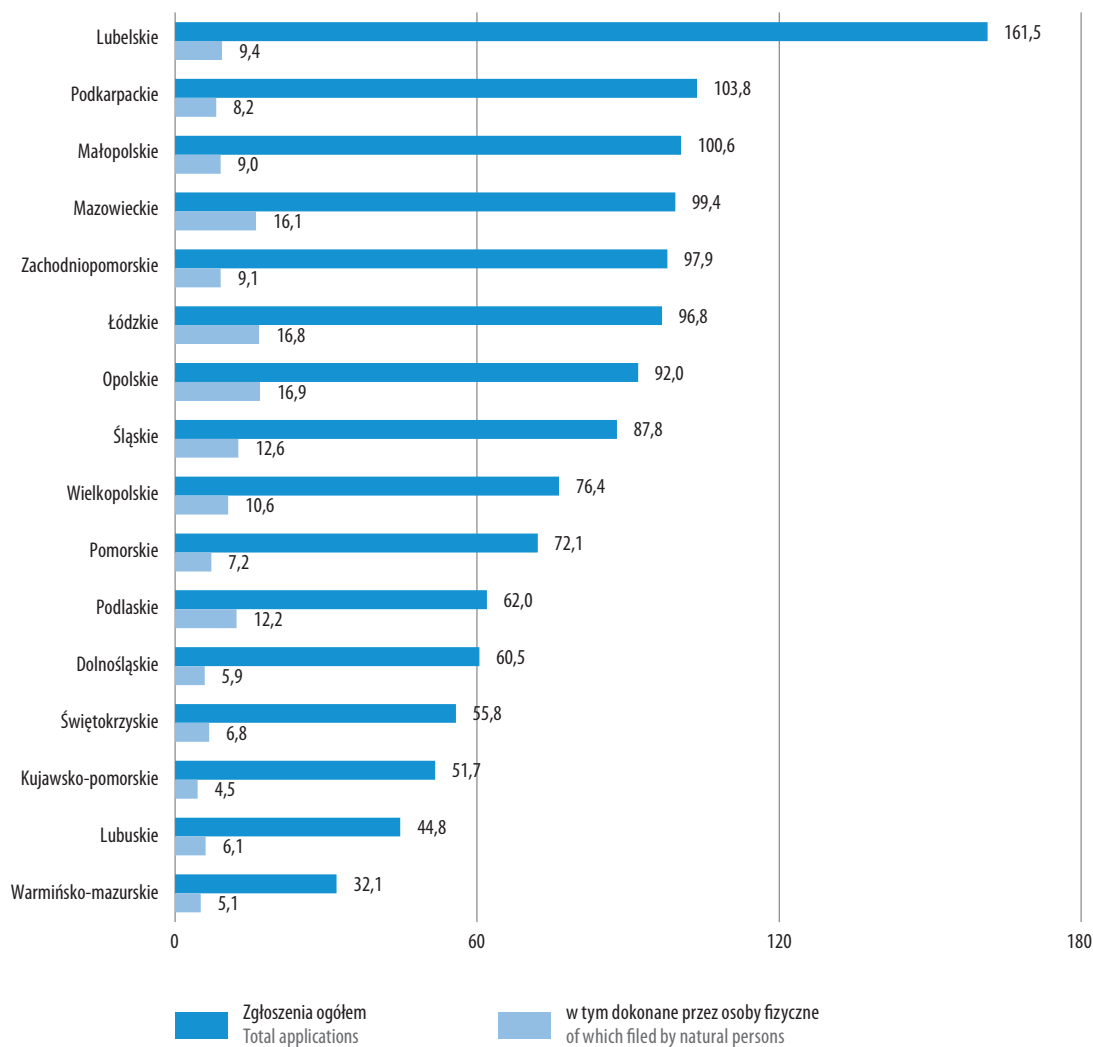
Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2021	2022
Zgłoszenia wynalazków na 1 mln mieszkańców Patent applications per 1 million inhabitants	109,5	101,3	104,6	89,1	85,7
Zgłoszenia wynalazków na 1 mln aktywnych zawodowo Patent applications per 1 million active population	245,4	247,2	238,7	195,5	190,4
Zgłoszenia wynalazków na 1 mld zł nakładów wewnętrznych na badania naukowe i prace rozwojowe (GERD) Patent applications per PLN 1 billion GERD	204,4	128,3	123,8	89,6	72,5

^a Dane dotyczące zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP.
^a Data concern patent applications filed by domestic entities with the Patent Office of the Republic of Poland.

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców w 2022 r. wyniósł 85,7 (przy rozpiętości od 32,1 – dla województwa warmińsko-mazurskiego do 161,5 – dla województwa lubelskiego). Analogiczny wskaźnik wyznaczony dla liczby zgłoszeń, w których pierwszym wnioskodawcą była osoba fizyczna wyniósł 10,5; najniższy był w województwie kujawsko-pomorskim (4,5), a najwyższy – w województwie opolskim (16,9).

Wykres 7 (49). Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a w Urzędzie Patentowym RP na 1 mln mieszkańców według województw w 2022 r.

Chart 7 (49). Patent applications filed by domestic entities^a with the Patent Office of the Republic of Poland per million inhabitants by voivodships in 2022

a Według siedziby pierwszego zgłaszającego w przypadku wynalazków zgłaszanych wspólnie przez wielu autorów.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

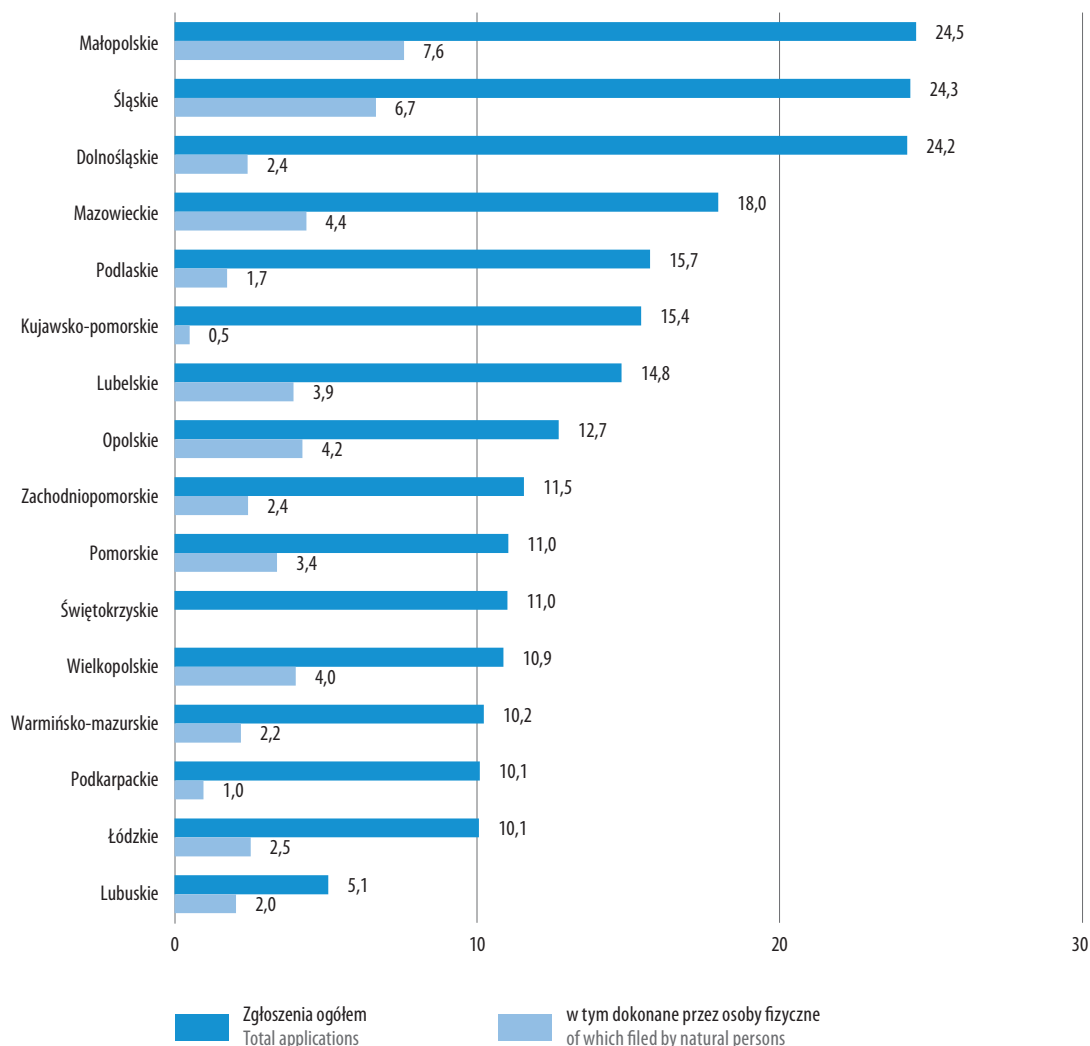
a By first applicant's place of residence if inventions are filed together by many inventors.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W przypadku wzorów użytkowych zgłoszonych przez podmioty krajowe do Urzędu Patentowego RP, na 1 milion mieszkańców przypadało 16,1 zgłoszeń, przy czym w województwach: małopolskim, śląskim, dolnośląskim i mazowieckim intensywność ta była większa od przeciętnej dla kraju. Liczba zgłoszeń od osób fizycznych jako pierwszych wnioskodawców przypadająca na 1 mln mieszkańców wyniosła 3,7, przy czym w województwie małopolskim była ona najwyższa.

Wykres 8 (50). Zgłoszenia wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe^a w Urzędzie Patentowym RP na 1 mln mieszkańców według województw w 2022 r.

Chart 8 (50). Utility model applications filed by domestic entities^a with the Patent Office of the Republic of Poland per million inhabitants by voivodships in 2022

a Według siedziby pierwszego zgłaszającego w przypadku praw ochronnych zgłaszanych wspólnie przez wielu autorów. Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a By first applicant's place of residence if rights of protection are filed together by many authors. Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

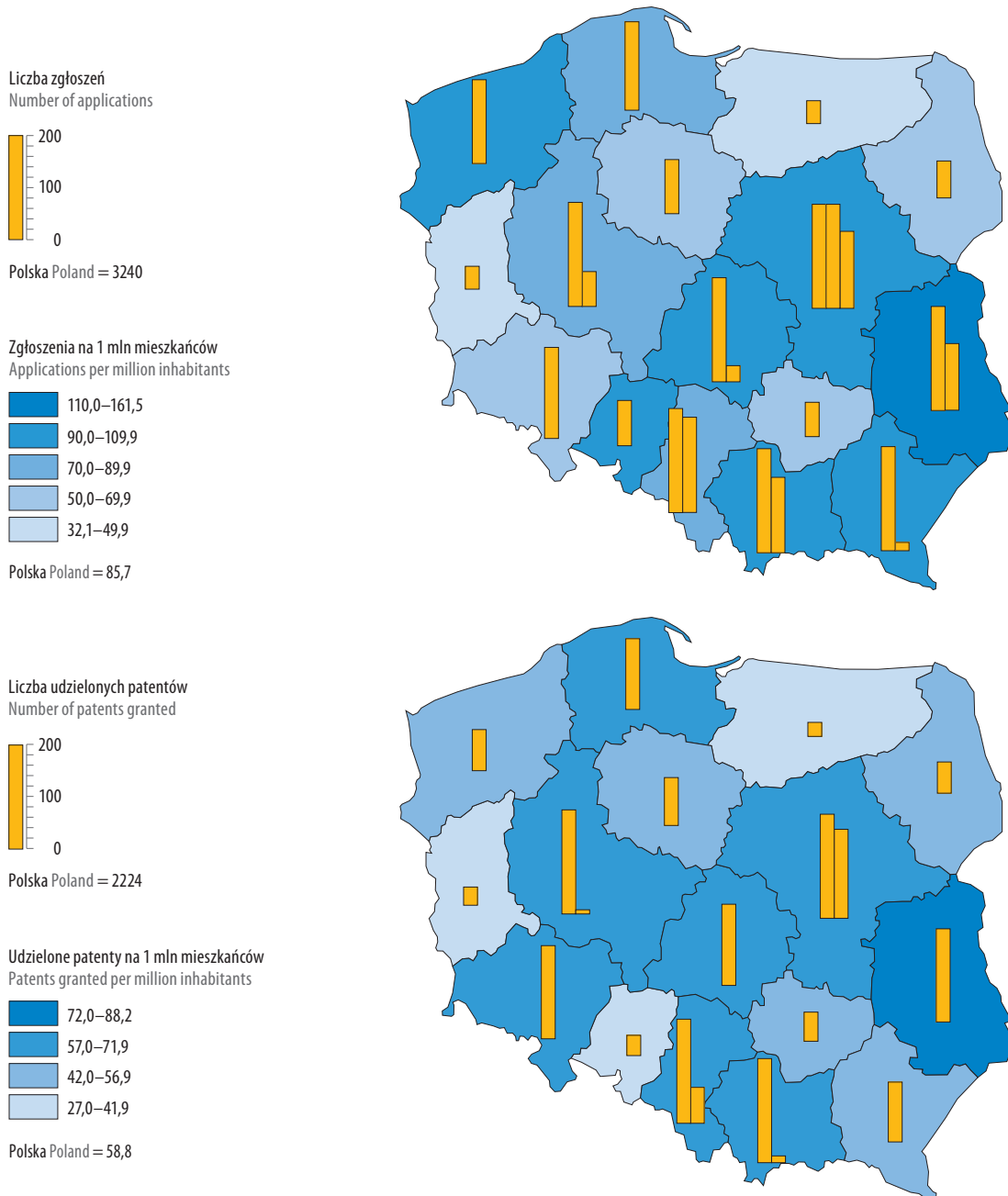
W 2022 r. pod względem liczby zgłoszonych wynalazków dokonanych w Urzędzie Patentowym RP przez podmioty krajowe według siedziby pierwszego wnioskodawcy, podobnie jak w latach poprzednich, dominowało województwo mazowieckie (16,9%), natomiast najmniejszym udziałem zgłoszeń charakteryzowały się województwa lubuskie i warmińsko-mazurskie (po 1,4%). Analogicznie najwięcej patentów w 2022 r. przyznano na wynalazki, w których pierwszy autor pochodził z województwa mazowieckiego (16,7%), natomiast najmniej – z województwa lubuskiego (1,6%).

Analiza liczby zgłoszeń wzorów użytkowych dokonanych przez podmioty krajowe w ujęciu terytorialnym wskazuje na dominację województwa śląskiego, w którym siedzibę mieli pierwsi wnioskodawcy w przypadku 17,4% zgłoszeń wzorów użytkowych. Najwięcej udzielonych w 2022 r. przez Urząd Patentowy RP praw ochronnych na wzory użytkowe przypadało na województwo mazowieckie, a ich udział w ogólnej

liczbie udzielonych praw wyniósł 18,6%. Najmniej natomiast udzielonych praw ochronnych odnotowano w województwach lubuskim i świętokrzyskim (po 1,2%).

Mapa 1 (16). Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a w Urzędzie Patentowym RP i patenty im udzielone według województw w 2022 r.

Map 1 (16). Patent applications filed by domestic entities^a with the Patent Office of the Republic of Poland and patents granted to them by voivodships in 2022

a Według siedziby pierwszego zgłaszającego/uzyskującego patent w przypadku wynalazków zgłaszanych wspólnie przez wielu autorów.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a By first applicant's/patent holder's place of residence if inventions are filed together by many inventors.

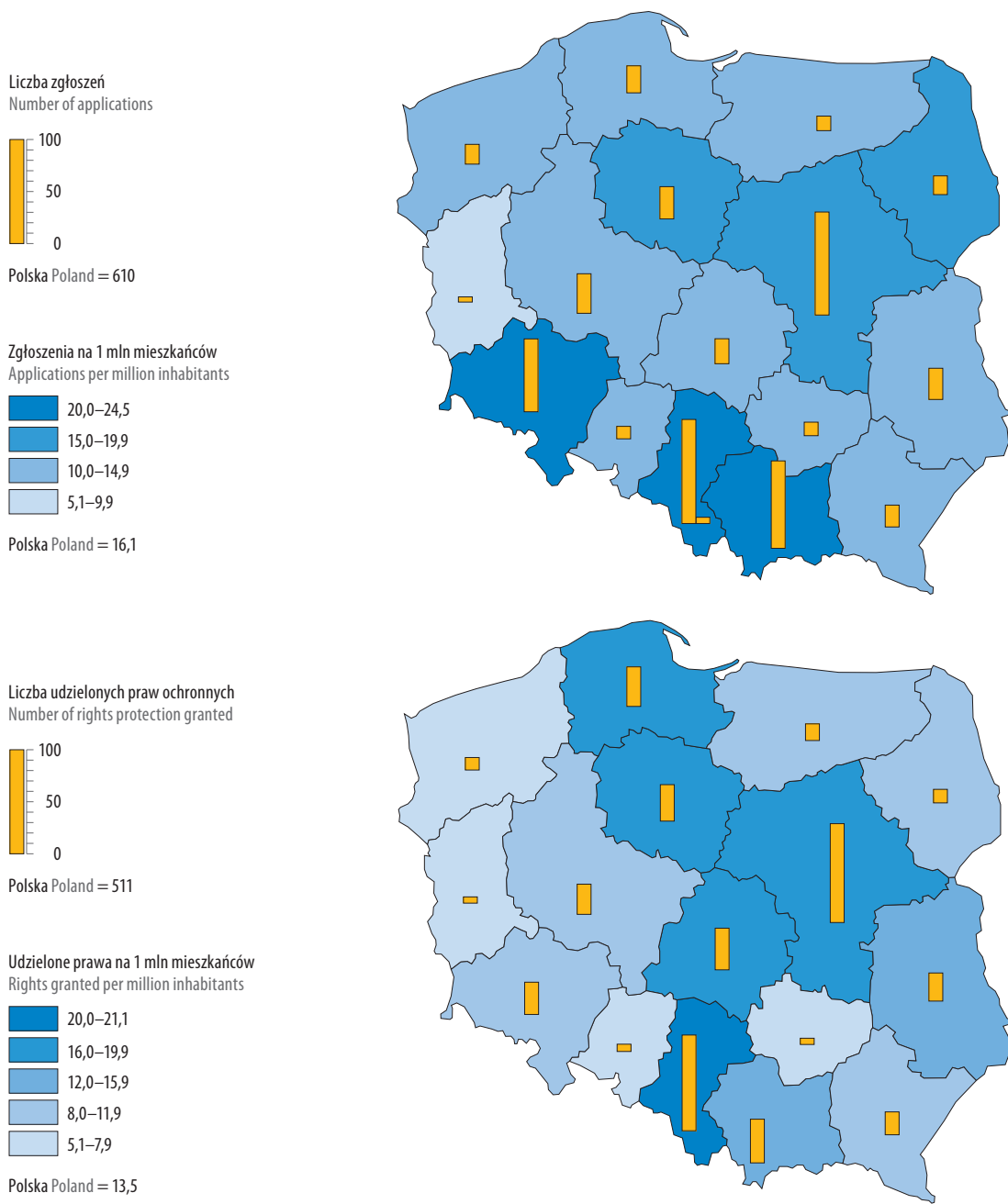
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Mapa 2 (17).

Zgłoszenia wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe^a w Urzędzie Patentowym RP oraz udzielone im prawa ochronne według województw w 2022 r.

Map 2 (17).

Utility model applications filed by domestic entities^a with the Patent Office of the Republic of Poland and rights of protection granted by voivodships in 2022

a Według siedziby pierwszego zgłaszającego/uzyskującego prawa ochronne w przypadku praw zgłaszanych wspólnie przez wielu autorów. Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a By place of first applicant's/right's owner's residence if co-authors are provided.

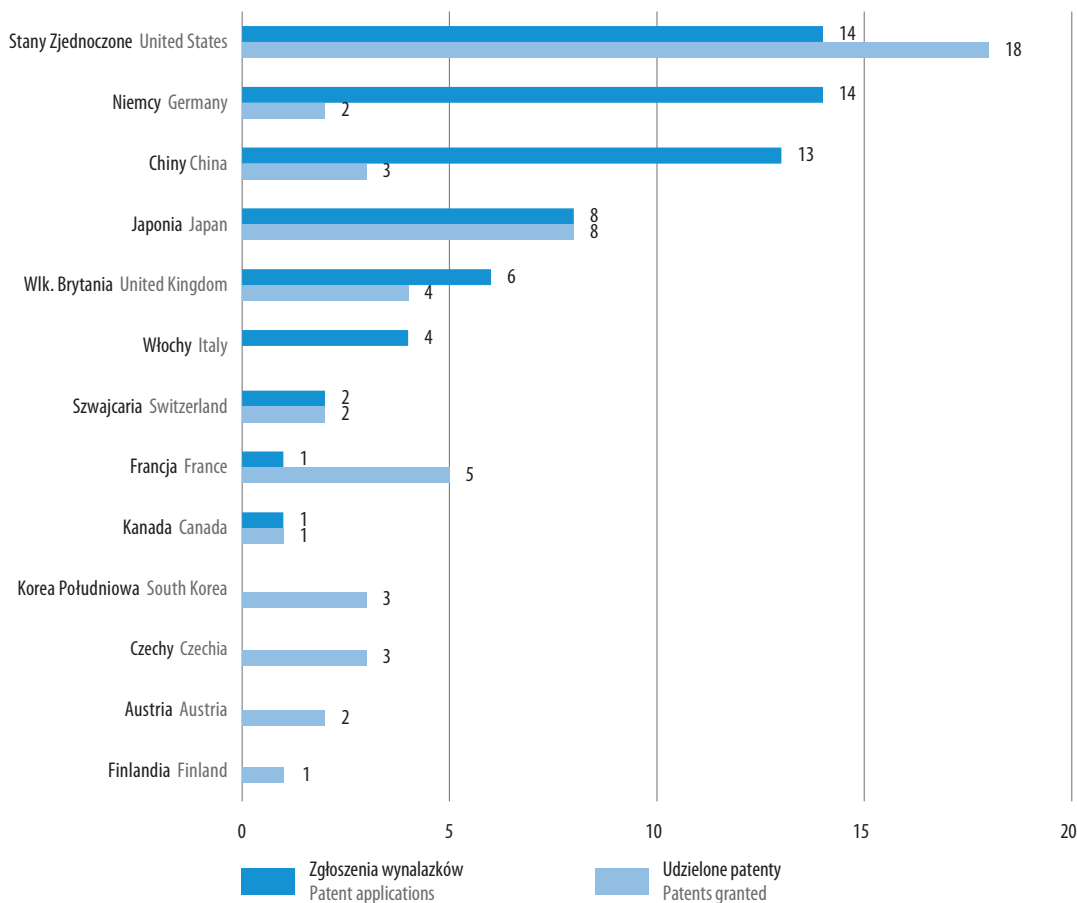
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spośród podmiotów zagranicznych, w 2022 r. w Urzędzie Patentowym RP największą liczbę wynalazków zgłosili rezydenci ze Stanów Zjednoczonych oraz Niemiec (po 16,9%), natomiast pod względem liczby uzyskanych patentów dominowali rezydenci ze Stanów Zjednoczonych – 27,3%.

Wykres 9 (51). Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty zagraniczne^a w Urzędzie Patentowym RP oraz udzielone im patenty według wybranych krajów w 2022 r.

Chart 9 (51). Patent applications filed by foreign entities^a with the Patent Office of the Republic of Poland and patents granted to them by selected countries in 2022

Kraj siedziby wnioskodawcy/uprawnionego:
Country of residence of applicant /holder of patent:

^a Według pierwszego zgłaszającego/uzyskującego patent w przypadku wynalazków zgłaszanych wspólnie przez wielu autorów.
Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a By first applicant's/patent holder's place of residence if inventions are filed together by many inventors.
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

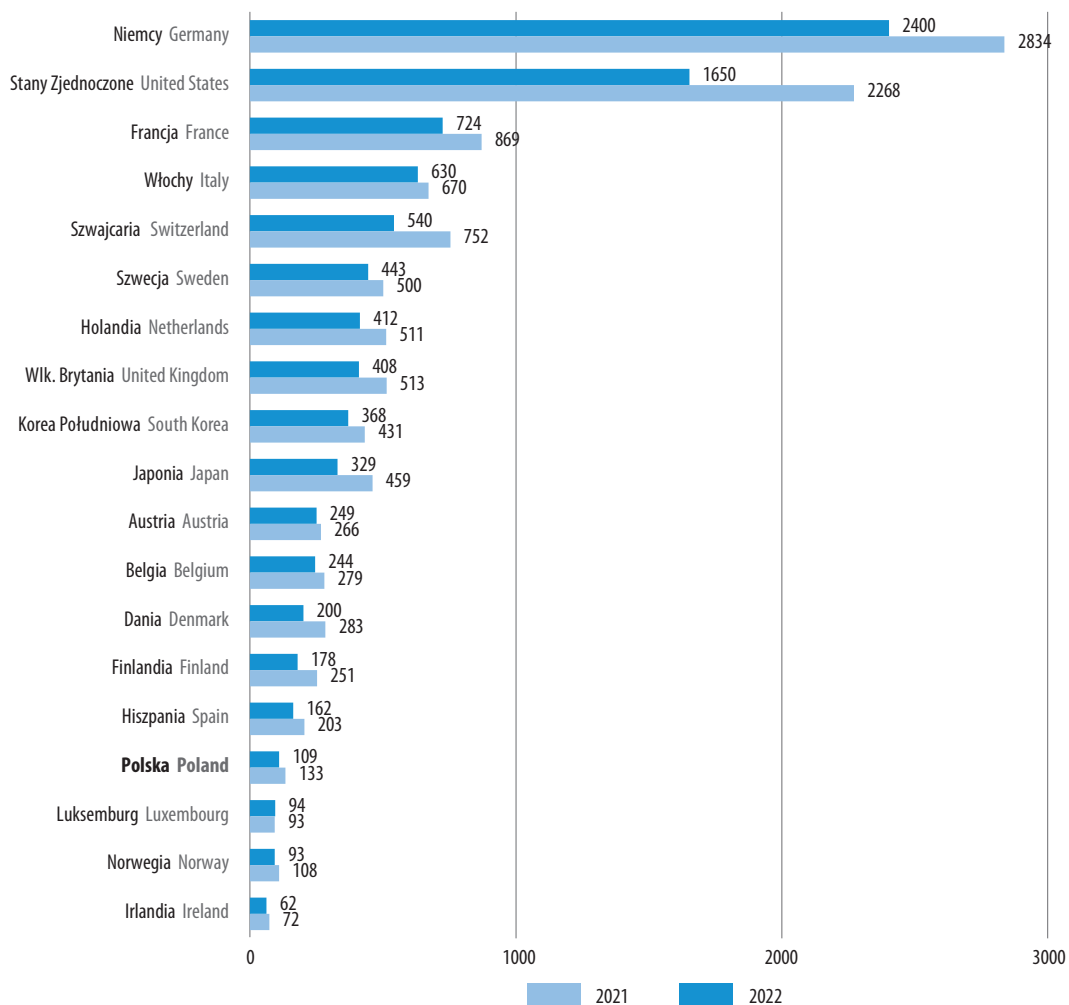
W wyniku przystąpienia Polski do Europejskiej Organizacji Patentowej, Urząd Patentowy RP jest zobowiązany uznawać na terenie Polski patenty udzielone przez Europejski Urząd Patentowy. W 2022 r. w Polsce uprawomocniono 10327 patentów europejskich, co w stosunku do roku poprzedniego oznacza spadek o 19,6%.

Podobnie jak przed rokiem, w wyniku uprawomocnienia się patentu europejskiego, na terenie Polski ochroną objęto najwięcej wynalazków z Niemiec. W 2022 r. patenty europejskie przyznane niemieckim wynalazcom stanowiły 23,2% wszystkich uprawomocnionych patentów europejskich, a ich liczba w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 15,3%.

W 2022 r. wśród państw spoza Europy najwięcej patentów europejskich uprawomocniło się w Polsce dla wynalazków zgłoszonych przez wynalazców ze Stanów Zjednoczonych. Ich udział w strukturze wszystkich uprawomocnionych patentów europejskich wyniósł 16,0% (wobec 17,7% w roku poprzednim). Liczba uprawomocnionych patentów europejskich dla wynalazków zgłoszonych ze Stanów Zjednoczonych spadła w skali roku o 27,2%.

Wykres 10 (52). Uprawomocnione patenty europejskie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej według wybranych krajów
Chart 10 (52). European patents validated on the territory of the Republic of Poland by selected countries

Kraj siedziby uprawnionego:
Patent holder's country of residence:

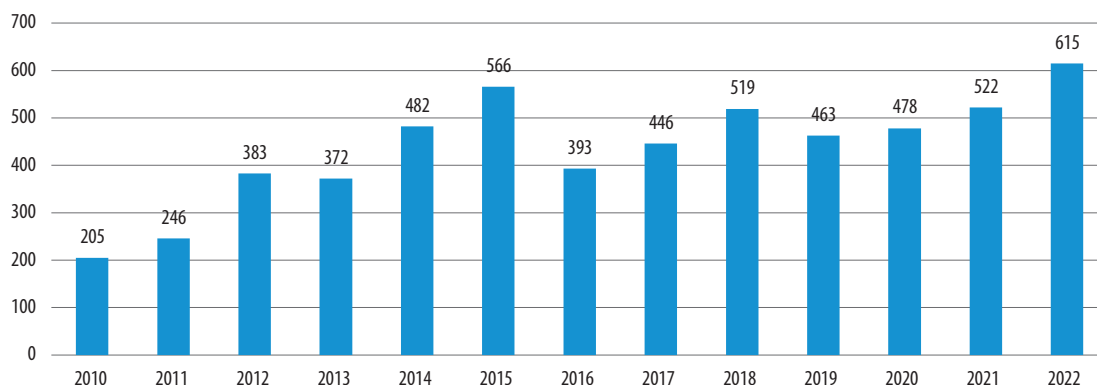

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Europejski Urząd Patentowy European Patent Office

Według danych opublikowanych przez Europejski Urząd Patentowy (European Patent Office – EPO), w 2022 r. liczba wynalazków zgłoszonych do ochrony przez polskie podmioty wyniosła 615 i była wyższa o 17,8% niż przed rokiem. Liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez polskich rezydentów w Europejskim Urzędzie Patentowym stanowiła 0,9% wszystkich zgłoszeń dokonanych przez kraje Unii Europejskiej w 2022 r. w tym urzędzie i plasowała Polskę na 12. miejscu.

Wykres 11 (53). Zgłoszenia wynalazków dokonane przez polskie podmioty w Europejskim Urzędzie Patentowym
 Chart 11 (53). Patent applications filed by Polish entities with the European Patent Office

Źródło: dane Europejskiego Urzędu Patentowego, według stanu w styczniu 2023 r.
 Source: data of the European Patent Office, as of January 2023.

Tablica 4 (26). Zgłoszenia wynalazków w Europejskim Urzędzie Patentowym według krajów Unii Europejskiej
 Table 4 (26). European patent applications filed with the European Patent Office by EU countries

Kraj zamieszkania wnioskodawcy Applicant's holder's country of residence	2021	2022
UE-27 EU-27	67820	67500
Austria Austria	2309	2388
Belgia Belgium	2480	2604
Bułgaria Bulgaria	43	45
Chorwacja Croatia	27	32
Cypr Cyprus	42	42
Czechy Czechia	201	219
Dania Denmark	2646	2662
Estonia Estonia	69	66
Finlandia Finland	2108	2140
Francja France	10693	10900
Grecja Greece	203	185
Hiszpania Spain	1945	1925
Holandia Netherlands	6578	6806
Irlandia Ireland	1015	1140
Litwa Lithuania	71	78
Luxemburg Luxembourg	433	343
Łotwa Latvia	22	22
Malta Malta	56	72
Niemcy Germany	25891	24684
Polska Poland	522	615
Portugalia Portugal	290	312

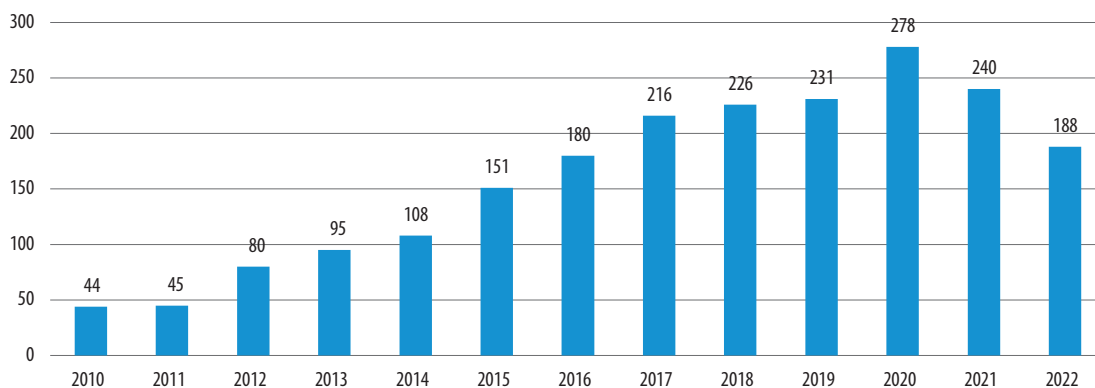
Tablica 4 (26). Zgłoszenia wynalazków w Europejskim Urzędzie Patentowym według krajów Unii Europejskiej (dok.)
 Table 4 (26). European patent applications filed with the European Patent Office by EU countries (cont.)

Kraj zamieszkania wnioskodawcy Applicant's holder's country of residence	2021	2022
Rumunia Romania	31	46
Słowacja Slovakia	43	49
Słowenia Slovenia	116	123
Szwecja Sweden	4947	5036
Węgry Hungary	119	102
Włochy Italy	4920	4864

Źródło: dane Europejskiego Urzędu Patentowego.
 Source: data of the European Patent Office.

W 2022 r. Europejski Urząd Patentowy udzielił polskim podmiotom 188 patentów, tj. o 21,7% mniej niż w roku poprzednim. Lokowało to Polskę na 13. miejscu pod względem liczby udzielonych patentów przez EPO wśród krajów Unii Europejskiej.

Wykres 12 (54). Patenty udzielone polskim podmiotom przez Europejski Urząd Patentowy
 Chart 12 (54). Patents granted to Polish entities by the European Patent Office

Źródło: dane Europejskiego Urzędu Patentowego.
 Source: data of the European Patent Office.

Tablica 5 (27). Patenty udzielone przez Europejski Urząd Patentowy według krajów Unii Europejskiej
 Table 5 (27). Patents granted by the European Patent Office, breakdown by EU countries

Kraj zamieszkania wnioskodawcy Applicant's holder's country of residence	2021	2022
UE-27 EU-27	39649	30546
Austria Austria	1327	1151
Belgia Belgium	1153	919
Bułgaria Bulgaria	23	22
Chorwacja Croatia	7	13
Cypr Cyprus	26	21
Czechy Czechia	133	85

Tablica 5 (27). Patenty udzielone przez Europejski Urząd Patentowy według krajów Unii Europejskiej (dok.)
Table 5 (27). Patents granted by the European Patent Office, breakdown by EU countries (cont.)

Kraj zamieszkania wnioskodawcy Applicant's holder's country of residence	2021	2022
Dania Denmark	1147	774
Estonia Estonia	12	13
Finlandia Finland	1215	855
Francja France	6794	5384
Grecja Greece	68	57
Hiszpania Spain	795	591
Holandia Netherlands	2931	2184
Irlandia Ireland	521	416
Litwa Lithuania	19	20
Luxemburg Luxembourg	294	195
Łotwa Latvia	18	9
Malta Malta	30	31
Niemcy Germany	16507	12563
Polska Poland	240	188
Portugalia Portugal	116	67
Rumunia Romania	12	16
Słowacja Slovakia	33	17
Słowenia Slovenia	79	46
Szwecja Sweden	2897	2218
Węgry Hungary	53	54
Włochy Italy	3199	2637

Źródło: dane Europejskiego Urzędu Patentowego.
 Source: data of the European Patent Office.

6.2. Aktywność w zakresie ochrony własności przemysłowej

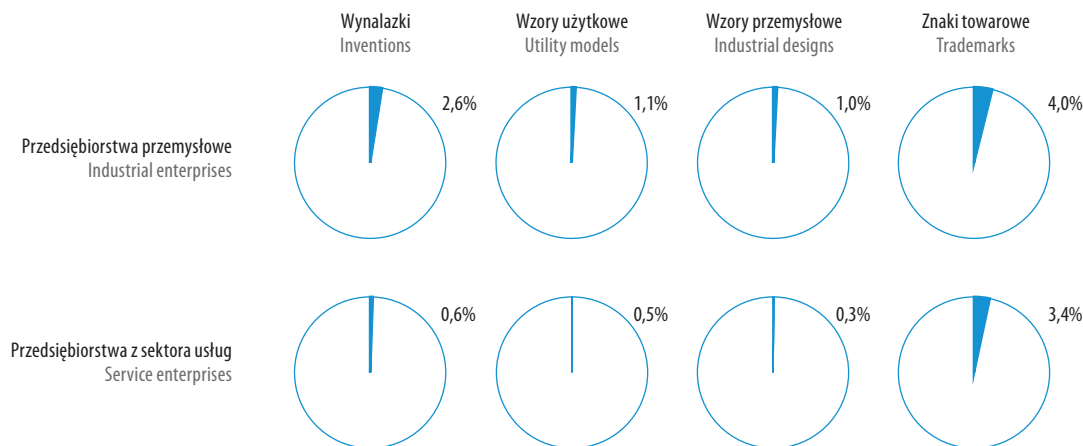
6.2. Industrial property protection activity

Prezentowane dane na temat aktywności w zakresie ochrony własności przemysłowej dotyczą podmiotów aktywnych innowacyjnie oraz podmiotów zaangażowanych w działalność B+R. W przypadku analiz dotyczących podmiotów aktywnych innowacyjnie dane pochodzą z badań innowacji w przemyśle i w sektorze usług (obejmujących okresy trzyletnie), natomiast w zakresie podmiotów w działalności B+R – z badania działalności badawczej i rozwojowej (B+R).

Udział przedsiębiorstw, które w latach 2020–2022 zgłosiły do ochrony w Urzędzie Patentowym RP własność przemysłową danego rodzaju, w liczbie podmiotów ogółem najwyższy był w przypadku zgłoszeń znaków towarowych (4,0% – w przemyśle i 3,4% – w badanych działach sektora usług).

Wykres 13 (55). Udział przedsiębiorstw, które zgłosiły własność przemysłową do ochrony w Urzędzie Patentowym RP w latach 2020–2022 w liczbie przedsiębiorstw ogółem

Chart 13 (55). Share of enterprises which filed industrial property applications with the Patent Office of the Republic of Poland in the years 2020–2022 in total enterprises

W latach 2020–2022 do Urzędu Patentowego RP zgłosiło wynalazki 2,6% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 0,6% – z badanych działów sektora usług, natomiast patent uzyskało odpowiednio 3,0% oraz 0,7% podmiotów. W zagranicznych urzędach patentowych zgłoszeń do ochrony patentowej dokonało 1,0% przedsiębiorstw przemysłowych i 0,6% przedsiębiorstw z badanych działów sektora usług; takie same udziały odnotowano w przypadku uzyskanych patentów.

Tablica 6 (28). Przedsiębiorstwa przemysłowe, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według klas wielkości w latach 2020–2022

Table 6 (28). Industrial enterprises which filed patent applications and were granted patent protection by size classes in the years 2020–2022

Wyszczególnienie Specification	Podmioty, które Entities which			
	dokonały zgłoszeń wynalazków filed patent applications		uzyskały ochronę patentową were granted patent protection	
	w Urzędzie Patentowym RP with the Patent Office of the RP	w zagranicznych urzędach patentowych at foreign patent offices	w Urzędzie Patentowym RP by the Patent Office of the RP	w zagranicznych urzędach patentowych by foreign patent offices
	w % przedsiębiorstw ogółem in % of total enterprises			
Ogółem Total	2,6	1,0	3,0	1,0
Według liczby pracujących: By number of persons employed:				
10–49 osób persons	1,4	0,6	1,7	0,6
50–249	4,5	1,4	5,4	1,3
250 osób i więcej persons and more	9,9	5,6	10,2	4,4

Tablica 7 (29). Przedsiębiorstwa z sektora usług, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według klas wielkości w latach 2020–2022

Table 7 (29). Service enterprises which filed patent applications and were granted patent protection by size classes in the years 2020–2022

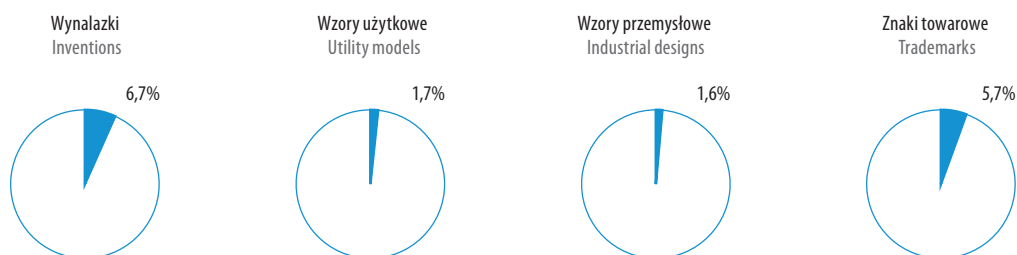
Wyszczególnienie Specification	Podmioty, które Entities which			
	dokonały zgłoszeń wynalazków filed patent applications		uzyskały ochronę patentową were granted patent protection	
	w Urzędzie Patentowym RP with the Patent Office of the RP	w zagranicznych urzędach patento- wych at foreign patent offices	w Urzędzie Patentowym RP by the Patent Office of the RP	w zagranicznych urzędach patentowych by foreign patent offices
	w % przedsiębiorstw ogółem in % of total enterprises			
Ogółem Total	0,6	0,6	0,7	0,6
Według liczby pracujących: By number of persons employed:				
10–49 osób persons	0,4	0,5	0,5	0,4
50–249	1,5	0,7	1,5	1,0
250 osób i więcej persons and more	1,1	1,5	1,9	1,3

Podmioty w działalności B+R Entities in R&D

W 2022 r. 12,5% podmiotów zaangażowanych w działalność badawczą i rozwojową zgłosiło własność przemysłową w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej. Wynalazek zgłosiło w tym urzędzie 6,7% podmiotów B+R, znak towarowy – 5,7%, wzór użytkowy – 1,7%, a wzór przemysłowy – 1,6%. W zagranicznych instytucjach patentowych planowało zgłosić swój wynalazek 23,4% podmiotów, które dokonały takiego zgłoszenia w krajowym urzędzie patentowym. W 2022 r. podobnie jak w roku ubiegłym 3,4% podmiotów prowadzących działalność badawczą i rozwojową lub finansujących realizację tego typu prac przez inny podmiot zgłosiło wynalazek w zagranicznych instytucjach patentowych.

Wykres 14 (56). Udział podmiotów, które zgłosiły własność przemysłową do ochrony w Urzędzie Patentowym RP w liczbie podmiotów w działalności B+R w 2022 r.

Chart 14 (56). Share of entities which filed industrial property applications with the Patent Office of the Republic of Poland in entities in R&D in 2022

Sektorem instytucjonalnym charakteryzującym się najwyższym udziałem podmiotów dokonujących zgłoszeń wynalazków był sektor szkolnictwa wyższego, w którym w 2022 r. blisko jedna trzecia podmiotów zaangażowanych w działalność B+R dokonała takiego zgłoszenia w polskim urzędzie patentowym, natomiast 15,4% – w zagranicznych instytucjach patentowych. W sektorze tym 33,2% podmiotów uzyskało patent w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Tablica 8 (30). Podmioty w działalności B+R, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według sektorów wykonawczych w 2022 r.

Table 8 (30). Entities in R&D which filed patent applications and were granted patent protection by sectors of performance in 2022

Sektory wykonawcze Sectors of performance	Podmioty, które Entities which					
	dokonały zgłoszeń wynalazków filed patent applications			uzyskały ochronę patentową were granted patent protection		
	w Urzędzie Patentowym RP with the Patent Office of the RP			w zagranicznych urzędach patentowych with foreign patent offices	w Urzędzie Patentowym RP by the Patent Office of the RP	w zagranicznych urzędach patentowych by foreign patent offices
	razem total	w tym podmioty planujące zgłosić wynalazek w zagranicznych urzędach patentowych of which entities planning filing patent application with foreign patent offices				
	w % podmiotów B+R in % of entities in R&D					
Ogółem Total	6,7	1,6	3,4	4,9	2,2	
Przedsiębiorstw BES	6,0	1,2	3,0	4,0	2,1	
Rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych GOV and PNP	2,3	.	2,3	1,7	.	
Szkolnictwa wyższego HES	32,8	.	15,4	33,2	.	

W 2022 r. odsetek podmiotów z sektora przedsiębiorstw zgłaszających wynalazki w polskim urzędzie patentowym w ogólnej liczbie podmiotów zaangażowanych w działalność B+R wyniósł 81,4%. W sektorze tym 6,0% podmiotów dokonało zgłoszenia wynalazku w krajowym urzędzie patentowym, przy czym 20,8% z tych podmiotów planowało zgłosić wynalazek również w zagranicznych instytucjach patentowych. Największym udziałem podmiotów zgłaszających wynalazek w Urzędzie Patentowym RP wyróżniły się jednostki, w których pracowało powyżej 500 osób (9,5%), natomiast najmniejszym – podmioty o liczbie pracujących do 9 osób (4,3%). Spośród podmiotów dokonujących zgłoszeń wynalazków w krajowym urzędzie patentowym 29,6% jednostek o liczbie pracujących powyżej 500 osób planowało dokonać zgłoszenia również w zagranicznych instytucjach patentowych. Analiza sektora przedsiębiorstw według sektorów własności wykazała, iż w przypadku ochrony patentowej uzyskanej w Urzędzie Patentowym RP zdecydowanie wyższy był udział podmiotów z sektora publicznego (16,8%) niż prywatnego (3,5%), natomiast w przypadku patentów przyznanych przez zagraniczne instytucje patentowe udziały te były na zbliżonym poziomie.

Tablica 9 (31). Podmioty z sektora przedsiębiorstw, które dokonały zgłoszeń wynalazków i uzyskały ochronę patentową według klas wielkości i sektorów własności w 2022 r.

Table 9 (31). BES entities which filed patent applications and were granted patent protection by size classes and ownership sectors in 2022

Wyszczególnienie Specification	Podmioty, które Entities which					
	dokonały zgłoszeń wynalazków filed patent applications			uzyskały ochronę patentową were granted patent protection		
	w Urzędzie Patentowym RP with the Patent Office of the RP			w zagranicznych urzędach patentowych with foreign patent offices	w Urzędzie Patentowym RP by the Patent Office of the RP	w zagranicznych urzędach patentowych by foreign patent offices
	razem total	w tym podmio- ty planujące zgłosić wynalazek w zagranicznych urzędach patentowych of which entities planning filling patent applica- tion with foreign patent offices				
	w % podmiotów sektora przedsiębiorstw w działalności B+R in % of BES entities in R&D					
Ogółem Total	6,0	1,2	3,0	4,0	2,1	
Według liczby pracujących: By number of persons employed:						
do 9 osób up to 9 persons	4,3	1,1	2,6	2,3	1,7	
10–49	5,3	1,2	2,5	2,7	1,8	
50–249	6,3	0,9	2,3	5,0	1,6	
250–499	8,6	1,6	3,0	6,0	1,8	
500 osób i więcej persons and more	9,5	2,8	8,4	7,7	6,1	
Według sektorów własności: By ownership sectors:						
prywatny private	5,6	1,2	3,0	3,5	2,1	
publiczny public	17,7	2,7	3,2	16,8	1,8	

7. Biotechnologia

7. Biotechnology

7.1. Przedsiębiorstwa biotechnologiczne

7.1. Biotechnology Firms

Liczba przedsiębiorstw biotechnologicznych jest powszechnie wykorzystywanym wskaźnikiem zaangażowania danego kraju w stosowanie biotechnologii, głównie z uwagi na łatwość jego uzyskania. Jego wadą jest ograniczona porównywalność, wynikająca z dużej różnorodności firm zajmujących się biotechnologią – przede wszystkim w zakresie skali i sposobu zaangażowania w działalność biotechnologiczną, ale także z uwzględnieniem innych kryteriów (m.in. wielkości firmy, rodzaju prowadzonej działalności itd.). W analizach działalności przedsiębiorstw w dziedzinie biotechnologii rozpatruje się przedsiębiorstwa w przekrojach zalecanych przez OECD oraz według ogólnie przyjętych klasyfikacji przedsiębiorstw.

Tablica 1 (32). **Przedsiębiorstwa biotechnologiczne**
Table 1 (32). **Biotechnology Firms**

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba podmiotów Number of entities	208	181	177	173	187
w tym prowadzących produkcję biotechnologiczną of which performing biotechnology production	110	112	109	112	102

W 2022 r. w działalność biotechnologiczną zaangażowanych było 187 przedsiębiorstw nazywanych przedsiębiorstwami biotechnologicznymi (BF – Biotechnology Firms)¹, z czego:

- 124 przedsiębiorstwa (66,3% ogólnej liczby) prowadziło badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie biotechnologii. Jest to kategoria wyróżniona w analizach OECD jako przedsiębiorstwa prowadzące działalność B+R w zakresie biotechnologii (BRDF – Biotechnology Research & Development Firms)². Wśród nich 85 przedsiębiorstw zajmowało się tylko działalnością B+R, a 39 łączyło działalność badawczą i rozwojową z produkcją biotechnologiczną;
- 63 przedsiębiorstwa zajmowały się tylko produkcją biotechnologiczną (33,7% ogólnej liczby);
- 91 przedsiębiorstw (52,6% ogólnej liczby) to podmioty o liczbie pracujących 49 osób i mniej (małe przedsiębiorstwa); 52 (30,1%) – przedsiębiorstwa średnie (o liczbie pracujących od 50 do 249 osób) oraz 30 (17,3%) – przedsiębiorstwa duże (o liczbie pracujących 250 osób i więcej).

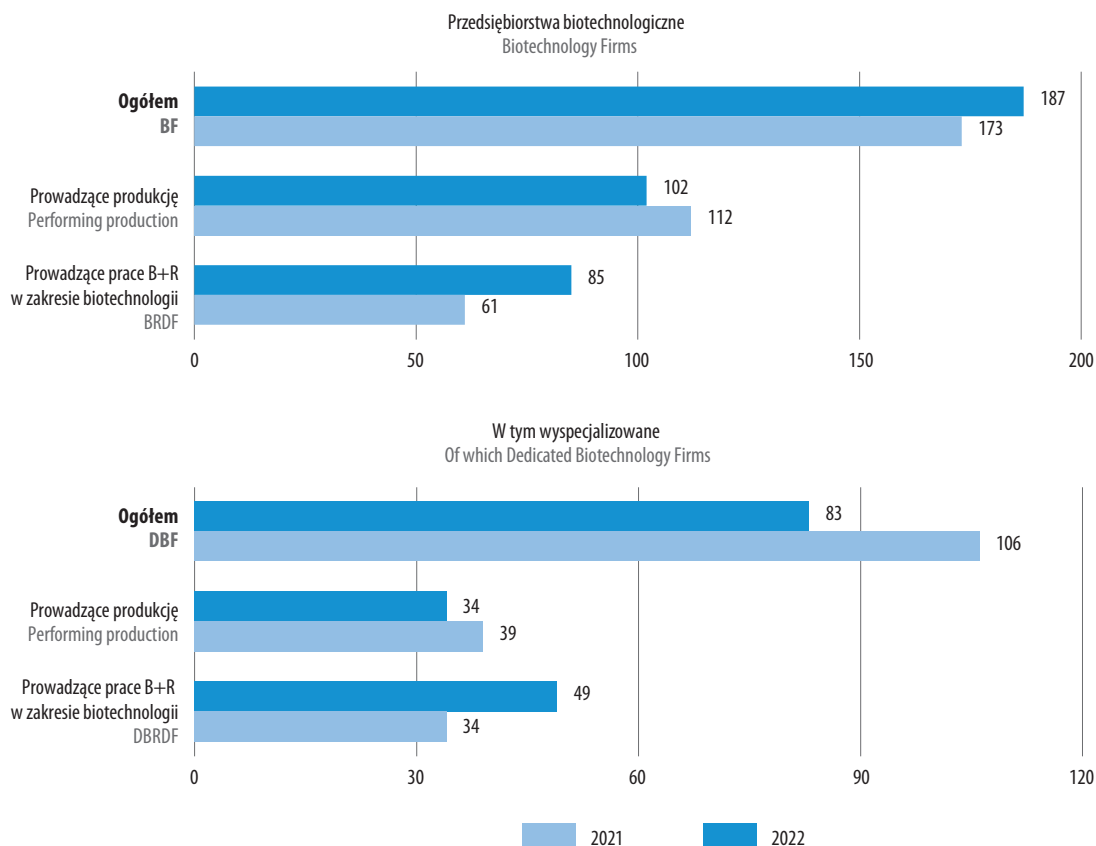
104 przedsiębiorstwa (55,6% ogólnej liczby) to podmioty o liczbie pracujących 49 osób i mniej (małe przedsiębiorstwa); 52 (27,8%) – to przedsiębiorstwa średnie (o liczbie pracujących od 50 do 249 osób) oraz 31 (16,6%) – przedsiębiorstwa duże (o liczbie pracujących 250 osób i więcej).

W ramach sektora publicznego w badanym roku działały 43 przedsiębiorstwa biotechnologiczne. Sektor prywatny obejmował 144 przedsiębiorstwa prowadzące działalność w dziedzinie biotechnologii, z czego 127 przedsiębiorstw stanowiło własność krajową, 13 – własność zagraniczną, a 4 – własność mieszaną.

W 2022 r. w sektorze prywatnym odnotowano, podobnie jak przed rokiem, wzrost liczby przedsiębiorstw biotechnologicznych stanowiących własność zagraniczną (o 3 podmioty).

1. Przedsiębiorstwa biotechnologiczne (BF) – przedsiębiorstwa zaangażowane w biotechnologię poprzez stosowanie co najmniej jednej z technik biotechnologii, aby produkować wyroby i usługi i/lub prowadzić działalność B+R.
2. BRDF – przedsiębiorstwa prowadzące działalność B+R i wykazujące nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w dziedzinie biotechnologii.

Wykres 1 (57). Przedsiębiorstwa biotechnologiczne według rodzaju zaangażowania w biotechnologię
Chart 1 (57). Biotechnology Firms by type of involvement in biotechnology

W statystykach międzynarodowych w grupie przedsiębiorstw biotechnologicznych wyróżnia się przedsiębiorstwa wyspecjalizowane w działalności biotechnologicznej (DBF – Dedicated Biotechnology Firms)³. W 2022 r. spośród 83 przedsiębiorstw należących do DBF (44,4% ogólnej liczby przedsiębiorstw biotechnologicznych) działalność produkcyjną opartą na wykorzystywaniu technik biotechnologicznych prowadziły 34 podmioty, a 49 jednostek zajmowało się działalnością badawczą i rozwojową. W 2022 r. blisko jedna czwarta podmiotów zaliczonych do DBF łączyła biotechnologiczną działalność B+R z produkcją.

Główne obszary zastosowania biotechnologii w przedsiębiorstwach

Main areas biotechnology applications in firms

W badaniach statystycznych dotyczących przedsiębiorstw biotechnologicznych wyróżnia się dziesięć obszarów zastosowania biotechnologii, w których wykorzystanie znajdują specjalistyczne techniki biotechnologiczne.

W produkcji wyrobów i usług biotechnologicznych badane przedsiębiorstwa stosowały techniki biotechnologiczne służące głównie środowisku (43 przedsiębiorstwa) oraz ochronie zdrowia i przetwarzaniu przemysłowemu (odpowiednio 22 i 20). Do obszarów o najmniejszym zainteresowaniu, podobnie jak przed rokiem, należały niespecyficzne zastosowania, odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne oraz bioinformatyka i biotechnologia rolnicza.

3. Przedsiębiorstwa wyspecjalizowane w działalności biotechnologicznej (DBF) – firmy, których dominująca aktywność skupiona jest na wykorzystaniu przynajmniej jednej techniki biotechnologicznej do produkcji dóbr i usług lub/i działalności B+R oraz które przeznaczają 75% i więcej swoich nakładów ogółem na działalność biotechnologiczną. Jeśli nakłady na B+R w dziedzinie biotechnologii stanowią 75% lub więcej całkowitych nakładów na B+R przedsiębiorstwa, to zaklasyfikowane jest ono do wyspecjalizowanych przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R (DBRDF – Dedicated Biotechnology Research & Development Firm).

W działalności badawczej i rozwojowej przedsiębiorstwa koncentrowały się głównie na pracach w obszarze ochrony zdrowia (ludzi i zwierząt) oraz przetwarzania przemysłowego (odpowiednio 67 i 17 podmiotów).

Nakłady wewnętrzne przedsiębiorstw w dziedzinie biotechnologii

Biotechnology intramural expenditure of firms

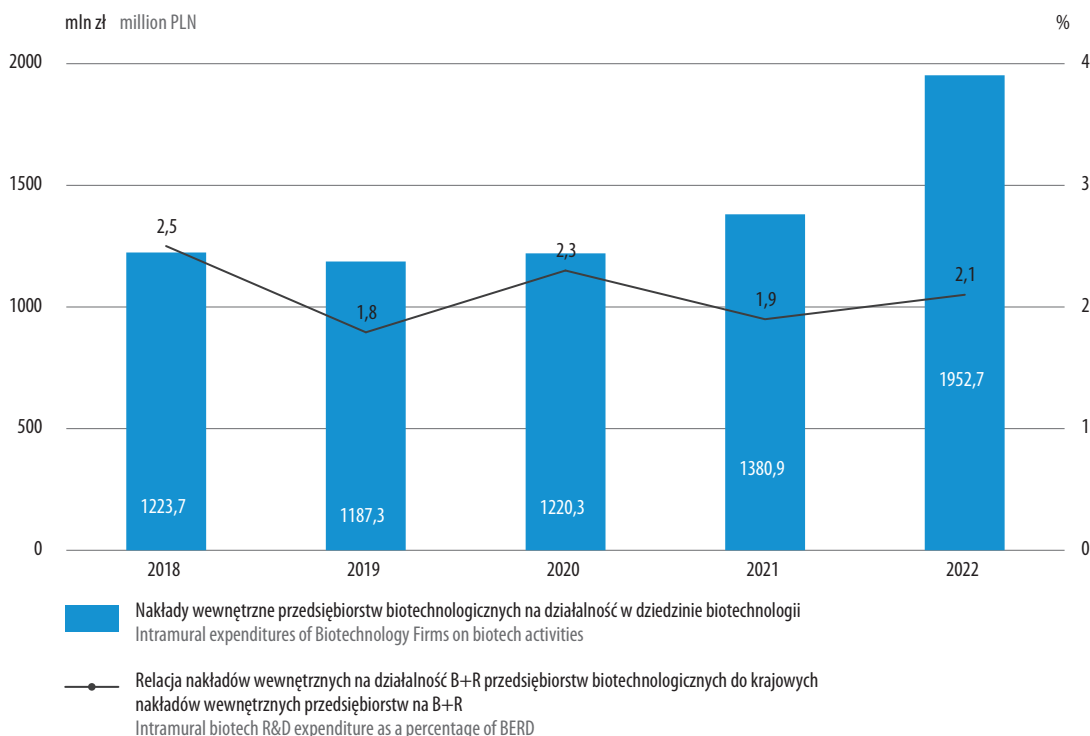
W 2022 r. nakłady wewnętrzne przedsiębiorstw na działalność w dziedzinie biotechnologii wyniosły 1952,7 mln zł i były większe o 41,4% w stosunku do 2021 r.

Przy wzroście kwoty nakładów wewnętrznych w przedsiębiorstwach na działalność w dziedzinie biotechnologii odnotowano jednocześnie wzrost nakładów w grupie przedsiębiorstw biotechnologicznych prowadzących prace B+R (BRDF) – o 35,4%.

Rozpatrując klasy wielkości podmiotów, znaczny wzrost nakładów w skali roku odnotowano w przedsiębiorstwach dużych (250 osób i więcej) – o 75,4%.

W 2022 r. nakłady wewnętrzne przedsiębiorstw na biotechnologiczną działalność B+R stanowiły 2,1% całkowitych nakładów wewnętrznych przedsiębiorstw na B+R (BERD) i zmniejszyły się o 0,2 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wykres 2 (58). Nakłady wewnętrzne przedsiębiorstw biotechnologicznych na działalność w dziedzinie biotechnologii oraz ich udział w krajowych nakładach wewnętrznych przedsiębiorstw na B+R
 Chart 2 (58). Intramural biotechnology expenditure of biotech firms and the share of intramural expenditure on biotechnological R&D activity of firms in BERD

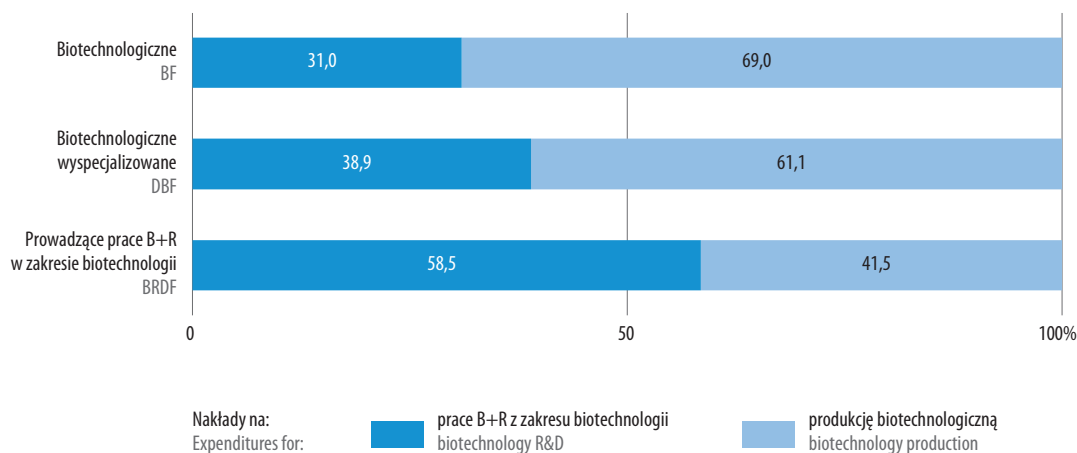

Nakłady na biotechnologię stanowiły 11,0% nakładów ogółem badanych przedsiębiorstw. W przedsiębiorstwach wyspecjalizowanych biotechnologicznie wskaźnik ten wyniósł 99,2%, natomiast w przedsiębiorstwach prowadzących prace B+R w zakresie biotechnologii – 10,2%.

Tablica 2 (33). Nakłady wewnętrzne przedsiębiorstw biotechnologicznych w 2022 r.
Table 2 (33). Intramural expenditure of Biotechnology Firms in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym w zakresie biotechnologii Of which on biotechnology activities		
		razem total	na prace B+R on R&D	na produkcję on produc- tion
	w mln zł in million PLN			
Przedsiębiorstwa biotechnologiczne Biotechnology Firms (BF)	17829,3	1952,7	604,4	1348,3
w tym wyspecjalizowane of which Dedicated Biotechnology Firms (DBF)	1034,0	1025,4	399,2	626,2
w tym prowadzące prace B+R of which Biotechnology R&D Firms (BRDF)	10097,5	1033,7	604,4	429,3

Wykres 3 (59). Struktura nakładów wewnętrznych przedsiębiorstw na działalność w zakresie biotechnologii w 2022 r.
Chart 3 (59). Structure of biotechnology intramural expenditure of firms in 2022

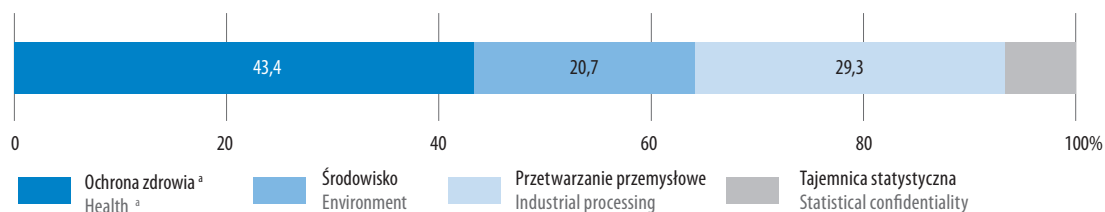

Udział nakładów poniesionych na działalność biotechnologiczną przez małe przedsiębiorstwa (do 49 pracujących) w nakładach ogółem na biotechnologię wyniósł 18,7% i zmniejszył się w skali roku o 4,2 p. proc. Nakłady wewnętrzne na biotechnologię w grupie małych przedsiębiorstw stanowiły 55,7% ich nakładów ogółem; w grupie średnich przedsiębiorstw było to 35,4%, a wśród dużych przedsiębiorstwach (250 i więcej pracujących) – 4,9%.

Działalność przedsiębiorstw w dziedzinie biotechnologii finansowana była głównie ze środków wewnętrznych (wcześniej określanych jako środki własne). W 2022 r. kwota ta wyniosła 1681,3 mln zł, co stanowiło 86,1% nakładów przedsiębiorstw na działalność w dziedzinie biotechnologii ogółem. Wśród przedsiębiorstw prowadzących prace B+R w zakresie biotechnologii udział środków wewnętrznych wyniósł 76,5%, podczas gdy w przedsiębiorstwach wyspecjalizowanych w działalności biotechnologicznej – 82,6%.

Najwyższe nakłady na działalność biotechnologiczną w przedsiębiorstwach przeznaczono, podobnie jak przed rokiem, na ochronę zdrowia – 847,2 mln zł, tj. o 52,8% więcej w porównaniu z 2021 r. Najniższymi nakładami charakteryzował się obszar obejmujący niespecyficzne zastosowania oraz obszar odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne. W wyspecjalizowanych przedsiębiorstwach biotechnologicznych nakłady w obszarze ochrony zdrowia wyniosły 586,8 mln zł i zwiększyły się o 52,1% w stosunku do 2021 r. Wśród przedsiębiorstw biotechnologicznych prowadzących prace B+R także dominował obszar ochrona zdrowia (833,8 mln zł, tj. o 50,9% więcej niż rok wcześniej).

Wykres 4 (60). Struktura nakładów wewnętrznych według obszaru zastosowania biotechnologii w 2022 r.
Chart 4 (60). Structure of intramural expenditure by areas of biotechnology applications in 2022

a Ochrona zdrowia ludzi z wykorzystaniem technologii rDNA, ochrona zdrowia ludzi bez wykorzystania technologii rDNA i ochrona zdrowia zwierząt.

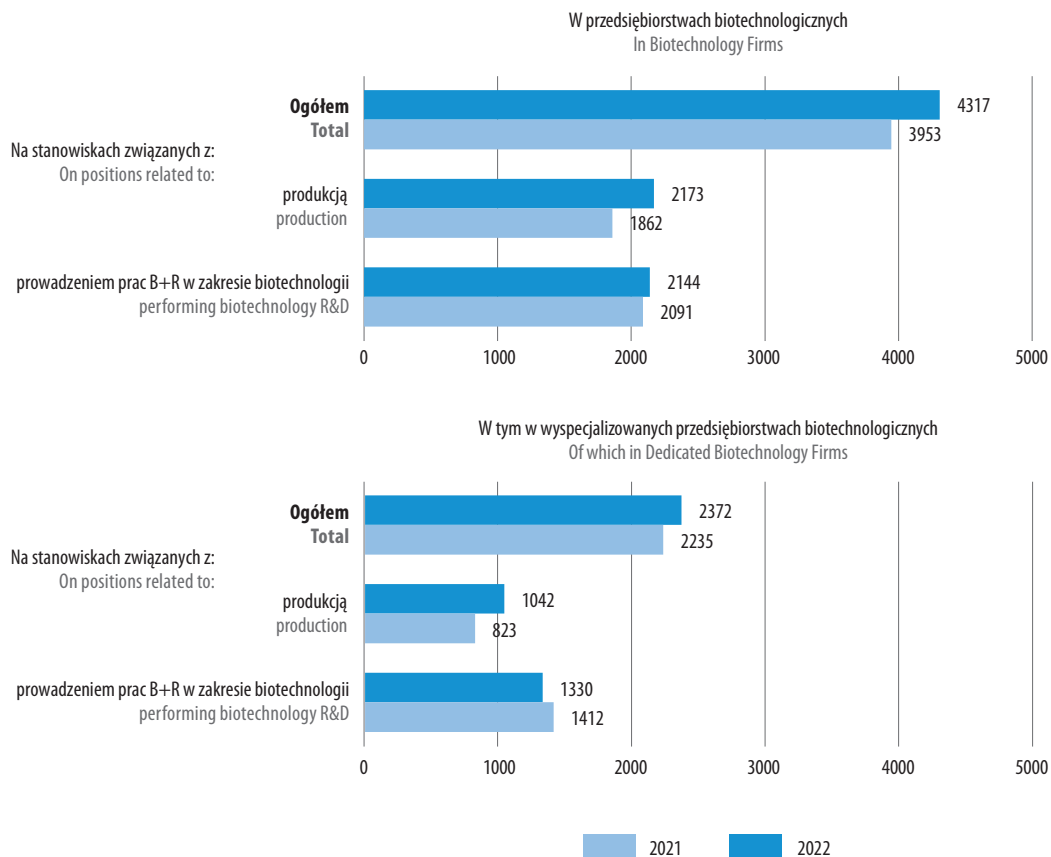
a Human health with rDNA technology, Human health without rDNA technology, Veterinary health.

Pracujący w przedsiębiorstwach biotechnologicznych Biotechnology personnel in firms

W działalność biotechnologiczną przedsiębiorstw zaangażowanych było 4317 osób. Stanowiło to 13,0% pracujących ogółem w badanych przedsiębiorstwach biotechnologicznych. Biotechnologiczną działalnością badawczą i rozwojową zajmowały się 2144 osoby, tj. o 2,5% więcej niż w 2021 r. Na stanowiskach związanych z produkcją biotechnologiczną pracowały 2173 osoby, tj. o 16,7% więcej niż rok wcześniej.

Wykres 5 (61). Pracujący w dziedzinie biotechnologii w przedsiębiorstwach
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 5 (61). Biotechnology personnel in firms
As of 31 December

Wśród pracujących na stanowiskach związanych z działalnością biotechnologiczną kobiety stanowiły 45,6%, a blisko dwie trzecie z nich pracowało na stanowiskach związanych z działalnością B+R.

Podobnie jak w ubiegłych latach ponad jedną piątą pracujących w działalności biotechnologicznej stanowił personel małych przedsiębiorstw (do 49 pracujących). Spośród tych osób 73,8% zaangażowanych było w biotechnologiczną działalność B+R, przy czym 54,2% z nich stanowiły kobiety.

Tablica 3 (34). Pracujący w przedsiębiorstwach biotechnologicznych w 2022 r.
Table 3 (34). Biotechnology personnel in firms in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym w działalności biotechnologicznej Of which in biotechnology	
		razem total	w tym personel B+R of which R&D personel
		w osobach in persons	
Przedsiębiorstwa biotechnologiczne Biotechnology Firms (BF)	33113	4317	2144
w tym wyspecjalizowane of which Dedicated Biotechnology Firms (DBF)	6109	2372	1330
w tym prowadzące prace B+R of which Biotechnology R&D Firms (BRDF)	17308	2711	2144

Sprzedż produktów biotechnologicznych w przedsiębiorstwach Sales of biotechnology products in firms

Wartość sprzedaży produktów (wyrobów i usług) biotechnologicznych w 2022 r. wyniosła 4,8 mld zł i była o 20,1% większa niż rok wcześniej. Sprzedaż wyrobów biotechnologicznych stanowiła 14,1% ogólnej sprzedaży wyrobów i usług badanych przedsiębiorstw biotechnologicznych, tj. o 7,5 p. proc. więcej niż w 2021 r. Sprzedaż wyrobów i usług biotechnologicznych na rynek krajowy stanowiła 73,8% ogólnej wartości sprzedaży produktów biotechnologicznych. Przedsiębiorstwa biotechnologiczne zatrudniające do 49 osób osiągnęły sprzedaż wyrobów i usług biotechnologicznych na poziomie 5,8% ogólnej wartości sprzedaży tych produktów w 2022 r. (spadek o 3,8 p. proc. w porównaniu z 2021 r.). Najwyższą wartość sprzedaży wyrobów biotechnologicznych w 2022 r. osiągnęły, podobnie jak przed rokiem, przedsiębiorstwa zatrudniające 250 osób i więcej osób – 2435,2 mln zł, co stanowiło 50,4% ogólnej wartości sprzedaży tych produktów.

Tablica 4 (35). Sprzedaż produktów przedsiębiorstw biotechnologicznych w 2022 r.
Table 4 (35). Sales of products of Biotechnology Firms in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym produktów biotechnologicznych Of which biotechnology products	
		w mln zł in million PLN	
Przedsiębiorstwa biotechnologiczne Biotechnology Firms (BF)	34304,9		4829,9
w tym wyspecjalizowane of which Dedicated Biotechnology Firms (DBF)	2270,4		2075,5
w tym prowadzące prace B+R of which Biotechnology R&D Firms (BRDF)	17900,1		2205,0

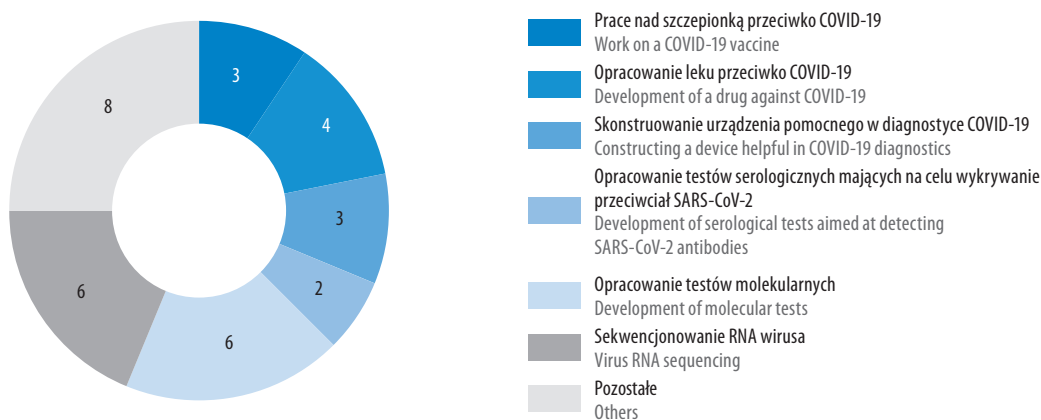
Przedsiębiorstwa biotechnologiczne według zastosowania gospodarki w obiegu zamkniętym Biotechnology Firms by type of an application of circular economy

Gospodarka o obiegu zamkniętym (circular economy) to koncepcja gospodarcza, w której produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe. Idea ta uwzględnia wszystkie etapy cyklu życia produktu, zaczynając od jego projektowania, poprzez produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów, aż do ich zagospodarowania. W przedsiębiorstwach biotechnologicznych w 2022 r. gospodarkę w obiegu zamkniętym stosowano w 44 przedsiębiorstwach (o 1 podmiot więcej niż przed rokiem), co oznacza, że blisko jedna czwarta przedsiębiorstw biotechnologicznych deklaruje jej zastosowanie.

Przedsiębiorstwa biotechnologiczne według działań związanych z COVID-19 w 2020 r. Biotechnology Firms by taken actions related to COVID-19 in 2020

Zaistniała sytuacja pandemiczna wywarła znaczący wpływ na gospodarki wielu państw, w tym także Polski. W 2022 r. wśród 187 przedsiębiorstw, które zaangażowane były w działalność biotechnologiczną, podjęcie działań związanych z COVID-19 deklaruowało 17,1% z nich (przed rokiem – 26,6% analogicznej grupy przedsiębiorstw). Najczęściej wskazywano na inne działania niewymienione w formularzu badania, sekwencjonowanie RNA wirusa oraz opracowanie testów molekularnych.

Wykres 6 (62). Przedsiębiorstwa biotechnologiczne według podjętych działań związanych z COVID-19 w 2022 r.
Chart 6 (62). Biotechnology Firms by taken actions related to COVID-19 in 2022

7.2. Działalność badawcza i rozwojowa w zakresie biotechnologii 7.2. Biotechnology research and development

Działalność badawczą i rozwojową (B+R) w dziedzinie biotechnologii w 2022 r. prowadziły 234 podmioty, z tego

- z sektora przedsiębiorstw – 136 podmiotów, w tym 124 przedsiębiorstwa,
- z sektorów rządowego i prywatnych instytucji niekomercyjnych – 18 podmiotów (w tym 6 instytutów badawczych),
- z sektora szkolnictwa wyższego – 80 podmiotów.

Liczba podmiotów prowadzących badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie biotechnologii w 2022 r. zwiększyła się w skali roku o 7,8%. Personel w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii zwiększył się o 217 osób (o 2,6%), a nakłady na działalność B+R w zakresie biotechnologii wzrosły o 247,7 mln zł (o 20,9%).

Tablica 5 (36). Podstawowe dane o działalności B+R w zakresie biotechnologii
 Table 5 (36). Selected data on biotechnology R&D

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2021	2022
Podmioty Entities	258	230	227	217	234
Nakłady wewnętrzne w mln zł Intramural expenditure in million PLN	916,8	976,8	1090,1	1184,7	1432,4
Personel B+R (EPC) R&D personnel (FTE)	5501,6	5249,5	5123,6	5418,6	5851,0

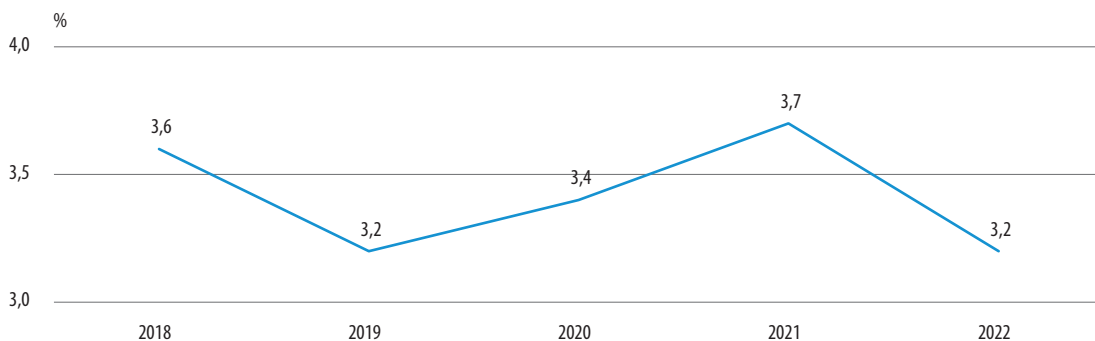
W 2022 r. nakłady wewnętrzne na działalność B+R w zakresie biotechnologii przeliczone na jeden ekwiwalent czasu pracy (EPC) personelu B+R w dziedzinie biotechnologii wyniosły 244,8 tys. zł i były o 12,0% wyższe niż przed rokiem.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w zakresie biotechnologii

Biotechnology R&D intramural expenditure

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii w 2022 r. stanowiły 3,2% ogółu nakładów na działalność B+R (GERD) w Polsce, tj. o 0,5 p. proc. mniej w porównaniu z poprzednim rokiem.

Wykres 7 (63). Relacja nakładów wewnętrznych na B+R w dziedzinie biotechnologii do krajowych nakładów wewnętrznych na działalność B+R (GERD)
 Chart 7 (63). Ratio of intramural biotech R&D expenditure to GERD

Na działalność badawczą i rozwojową prowadzoną w zakresie biotechnologii w jednostkach sprawozdawczych w 2022 r. przeznaczono 1432,4 mln zł, co w podziale na sektory wykonawcze przedstawiało się w następujący sposób:

- w sektorze przedsiębiorstw – 700,3 mln zł (48,9% ogółu nakładów na B+R w zakresie biotechnologii), w tym w przedsiębiorstwach – 604,4 mln zł (42,2% ogółu nakładów),
- w sektorze rządowym (łącznie z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych) – 31,5 mln zł (2,2% ogółu nakładów na B+R w zakresie biotechnologii),
- w sektorze szkolnictwa wyższego – 700,6 mln zł (48,9% ogółu nakładów na B+R w zakresie biotechnologii).

Tablica 6 (37). Nakłady na działalność B+R w dziedzinie biotechnologii według głównych kategorii nakładów oraz sektorów wykonawczych w 2022 r.

Table 6 (37). Biotechnology R&D expenditure by main types of expenditure and by sector of performance 2022

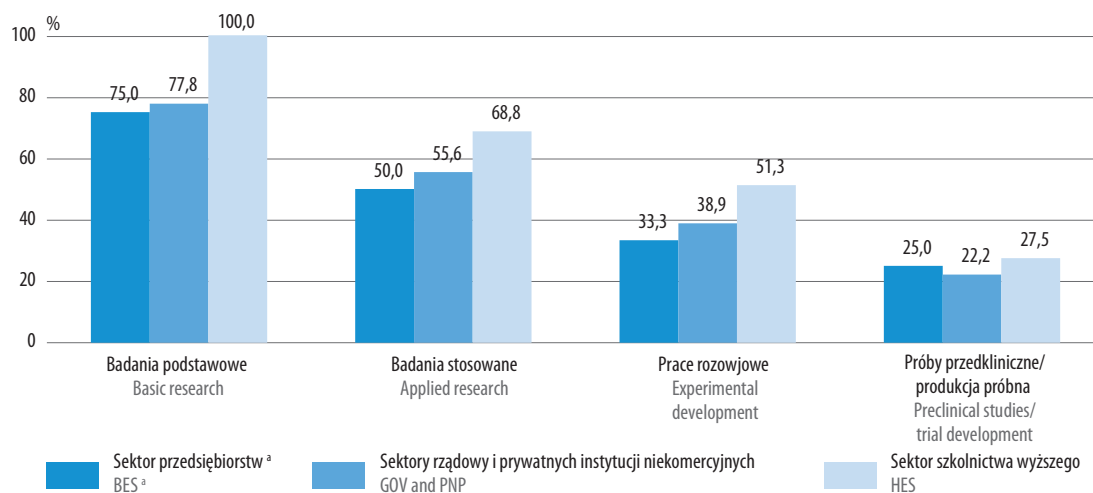
Sektory Sectors	Ogółem Grand total	W tym Of which		
		bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital on fixed assets
		razem total	w tym osobowe of which personnel	
w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	1432,4	1125,2	507,1	236,0
Sektor przedsiębiorstw BES	700,3	.	205,5	.
Rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych GOV and PNP	31,5	.	15,9	.
Szkolnictwa wyższego HES	700,6	625,8	285,7	74,8

W 2022 r. wysokość nakładów w sektorze przedsiębiorstw była zbliżona jak w sektorze szkolnictwa wyższego. Najmniejsze nakłady poniesiono w sektorach rządowym i prywatnych instytucji niekomercyjnych (2,2%). Istotne różnice obserwowano pomiędzy nakładami na inwestycje i nakładami osobowymi. Z każdych 100 zł nakładów na B+R w zakresie biotechnologii, na koszty osobowe sektor przedsiębiorstw przeznaczal 29 zł, sektor szkolnictwa wyższego – 41 zł, a sektory rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych – 50 zł.

W 2022 r. w badanych 98 podmiotach sektora rządowego (łącznie z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych) oraz sektora szkolnictwa wyższego, w pracach B+R w zakresie biotechnologii przeważały badania podstawowe, które prowadzone były w 94 podmiotach. W sektorach tych badaniami stosowanymi (łącznie z przemysłowymi) zajmowano się w 65 podmiotach, a prace rozwojowe prowadzono w 48 podmiotach. W sektorze przedsiębiorstw (12 podmiotów) badania podstawowe prowadziło 9 podmiotów, badania stosowane – 6, a prace rozwojowe – 4 podmioty.

Wykres 8 (64). Odsetek podmiotów w sektorach wykonawczych według rodzaju prowadzonej działalności badawczej i rozwojowej w zakresie biotechnologii w 2022 r.

Chart 8 (64). Percentage of entities by types of biotechnology R&D in sectors of performance in 2022

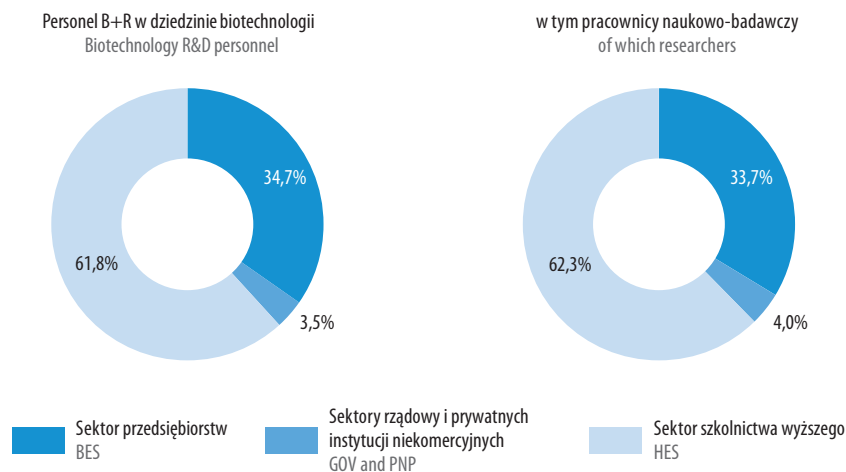
a Bez przedsiębiorstw zakwalifikowanych do sektora przedsiębiorstw w systemie Rachunków Narodowych.
a Excluding enterprises qualified for the business enterprise in the National Accounts System.

W 2022 r. podmioty z sektora szkolnictwa wyższego poniosły nakłady bieżące na działalność w zakresie biotechnologii w wysokości 625,8 mln zł. Z nakładów tych na badania podstawowe przeznaczono 428,0 mln zł, na badania stosowane – 65,3 mln zł, a na prace rozwojowe – 132,5 mln zł.

Personel B+R w działalności biotechnologicznej Biotechnology R&D personnel

W 2022 r. personel w działalności B+R w zakresie biotechnologii liczył 8419 osób, tj. o 2,6% więcej niż rok wcześniej. W sektorze szkolnictwa wyższego pracowało 5201 osób (o 1,5% więcej niż w roku poprzednim), w sektorach rządowym i prywatnych instytucji niekomercyjnych – 295 osób (o 23,4% więcej), a w sektorze przedsiębiorstw – 2923 osoby (o 3,0% więcej).

Wykres 9 (65). Personel B+R w działalności biotechnologicznej według sektorów wykonawczych w 2022 r.
Chart 9 (65). Biotechnology R&D personnel by sectors of performance in 2022

W 2022 r. personel B+R w działalności biotechnologicznej w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniósł 5851,0 (w odniesieniu do kobiet – 3725,0), co oznacza wzrost w skali roku o 8,0% (w przypadku kobiet – wzrost taki sam jak przed rokiem, tj. o 6,4%).

W poszczególnych sektorach wykonawczych rozkład personelu B+R mierzonego w EPC przedstawiał się następująco:

- sektor przedsiębiorstw – 41,3%,
- sektory rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych – 3,1%,
- sektor szkolnictwa wyższego – 55,6%.

W strukturze personelu wyrażonego w ekwiwalentach pełnego czasu pracy odnotowano wzrost w skali roku udziału sektora przedsiębiorstw oraz sektorów rządowego i prywatnych instytucji niekomercyjnych – odpowiednio o 2,4 p. proc. i 0,6 p. proc. W sektorze szkolnictwa wyższego zanotowano spadek o 3,0 p. proc. Przeciętnie jedna osoba z personelu B+R poświęcała na działalność w zakresie biotechnologii 69,5% swojego czasu pracy, przy czym w poszczególnych sektorach: przedsiębiorstw – 82,6%, rządowym (łącznie z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych) – 61,4%, a szkolnictwa wyższego – 62,6%. Wynika z tego, że biotechnologia najbardziej angażuje personel B+R w sektorze przedsiębiorstw.

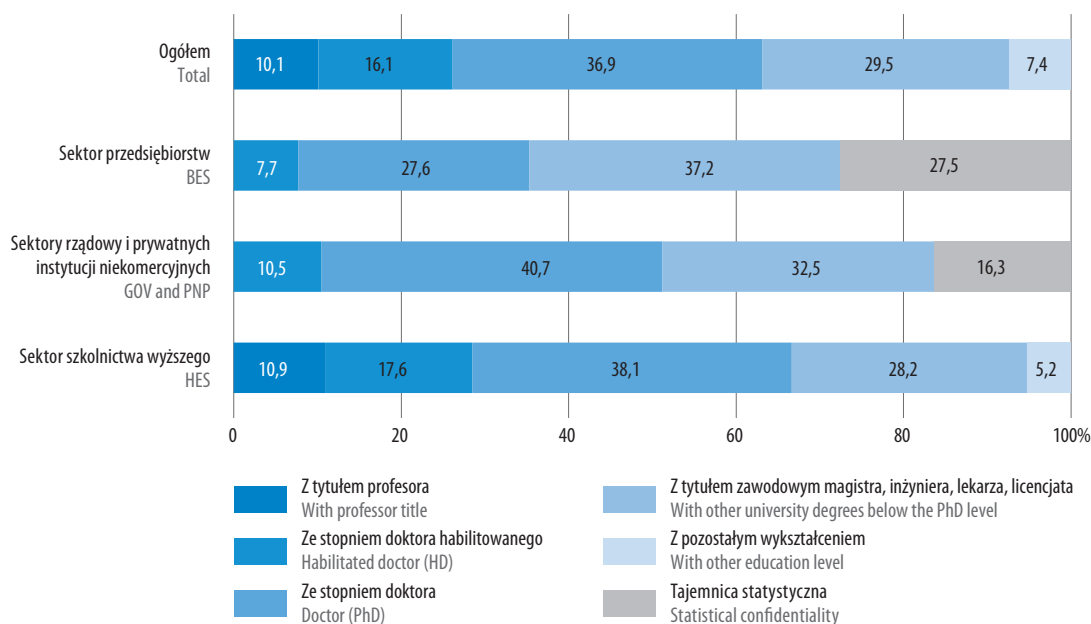
Tablica 7 (38). Personel B+R w działalności biotechnologicznej według sektorów wykonawczych w 2022 r.
Table 7 (38). Biotechnology R&D personnel by sectors of performance in 2022

Sektory Sectors	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women
	w EPC in FTE	
Ogółem Total	5851,0	3725,0
Przedsiębiorstw BES	2414,2	1474,7
Rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych GOV and PNP	181,0	127,7
Szkolnictwa wyższego HES	3255,8	2122,6

W 2022 r. 5817 osób, tj. 69,1% ogólnej liczby pracujących w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii stanowiło personel wykonujący prace naukowo-badawcze, nazywani w terminologii OECD badaczami. Liczba personelu naukowo-badawczego w odniesieniu do 2021 r. zmniejszyła się o 56 osób. Największą liczbą badaczy w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii charakteryzował się sektor szkolnictwa wyższego (62,3% ogólnej liczby pracowników naukowo-badawczych), natomiast najmniejszą – sektor rządowy (wraz z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych) – 4,0%. Badacze sektora przedsiębiorstw stanowili 33,7% ogółu personelu naukowo-badawczego w dziedzinie biotechnologii.

Największy udział pracowników naukowo-badawczych w ogólnej liczbie pracujących w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii odnotowano w sektorach rządowym i prywatnych instytucji niekomercyjnych, który wyniósł 78,3%. W sektorze przedsiębiorstw badacze stanowili 67,0% personelu B+R, a w sektorze szkolnictwa wyższego – 69,7%.

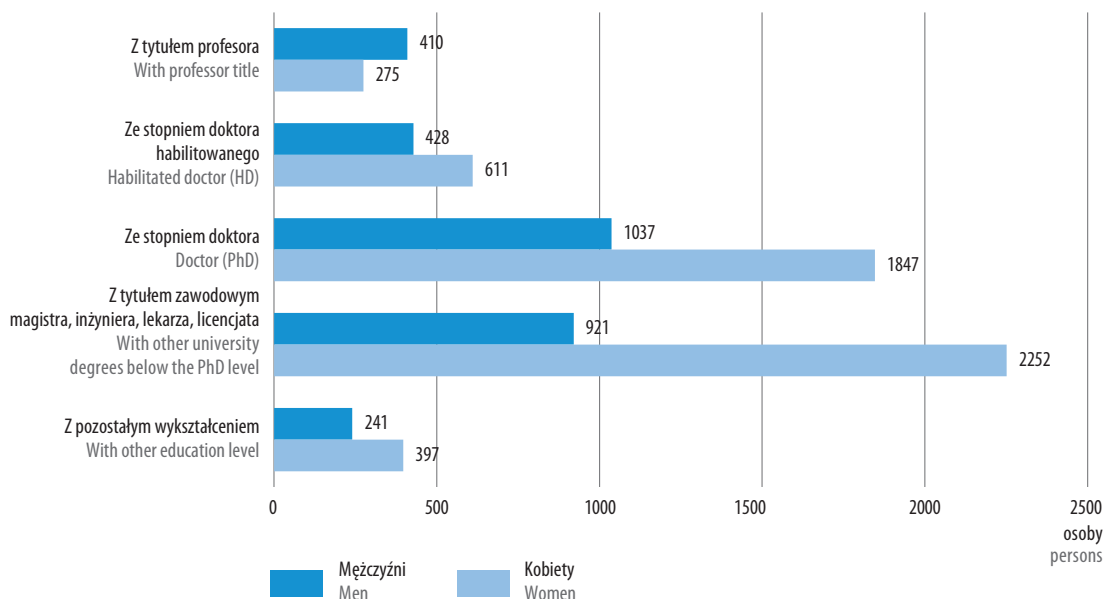
Wykres 10 (66). Struktura personelu w działalności B+R w zakresie biotechnologii według wykształcenia w 2022 r.
Chart 10 (66). Structure of biotechnology R&D personnel by education level in 2022

W 2022 r. wśród ogółu pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w zakresie biotechnologii były 5382 kobiety oraz 3037 mężczyzn. Kobiety stanowiły 63,9% personelu pracującego w działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie biotechnologii, a ich liczba zwiększyła się w skali roku o 59 osób. Tytuł lub stopień naukowy posiadały 2733 kobiety i 1875 mężczyzn. Udział pracujących kobiet zmniejszył

się wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia; wśród pracujących z tytułem profesora kobiety stanowiły 40,1%, ze stopniem doktora habilitowanego – 58,8%, doktora – 64,0%, z wykształceniem wyższym – 71,0%, a nieposiadających wykształcenia wyższego – 62,2%.

Wykres 11 (67). Personel B+R w działalności biotechnologicznej według płci w 2022 r.
Chart 11 (67). Biotechnology R&D personnel by sex in 2022

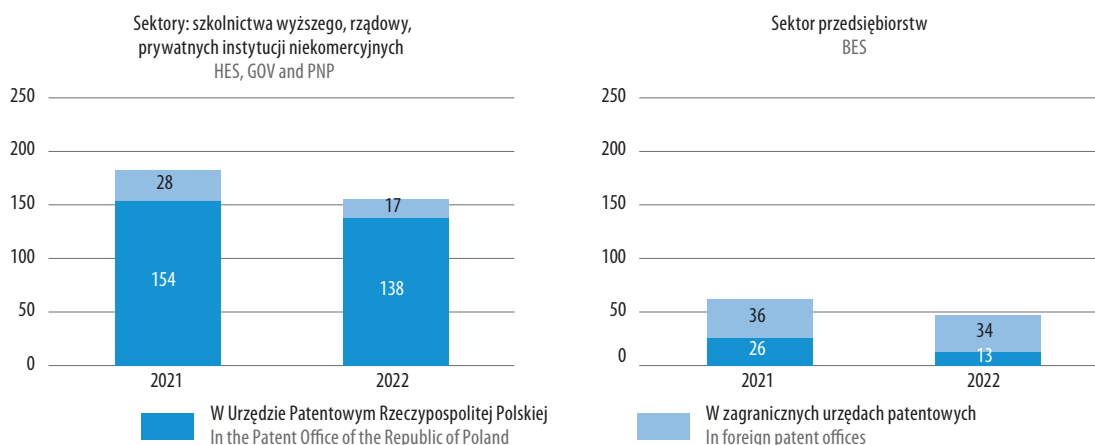

Ochrona patentowa w dziedzinie biotechnologii

Patent protection in the field of biotechnology

W 2022 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej dokonano 188 zgłoszeń wynalazków w dziedzinie biotechnologii i było to o 6,8% więcej niż w ubiegłym roku. Zgłoszenia z sektora szkolnictwa wyższego łącznie z sektorami rządowym i prywatnych instytucji niekomercyjnych stanowiły ponad trzy czwarte wszystkich zgłoszeń. Podmioty prowadzące działalność biotechnologiczną korzystały również z możliwości zgłaszania wynalazków w zagranicznych instytucjach patentowych. W 2022 r. liczba zgłoszonych wynalazków w tych instytucjach wyniosła 114 i była większa o 5,6% w porównaniu z rokiem poprzednim. Liczba patentów uzyskanych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. wyniosła 151 i była o 16,1% mniejsza niż przed rokiem. W skali roku odnotowano również spadek liczby patentów uzyskanych w zagranicznych urzędach patentowych (o 20,3%).

Wykres 12 (68). Liczba uzyskanych patentów w dziedzinie biotechnologii
Chart 12 (68). Patent protection in the field of biotechnology

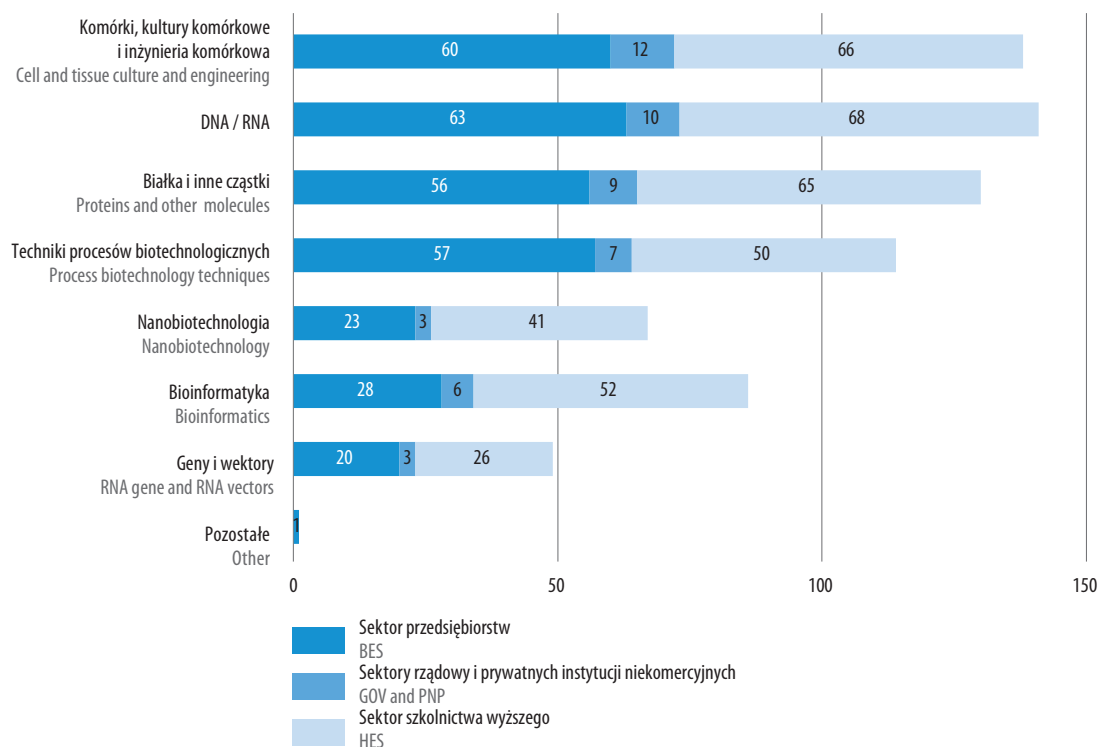
Techniki biotechnologiczne stosowane w podmiotach prowadzących działalność B+R w zakresie biotechnologii i obszary zastosowań biotechnologii

Biotechnology techniques used in entities performing biotechnology R&D and areas of biotechnology applications

Wykorzystanie przynajmniej jednej techniki spośród wymienionych w definicji biotechnologii świadczy o działalności podmiotu w zakresie biotechnologii. Zaznaczyć należy, że przytaczana definicja nie wyczerpuje wszystkich stosowanych technik w biotechnologii, gdyż sama dziedzina jest w fazie rozwoju i mogą powstawać nowe techniki i obszary ich zastosowania. Znajomość technik biotechnologicznych i obszarów ich zastosowania pozwala na określenie i ocenę krajowego potencjału badawczego w tym zakresie.

Wykres 13 (69). Podmioty według stosowanych technik biotechnologicznych w działalności B+R w sektorach wykonawczych w 2022 r.

Chart 13 (69). Entities by biotechnology techniques used in R&D by sectors of performance in 2022

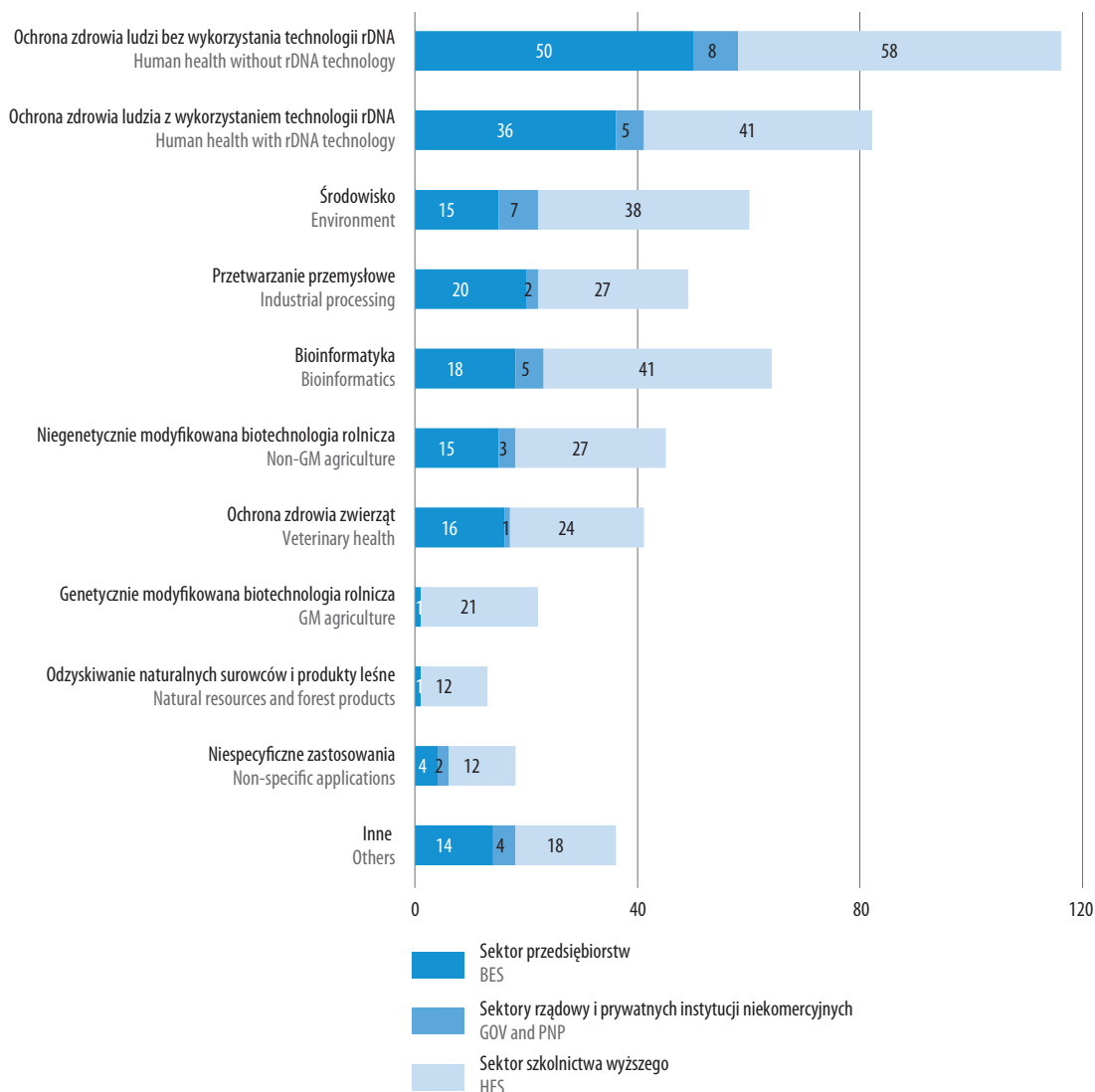

W 2022 r. wykorzystywane były wszystkie zdefiniowane techniki biotechnologiczne. Spośród 234 podmiotów prowadzących działalność B+R w dziedzinie biotechnologii 138 podmiotów zajmowało się technikami z zakresu komórek, kultur komórkowych i inżynierii komórkowej, 141 – technikami DNA lub RNA (m.in. genomiką, farmakogenomiką, sondami DNA, inżynierią genetyczną), 130 – technikami związanymi z białkami i innymi cząstkami.

Największy udział podmiotów zaangażowanych w działalność biotechnologiczną (z uwzględnieniem technik biotechnologicznych) w sektorze przedsiębiorstw odnotowano w przypadku podmiotów stosujących techniki DNA lub RNA (46,3%), natomiast najmniejszy – wykorzystujących techniki określone jako inne (0,7%). W sektorze rządowym (łącznie z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych) największy udział miały podmioty deklarujące zastosowanie technik związanych z wykorzystaniem komórek, kultur komórkowych i inżynierii komórkowej (66,7%), najmniejszy – dotyczył technik wykorzystujących geny i wektory RNA oraz nanobiotechnologii (po 16,7%). Wśród uczelni najczęściej deklarowano stosowanie technik DNA/RNA (85,0%), najrzadziej – techniki obejmujące kategorię geny i wektory RNA (32,5%).

Wykres 14 (70). Podmioty prowadzące działalność B+R w zakresie biotechnologii według obszaru zastosowania biotechnologii w sektorach wykonawczych w 2022 r.

Chart 14 (70). Entities performing biotechnology R&D by areas of biotechnology applications in sectors of performance in 2022

Najczęściej wykorzystywanym obszarem biotechnologii w 2022 r. była ochrona zdrowia ludzi bez wykorzystania technologii rDNA, w którą zaangażowana była blisko połowa podmiotów uczestniczących w badaniu. Kolejnymi obszarami zastosowania biotechnologii była ochrona zdrowia ludzi z wykorzystaniem technologii rDNA (35,0%), bioinformatyka (27,4% podmiotów) oraz środowisko (25,6%). W 2022 r. badane podmioty wykazywały najmniejsze zainteresowanie obszarami – odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne (5,6%) oraz niespecyficzne zastosowania (7,7%).

Współpraca partnerska w działalności badawczej i rozwojowej w zakresie biotechnologii Partner cooperation in biotechnology R&D

W 2022 r. współpracę w działalności badawczej i rozwojowej wykazywało 59 przedsiębiorstw, co stanowiło 31,6% ogólnej liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R w dziedzinie biotechnologii. Częściej tego typu działania podejmowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność B+R (BRDF) niż wyspecjalizowane biotechnologicznie (DBF) – współpracę deklarowało odpowiednio 45,2% i 33,7% ogólnej liczby

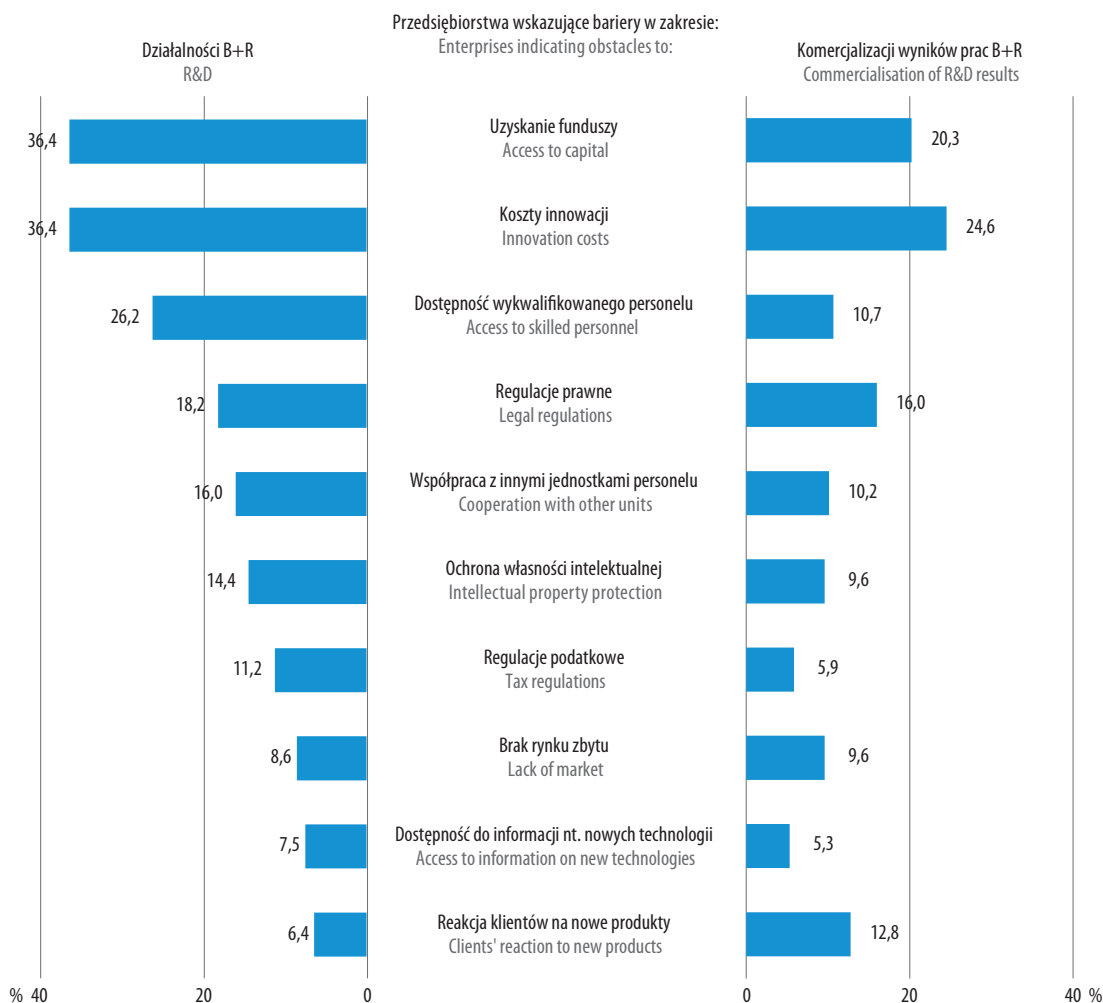
podmiotów danej kategorii. Uwzględniając klasy wielkości przedsiębiorstw, wśród podmiotów realizujących współpracę partnerską w biotechnologicznej działalności B+R dominowały podmioty małe (do 49 pracujących) – 33,0%, najmniejszy udział stanowiły podmioty zatrudniające od 50 do 249 osób – 25,9%.

W 2022 r. przedsiębiorstwa jako główny obszar współpracy wskazywały najczęściej na ochronę zdrowia ludzi; działania takie podejmowało 15,5% liczby przedsiębiorstw realizujących współpracę partnerską, przy czym należy zaznaczyć, że jedno przedsiębiorstwo mogło kooperować w kilku obszarach jednocześnie.

Barier w działalności badawczej i rozwojowej w zakresie biotechnologii Obstacles to biotechnology R&D

W 2022 r. 44,4% ogólnej liczby badanych przedsiębiorstw nie wskazało barier w prowadzeniu działalności B+R. Przedsiębiorstwa wskazujące na takie bariery przeważnie zaznaczały utrudnienia związane z kosztami innowacji oraz uzyskaniem funduszy. Na brak barier w komercjalizacji wyników prac B+R wskazało 62,6% przedsiębiorstw.

Wykres 15 (71). Odsetek przedsiębiorstw wskazujących bariery w działalności B+R w zakresie biotechnologii w 2022 r.
Chart 15 (71). Percentage of enterprises indicating obstacles to biotechnology R&D in 2022

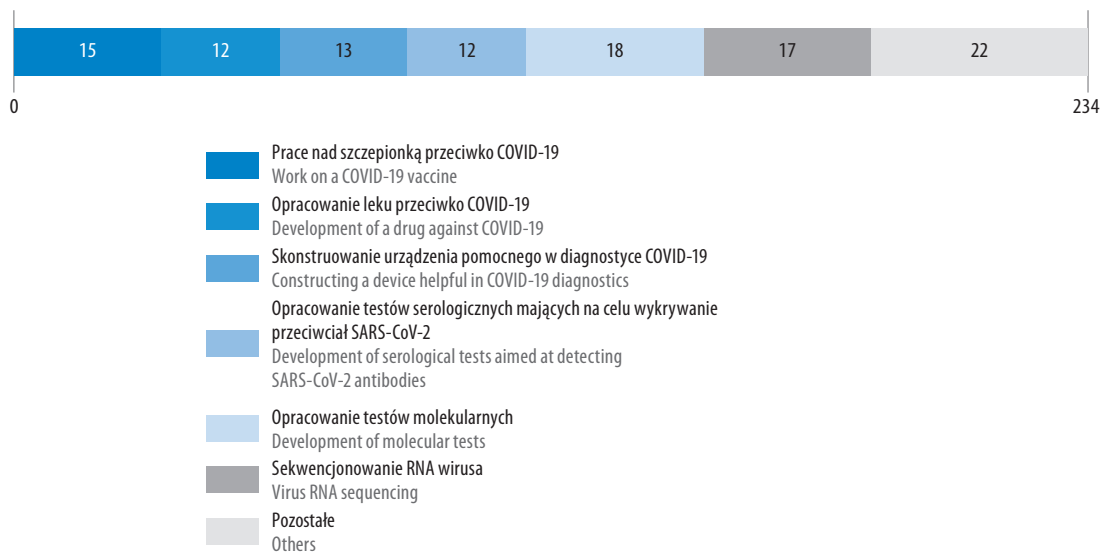

Działania związane z COVID-19 w działalności badawczej i rozwojowej w 2021 r. Actions related to COVID-19 in R&D in 2021

W 2022 r. podmioty, które zaangażowane były w działalność badawczą i rozwojową w dziedzinie biotechnologii, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 najczęściej deklarowały podjęcie działań innych niż wymienione w formularzu badania, a także wskazywały opracowanie testów molekularnych oraz na sekwencjonowanie RNA wirusa.

Wykres 16 (72). Podmioty według podjętych działań związanych z COVID-19 w działalności badawczej i rozwojowej w 2022 r.

Chart 16 (72). Entities by taken actions related to COVID-19 in R&D in 2022

Porównania międzynarodowe International comparisons

W Polsce w 2021 r. były 173 przedsiębiorstwa, które prowadziły działalność w biotechnologii (spadek w skali roku o 2,3%). Zgodnie z bazą danych OECD, dla przykładu w Słowenii było jedynie 31 takich przedsiębiorstw. Wśród wybranych krajów, podobnie jak w latach poprzednich, zdecydowanie wyróżniały się Stany Zjednoczone oraz Francja, gdzie w 2021 r. odnotowano odpowiednio 2840 i 1860 przedsiębiorstw prowadzących działalność w biotechnologii.

Tablica 8 (39). Przedsiębiorstwa biotechnologiczne^a prowadzące działalność w biotechnologii według wybranych krajów

Table 8 (39). Biotechnology firms^a conducting biotechnology activities by selected countries

Kraje Countries	2017	2018	2019	2020	2021
Czechy Czechia	117	114	124	111	100
Francja France	2082	2086	2267	2 144	1 860
Kanada ^b Canada ^b	620	701	679	1 391	1 738
Norwegia Norway	288	261	305	300	295
Polska Poland	188	208	181	177	173
Portugalia Portugal	176	197	222	229	249
Słowenia Slovenia	30	30	27	27	31
Stany Zjednoczone ^c United States ^c	1772	2470	2470	2910	2840
Włochy Italy	746	759	796	787	806

a Przedmiotem badania są firmy biotechnologiczne wykorzystujące biotechnologię do produkcji dóbr i usług i/lub otrzymania efektu działalności B+R w biotechnologii. b Dla Kanady włączono biotechnologię medyczną, środowiskową, przemysłową i rolniczą. c Przed 2017 r. statystyki obejmowały przedsiębiorstwa w Stanach Zjednoczonych, które wypełniły sprawozdanie i zatrudniały co najmniej 5 osób (tj. nie uwzględniały korekty wag związanej z całkowitym brakiem odpowiedzi). Od 2017 r. badanie obejmuje przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 10 osób (przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób są objęte innym badaniem - corocznym badaniem przedsiębiorstw. Od 2018 r. wagi są korygowane w związku z całkowitym brakiem odpowiedzi; statystyki obejmują przedsiębiorstwa prowadzące lub finansujące prace B+R o wartości co najmniej 50 000 USD. Od 2019 r. szacunki liczby przedsiębiorstw odzwierciedlają zmianę w metodologii zaokrąglania. Dla 2020 r. Biuro Spisowe dokonało rewizji danych dotyczących nieuprawnionego ujawnienia poufnych informacji i zatwierdziło stosowane praktyki nieujawniania danych.

Źródło: Baza danych OECD.

a Biotechnology firms use biotechnology to produce goods or services and/or to perform biotechnology R&D. These firms are captured by biotechnology firm surveys. b For Canada, this includes medical biotechnology, environmental biotechnology, industrial biotechnology and agricultural biotechnology. c For the United States, prior to 2017 statistics are based on companies in the United States that reported to the survey and had 5 or more employees (i.e., these statistics do not include an adjustment to the weight to account for unit nonresponse). Beginning in 2017, the survey includes companies with 10 or more employees (companies with fewer than 10 employees are included in a separate survey, the Annual Business Survey). Beginning in 2018, weights are adjusted to account for unit nonresponse and statistics are for companies that performed or funded \$50,000 or more of R&D. Beginning in 2019, these company count estimates reflect a change in rounding methodology. For 2020, the Census Bureau has reviewed the data product for unauthorized disclosure of confidential information and has approved the disclosure avoidance practices applied.

Source: OECD Database.

Według danych prezentowanych przez OECD, w Polsce udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w biotechnologii w nakładach wewnętrznych na działalność B+R sektora przedsiębiorstw w 2021 r. wyniósł 1,9% (spadek o 0,4 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim), podczas gdy w Stanach Zjednoczonych – 17,0%, a we Francji – 8,9%.

Tablica 9 (40). Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w biotechnologii^a w nakładach wewnętrznych na działalność B+R w przedsiębiorstwach według wybranych krajów

Table 9 (40). Biotechnology R&D intramural expenditure as the share of R&D intramural expenditure in firms^a by selected countries

Kraje Countries	2017	2018	2019	2020	2021
	w % in %				
Czechy Czechia	3,7	3,3	3,1	2,8	2,5
Francja France	8,9	8,8	8,2	8,3	8,9
Kanada ^b Canada ^b	3,6	4,5	4,2	4,3	5,2
Norwegia Norway	6,8	6,8	6,5	6,9	6,9
Polska Poland	3,2	2,5	2,2	2,3	1,9
Portugalia Portugal	2,6	3,0	3,0	3,1	4,1
Słowenia Slovenia	6,1	5,3	2,8	5,9	6,7
Stany Zjednoczone ^c United States ^c	13,0	14,9	16,0	16,4	17,0
Włochy Italy	3,5	3,4	3,4	3,9	3,5

a Przedmiotem badania są firmy biotechnologiczne prowadzące prace B+R w biotechnologii. b Dla Kanady włączono biotechnologię medyczną, środowiskową, przemysłową i rolniczą. c Przed 2017 r. statystyki obejmowały przedsiębiorstwa w Stanach Zjednoczonych, które wypełniły sprawozdanie i zatrudniały co najmniej 5 osób (tj. nie uwzględniały korekty wag związanej z całkowitym brakiem odpowiedzi). Od 2017 r. badanie obejmuje przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 10 osób (przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób są objęte innym badaniem - corocznym badaniem przedsiębiorstw. Od 2018 r. wagi są korygowane w związku z całkowitym brakiem odpowiedzi; statystyki obejmują przedsiębiorstwa prowadzące lub finansujące prace B+R o wartości co najmniej 50 000 USD. Od 2019 r. szacunki liczby przedsiębiorstw odzwierciedlają zmianę w metodologii zaokrąglania. Dla 2020 r. Biuro Spisowe dokonało rewizji danych dotyczących nieuprawnionego ujawnienia poufnych informacji i zatwierdziło stosowane praktyki nieujawniania danych.

Źródło: Baza danych OECD.

a Biotechnology R&D firms perform biotechnology R&D. These firms are captured by R&D surveys. b For Canada, this includes medical biotechnology, environmental biotechnology, industrial biotechnology and agricultural biotechnology. c For the United States, prior to 2017 statistics are based on companies in the United States that reported to the survey and had 5 or more employees (i.e., these statistics do not include an adjustment to the weight to account for unit nonresponse). Beginning in 2017, the survey includes companies with 10 or more employees (companies with fewer than 10 employees are included in a separate survey, the Annual Business Survey). Beginning in 2018, weights are adjusted to account for unit nonresponse and statistics are for companies that performed or funded \$50,000 or more of R&D. Beginning in 2019, these company count estimates reflect a change in rounding methodology. For 2020, the Census Bureau has reviewed the data product for unauthorized disclosure of confidential information and has approved the disclosure avoidance practices applied.

Source: OECD Database.

8. Nanotechnologia

8. Nanotechnology

8.1. Przedsiębiorstwa nanotechnologiczne

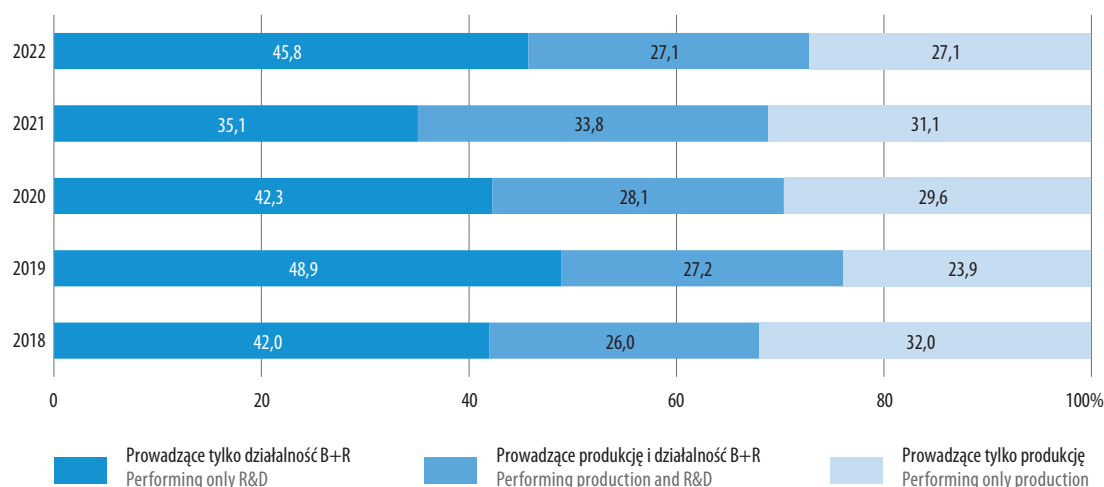
8.1. Nanotechnology firms

W 2022 r. liczba przedsiębiorstw, które w badaniu wykazały działalność nanotechnologiczną, czyli stosowały nanotechnologię do produkcji dóbr pośrednich i finalnych i/lub prowadziły prace badawcze i/lub rozwojowe (B+R) w zakresie nanotechnologii, wyniosła 70, tj. o 4 przedsiębiorstwa mniej w porównaniu z rokiem poprzednim.

Działalność nanotechnologiczna w przedsiębiorstwach obejmuje produkcję, w której nanotechnologię stosuje się do wytwarzania produktów. Zastosowanie nanotechnologii w produkcji obejmuje oprócz produkcji dóbr pośrednich i finalnych także zaangażowanie przedsiębiorstw w nanotechnologię w sposób pośredni, jako użytkownik lub integrator. Nanotechnologia znajduje również zastosowanie w działalności badawczej i rozwojowej, czyli w badaniach naukowych i eksperymentalnych pracach rozwojowych.

W 2022 r. 19 przedsiębiorstw wykorzystywało nanotechnologię tylko w produkcji, 32 przedsiębiorstwa – tylko w działalności badawczej i rozwojowej, zaś 19 – zarówno w działalności B+R, jak i w produkcji.

Wykres 1 (73). Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie nanotechnologii według rodzaju działalności
Chart 1 (73). Nanotechnology firms by types of activities

W badaniu dotyczącym działalności nanotechnologicznej przedsiębiorstwa określały obszary zastosowania nanotechnologii w produkcji oraz w działalności badawczej i rozwojowej (możliwość wielokrotnego wyboru spośród 13 wyszczególnionych w badaniu obszarów). Przedsiębiorstwa zaznaczały ponadto dominujący obszar zastosowania nanotechnologii w swojej działalności. W 2022 r., podobnie jak w latach poprzednich, dominującym obszarem wykorzystywania w działalności nanotechnologicznej były nanomateriały, a liczba przedsiębiorstw stosujących nanotechnologię w tym obszarze wyniosła 50.

Tablica 1 (41). Przedsiębiorstwa według głównego obszaru zastosowania nanotechnologii
 Table 1 (41). Firms by main areas of nanotechnology applications

Obszary zastosowania Areas of applications	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem Total	100	86	71	74	70
Nanomateriały Nanomaterials	74	62	56	58	50
Nanoelektronika Nanoelectronics	2	2	1	–	1
Nanofotonika Nanophotonics	–	1	–	1	–
Nanobiotechnologia Nanobiotechnology	5	2	2	2	1
Nanomedycyna Nanomedicine	3	4	2	2	4
Nanomechanika Nanomechanics	–	–	–	–	2
Filtracja i membrany Filtration and membranes	2	1	–	–	–
Kataliza Catalysis	–	–	–	–	1
Nanomagnetyzm Nanomagnetism	–	–	–	–	–
Narzędzia w nanoskali Nanotools	1	1	–	–	–
Oprogramowanie do modelo- wania i symulacji Software for modelling and simulation	1	2	1	1	–
Nanooptyka Nanooptics	–	2	–	–	1
Inne Others	12	9	9	10	10

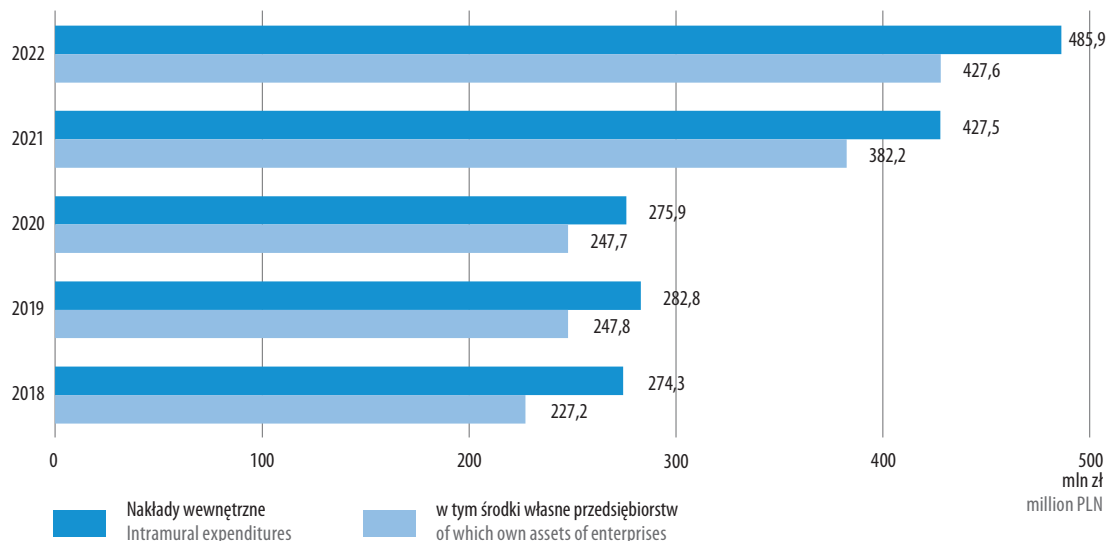
Nakłady wewnętrzne na działalność nanotechnologiczną Nanotechnology intramural expenditure

Nakłady wewnętrzne na działalność nanotechnologiczną są to nakłady poniesione na ten cel przez przedsiębiorstwo w roku sprawozdawczym, niezależnie od źródła pochodzenia wydatkowanych środków.

W 2022 r. w przedsiębiorstwach na działalność nanotechnologiczną przeznaczono 485,9 mln zł, tj. o 13,7% więcej w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 2 (74). Nakłady wewnętrzne w przedsiębiorstwach nanotechnologicznych na działalność w zakresie nanotechnologii

Chart 2 (74). Nanotechnology Intramural expenditure of nanotechnology firms

Przedsiębiorstwa angażują w tego rodzaju dziedzinę istotny wkład środków własnych. Uwzględniając źródła finansowania, aż 88,0% nakładów wewnętrznych w dziedzinie nanotechnologii w 2022 r. pokryto ze środków własnych.

W 2022 r. 17 przedsiębiorstw (o 1 więcej niż w roku poprzednim) próbowało pozyskać fundusze na projekty nanotechnologiczne, z czego 6 podmiotów otrzymało takie środki. Kapitał na projekty nanotechnologiczne, w wysokości o jaką się starano, pozyskały 4 przedsiębiorstwa, natomiast 2 – otrzymały kwoty niższe. Ogólnie udało się pozyskać kapitał w kwocie 23,0 mln zł.

Sprzedaż wyrobów nanotechnologicznych w przedsiębiorstwach

Sales of nanotechnology goods in firms

W 2022 r. wartość sprzedaży produktów w przedsiębiorstwach wyniosła 12368,1 mln zł, z czego 1392,5 mln zł (11,3%) pochodziło ze sprzedaży produktów nanotechnologicznych. W skali roku nastąpił wzrost wartości sprzedaży produktów nanotechnologicznych o 26,4%.

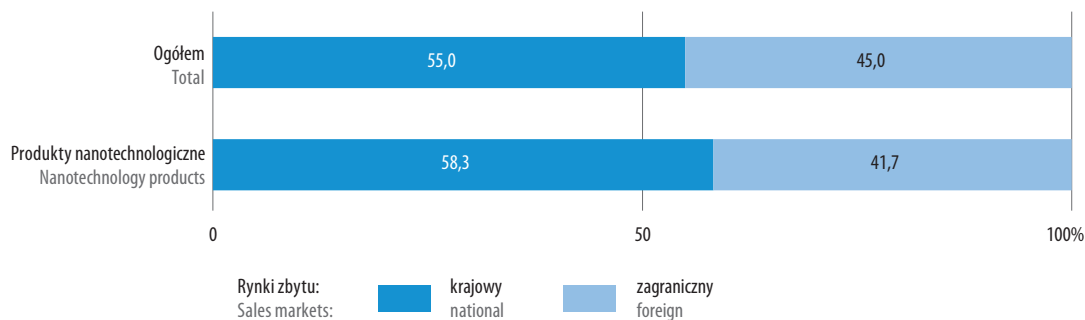
Tablica 2 (42). Sprzedaż wyrobów w przedsiębiorstwach nanotechnologicznych
Table 2 (42). Sales of goods in nanotechnology firms

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem w mln zł Total in million PLN	9374,1	7307,4	10127,6	13653,0	12368,1
w tym wyrobów nanotechnologicznych of which nanotechnology goods	761,5	861,3	529,9	1101,6	1392,5
w % ogółem in % of total	8,1	11,8	5,2	8,1	11,3

W 2022 r. wartość sprzedaży wyrobów nanotechnologicznych na rynek krajowy była wyższa niż na rynek zagraniczny. W skali roku nastąpił znaczny wzrost sprzedaży wyrobów nanotechnologicznych zarówno na rynek krajowy, jak i zagraniczny.

Wykres 3 (75). Struktura sprzedaży wyrobów w przedsiębiorstwach nanotechnologicznych według rynków zbytu w 2022 r.

Chart 3 (75). Structure of sales of goods in nanotechnology firms by sales markets in 2022

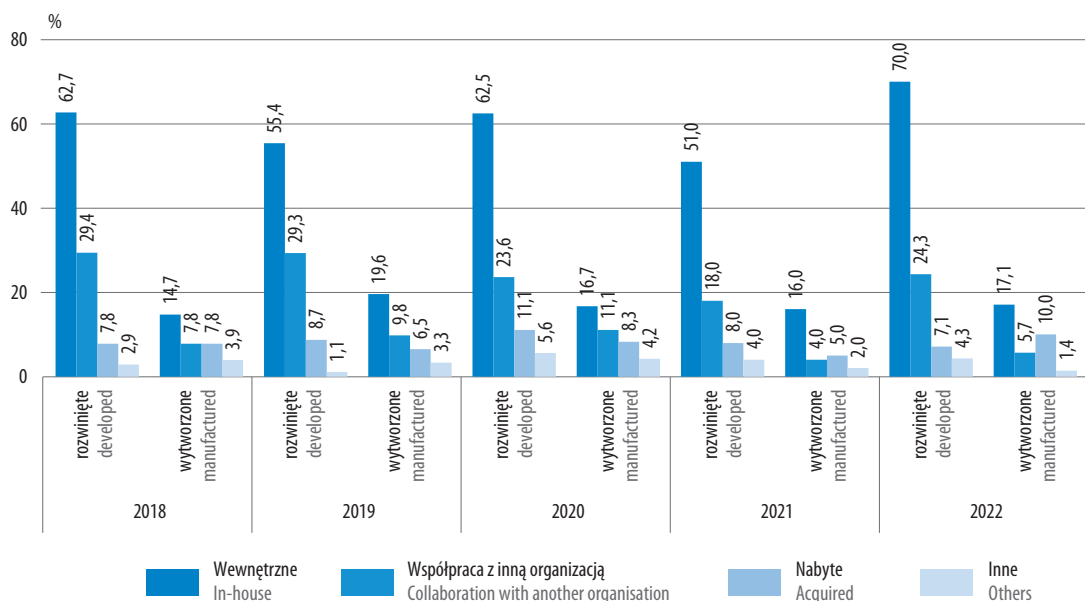

Źródła pochodzenia infrastruktury Sources the infrastructure

W 2022 r. w ogólnej wartości infrastruktury oraz sprzętu wykorzystywanego przez przedsiębiorstwa w dziedzinie nanotechnologii udział zasobów wewnętrznych wyniósł 87,1%. W następnej kolejności zaplecze niezbędne do prowadzenia działalności nanotechnologicznej zapewnione było dzięki współpracy z inną organizacją – 30,0% wartości, zostało nabyte (w tym poprzez fuzje i przejęcia) – 17,1% oraz na skutek innej działalności – 5,7%.

Wykres 4 (76). Źródła pochodzenia infrastruktury lub sprzętu wykorzystywanego w działalności w dziedzinie nanotechnologii w przedsiębiorstwach

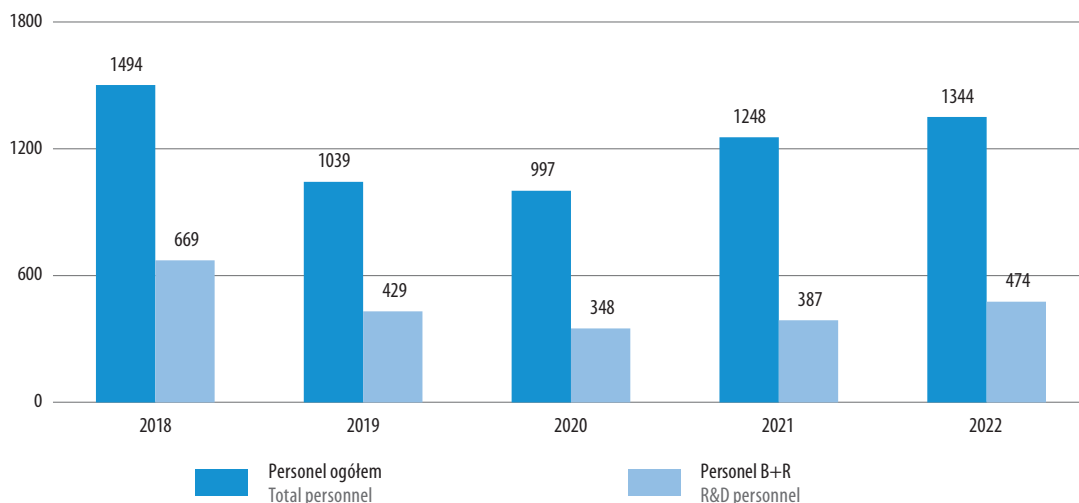
Chart 4 (76). Sources the infrastructure or equipment used in nanotechnology firms

Pracujący w nanotechnologii Nanotechnology personnel

W 2022 r. w przedsiębiorstwach na stanowiskach związanych z nanotechnologią pracowały 1344 osoby, tj. o 96 osób więcej (o 7,7%) niż przed rokiem. Prace badawcze i rozwojowe prowadziły 474 osoby (35,3% ogólnej liczby pracujących w nanotechnologii), w tym 187 kobiet.

Wykres 5 (77). Personel w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie nanotechnologii
Chart 5 (77). Personnel in firms engaged in nanotechnology

8.2. Działalność badawcza i rozwojowa w zakresie nanotechnologii 8.2. Nanotechnology R&D

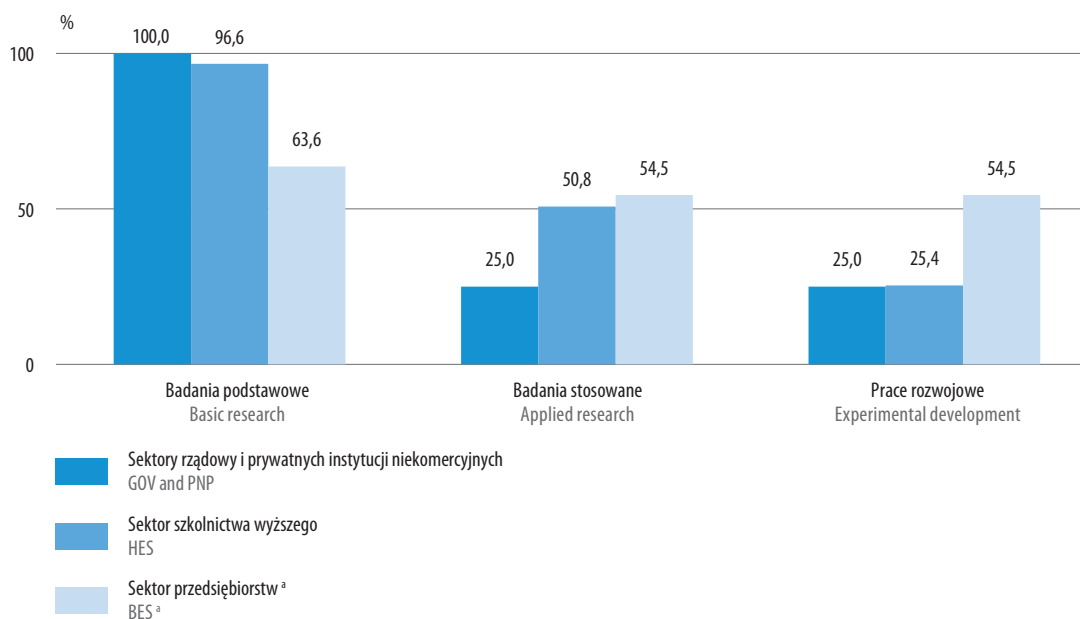
Podstawową klasyfikacją działalności badawczej i rozwojowej jest podział podmiotów na sektory wykonawcze: sektor przedsiębiorstw (BES), sektor rządowy (GOV), sektor szkolnictwa wyższego (HES) oraz sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych (PNP). W 2022 r. działalność badawczą i rozwojową w nanotechnologii prowadziło 125 podmiotów, przy czym największy udział miały przedsiębiorstwa oraz sektor szkolnictwa wyższego (odpowiednio 49,6% i 47,2%).

Tablica 3 (43). Podmioty prowadzące prace B+R w zakresie nanotechnologii według sektorów wykonawczych
Table 3 (43). Entities performing R&D in nanotechnology by sectors of performance

Sektory Sectors	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem Total	150	147	130	130	125
Przedsiębiorstw BES	84	82	64	62	62
w tym przedsiębiorstwa of which business enterprises	68	66	50	51	51
Rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych GOV and PNP	4	4	3	5	4
Szkolnictwa wyższego HES	62	61	63	63	59

W 2022 r. w badanych 144 podmiotach z sektora rządowego (łącznie z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych), sektora przedsiębiorstw i sektora szkolnictwa wyższego, w pracach badawczych i rozwojowych w dziedzinie nanotechnologii przeważały badania podstawowe, które prowadzone były w 68 podmiotach. Badania stosowane (aplikacyjne) prowadzone były w 37 podmiotach, a prace rozwojowe – w 22 podmiotach.

Wykres 6 (78). Podmioty według rodzaju prowadzonych prac B+R w zakresie nanotechnologii w 2022 r.
Chart 6 (78). Entities in institutional sectors by types of nanotechnology R&D in 2022

a Bez przedsiębiorstw zakwalifikowanych do sektora przedsiębiorstw w systemie Rachunków Narodowych.
a Excluding enterprises qualified for the business enterprise in the National Accounts System.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w zakresie nanotechnologii

Nanotechnology R&D intramural expenditure

W 2022 r. wielkość nakładów wewnętrznych na działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii wyniosła 399,9 mln zł, z czego najwięcej (56,7%) pochodziło z sektora szkolnictwa wyższego. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost nakładów wewnętrznych na B+R w zakresie nanotechnologii o 7,1%.

Tablica 4 (44). Nakłady wewnętrzne na prace B+R w zakresie nanotechnologii
Table 4 (44). Nanotechnology R&D intramural expenditures

Sektory Sectors	2018	2019	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	242,1	261,4	296,7	373,4	399,9
Przedsiębiorstw BES	66,8	85,9	72,1	167,0	154,5
w tym przedsiębiorstwa of which business enterprises	44,6	61,5	60,6	.	.
Rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych GOV and PNP	7,1	4,8	6,7	6,9	18,5
Szkolnictwa wyższego HES	168,2	170,7	217,9	199,5	227,0

Personel B+R w nanotechnologii

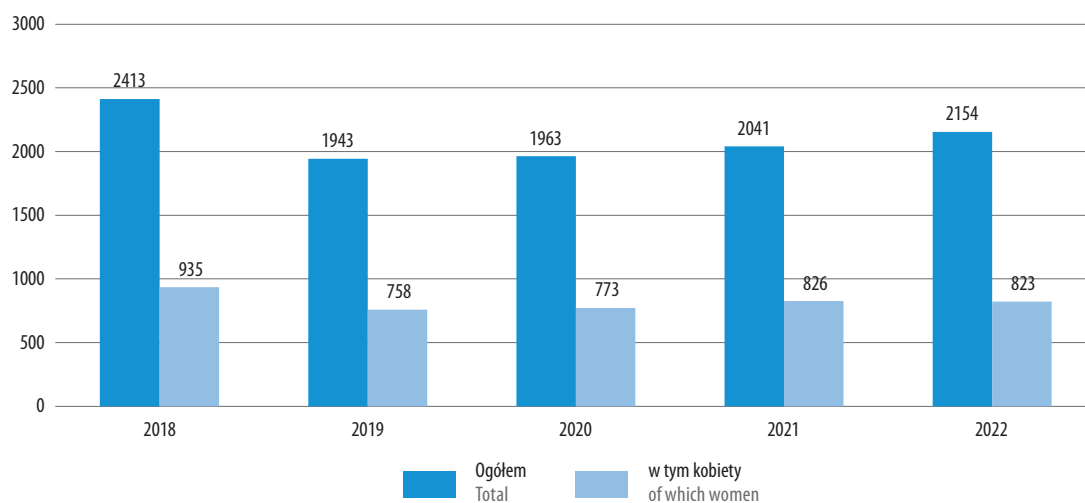
Nanotechnology R&D personnel

W 2022 r. przy pracach badawczych i/lub rozwojowych w zakresie nanotechnologii zaangażowanych było 2817 osób, w tym 1119 kobiet. Największy udział w personelu B+R w dziedzinie nanotechnologii stanowili pracujący w sektorze szkolnictwa wyższego – 67,4%. W sektorze tym odnotowano jednocześnie największy odsetek kobiet – 65,2%. W 2022 r. wśród personelu B+R liczba pracowników naukowo-badawczych wyniosła 2154 osoby, tj. o 5,5% więcej niż w roku poprzednim, przy czym liczba kobiet utrzymała się na podobnym poziomie jak przed rokiem i wyniosła 823 osoby.

Wykres 7 (79). Badacze w personelu B+R w działalności nanotechnologicznej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 7 (79). Researchers in nanotechnology R&D personnel
As of 31 December

Tablica 5 (45). Personel B+R w nanotechnologii według sektorów wykonawczych

Stan w dniu 31 grudnia

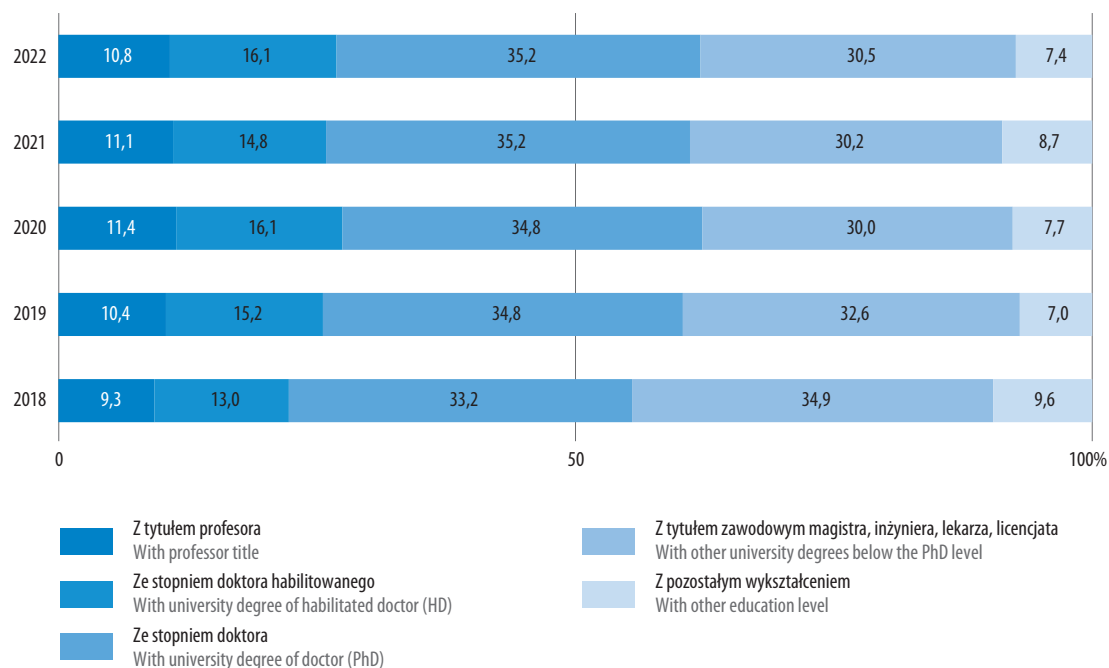
Table 5 (45). Nanotechnology R&D personnel by sectors of performance
As of 31 December

Sektory / Sectors	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem / Total	3006	2527	2451	2626	2817
Przedsiębiorstw / BES	974	660	550	761	700
w tym przedsiębiorstwa / of which business enterprises	669	429	348	387	474
Rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych / GOV and PNP	80	67	53	46	109
Szkolnictwa wyższego / HES	1952	1800	1848	1819	1898

W 2022 r. odnotowano wzrost w skali roku liczby personelu z tytułem profesora, stopniami naukowymi doktora habilitowanego i doktora (z 1603 osób do 1749); jej udział w personelu B+R wyniósł 62,1% (wobec 61,0% w 2021 r.). Zmniejszył się natomiast udział personelu z wykształceniem wyższym i pozostałym – do 37,9%.

Wykres 8 (80). Personel B+R w nanotechnologii według poziomu wykształcenia

Chart 8 (80). Nanotechnology R&D personnel by education level

W 2022 r. kobiety stanowiły 39,7% ogółu pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w nanotechnologii (wobec 42,4% w roku poprzednim). W personelu B+R największy udział kobiet odnotowano wśród pracujących ze stopniem naukowym doktora – 39,4% ogólnej liczby (wobec 40,2% przed rokiem).

Obszary zastosowań nanotechnologii w działalności B+R

Areas of nanotechnology applications in R&D

Wykorzystanie nanotechnologii przynajmniej w jednym obszarze jej zastosowania w działalności B+R oznacza, że podmiot prowadzi działalność w zakresie nanotechnologii. W 2022 r. podmioty biorące udział w badaniu wykazały działalność B+R w zakresie nanotechnologii we wszystkich obszarach zastosowań, a dominującym obszarem były nanomateriały. Największą różnorodnością obszarów zastosowania wykazały się sektor przedsiębiorstw i sektor szkolnictwa wyższego, przy czym w obu tych sektorach najważniejsze były nanomateriały. W sektorze szkolnictwa wyższego obok nanomateriałów istotnymi obszarami były także nanomedycyna i nanobiotechnologia, a w przypadku dwóch obszarów (filtracja i membrany oraz instrumenty i urządzenia w nanoskali) wyłącznie podmioty z tego sektora wskazały na taki obszar zastosowania nanotechnologii.

Tablica 6 (46). Podmioty prowadzące prace B+R według sektorów wykonawczych i obszarów zastosowania nanotechnologii w 2022 r.

Table 6 (46). Entities conducting R&D by performance sectors and nanotechnology application areas in 2022

Obszary zastosowania nanotechnologii Areas of nanotechnology applications	Sektor przedsiębiorstw BES	w tym przedsiębiorstwa of which business enterprises	Sektory rządowy i prywatnych instytucji niekomercyjnych	Sektor szkolnictwa wyższego
			GOV and PNP	HES
Nanomateriały Nanomaterials	48	39	4	48
Nanoelektronika Nanoelectronics	5	4	–	19
Nanooptyka Nanooptics	3	1	1	14
Nanofotonika Nanophotonics	4	2	1	12
Nanobiotechnologia Nanobiotechnology	7	5	–	24
Nanomedycyna Nanomedicine	4	4	1	31
Nanomagnetyzm Nanomagnetism	1	–	–	16
Nanomechanika Nanomechanics	2	2	–	6
Filtracja i membrany Filtration and membranes	–	–	–	9
Narzędzia w nanoskali Nanotools	1	1	–	6
Instrumenty lub urządzenia w nanoskali Nanoinstruments and nanodevices	–	–	–	9
Kataliza Catalysis	–	–	1	13
Oprogramowanie do modelowania i symulacji Modelling and simulation software	2	1	–	18
Inne Others	8	8	–	9

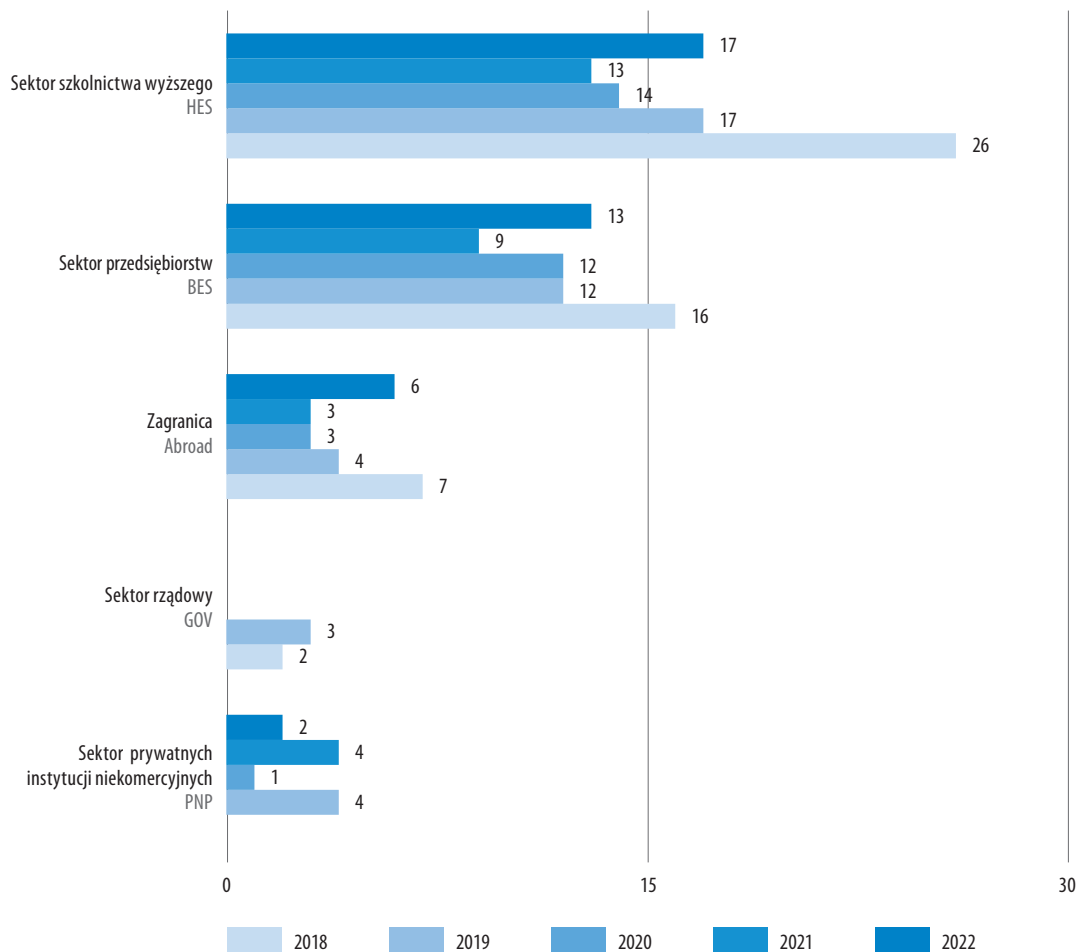
Współpraca w zakresie działalności badawczej i rozwojowej w nanotechnologii w przedsiębiorstwach

Cooperation in nanotechnology R&D

W 2022 r. spośród ogólnej liczby przedsiębiorstw nanotechnologicznych 40,0% miało zawarte porozumienie o współpracy badawczej (partnerskiej) w działalności badawczej i rozwojowej z przedsiębiorstwami, uczelniami, podmiotami sektorów rządowego i samorządowego, prywatnymi instytucjami niekomercyjnymi lub instytucjami zagranicznymi (wobec 23,0% w 2021 r.). W 2022 r., podobnie jak przed rokiem, przedsiębiorstwa najczęściej podejmowały współpracę w zakresie nanotechnologii z uczelniami oraz innymi przedsiębiorstwami.

Wykres 9 (81). Przedsiębiorstwa, które prowadziły współpracę badawczą (partnerską) w działalności B+R w nanotechnologii według instytucji partnerskich^a

Chart 9 (81). Firms which participated in research (partner) cooperation in nanotechnology R&D by partner institutions^a

a Możliwość wielokrotnego wyboru odpowiedzi dotyczącej instytucji partnerskich.

a Possibility of multiple choice answers on the partner institute.

8.3. Porównania międzynarodowe

8.3. International comparisons

Zgodnie z bazą danych OECD, wśród wybranych krajów, pod względem liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność w nanotechnologii zdecydowanie wyróżniają się Stany Zjednoczone, gdzie w 2021 r. odnotowano 1030 takich przedsiębiorstw. W Polsce były to 74 przedsiębiorstwa, a dla porównania w Słowenii – jedynie 3.

Tablica 7 (47). Przedsiębiorstwa nanotechnologiczne^a prowadzące działalność B+R w nanotechnologii według wybranych krajów

Table 7 (47). Nanotechnology R&D firms^a conducting nanotechnology activities by selected countries

Kraje Countries	2017	2018	2019	2020	2021
Czechy Czechia	74	80	76	66	71
Francja France	558	593	563	485	443
Japonia ^b Japan ^b	180	211	185	178	187
Norwegia Norway	79	75	77	80	86
Polska Poland	88	100	86	71	74
Portugalia Portugal	41	46	51	57	61
Rosja ^c Russia ^c	92	101	121	94	–
Słowenia Slovenia	11	9	8	6	3
Stany Zjednoczone ^d United States ^d	867	957	900	1070	1030
Włochy Italy	247	262	212	172	176

a Przedmiotem badania są firmy nanotechnologiczne wykorzystujące nanotechnologię do produkcji dóbr i usług i/lub otrzymania efektu działalności B+R w nanotechnologii. b Liczba przedsiębiorstw z kapitałem wpłaconym wynoszącym co najmniej 100 milionów jenów. c Z wyjątkiem małych przedsiębiorstw prowadzących prace B+R w dziedzinie nanotechnologii. d Przed 2017 r. statystyki obejmowały przedsiębiorstwa w Stanach Zjednoczonych, które wypełniły sprawozdanie i zatrudniały co najmniej 5 osób (tj. nie uwzględniały korekty wag związanej z całkowitym brakiem odpowiedzi). Od 2017 r. badanie obejmuje przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 10 osób (przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób są objęte innym badaniem – corocznym badaniem przedsiębiorstw. Od 2018 r. wagi są korygowane w związku z całkowitym brakiem odpowiedzi; statystyki obejmują przedsiębiorstwa prowadzące lub finansujące prace B+R o wartości co najmniej 50 000 USD. Od 2019 r. szacunki liczby przedsiębiorstw odzwierciedlają zmianę w metodologii zaokrąglania. Dla 2020 r. Biuro Spisowe dokonało rewizji danych dotyczących nieuprawnionego ujawnienia poufnych informacji i zatwierdziło stosowane praktyki nieujawniania danych.

Źródło: Baza danych OECD.

a Nanotechnology firms use nanotechnology to produce goods or services and/or to perform nanotechnology R&D. These firms are captured by nanotechnology firm surveys. b Number of business enterprises with a paid-in capital of 100 million yen or more. c Excluding small business enterprises performing nanotechnology R&D. d For the United States, prior to 2017 statistics are based on companies in the United States that reported to the survey and had 5 or more employees (i.e., these statistics do not include an adjustment to the weight to account for unit nonresponse). Beginning in 2017, the survey includes companies with 10 or more employees (companies with fewer than 10 employees are included in a separate survey, the Annual Business Survey). Beginning in 2018, weights are adjusted to account for unit nonresponse and statistics are for companies that performed or funded \$50,000 or more of R&D. Beginning in 2019, these company count estimates reflect a change in rounding methodology. For 2020, the Census Bureau has reviewed the data product for unauthorized disclosure of confidential information and has approved the disclosure avoidance practices applied.

Source: OECD Database.

Według danych prezentowanych przez OECD w 2021 r. udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w zakresie nanotechnologii w nakładach wewnętrznych na działalność B+R sektora przedsiębiorstw w Stanach Zjednoczonych wyniósł 5,40% (wobec 0,44% w Polsce).

Tablica 8 (48). Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w zakresie nanotechnologii w nakładach wewnętrznych na działalność B+R w przedsiębiorstwach według wybranych krajów

Table 8 (48). Nanotechnology R&D intramural expenditures as the share of R&D intramural expenditures in firms by selected countries

Kraje Countries	2017	2018	2019	2020	2021
	w % in %				
Czechy Czechia	1,45	2,16	2,11	2,52	2,45
Francja France	2,61	2,54	3,07	3,10	3,23
Japonia ^a Japan ^a	0,67	0,74	0,78	0,94	1,45
Norwegia Norway	0,98	0,94	1,09	0,73	0,91
Polska Poland	0,31	0,53	0,32	0,30	0,44
Portugalia Portugal	0,38	0,41	0,38	0,31	0,34
Rosja ^b Russia ^b	3,54	1,94	3,73	1,15	–
Słowenia Slovenia	0,21	0,12	0,06	0,11	0,12
Stany Zjednoczone ^c United States ^c	4,59	3,98	4,83	4,20	5,40
Włochy Italy	0,99	0,88	0,82	0,96	1,02

a Liczba przedsiębiorstw z kapitałem wpłaconym wynoszącym co najmniej 100 milionów jenów. b Z wyjątkiem małych przedsiębiorstw prowadzących prace B+R w dziedzinie nanotechnologii. c Przed 2017 r. statystyki obejmowały przedsiębiorstwa w Stanach Zjednoczonych, które wypełniły sprawozdanie i zatrudniały co najmniej 5 osób (tj. nie uwzględniały korekty wag związanej z całkowitym brakiem odpowiedzi). Od 2017 r. badanie obejmuje przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 10 osób (przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób są objęte innym badaniem - corocznym badaniem przedsiębiorstw. Od 2018 r. wagi są korygowane w związku z całkowitym brakiem odpowiedzi; statystyki obejmują przedsiębiorstwa prowadzące lub finansujące prace B+R o wartości co najmniej 50 000 USD. Od 2019 r. szacunki liczby przedsiębiorstw odzwierciedlają zmianę w metodologii zaokrąglania. Dla 2020 r. Biuro Spisowe dokonało rewizji danych dotyczących nieuprawnionego ujawnienia poufnych informacji i zatwierdziło stosowane praktyki nieujawniania danych.

Źródło: Baza danych OECD.

a Number of business enterprises with a paid-in capital of 100 million yen or more. b Excluding small business enterprises performing nanotechnology R&D. c For the United States, prior to 2017 statistics are based on companies in the United States that reported to the survey and had 5 or more employees (i.e., these statistics do not include an adjustment to the weight to account for unit nonresponse). Beginning in 2017, the survey includes companies with 10 or more employees (companies with fewer than 10 employees are included in a separate survey, the Annual Business Survey). Beginning in 2018, weights are adjusted to account for unit nonresponse and statistics are for companies that performed or funded \$50,000 or more of R&D. Beginning in 2019, these company count estimates reflect a change in rounding methodology. For 2020, the Census Bureau has reviewed the data product for unauthorized disclosure of confidential information and has approved the disclosure avoidance practices applied.

Source: OECD Database.

Uwagi metodologiczne

1. Uwagi ogólne

Główny Urząd Statystyczny systematycznie rozwija badania statystyczne z zakresu nauki, techniki i innowacji, dostosowując je do zaleceń metodologicznych stosowanych w krajach OECD i Unii Europejskiej, omówionych w serii podręczników wydanych przez OECD oraz serii dokumentów przygotowanych przez OECD i Europejski Urząd Statystyczny.

Wspomniane podręczniki i dokumenty w chwili obecnej obejmują następujące pozycje:

- *Podręcznik Frascati 2015: Zalecenia dotyczące pozyskiwania i prezentowania danych z zakresu działalności badawczej i rozwojowej (Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, OECD, 2015)*, polska wersja językowa z 2018 roku,
- *Pomiar działalności naukowo-technicznej i innowacyjnej, Podręcznik Oslo 2018, Zalecenia dotyczące pozyskiwania, prezentowania i wykorzystywania danych dotyczących innowacji (The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, Oslo Manual 2018, Guidelines for collecting, reporting and using data on innovation)*, polska wersja językowa z 2021 roku,
- *The Measurement of Scientific and Technological Activities. Manual on the Measurement of Human Resources Devoted to S&T – Canberra Manual, OECD, Paris 1995*,
- *OECD Patent Statistics Manual, OECD, 2009*,
- Zalecenia Grupy Roboczej Eurostatu ds. Nauki, Techniki i Innowacyjności zawierające standardy zharmonizowanych koncepcji dotyczących działów przemysłu zaawansowanej techniki oraz usług opartych na wiedzy: *Klasyfikacja przetwórstwa przemysłowego i usług według intensywności B+R (PKD 2007)*, Eurostat, 2008 (*Classification of manufacturing and services sector according R&D intensity (NACE Rev. 2)*) oraz *Klasyfikacja wyrobów wysokiej techniki według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu (SITC Rev. 4)*, Eurostat, 2009 (*Classification of high technology products based on the OECD list according the Standard International Trade Classification (SITC Rev. 4)*).

Od 2016 roku badania z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prowadzone są w oparciu o procedury zawarte w nowej wersji Podręcznika Frascati 2015. W podręczniku tym wprowadzono wiele istotnych zmian metodologicznych dotyczących sposobu zbierania i prezentowania danych z zakresu działalności B+R. Do najważniejszych należą zmiany w zakresie przyporządkowywania jednostek sprawozdawczych do poszczególnych sektorów wykonawczych oraz zakresu personelu zaangażowanego w prace badawczo-rozwojowe. Zgodnie z podręcznikiem OECD o przynależności do określonego sektora wykonawczego w pierwszej kolejności decyduje sposób zaklasyfikowania jednostek do poszczególnych sektorów instytucjonalnych według Systemu Rachunków Narodowych. Dalszy podział odbywa się zgodnie z procedurą zawartą w podręczniku. W przypadku personelu B+R rozszerzono zakres zbieranych danych dotyczących osób zaangażowanych w działalność B+R. Do 2015 r. na formularzach o symbolach: PNT-01, PNT-01/s oraz PNT-01/a pozyskiwano dane dotyczące zatrudnionych w działalności B+R. Po wprowadzonych zmianach pojęcie personelu B+R obejmuje personel wewnętrzny (osoby pracujące) oraz zewnętrzny (współpracownicy zewnętrzni). Zmiany te spowodowały, że dane dotyczące osób związanych z działalnością B+R nie będą w pełni porównywalne z danymi z lat poprzednich.

Podręczniki Frascati i Oslo dotyczą sposobów (metod) pozyskiwania i analizy danych, gromadzonych specjalnie na potrzeby statystyki nauki i techniki, natomiast podręczniki Patent i Canberra zajmują się problemami związanymi z klasyfikacją i interpretacją dostępnych danych, zbieranych pierwotnie w celach innych niż statystyka nauki i techniki. Statystyki z zakresu wysokiej techniki oraz usług wiedzochłonnych przygotowywane są na wzór statystyk publikowanych przez Europejski Urząd Statystyczny. Do ich konstrukcji wykorzystuje się dane przygotowywane pierwotnie w celu wyznaczenia wskaźników dotyczących przedsiębiorstw i wskaźników aktywności ekonomicznej ludności. W zbiorze podręczników i zaleceń wymienia się również opracowanie dotyczące bilansu płatniczego kraju w dziedzinie techniki¹.

1. Podręcznik TBP: *Proponowana Standardowa Metoda Obliczania i Interpretowania Danych Dotyczących Bilansu Płatniczego w Dziedzinie Techniki*, OECD, 1990 (*Proposed Standard Method of Compiling and Interpreting Technology Balance of Payments Data – TBP Manual*).

Dzięki zharmonizowaniu tych badań zgodnie z rozporządzeniem Komisji oraz wskazówkami podręczników i dokumentów metodologicznych obecnie do dyspozycji jest szeroki zasób danych umożliwiających dokonywanie oceny stanu nauki, techniki i innowacji w Polsce na tle sytuacji panującej w innych krajach, przede wszystkim w krajach członkowskich OECD i Unii Europejskiej.

2. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R)

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R)

– praca twórcza, prowadzona w sposób metodologiczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o rodzaju ludzkim, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla istniejącej wiedzy. Działalność taka musi być:

- a) nowatorska – ukierunkowana na nowe odkrycia,
- b) twórcza – opierająca się na oryginalnych, nieoczywistych koncepcjach i hipotezach,
- c) nieprzewidywalna – niepewna co do ostatecznego wyniku oraz kosztu, w tym poświęconego czasu,
- d) metodyczna – prowadzona w sposób zaplanowany (z określonym celem projektu B+R oraz źródłem finansowania),
- e) możliwa do przeniesienia lub odtworzenia – prowadząca do wyników, które mogą być odtwarzane.

Badania naukowe (działalność badawcza)

- badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na komercyjne zastosowanie lub wykorzystanie,
- badania stosowane – oryginalne prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy. Są one ukierunkowane przede wszystkim na konkretne, praktyczne cele. Tożsame z badaniami aplikacyjnymi definiowanymi w art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 poz. 574, z późn. zm) jako prace mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności, nastawione na opracowywanie nowych produktów, procesów lub usług, lub wprowadzanie do nich znaczących ulepszeń.

Prace rozwojowe

– prace podejmowane w sposób metodyczny, oparte na wiedzy zdobytej w wyniku badań i doświadczeń praktycznych oraz tworzenia dodatkowej wiedzy, ukierunkowane na wytworzenie nowych produktów lub procesów bądź na ulepszenie istniejących produktów lub procesów.

Prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

Podmioty B+R

– podmioty prowadzące działalność badawczą i rozwojową jako główny rodzaj działalności gospodarczej, realizujące projekty B+R obok innej podstawowej działalności lub finansujące wykonanie prac B+R przez inne podmioty.

Sektory instytucjonalne według Podręcznika Frascati 2015

– podstawę zalecaną przez OECD i Eurostat klasyfikacji stanowi klasyfikacja sektorów instytucjonalnych stosowana w Systemie Rachunków Narodowych². Na potrzeby statystyk działalności B+R wyróżnia się sektory instytucjonalne zdefiniowane w Podręczniku Frascati 2015. Ogólny zarys powiązań między klasyfikacjami sektorów instytucjonalnych prezentuje tablica 1.

2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej.

Tablica 1.

Ogólna struktura powiązań pomiędzy sektorami instytucjonalnymi stosowanymi w Systemie Rachunków Narodowych oraz w statystyce działalności B+R (Podręcznik Frascati 2015, OECD)

Sektory instytucjonalne w Systemie Rachunków Narodowych	Sektory według Podręcznika Frascati (OECD)			
	przedsiębiorstw BE	rządowy GOV	szkolnictwa wyższego HE	prywatnych instytucji niekomercyjnych PNP
Przedsiębiorstw niefinansowych łącznie z sektorem instytucji finansowych	te same podmioty co w SNA, w tym przedsiębiorstwa publiczne, ale z wyłączeniem instytucji szkolnictwa wyższego w tym sektorze		instytucje szkolnictwa wyższego w sektorze przedsiębiorstw w SNA	
Instytucji rządowych i samorządowych		te same podmioty co w SNA, z wyjątkiem instytucji sektora szkolnictwa wyższego	instytucje szkolnictwa wyższego w sektorze instytucji rządowych i samorządowych	
Gospodarstw domowych	podmioty samozatrudnione działające podobnie do przedsiębiorstw (najczęściej klasyfikowane jako jednostki typu przedsiębiorstwo)			dla zapewnienia kompletności: te same podmioty co w SNA, z wyjątkiem gospodarstw domowych klasyfikowanych jako „podmioty samozatrudnione działające podobnie do przedsiębiorstw”
Instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych (INKgd)			instytucje szkolnictwa wyższego w sektorze instytucji niekomercyjnych działające na rzecz gospodarstw domowych	te same podmioty co w SNA, z wyjątkiem instytucji sektora szkolnictwa wyższego

Zarówno podręcznik OECD, jak i System Rachunków Narodowych dokonują podziału podmiotów gospodarki narodowej według sektorów instytucjonalnych, przy czym istnieją trudności metodologiczne prostego wskazania odpowiedników sektorowych obu klasyfikacji. Sektory instytucjonalne w Systemie Rachunków Narodowych to: przedsiębiorstwa niefinansowe, instytucje finansowe, sektor instytucji rządowych i samorządowych, gospodarstwa domowe, sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych oraz sektor zagranica. Podręcznik Frascati 2015 wyróżnia następujące sektory: przedsiębiorstw, rządowy, szkolnictwa wyższego, prywatnych instytucji niekomercyjnych oraz resztę świata – zagranica.

Sektor szkolnictwa wyższego nie stanowi odrębnego sektora w klasyfikacji wykorzystywanej w Systemie Rachunków Narodowych, natomiast w Podręczniku Frascati 2015 nie jest wymieniany sektor gospodarstw domowych. Do podmiotów tego sektora wykazujących działalność badawczą lub rozwojową zaliczają się prawie wyłącznie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W statystykach działalności B+R są one uwzględniane w sektorze przedsiębiorstw. Pozostałe podmioty sektora gospodarstw domowych powinny być zaliczane do sektora prywatnych instytucji niekomercyjnych, ale zapis ten ma charakter czysto formalny, gdyż w praktyce od pozostałych podmiotów z sektora gospodarstw domowych nie pozyskuje się danych z zakresu działalności B+R.

Pełna zgodność zakresu podmiotowego w obu klasyfikacjach występuje w przypadku sektora zagranica, tożsamego z sektorem reszta świata według sektorów instytucjonalnych Podręcznika Frascati 2015.

Sektor przedsiębiorstw (The business enterprise sector – BES)

– obejmuje:

- wszystkie przedsiębiorstwa mające status rezydenta, w tym nie tylko przedsiębiorstwa posiadające osobowość prawną, bez względu na siedzibę ich akcjonariuszy/udziałowców. Grupa ta obejmuje również wszystkie inne rodzaje jednostek typu przedsiębiorstwo, tj. jednostki zdolne do generowania zysku lub innych korzyści finansowych dla swoich właścicieli, uznawane przez prawo za podmioty prawne odrębne od swoich właścicieli i zakładane w celu prowadzenia produkcji rynkowej po cenach mających znaczenie ekonomiczne;
- nieposiadające osobowości prawnej oddziały przedsiębiorstw niemających statusu rezydenta w danym kraju, które uznaje się za rezydentów ze względu na to, że prowadzą długofalową produkcję na danym terytorium gospodarczym;
- wszystkie krajowe instytucje niekomercyjne, które są rynkowymi producentami wyrobów lub usług lub prowadzą działalność usługową na rzecz przedsiębiorstw.

Do sektora tego zalicza się zarówno przedsiębiorstwa prywatne, jak i przedsiębiorstwa sektora publicznego.

Sektor rządowy (The government sector – GOV)

– obejmuje następujące grupy krajowych jednostek instytucjonalnych:

- wszystkie jednostki administracji publicznej szczebla centralnego (federalnego), regionalnego (stanowego) lub lokalnego (gminnego), w tym zakłady ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem jednostek świadczących usługi z zakresu szkolnictwa wyższego lub jednostek odpowiadających opisowi instytucji szkolnictwa wyższego przedstawionemu w Podręczniku Frascati 2015;
- wszystkie nierynkowe instytucje niekomercyjne, które są kontrolowane przez jednostki sektora rządowego i nie należą do sektora szkolnictwa wyższego.

Sektor ten nie obejmuje przedsiębiorstw sektora publicznego, nawet jeśli całość kapitału tych przedsiębiorstw znajduje się w rękach jednostek sektora rządowego. Przedsiębiorstwa sektora publicznego zalicza się do sektora przedsiębiorstw.

Sektor szkolnictwa wyższego (The higher education sector – HES)

– obejmuje wszystkie uniwersytety, uczelnie techniczne i inne instytucje prowadzące formalne programy kształcenia na poziomie wyższym, bez względu na ich źródło finansowania i status prawny, jak również wszystkie instytuty, ośrodki, stacje doświadczalne i kliniki, które prowadzą działalność B+R pod bezpośrednią kontrolą lub zarządem instytucji szkolnictwa wyższego.

Sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych (The private non-profit sector – PNP)

– obejmuje:

- wszystkie instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych, zgodnie z definicją zawartą w SNA z 2008 r., z wyjątkiem instytucji zaliczonych do sektora szkolnictwa wyższego;
- gospodarstwa domowe i osoby fizyczne prowadzące działalność rynkową lub nieprowadzące takiej działalności.

Sektor reszta świata – zagranica (The rest of the world)

– obejmuje:

- wszystkie instytucje i osoby fizyczne nieposiadające pomieszczeń, miejsc produkcji ani obiektów na terytorium gospodarczym, na którym lub z którego dana jednostka prowadzi lub zamierza prowadzić działalność gospodarczą i realizować transakcje na znaczną skalę, na czas nieokreślony lub określony lecz w perspektywie długofalowej;
- wszystkie organizacje międzynarodowe i organy ponadnarodowe zdefiniowane niżej łącznie z obiektami i miejscami prowadzenia działalności na terytorium danego kraju.

Klasyfikacje działalności

Dane dotyczące działalności badawczo-rozwojowej prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – NACE Rev. 2. wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2007 r., poz. 1885, z późn. zm.).

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową (B+R)

– nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków. Obejmują nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne związane z działalnością B+R. Kwota łącznych nakładów wewnętrznych na działalność B+R wykonywaną na terytorium danego państwa we wskazanym okresie sprawozdawczym tworzy wskaźnik – nakłady krajowe brutto na działalność B+R (GERD). Nakłady wewnętrzne na działalność B+R nie obejmują amortyzacji środków trwałych, a także podlegającej odliczeniu części podatku VAT.

Nakłady bieżące

– obejmują nakłady osobowe oraz pozostałe nakłady bieżące (w tym związane z zewnętrznym personelem B+R) związane z działalnością B+R. Nakładami bieżącymi są też usługi i przedmioty (w tym sprzęt) użytkowane i zużywane w ciągu jednego roku. Do nakładów bieżących należy zaliczyć opłaty roczne oraz czynsze z tytułu korzystania ze środków trwałych.

Nakłady osobowe

– wynagrodzenia zatrudnionego personelu obejmujące roczne płace i wynagrodzenia oraz wszelkie związane z nimi koszty lub świadczenia dodatkowe, takie jak premie, opcje na akcje, wynagrodzenie za czas urlopu, składki na fundusze emerytalne. Koszty pracy obejmują również inne świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego oraz podatki od wynagrodzeń. Nie obejmują one kosztów pracy osób świadczących usługi pośrednie (np. pracowników ochrony i konserwacji, bibliotek centralnych, wydziałów informatycznych) nieuwzględnianych w danych o personelu wewnętrznym B+R.

Nakłady inwestycyjne na prace B+R

– roczna kwota brutto zapłacona za nabycie środków trwałych, które są wykorzystywane wielokrotnie lub nieprzerwanie w działalności B+R przez okres dłuższy niż jeden rok. Powinny być one wykazywane w całości w sprawozdaniach za okres, w którym zostały poniesione, bez względu na to, czy zostały nabyte lub rozwinięte we własnym zakresie i nie powinny być zapisywane jako element amortyzacji.

Najistotniejsze rodzaje aktywów wykorzystywane w działalności B+R, dla których należy gromadzić dane o nakładach inwestycyjnych na B+R:

- grunty i budynki,
- maszyny i wyposażenie,
- oprogramowanie komputerowe,
- pozostałe produkty własności intelektualnej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według źródeł finansowania

W międzynarodowych badaniach nakładów poniesionych na prace B+R stosuje się klasyfikację źródeł finansowania zgodną z klasyfikacją instytucjonalną Podręcznika Frascati 2015. Środki wewnętrzne jednostek sprawozdawczych zaliczone zostały do środków sektora do którego należała jednostka³. Przykładowo środki wewnętrzne wydatkowane na działalność B+R wykonywaną przez instytucje sektora rządowego uwzględniane są w środkach sektora rządowego, choć nie są bezpośrednio asygnowane przez rząd na działalność badawczą i rozwojową. Obok sektorów przedsiębiorstw, rządowego, szkolnictwa wyższego oraz prywatnych instytucji niekomercyjnych wyróżnia się reszta świata. Sektor ten pojawia się w badaniach działalności B+R jedynie jako źródło finansowania badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych przez jednostki zaklasyfikowane do jednego z czterech sektorów wykonawczych.

3. Zgodnie z założeniami badania, jednostki sprawozdawcze przygotowując dane powinny kierować się pierwotnym pochodzeniem środków.

Obok klasyfikacji nakładów wewnętrznych na działalność B+R według sektorów finansujących stosuje się klasyfikację pochodzenia środków w ramach której wyróżnia się środki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Środki wewnętrzne rozumiane są jako środki kontrolowane przez jednostkę i wykorzystane na działalność B+R według jej uznania, np. środki własne, kredyty bankowe, ulgi podatkowe, natomiast środki zewnętrzne są to środki znajdujące się poza kontrolą jednostki sprawozdawczej, otrzymane od podmiotów zewnętrznych z wyraźnym przeznaczeniem na wewnętrzną działalność B+R.

Aparatura naukowo-badawcza

– zestawy urządzeń badawczych, pomiarowych lub laboratoryjnych o małym stopniu uniwersalności i wysokich parametrach technicznych (zazwyczaj wyższych o kilka rzędów dokładności pomiaru w stosunku do typowej aparatury stosowanej dla celów produkcyjnych lub eksploatacyjnych). Do aparatury naukowo-badawczej nie zalicza się sprzętu komputerowego i innych urządzeń niewykorzystywanych bezpośrednio do realizacji prac B+R.

Wartość brutto aparatury naukowo-badawczej

– wartość początkowa aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych i stosowanej przy pracach B+R według ceny zakupu lub kosztów wytworzenia figurującej w ewidencji księgowej w dniu 31 grudnia.

Umorzenie aparatury naukowo-badawczej

– skumulowana wartość amortyzacji aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych i stosowanej przy pracach B+R figurującej w ewidencji księgowej w dniu 31 grudnia.

Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej

– relacja umorzenia aparatury naukowo-badawczej do wartości brutto aparatury naukowo-badawczej.

Personel B+R

– wszystkie osoby zaangażowane bezpośrednio w działalność B+R realizowaną w jednostce sprawozdawczej, zarówno pracownicy merytoryczni, jak i pozostały personel pomocniczy. Personel B+R, oprócz wykonywania prac naukowo-badawczych (naukowo-technicznych), może planować lub kierować projektami B+R, przygotowywać raporty, zapewniać bezpośrednią obsługę informatyczną, biblioteczną czy dokumentacyjną w konkretnym projekcie, bądź też prowadzić obsługę administracyjną w zakresie spraw finansowych i kadrowych. W ewidencji osób zaangażowanych w projekty B+R nie uwzględnia się osób prowadzących pośrednią działalność wspomagającą lub pomocniczą w jednostkach prowadzących B+R (usługi świadczone na rzecz jednostek wykonujących prace B+R przez centralne komórki informatyczne i biblioteki, świadczenie usług ochroniarskich, utrzymania czystości, prac konserwacyjnych itp.).

Personel wewnętrzny (pracujący)

– osoby pracujące w jednostce sprawozdawczej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki⁴. Do pracujących zalicza się:

- a) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór, mianowanie lub stosunek służbowy);
- b) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
 - właścicieli i współwłaścicieli, a także dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin),
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

4. W ramach podstawowego czasu pracy lub poza nim – w ramach umów cywilnoprawnych z pracodawcą.

- c) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- d) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- e) członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- f) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Personel zewnętrzny (współpracownicy zewnętrzni)

– to niezależni (pracujący na własny rachunek) lub zależni pracownicy (pracownicy najemni) w pełni uczestniczący w projektach B+R danej jednostki statystycznej, którzy nie są formalnie osobami zatrudnionymi przez daną jednostkę statystyczną prowadzącą działalność B+R. Dane charakteryzujące personel B+R obejmują płeć, funkcję oraz wykształcenie.

Badacze – pracownicy naukowo-badawczy

– osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne. Pracownicy naukowo-badawczy stanowią najliczniejszą grupę osób zaangażowanych w działalność B+R. Przynależność do tej grupy nie musi być uwarunkowana ani posiadaniem formalnego wykształcenia, ani zajmowanym stanowiskiem. Do zadań tych osób w ramach działalności badawczo-rozwojowej należy w szczególności:

- prowadzenie badań i ulepszanie lub rozwijanie pojęć, teorii, modeli, technik oprzyrządowania, oprogramowania lub metod operacyjnych,
- gromadzenie, przetwarzanie, ocena, analiza i interpretacja danych uzyskanych z badania,
- ocena wyników badań i eksperymentów oraz formułowanie wniosków z wykorzystaniem różnych technik i modeli,
- stosowanie zasad, technik i procesów w celu rozwinięcia lub udoskonalenia praktycznych zastosowań,
- doradzanie w zakresie projektowania, planowania i organizowania testów, montażu i konserwacji konstrukcji, urządzeń, systemów i ich komponentów,
- udzielanie porad i wsparcia dla rządu i samorządów, organizacji i przedsiębiorstw w kwestii zastosowania wyników badań,
- planowanie, kierowanie i koordynacja działalności B+R⁵,
- przygotowanie opracowań naukowych i raportów.

Technicy i pracownicy równorzędni

– osoby, które uczestniczą w działalności B+R poprzez wykonywanie zadań naukowych i technicznych związanych z zastosowaniem pojęć, metod operacyjnych z wykorzystaniem sprzętu badawczego, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy. Zadania tych osób obejmują:

- prowadzenie poszukiwań bibliotecznych i wybór odpowiednich materiałów z archiwów i bibliotek,
- przygotowywanie programów komputerowych,
- prowadzenie eksperymentów, testów i analiz,
- zapewnienie pomocy technicznej i wsparcia w zakresie B+R i testowania prototypów,
- obsługę, utrzymanie i naprawę sprzętu badawczego,
- przygotowywanie materiałów i sprzętu do eksperymentów, testów i analiz,
- rejestrowanie pomiarów, dokonywanie obliczeń oraz przygotowywanie wykresów i rysunków,
- zbieranie informacji za pomocą akceptowanych metod naukowych,
- pomoc w analizie danych, prowadzenie ewidencji i sporządzania raportów,
- prowadzenie statystycznych badań ankietowych oraz wywiadów.

5. Do kategorii badaczy należy doliczyć kadrę kierowniczą i pracowników zajmujących się planowaniem i kierowaniem naukowo-technicznymi aspektami pracy badaczy. Wyznaczają oni kierunki rozwoju dla nowej działalności badawczo-rozwojowej lub zarządzają pracownikami w oparciu o swoje wysokie kwalifikacje formalne lub praktyczne doświadczenie w prowadzeniu badań.

Pozostały personel pomocniczy

– wykwalifikowani i niewykwalifikowani pracownicy, pracownicy administracji, sekretariatów i biur zaangażowani w projekty B+R lub bezpośrednio związani z takimi projektami.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy – EPC

– jednostki przeliczeniowe służące do ustalania liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy (w skrócie EPC) oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R, a pomiaru dokonuje się na podstawie proporcji czasu pracowanego przez poszczególne osoby w ciągu roku sprawozdawczego przy pracach B+R w stosunku do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy. Miernik ten pozwala na uniknięcie przeszacowania personelu B+R, wynikającego z faktu, że wiele osób związanych z tą działalnością część swojego czasu pracy przeznaczają na zajęcia inne niż B+R, np.: zajęcia dydaktyczne ze studentami, prace administracyjne, udzielanie świadczeń zdrowotnych w sferze związanej z ochroną zdrowia, kontrolę jakości itp., a część osób pracuje w wymiarze mniejszym niż pełny etat bądź rozpoczyna pracę w danej instytucji lub rezygnuje z niej w trakcie roku kalendarzowego.

Ekwiwalent pełnego czasu pracy jest główną jednostką miary personelu B+R stosowaną w porównaniach międzynarodowych i w publikacjach o charakterze międzynarodowym, wydawanych przez OECD i EUROSTAT.

Dane dotyczące działalności badawczej i rozwojowej za 2022 r. według klas wielkości oraz prowadzonej działalności będą prezentowane w międzynarodowych bazach danych (Eurostat, OECD) według jednostki statystycznej przedsiębiorstwo, tj. w inny sposób niż dane na potrzeby krajowe. W niniejszej publikacji prezentowane dane z zakresu działalności B+R naliczane są według danych jednostek prawnych, tak jak w latach poprzednich.

Źródło danych:

- PNT-01 – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R).

3. Zasoby ludzkie dla nauki i techniki

Międzynarodowe zalecenia metodologiczne dotyczące pomiaru zasobów ludzkich dla nauki i techniki oraz metod analizy struktury i zmian w niej zachodzących zostały ujęte w Podręczniku Canberra.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki tworzą osoby aktualnie zajmujące się lub potencjalnie mogące zająć się pracami związanymi z tworzeniem, rozwojem, rozpowszechnianiem i zastosowaniem wiedzy naukowo-technicznej.

Pomiar i analiza zasobów ludzkich dla nauki i techniki (HRST) prowadzone są według trzech międzynarodowych klasyfikacji:

- Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (International Standard Classification of Education – ISCED), która określa formalny poziom edukacji (zob. Aneks II),
- Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Kierunków Kształcenia (International Standard Classification of Education – ISCED-F 2013), która określa grupy kierunków kształcenia na podstawie programów edukacyjnych i powiązanych z nimi kwalifikacjami (zob. Aneks III),
- Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów (International Standard Classification of Occupation – ISCO), który określa grupy zawodów (zob. Aneks I).

Od 2014 r. obowiązuje nowa Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Edukacji⁶. W porównaniu z klasyfikacją ISCED 1997, która miała siedem poziomów wykształcenia, klasyfikacja ISCED 2011 ma dziewięć poziomów (zob. Aneks II). Dane dotyczące wykształcenia od 2014 r. prezentowane są według nowej klasyfikacji edukacji, z zachowaniem pełnej porównywalności z danymi publikowanymi w poprzednich latach. W stosunku do poprzednio obowiązującej międzynarodowej klasyfikacji ISCED 1997 poziom 5 (5A łącznie z 5B) został w nowej międzynarodowej klasyfikacji ISCED 2011 podzielony między poziomy 5–7, a wcześniejszy poziom 6 ISCED 1997 został zastąpiony poziomem 8 ISCED 2011.

Od roku szkolnego/akademickiego 2014/15 GUS prezentuje liczbę uczniów, słuchaczy kolegiów i studentów według klasyfikacji ISCED 2011. Podobnie dane dotyczące absolwentów prezentowane są w tym układzie od 2015 r. (dla którego podaje się liczbę absolwentów z roku szkolnego/akademickiego 2014/15).

Od roku akademickiego 2014/15 GUS stosuje również Międzynarodową Klasyfikację Kierunków Kształcenia ISCED-F, która została zatwierdzona na sesji konferencji generalnej UNESCO w 2013 r. Dla potrzeb statystycznych polskie kierunki studiów zostały wstępnie przyporządkowane przez przedstawicieli GUS oraz ówczesne Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego do grup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F (zob. Aneks III). Kierunki kształcenia odpowiadające dziedzinom nauki i techniki w nowej klasyfikacji przyporządkowane są do agregatów: 05 – Nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka, 06 – Technologie teleinformacyjne oraz 07 – Nauki techniczne (technika, przemysł, budownictwo). Studentów dziedzin N+T z lat wcześniejszych oraz absolwentów dziedzin N+T z wszystkich prezentowanych lat wyróżnia się na podstawie uprzednio obowiązującej Klasyfikacji ISCED 1997, w której dziedzinom N+T przyporządkowywano kształcenie w kierunkach grupy 4 – Nauka oraz grupy 5 – Nauki techniczne (technika, przemysł, budownictwo).

Dane przygotowane w oparciu o klasyfikację ISCED-F 2013 nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi za poprzednie lata ze względu na częściowe przeniesienie dziedzin kształcenia z grupy 6 – Rolnictwo do nowej podgrupy 052 – Nauki o środowisku oraz częściowe przeniesienie dziedzin kształcenia z grupy 8 – Usługi do grupy 07 – Nauki techniczne (technika, przemysł budownictwo).

Według Podręcznika Canberra do zasobów ludzkich dla nauki i techniki (HRST) zalicza się osoby, które spełniają przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- posiadają wykształcenie wyższe w dziedzinach nauki i techniki (N+T), tzn. wykształcenie na poziomie 5-8 ISCED 2011. W statystykach międzynarodowych, w tym przygotowywanych i zalecanych przez Eurostat, zbiorowość osób spełniających ten warunek rozszerza się na wszystkie osoby posiadające wykształcenie wyższe. GUS prezentuje dane o napływie do zasobów ludzkich dla nauki i techniki uwzględniając dziedziny kształcenia, natomiast w analizie zasobu zbiorowość badana jest rozszerzana na osoby z wykształceniem wyższym,
- nie posiadają formalnego wykształcenia, ale pracują w zawodach nauki i techniki (N+T), gdzie takie wykształcenie jest zazwyczaj wymagane, tzn. pracują w zawodach klasyfikowanych do wielkich grup 2 i 3 ISCO (por. Aneks II).

Wśród osób posiadających wykształcenie wyższe lub pracujących w zawodach nauki i techniki, można wyróżnić następujące podgrupy – kategorie zasobów ludzkich dla nauki i techniki – schemat 1.

6. Obowiązek ten nałożyły na państwa członkowskie oraz instytucje Unii Europejskiej Rozporządzenie Komisji (UE) nr 317/2013 z dnia 8 kwietnia 2013 r., zmieniające załączniki do rozporządzeń (WE) nr 1983/2003, (WE) nr 1738/2005, (WE) nr 698/2006, (WE) nr 377/2008 i (UE) nr 823/2010 w odniesieniu do Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Kształcenia, która została przyjęta przez państwa członkowskie UNESCO na 36. Konferencji Generalnej UNESCO w listopadzie 2011 r.

Schemat 1. Kategorie HRST

			HRSTE Wykształcenie				
			ISCED 8	ISCED 7	ISCED 6	ISCED 5	ISCED<5
HRSTO Zawód	ISCO 2	Specjaliści	HRSTC Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki				HRSTW Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – osoby pracujące w sferze nauka i technika z wykształceniem poniżej wyższego
	ISCO 3	Technicy inny średni personel					
	ISCO 1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	HRSTN Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – osoby pracujące poza sferą nauka i technika z wykształceniem wyższym				
	ISCO 0, 4-9	Inne zawody	HRSTU Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – bezrobotni z wykształceniem wyższym				
		Bezrobotni	HRSTI Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – nieaktywni zawodowo z wykształceniem wyższym				
		Nieaktywni zawodowo					

Źródło: Eurostat.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie (HRSTE – Human Resources for Science and Technology – Education)

– grupa ta obejmuje osoby posiadające wykształcenie wyższe (ISCED 2011 na poziomie 5-8).

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód (HRSTO – Human Resources for Science and Technology – Occupation)

– do tej grupy należą osoby pracujące w zawodach ze sfery nauka i technika zaliczane, zgodnie z ISCO, do grupy 2 Specjaliści i 3 Technicy i inny średni personel.

Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki (HRSTC – Core of Human Resources in Science and Technology)

– stanowią osoby, które posiadają wykształcenie wyższe (ISCED 2011 poziom 5-8) i pracują w sferze nauka i technika (grupy zawodów ISCO 2 i 3).

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – zawód spoza sfery nauka i technika (HRSTN – Human Resources for Science and Technology – Non S&T occupation)

– to osoby z wykształceniem wyższym pracujące w zawodach spoza sfery nauka i technika.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – bezrobotni (HRSTU – Human Resources for Science and Technology – Unemployed)

– to osoby bezrobotne posiadające wykształcenie wyższe.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – nieaktywni (HRSTI – Human Resources for Science and Technology – Inactive)

– to osoby posiadające wykształcenie wyższe, nieaktywne zawodowo.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki – zawód z dziedzin nauki i techniki, wykształcenie poniżej wyższego (HRSTW – Human Resources for Science and Technology – Without tertiary education)

– to osoby pracujące w sferze nauka i technika z wykształceniem poniżej wyższego.

W ramach zasobów ludzkich dla nauki i techniki wyróżnia się także kategorię:

Specjaliści i inżynierowie (SE – Scientists and Engineers)

– grupa Specjalistów nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, Specjalistów do spraw zdrowia oraz Specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych (grupy zawodów ISCO-08 21, 22, 25⁷).

Informacje zamieszczone w niniejszej publikacji prezentowane są w dwóch aspektach: zasobów i strumieni (przepływów). Zasób HRST oznacza mierzoną w danym momencie liczbę osób z wymaganym wykształceniem lub pracujących w zawodach N+T, strumień zaś oznacza liczbę osób z wymaganym wykształceniem lub pracujących w zawodach N+T mierzoną w jednostce czasu (najczęściej roku). Zasób stanowi akumulację strumieni, które napływając do zasobu lub odpływając z zasobu kształtują jego wielkość.

Napływ do zasobu HRST w ciągu roku stanowią:

- osoby, które ukończyły z sukcesem poziom edukacji w dziedzinie N+T co najmniej na poziomie 5 według klasyfikacji ISCED 2011 – jest to główne zasilenie zasobów ludzkich dla nauki i techniki, obok niego analizowany jest napływ osób, które ukończyły z sukcesem poziom edukacji na poziomie co najmniej 5,
- osoby bez formalnych kwalifikacji, które zostały zatrudnione w zawodach sfery N+T, według klasyfikacji ISCO grupa zawodów 2 lub 3,
- imigranci – wykwalifikowani obcokrajowcy przybywający do kraju i obywatele powracający z emigracji.

Odpływ z zasobu HRST w ciągu roku stanowią:

- osoby bez kwalifikacji, które odchodzą z zawodów sfery N+T (grupy zawodów 2 lub 3),
- emigranci – wykwalifikowani cudzoziemcy i obywatele opuszczający kraj,
- zgony osób z wykształceniem na poziomie ISCED co najmniej 5 lub zatrudnionych w zawodach sfery N+T bez formalnych kwalifikacji (grupy zawodów 2 lub 3).

Źródła danych:

Głównym źródłem danych o zasobach dla nauki i techniki, zarówno dla GUS, jak i dla Eurostatu są Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL (Labour Force Survey – LFS) oraz Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on zarządzany i utrzymywany przez Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego. Pełniejszy i bardziej wiarygodny obraz ludności, jak i zasobów ludzkich dla nauki i techniki (HRST) dają Narodowe Spisy Powszechne. Uwzględniane są również badania statystyczne GUS dotyczące szkolnictwa wyższego i edukacji narodowej. W opracowaniu wykorzystano dane pochodzące z następujących kwestionariuszy:

- ZD – ankieta Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL,
- Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań w 2021 r.,
- S-10 – Sprawozdanie o studiach wyższych,

7. Według klasyfikacji ISCO-88 grupy zawodów 21, 22.

- S-12 – Sprawozdanie o stypendiach naukowych, studiach podyplomowych, kształceniu specjalistycznym, osobach ubiegających się o stopień doktora oraz zatrudnieniu w uczelniach kościelnych.

Informacje o nadanych stopniach naukowych udostępniane są przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, a dane o tytułach profesora – przez Kancelarię Prezydenta RP.

Dane krajowe dotyczące edukacji Eurostat gromadzi⁸ w ramach wspólnego działania Instytutu Statystycznego UNESCO (UIS) i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), określanego jako Data Collection on Education Systems.

4. Bibliometria

– zastosowanie metod matematycznych i statystycznych do oceny literatury naukowej. Pozwala na ocenę wielkości „produkcji naukowej”, opierając się na założeniu, że istotą działalności naukowej (badawczej i rozwojowej B+R) jest produkcja „wiedzy” (knowledge), znajdująca swoje odzwierciedlenie w literaturze naukowej (istnieją również dziedziny, w których wyniki prac badawczych nie są publikowane, np. badania wojskowe czy większość badań w przemyśle). Nie wszystkie publikacje zwiększają wiedzę ogólną; publikacje, które nie są cytowane przez innych mogą być oceniane jako mające nikły wkład w ogólną wiedzę. W związku z tym analiza bibliometryczna oceniająca wyniki działalności naukowej krajów i monitorująca rozwój nauki rozszerza analizę liczby publikacji naukowych o przytaczane w tych publikacjach cytaty (także cytaty w dokumentacji patentowej). W badaniach bibliometrycznych obserwuje się również powstające sieci powiązań badawczych, krajowych i międzynarodowych. We współczesnej literaturze naukowej występuje coraz częściej zjawisko współautorstwa. Szczególnego znaczenia nabierają publikacje napisane we współpracy zagranicznej, tj. takie, których autorzy pochodzili co najmniej z jednej instytucji zlokalizowanej w Polsce oraz co najmniej z jednej zlokalizowanej za granicą.

Przedstawiona w publikacji analiza oparta jest o system zawierający informacje o czasopismach indeksowanych w bazie Scopus firmy Elsevier – wielod dziedzinowej, bibliograficzno-abstraktowej bazie z funkcją analizy cytowań oraz udostępnionymi listami słów kluczowych. Baza danych Scopus nie zawiera wszystkich czasopism naukowych na świecie, faworyzuje czasopisma anglojęzyczne. Jest jedną z wielu baz bibliograficznych obok Web of Science, INSPEC, MEDLINE lub baz komercyjnych. W analizach bibliometrycznych zwraca się uwagę na fakt, iż niemożliwe jest wskazanie jednej bazy, najlepiej zaspokajającej wszystkie możliwe potrzeby analityczne. Baza Scopus, podobnie jak baza Web of Science, umożliwia analizę cytowań.

Dokumenty

– ogół publikowanych prac o charakterze naukowym. Baza Scopus obejmuje różne typy źródeł dokumentów – recenzowane czasopisma, publikacje książkowe, czasopisma branżowe (z artykułami sponsorowanymi) i materiały konferencyjne oraz patenty i zgłoszenia patentowe. Liczba dokumentów jest tożsama z liczbą rekordów w bazie wyszukiwania. Liczba publikacji/dokumentów w bazie bibliometrycznej w istotnym stopniu zależy od dyscypliny naukowej, co oznacza, że proste porównania mogą prowadzić do mylnych wniosków. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt zróżnicowanej częstotliwości publikowania opracowań naukowych w literaturze anglojęzycznej w poszczególnych dziedzinach nauki.

Źródło danych:

- SCImago. SJR – SCImago Journal & Country Rank, <http://www.scimagojr.com>.

8. Państwa członkowskie przekazują je dobrowolnie.

5. Stopień zaawansowania techniki w Przetwórstwie przemysłowym oraz zaangażowania wiedzy w usługach

Prace nad przygotowaniem międzynarodowych, standardowych zaleceń metodologicznych dotyczących badań statystycznych w zakresie wysokiej techniki koordynowane były przez OECD. Organizacja ta stosuje obecnie klasyfikacje dziedzin przemysłu tworzone na podstawie analiz dotyczących zawartości komponentu B+R, zwane także w literaturze klasyfikacjami dziedzin przemysłu w oparciu o zawartość technologii. Eurostat rozszerzył pojęcie wysokiej techniki na działalność usługową – wyodrębniając dziedziny wysokiej techniki. W publikacji zamiennie stosowane są wyrażenia „według stopnia zaawansowania techniki” oraz „według poziomu techniki”.

W analizach dotyczących wysokiej techniki stosowano na ogół dwie metody: według dziedzin oraz według wyrobów. Klasyfikację według dziedzin przedstawia Aneks VI, zaś według wyrobów – Aneks VII.

Wysoka technika

– dziedziny działalności gospodarczej sekcji Przetwórstwo przemysłowe oraz wyroby odznaczające się tzw. wysoką intensywnością B+R (*R&D intensity*). Aktualna lista dziedzin obejmuje 4 kategorie: wysoką technikę, średnio-wysoką technikę, średnio-niską technikę oraz niską technikę (por. Aneks VI).

Jako mierniki zawartości/intensywności komponentu B+R stosowane są powszechnie następujące wskaźniki:

- relacja nakładów bezpośrednich na działalność B+R do wartości dodanej,
- relacja nakładów bezpośrednich na działalność B+R do wartości produkcji (sprzedaży),
- relacja nakładów bezpośrednich na działalność B+R powiększonych o nakłady pośrednie „wcielo-
ne” w dobrach inwestycyjnych i półwyrobach do wartości produkcji (sprzedaży).

Opracowana przez OECD lista dziedzin wysokiej techniki z wykorzystaniem wydatków pośrednich i bezpośrednich została zrewidowana przez Eurostat i Wspólnotowe Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (Joint Research Centre, JRC) w 2008 r. Kalkulacja została opracowana z wykorzystaniem pośrednich i bezpośrednich wydatków na działalność B+R dla roku 2000. Dane opracowano dla sektorów z 18 krajów OECD. Ze względu na intensywność działalności B+R sektory zostały pogrupowane następująco:

- intensywność działalności B+R poniżej 1%; niska technika,
- intensywność działalności B+R pomiędzy 1 i 2,5%; średnio-niska technika,
- intensywność działalności B+R pomiędzy 2,5 i 7%; średnio-wysoka technika,
- intensywność działalności B+R większa niż 7%; wysoka technika.

Z badań GUS dotyczących aktywności ekonomicznej ludności, produkcji sprzedanej wyrobów oraz przychodów netto ze sprzedaży produktów wykorzystano wtórnie dane do obliczania następujących wskaźników:

- udział dziedzin sklasyfikowanych według stopnia zaawansowania techniki w wartości produkcji sprzedanej wyrobów w sekcji Przetwórstwo przemysłowe,
- udział dziedzin sklasyfikowanych według stopnia zaawansowania techniki w wartości przychodów netto ze sprzedaży produktów oraz tych przychodów ze sprzedaży na eksport w sekcji Przetwórstwo przemysłowe w ujęciu regionalnym,
- udział dziedzin sklasyfikowanych według stopnia zaawansowania techniki w zatrudnieniu w sekcji Przetwórstwo przemysłowe.

W przypadku metody „według wyrobów”, stanowiącej rozwinięcie i uzupełnienie metody dziedzinowej, zastosowano listę wyrobów wysokiej techniki na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu (SITC), zatwierdzonej przez Eurostat w kwietniu 2009 r. w związku ze zmianą klasyfikacji z SITC Rev. 3 na SITC Rev. 4, obejmującą 9 grup wyrobów.

Z badań handlu zagranicznego wykorzystano wtórnie dane do obliczenia następujących wskaźników:

- wartość oraz saldo eksportu i importu wysokiej techniki,
- udział eksportu i importu wysokiej techniki odpowiednio w eksporcie i imporcie ogółem,
- struktura eksportu i importu wysokiej techniki według grup wyrobów.

Prezentowane wskaźniki dotyczą zasadniczo podmiotów o liczbie pracujących 10 osób i więcej. Wyjątek stanowią wskaźniki struktury zatrudnienia oraz z zakresu handlu zagranicznego, w których uwzględnia się również podmioty o liczbie pracujących 9 osób i mniej.

Usługi oparte na wiedzy

– dziedziny działalności gospodarczej sekcji G–U, odznaczające się wysoką wiedzochłonnością (por. Aneks VI). Z badań GUS dotyczących aktywności ekonomicznej ludności, przychodów netto ze sprzedaży produktów, jak również z badań dotyczących sektora finansowego, uczelni, kultury i sektora usług zdrowotnych wykorzystano wtórnie dane do obliczania następujących wskaźników:

- udział dziedzin sklasyfikowanych według stopnia wiedzochłonności w wartości przychodów netto ze sprzedaży produktów oraz tych przychodów ze sprzedaży na eksport w sekcjach G–U (w ograniczonym zakresie również w ujęciu regionalnym),
- udział dziedzin sklasyfikowanych według stopnia wiedzochłonności w zatrudnieniu w sekcjach G–U.

Prezentowane wskaźniki dotyczą zasadniczo podmiotów o liczbie pracujących 10 osób i więcej, wyjątek stanowią wskaźniki struktury zatrudnienia, w których uwzględnia się również podmioty o liczbie pracujących 9 osób i mniej.

Źródła danych:

- P-01 – Sprawozdanie o produkcji,
- Dane zbiorcze z badań dot. handlu zagranicznego,
- ZD – Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności,
- SP – Roczna ankieta przedsiębiorstwa,

6. Działalność innowacyjna

Międzynarodowe zalecenia metodologiczne, obejmujące zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji, zostały ujęte w Podręczniku Oslo.

Obecnie innowacje odgrywają coraz większą rolę w prowadzonej przez przedsiębiorstwa działalności. Wykorzystywanie nowych rozwiązań i podążanie za rozwojem techniki jest często warunkiem ich obecności na rynku. Przedsiębiorstwa innowacyjne są konkurencyjne wobec pozostałych jednostek, co pozwala im na zwiększenie udziału w rynku, a co za tym idzie daje możliwość osiągnięcia wymiernych korzyści ekonomicznych.

Działalność innowacyjna

Działalność innowacyjna przedsiębiorstwa obejmuje wszelkie działania rozwojowe, finansowe i komercyjne podejmowane przez przedsiębiorstwo, mające na celu doprowadzenie do powstania innowacji dla przedsiębiorstwa. Działalność innowacyjna obejmuje:

- działalność badawczą i rozwojową (B+R),
- prace inżynierskie, projektowe i inne prace twórcze,
- działalność marketingową dotyczącą wartości marki,
- działalność związaną z własnością intelektualną,
- szkolenie pracowników,

- rozwój oprogramowania i działalność związaną z bazami danych,
- działania związane z nabywaniem lub dzierżawą rzeczowych aktywów trwałych,
- działalność w zakresie zarządzania innowacjami.

Działalność innowacyjna może zostać zakończona innowacją, być w toku, odłożona w czasie lub zaniechana.

Innowacja w przedsiębiorstwie

– nowy lub ulepszony produkt lub proces biznesowy (lub ich połączenie), który różni się znacząco od wcześniejszych produktów lub procesów biznesowych przedsiębiorstwa i który został wprowadzony na rynek lub wprowadzony do użytku przez przedsiębiorstwo.

Innowacja produktowa

– nowy lub ulepszony wyrób lub usługa, które różnią się znacząco od dotychczasowych wyrobów lub usług przedsiębiorstwa i które zostały wprowadzone na rynek. Innowacje produktowe muszą zapewniać znaczące ulepszenie jednej lub kilku właściwości lub specyfikacji działania.

Innowacja produktowa może być wynikiem zastosowania nowej wiedzy lub technologii bądź nowych zastosowań lub kombinacji istniejącej wiedzy i technologii.

Innowacje produktowe w zakresie usług polegają na wprowadzeniu udoskonaleń w sposobie świadczenia usług, na dodaniu nowych funkcji lub cech do istniejących usług lub na wprowadzeniu całkowicie nowych usług.

Nowy produkt

– wyrób lub usługa, który różni się swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczas wytwarzanych przez przedsiębiorstwo.

Produkt ulepszony

– produkt już istniejący, który został udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie tego produktu.

Innowacja w procesie biznesowym

– nowy lub ulepszony proces biznesowy dla jednej lub wielu funkcji biznesowych, który różni się znacząco od dotychczasowych procesów biznesowych przedsiębiorstwa i który został wprowadzony do użytku przez przedsiębiorstwo. Cechą ulepszonej funkcji biznesowej może być większa skuteczność, efektywność wykorzystania zasobów, niezawodność i odporność, przystępność cenowa oraz wygoda i użyteczność dla osób zaangażowanych w procesy biznesowe, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz przedsiębiorstwa. Innowacje w procesach biznesowych są wdrażane w momencie, gdy są wprowadzane do użytku przez przedsiębiorstwo w jego działalności wewnętrznej lub zewnętrznej.

Innowacje w procesach biznesowych obejmują następujące kategorie funkcjonalne:

- wytwarzanie wyrobów i świadczenie usług,
- dystrybucję i logistykę,
- marketing i sprzedaż,
- systemy informacyjne i komunikacyjne,
- administrację i zarządzanie,
- rozwój produktów i procesów biznesowych.

Przedsiębiorstwo aktywne innowacyjnie

– jest zaangażowane w określonym momencie w trakcie okresu obserwacji w jedno lub więcej działań mających na celu opracowanie lub wdrożenie nowych lub ulepszonych produktów lub procesów biznesowych przeznaczonych do zamierzonego użytku. Zarówno innowacyjne, jak i nieinnowacyjne przedsiębiorstwa mogą być aktywne innowacyjnie w okresie obserwacji.

Przedsiębiorstwo innowacyjne

– wykazuje jedną lub więcej innowacji w okresie obserwacji. Dotyczy to w równym stopniu przedsiębiorstw, które są odpowiedzialne za daną innowację indywidualnie, jak i wspólnie z innymi podmiotami.

Wprowadzone przez przedsiębiorstwo, nowe lub ulepszone produkty bądź nowe lub ulepszone procesy biznesowe, muszą być nowością przynajmniej dla badanego przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstwa

– koszt ekonomiczny działalności innowacyjnej podejmowanej przez przedsiębiorstwo lub grupę przedsiębiorstw. Nakłady mogą mieć charakter wewnętrzny (działalność prowadzona wewnątrz) lub zewnętrzny (działalność prowadzona przez osoby trzecie w imieniu przedsiębiorstwa).

Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstwa mogą być przeznaczone na:

- prace badawczo-rozwojowe (B+R) związane z opracowywaniem nowych lub ulepszonych produktów (innowacji produktowych) oraz procesów biznesowych (innowacji procesów biznesowych), wykonane przez własne zaplecze rozwojowe lub nabyte od innych jednostek,
- własny personel pracujący nad innowacjami,
- materiały oraz usługi obce zakupione w celu realizacji działalności innowacyjnej,
- inwestycje w środki trwałe⁹ oraz wartości niematerialne i prawne¹⁰,
- pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie nowych lub ulepszonych produktów lub procesów biznesowych¹¹.

W badaniu innowacyjności pod uwagę brane są wszelkie wydatki na innowacje, zarówno bieżące, jak i inwestycyjne, poniesione w roku sprawozdawczym na prace zakończone sukcesem (tzn. wdrożeniem innowacji), niezakończone (kontynuowane) oraz przerwane lub zaniechane, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Dane dotyczące innowacji za lata 2020–2022 w międzynarodowych źródłach danych (Eurostat, OECD) będą prezentowane dla jednostki statystycznej przedsiębiorstwo, tj. w inny sposób niż dane na potrzeby krajowe. W niniejszej publikacji przedsiębiorstwo rozumiane jest jako jedna jednostka prawna, tak jak w latach poprzednich.

Źródło danych:

- PNT-02 – Sprawozdanie o innowacjach.

9. Budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty, maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (grupy KST 0–8).

10. Zakup oprogramowania i/lub wiedzy ze źródeł zewnętrznych (w postaci patentów, wynalazków nieopatentowanych i innych praw własności intelektualnej).

11. Projektowanie produktu, definiowanie sposobu świadczenia usług, przygotowanie produkcji/dystrybucji dla realizacji innowacji, szkolenie personelu i rozwój zawodowy oraz marketing (w tym badania rynku), związane bezpośrednio z wprowadzeniem innowacji produktowych lub w procesach biznesowych.

7. Ochrona własności przemysłowej

Całokształt zagadnień z zakresu ochrony własności przemysłowej reguluje Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (tekst jednolity z 2017 r., poz. 776).

Wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, topografie układów scalonych i projekty racjonalizatorskie określane są ogólnym mianem projektów wynalazczych.

W celu ochrony wynalazku przyznawane jest prawo wyłączne, jakim jest patent.

Dane dotyczące wynalazków zgłoszonych prezentowane według działów Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej podlegają procedurze wstępnego klasyfikowania; Urząd Patentowy RP w ciągu 18 miesięcy od daty zgłoszenia wynalazku ma obowiązek ostatecznego jego zaklasyfikowania do odpowiedniego działu techniki, a w przypadku gdy wynalazek nie spełnia wymogów formalnych, ujmowany jest w pozycji „Niesklasyfikowane”.

Wynalazek podlegający opatentowaniu

– rozwiązanie o charakterze technicznym, które jest nowe, posiada poziom wynalazczy i nadaje się do przemysłowego stosowania. Wynalazek uważa się za nowy, jeśli nie jest on częścią stanu techniki. Uznaje się, iż wynalazek posiada poziom wynalazczy, gdy nie wynika on dla znawcy, w sposób oczywisty, ze stanu techniki. Za nadający się do przemysłowego stosowania uznaje się wynalazek, według którego może być uzyskiwany wytwór lub wykorzystany sposób, w rozumieniu technicznym, w jakiegokolwiek działalności przemysłowej.

Po udzieleniu patentu dokonuje się wpisu do rejestru patentowego. Patent obowiązuje przez dwadzieścia lat od daty zgłoszenia wynalazku w Urzędzie Patentowym. Zakres przedmiotowy patentu określają zastrzeżenia zawarte w opisie patentowym. Udzielenie patentu stwierdza się przez wydanie dokumentu patentowego. Częścią składową tego dokumentu jest opis wynalazku wraz z zastrzeżeniami patentowymi i rysunkami. Skrót opisu jest publikowany w *Biuletynie Urzędu Patentowego* w ramach informacji o zgłoszeniach patentowych.

Prawo do patentu oraz patent są zbywalne i podlegają dziedziczeniu. Uprawniony do patentu może w drodze umowy udzielić innej osobie upoważnienia (licencji) do korzystania z jego wynalazku (umowa licencyjna). Wynalazek będący przedmiotem prawa do patentu polskiego podmiotu gospodarczego bądź obywatela polskiego, mającego stałe miejsce zamieszkania w Polsce może być zgłoszony za granicą w celu uzyskania ochrony dopiero po zgłoszeniu go w Urzędzie Patentowym RP.

Wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe (rezydentów) zgłasza się do ochrony w Urzędzie Patentowym RP. W przypadku wynalazków zgłaszanych przez podmioty zagraniczne (nierezydentów) zgłoszenia można dokonać w tak zwanym trybie krajowym, czyli bezpośrednio w Urzędzie Patentowym RP – uzyskana w ten sposób ochrona obowiązuje tylko na terytorium Polski. Zgłaszający, chcąc rozszerzyć ochronę swojego wynalazku, może w oparciu o Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej z 1883 r. dokonać zgłoszenia w innych krajach. Tryb krajowy dotyczy więc wszystkich rodzajów zgłoszeń wpływających bezpośrednio do urzędu patentowego danego kraju – z terenu tego kraju oraz z zagranicy na mocy Konwencji paryskiej.

Podmiot może dokonać zgłoszenia wynalazku także w trybie międzynarodowym w ramach Układu o współpracy patentowej sporządzonego w Waszyngtonie 19 czerwca 1970 r., który umożliwia zgłaszającemu ubieganie się o ochronę wynalazku jednocześnie w wielu krajach.

Układ o współpracy patentowej

The Patent Cooperation Treaty (PCT)

– układ wprowadzający międzynarodowe zgłoszenia patentowe pociągające za sobą te same skutki, co zgłoszenia w trybie krajowym w każdym z państw sygnatariuszy układu. Korzystając z tej procedury zgłaszający zamiast wnoszenia kilku oddzielnych zgłoszeń krajowych/regionalnych wnosi jedno zgłoszenie międzynarodowe, które wywiera skutek w wielu państwach (co najmniej w trzech, a maksymalnie we wszystkich państwach sygnatariuszach, których jest obecnie 157). Polska przystąpiła do Układu o współpracy patentowej w 1990 r. Dokonując zgłoszenia międzynarodowego PCT można wyznaczyć Polskę jako państwo, w którym zgłaszający chce się ubiegać o ochronę. Można również dokonać zgłoszenia międzynarodowego PCT w Urzędzie Patentowym RP działającym jako urząd przyjmujący. Patenty na wynalazki zgłoszone w trybie PCT są udzielane przez poszczególne krajowe urzędy patentowe. Procedura PCT składa się z dwóch głównych faz: fazy międzynarodowej i fazy krajowej. Dokonując zgłoszenia międzynarodowego, zgłaszający nie wyznacza poszczególnych państw, w których chce chronić swój wynalazek. Ostatecznego wyboru państw, w których zgłaszający chce uzyskać ochronę dokonuje się dopiero w chwili wejścia w fazę krajową. W tym etapie zgłoszenie międzynarodowe w trybie PCT rejestrowane jest w urzędach patentowych wyznaczonych państw, które publikują skrót opisu wynalazku (Urząd Patentowy RP czyni to w *Biuletynie Urzędu Patentowego*) i od tego momentu zgłoszenie to traktowane jest identycznie jak zgłoszenia dokonane przez wynalazców krajowych, czy zgłoszenia zagraniczne wniesione bezpośrednio w trybie Konwencji paryskiej.

Wzór użytkowy

– nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Wzór uważa się za rozwiązanie użyteczne, jeżeli pozwala ono na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów.

Na wzory użytkowe udzielane są prawa ochronne poprzez wydanie świadectwa ochronnego. O udzieleniu prawa ochronnego na wzór użytkowy dokonuje się wpisu do rejestru praw ochronnych. Zakres przedmiotowy prawa ochronnego określają zastrzeżenia ochronne zawarte w opisie ochronnym wzoru użytkowego. Prawo ochronne trwa dziesięć lat od daty zgłoszenia wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym.

Wzór przemysłowy

– nowa i posiadająca indywidualny charakter postać wytworu lub jego części, nadana mu w szczególności przez cechy linii, konturów, kształtów, kolorystykę, strukturę lub materiał wytworu oraz przez jego ornamentację.

Prawo wyłącznego korzystania ze wzoru przemysłowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia prawo z rejestracji.

Znak towarowy

– każde oznaczenie, które można przedstawić w sposób graficzny (w szczególności wyraz, rysunek, ornament, kompozycja kolorystyczna, forma przestrzenna, w tym forma towaru lub opakowania, a także melodia lub inny sygnał dźwiękowy), jeżeli oznaczenie takie nadaje się do odróżnienia w obrocie towarów jednego przedsiębiorstwa od towarów innego przedsiębiorstwa. Przez znak towarowy rozumie się również znak usługowy.

Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego używania znaku towarowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. W zgłoszeniu znaku towarowego należy określić znak towarowy oraz wskazać towary, dla których znak ten jest przeznaczony – dzięki tym informacjom można zidentyfikować zakres ochrony znaku towarowego.

Ochronę krajowego znaku towarowego można uzyskać poprzez zgłoszenie go w Urzędzie Patentowym RP. Podmioty zagraniczne mogą zgłaszać znaki towarowe bezpośrednio w Urzędzie Patentowym RP (tryb krajowy), bądź też w ramach Porozumienia i Protokołu madryckiego (tryb międzynarodowy), za pośrednictwem WIPO i urzędu pochodzenia zgłaszającego, z wyznaczeniem Polski jako kraju, gdzie znak towarowy ma być objęty ochroną.

Porozumienie madryckie o międzynarodowej rejestracji znaków towarowych i usługowych

– umożliwia uzyskanie za pomocą jednego zgłoszenia za pośrednictwem właściwego urzędu państwa członkowskiego w Biurze Międzynarodowym WIPO ochronę znaku skuteczną we wszystkich państwach członkowskich Związku madryckiego (zwanego w porozumieniu Związkiem Szczególnym).

Polska jest stroną Porozumienia Madryckiego od 18 marca 1991 r., a od 4 marca 1997 r. obowiązuje w Polsce Protokół do tego porozumienia.

W Polsce urzędem właściwym w sprawach udzielania i utrzymywania ochrony prawnej własności przemysłowej jest Urząd Patentowy RP, jednakże rezydenci polscy mogą ubiegać się o ochronę także w urzędach patentowych innych krajów. Ważną instytucją związaną z ochroną własności przemysłowej jest Europejski Urząd Patentowy (European Patent Office – w skrócie EPO) z siedzibą w Monachium, którego zadaniem jest przyznawanie patentów europejskich (na podstawie Konwencji o patencie europejskim podpisanej w 1973 r. w Monachium). Pozwala on uzyskać ochronę wynalazku w 38 państwach członkowskich Konwencji (od 2010 r.). Polska jest w systemie od 1 marca 2004 r. Postępowanie o uzyskanie patentu toczy się w ramach zharmonizowanej procedury przed EPO. Po przyznaniu przez urząd patentu, jego właściciel przeprowadza tzw. procedurę walidacji w krajach, w których patent europejski ma być chroniony. Patent europejski daje jego właścicielowi w każdym państwie, w stosunku do którego został udzielony, takie same prawa, jakie przyznawałby patent krajowy udzielony w tym państwie.

Międzynarodowa Klasyfikacja Patentowa (MKP)

– obejmuje cały zakres wiedzy, w którym możliwe jest dokonywanie wynalazków i składa się z ośmiu działów (por. Aneks VIII). Klasyfikacja ta jest podstawą:

- systematyzacji dokumentów patentowych w celu ułatwienia dostępu do zawartej w nich informacji technicznej i prawnej,
- selektywnej dystrybucji informacji do wszystkich użytkowników informacji patentowej,
- przy badaniu stanu techniki w określonych dziedzinach techniki,
- przy opracowywaniu zestawień statystycznych z zakresu ochrony własności przemysłowej, co z kolei umożliwia określenie rozwoju techniki w różnych dziedzinach.

Zasadniczym celem stosowania Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej jest jednolite w skali międzynarodowej klasyfikowanie przez urzędy patentowe zgłaszanych wynalazków i wzorów użytkowych. Klasyfikacja ta stanowi niezbędny oraz najbardziej skuteczny środek wyszukiwania dokumentacji patentowej przez urzędy własności intelektualnej i innych użytkowników informacji. Porozumienie strasburskie o międzynarodowej klasyfikacji patentowej z 1971 r. przewidywało ujednoczenie klasyfikowania opisów wynalazków, na które udzielono patenty, w tym opublikowanych zgłoszeń wynalazków, świadectw autorских, opisów wzorów użytkowych i świadectw użyteczności (zwanym dalej „dokumentami patentowymi”). Międzynarodowa Klasyfikacja Patentowa jest okresowo zmieniana i uaktualniana w celu ulepszenia systemu klasyfikacyjnego z uwzględnieniem postępu technicznego. Od stycznia 2006 r. obowiązuje ósma edycja MKP, po której następują kolejne wersje tej edycji. W opublikowanych dokumentach patentowych usystematyzowanych zgodnie z daną wersją MKP, wersja klasyfikacji wskazana jest za pomocą roku w nawiasach okrągłych, obecnie obowiązująca wersja to (2024.01). Wersja internetowa dostępna na stronie WIPO (www.wipo.int/classifications/ipc) jest oficjalną publikacją ósmej edycji klasyfikacji (2006).

Liczba zgłoszeń ochrony własności przemysłowej

– zgłoszenia wynalazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych i wzorów przemysłowych rejestrowane są w bazach danych urzędów patentowych według różnych cech, w tym cech podmiotów dokonujących zgłoszenia. W celu uniknięcia wielokrotnego liczenia wynalazków zgłoszonych do odpowiedniego urzędu przez kilku wynalazców w raportach statystycznych dotyczących patentów i innych praw ochrony własności intelektualnej spotykane są dwa podejścia:

1. struktury podmiotów zgłaszających ochronę własności intelektualnej w Urzędzie Patentowym RP podaje się według cech jednego zgłaszającego, co w sytuacjach, gdy patent zgłaszany jest przez kilku wnioskodawców, prowadzi do analizy struktur według cech pierwszego (głównego) wnioskodawcy;
2. struktury podmiotów zgłaszających ochronę własności intelektualnej w Europejskim Urzędzie Patentowym (oraz innych urzędach z różnych krajów) podaje się metodą naliczania częściowego, w której zgłoszony przez kilku autorów wynalazek naliczany jest w prezentowanych danych jako częściowy udział (ułamek).

Zgłoszenia podaje się według daty pierwszeństwa, czyli daty pierwszego zgłoszenia wynalazku do ochrony patentowej w urzędzie krajowym (np. Urzędzie Patentowym RP) lub bezpośrednio w Europejskim Urzędzie Patentowym (EPO); data pierwszeństwa jest najbliższą w czasie datą dokonania wynalazku.

Aktywność w zakresie ochrony własności przemysłowej

– wszelkie czynności prowadzące do zgłoszenia wynalazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych lub wzorów przemysłowych. System badań statystycznych w Polsce pozwala na rejestrowanie takiej aktywności w roku, w którym odpowiedni wniosek został przez podmiot złożony do Urzędu Patentowego RP bądź do innego, zagranicznego urzędu ochrony własności intelektualnej.

Aktywność w zakresie ochrony własności intelektualnej przejawiają podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON oraz osoby fizyczne, nieprowadzące działalności gospodarczej. Aktywność taką analizuje się w podpopulacjach:

- podmiotów sfery B+R (aktywnych badawczo),
- podmiotów aktywnych innowacyjnie.

Źródła danych:

- Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej,
- Baza Danych Eurostatu,
- PNT-01 – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R),
- PNT-02 – Sprawozdanie o innowacjach.

8. Biotechnologia

Działalność biotechnologiczna obejmuje:

- działalność badawczą i rozwojową – badania naukowe i eksperymentalne prace rozwojowe w zakresie stosowanych w biotechnologii technik, produktów lub procesów biotechnologicznych, zgodnie z obiema definicjami biotechnologii (prezentowanymi poniżej),
- produkcję – w której techniki biotechnologiczne stosuje się do wytwarzania produktów lub w procesach biotechnologicznych włączając ochronę środowiska.

Badanie statystyczne biotechnologii wykracza zatem poza sferę B+R, gdyż z założenia obejmować powinno obok podmiotów prowadzących działalność B+R w dziedzinie biotechnologii również podmioty zaangażowane w biotechnologię przez stosowanie co najmniej jednej z technik biotechnologii (według definicji biotechnologii opartej o wykaz technik OECD) do produkcji dóbr lub usług. Ponadto dostosowuje się je do specyfiki tej dziedziny działalności, ponieważ:

- biotechnologia jest procesem, a nie produktem czy branżą, w związku z czym nie daje się ona łatwo wyodrębnić na podstawie istniejących klasyfikacji. W chwili obecnej na żadnym poziomie klasyfikacji działalności gospodarczej – międzynarodowej (ISIC Rev. 4), Unii Europejskiej (NACE Rev. 2) i krajowej (PKD 2007) – nie można wyodrębnić konkretnych branż biotechnologicznych. We wszystkich natomiast tych klasyfikacjach występuje klasa zawierająca badania naukowe i prace rozwojowe

w dziedzinie biotechnologii. W Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) w sekcji M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, wyodrębniono podklasę 72.11.Z – Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie biotechnologii. Jest to przydatna klasyfikacja w przypadku identyfikacji jednostek, dla których działalność B+R w dziedzinie biotechnologii jest działalnością przeważającą. Jednak dla większości jednostek, działalność w dziedzinie biotechnologii jest prowadzona w ramach lub obok głównej dziedziny działalności,

- istniejące klasyfikacje dziedzin nauki, ściślej związane z działalnością B+R, w obecnym kształcie nie pozwalają na pełne wyodrębnienie biotechnologii. W klasyfikacji dziedzin nauki i techniki według OECD (por. Aneks IV) biotechnologia występuje jako:
 - biotechnologia środowiska (nauki inżynieryjne i techniczne),
 - biotechnologia przemysłowa (nauki inżynieryjne i techniczne),
 - biotechnologia medyczna (nauki medyczne i nauki o zdrowiu),
 - biotechnologia rolnicza (nauki rolnicze).

W obowiązującym w Polsce Rozporządzeniu ówczesnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych biotechnologia nie jest wymieniona jako odrębna dyscyplina naukowa.

Metodologia badań statystycznych dotyczących działalności w dziedzinie biotechnologii oraz definicje pojęć z tego zakresu opracowane są przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) i zawarte w dokumentach:

- *Framework for Biotechnology Statistics* (2005),
- *Guidelines for a Harmonised Statistical Approach to Biotechnology Research and Development in the Government and Higher Education Sectors* (2009),
- *Revised proposal for the revision of the statistical definitions of biotechnology and nanotechnology* (2018).

Pierwszy dokument zawiera podstawowe definicje związane z działalnością w dziedzinie biotechnologii – zarówno z działalnością badawczą i rozwojową, jak i z zastosowaniem technik biotechnologicznych do produkcji dóbr i usług. Skupia się na procedurze badania statystycznego tej sfery działalności w sektorze przedsiębiorstw. Drugi – prezentuje zharmonizowane podejście do zbierania i analizy danych statystycznych z zakresu działalności badawczej i rozwojowej z dziedziny biotechnologii sektora publicznego, w skład którego wchodzi dwa sektory instytucjonalne (według Podręcznika Frascati 2015) – sektor rządowy i sektor szkolnictwa wyższego. W obu dokumentach prezentowane są modelowe formularze statystyczne: w pierwszym – dla jednostek sektora przedsiębiorstw, w drugim – dla jednostek sektora rządowego i sektora szkolnictwa wyższego.

W badaniach statystycznych biotechnologii wykorzystuje się definicje wywodzące się z przywoływanych wyżej dokumentów OECD. Są to definicje:

- biotechnologii,
- produktu biotechnologicznego,
- procesu biotechnologicznego,
- firmy biotechnologicznej,
- obszaru zastosowań biotechnologii.

Dąży się, by badania statystyczne działalności w dziedzinie biotechnologii, a przede wszystkim działalności badawczej i rozwojowej, były prowadzone według tych samych zasad, co badania działalności badawczej i rozwojowej całej sfery B+R. Dlatego w przywołanych wyżej dokumentach definicje i procedury mają swoje źródło w Podręczniku Frascati 2015.

Definicje pozostałych pojęć związanych z działalnością badawczą i rozwojową są tożsame z definicjami stosowanymi w badaniach sfery B+R i podanymi w uwagach metodologicznych (pkt 2 i pkt 3).

W związku ze specyfiką biotechnologii, dla potrzeb statystycznych stosowana jest „podwójna” definicja biotechnologii mająca postać zarówno definicji opisowej, jak i wyliczającej.

Definicja opisowa biotechnologii stosowana w Polsce, oparta na metodologii Podręcznika Frascati 2015 jest następująca: biotechnologia to interdyscyplinarna dziedzina nauki i techniki zajmująca się zmianą materii żywej i nieożywionej poprzez wykorzystanie organizmów żywych, ich części, bądź pochodzących od nich produktów, a także modeli procesów biologicznych w celu tworzenia wiedzy, dóbr i usług.

Biotechnologię w definicji „wyliczającej” określają stosowane techniki:

- DNA/RNA – genomika, farmakogenomika, sondy DNA, inżynieria genetyczna, sekwencjonowanie/synteza/amplifikacja DNA/RNA, ekspresja genów, technologia antysensowna, wielkoskalowa synteza, DNA, edycja genomów i genów, napęd genowy,
- białka i inne cząstki – sekwencjonowanie/synteza/inżynieria białek i peptydów (włączając hormony białkowe), poprawa metod transportu dużych cząsteczek leków, proteomika, izolacja i oczyszczanie, przekazywanie sygnałów, identyfikacja receptorów komórkowych,
- komórki, kultury komórkowe i inżynieria komórkowa – kultury komórkowe i tkankowe, inżynieria tkankowa (włączając rusztowania tkankowe i inżynierię biomedyczną), fuzja komórkowa, szczepionki i immunizacja, manipulacje na zarodkach, technologie hodowlane z użyciem markerów, inżynieria metaboliczna,
- techniki procesów biotechnologicznych – biosynteza z wykorzystaniem bioreaktorów, bioinżynieria, biokataliza, bioprosesowanie, bioługowanie, biospulchnianie, wybielanie za pomocą środków biologicznych, bioodsierczanie, bioremediacja, techniki z użyciem biosensorów, biofiltracja i fitoremediacja, akwakultura molerkularna,
- geny i wektory RNA – terapia genowa, wektory wirusowe,
- bioinformatyka – tworzenie genomowych/białkowych baz danych, modelowanie złożonych procesów biologicznych, biologia systemowa,
- nanobiotechnologia – zastosowanie narzędzi i procesów nano-/mikroproduktów do konstrukcji urządzeń do badań biosystemów oraz w transporcie leków, udoskonaleniu diagnostyki itp.

Powyższy wykaz technik biotechnologii ma za zadanie pełnić funkcję wykładni definicji ujednocionej. Wykaz ten jest bardziej ewidencją niż wyczerpującym zestawieniem, może ulegać zmianom w czasie wraz z rozwojem biotechnologii.

Obszary zastosowań biotechnologii – definiuje się następująco:

- ochrona zdrowia (z zastosowaniem technologii rDNA) – terapie z zastosowaniem związków wielcząsteczkowych, produkcja przeciwciał monoklonalnych z wykorzystaniem technologii rDNA,
- ochrona zdrowia (bez zastosowania technologii rDNA) – inne terapie, sztuczne substraty, diagnostyka i technologie wprowadzania leków itp.,
- ochrona zdrowia zwierząt – diagnozowanie, szczepienie i leczenie zwierząt,
- genetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza – nowe odmiany GM roślin, zwierząt i mikroorganizmów,
- niegenetycznie modyfikowana biotechnologia rolnicza – rozwój nowych odmian niegenetycznie modyfikowanych roślin, zwierząt lub mikroorganizmów z zastosowaniem technik biotechnologicznych, biopestycydowe kontrole itp.,
- odzyskiwanie naturalnych surowców i produkty leśne – energia, kopalnictwo, produkty leśne itp.,
- środowisko – diagnostyka, bioremediacja, usuwanie odpadów, czysta produkcja itp.,
- przetwarzanie przemysłowe – żywność, kosmetyki, paliwa, chemikalia (np. enzymy), tworzywa sztuczne itp.,

- bioinformatyka – tworzenie genomowych/białkowych baz danych, modelowanie złożonych procesów biologicznych, biologia systemowa,
- niespecyficzne zastosowania – wyposażenie dla laboratoriów.

Prezentowane wyniki pochodzą z badania Biotechnologia ujętego w Programie badań statystycznych statystyki publicznej (PBSSP), pozycja 1.43.12. Badanie to jest dostosowane w zakresie podmiotowym, jak i w zasadniczych punktach zakresu przedmiotowego do zaleceń OECD dotyczących modelowego badania działalności B+R związanej z biotechnologią. Od 2008 r. badanie biotechnologii na zlecenie Ministerstwa Edukacji i Nauki realizowane jest przez GUS.

Badanie działalności w dziedzinie biotechnologii obejmuje jednostki należące do następujących sektorów instytucjonalnych według Podręcznika Frascati 2015:

- sektor rządowy łącznie z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych (GOV+PNP),
- sektor szkolnictwa wyższego (HES),
- sektor przedsiębiorstw (BES).

Produkt biotechnologiczny

– wyrób lub usługa, do wytworzenia których wykorzystano jedną lub więcej technik biotechnologicznych według obu definicji biotechnologii (definicji opisowej i definicji wyliczającej). Obejmuje również produkt wiedzy (techniczne know-how) powstający w działalności B+R w dziedzinie biotechnologii.

Proces biotechnologiczny

– proces produkcyjny lub inny (np. w ochronie środowiska) przebiegający z wykorzystaniem jednej lub kilku technik lub produktów biotechnologicznych.

W badaniach statystycznych dotyczących biotechnologii, stosownie do zaleceń OECD, rozróżnia się trzy kategorie przedsiębiorstw:

Przedsiębiorstwo biotechnologiczne (BF)

– przedsiębiorstwo zaangażowane w biotechnologię poprzez stosowanie co najmniej jednej z technik biotechnologii (według definicji biotechnologii opartej o wykaz technik OECD), aby produkować dobra lub usługi i/lub aby prowadzić działalność B+R w dziedzinie biotechnologii;

Przedsiębiorstwo wyspecjalizowane w działalności biotechnologicznej (DBF)

– przedsiębiorstwo, którego dominująca aktywność skupiona jest na wykorzystaniu przynajmniej jednej techniki biotechnologicznej do produkcji dóbr i usług lub/i działalności B+R i których co najmniej 75% produkcji ogółem stanowi produkcja dóbr lub usług (w tym produkty wiedzy powstające w działalności B+R)¹²;

Przedsiębiorstwo prowadzące działalność B+R (BRDF)

– przedsiębiorstwo ponoszące nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową. W tej kategorii wyróżnia się jeszcze przedsiębiorstwa wyspecjalizowane w działalności B+R (DBRDF) jako te, których nakłady na B+R w dziedzinie biotechnologii stanowią co najmniej 75% nakładów na B+R ogółem.

Źródła danych:

- MN-01 – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie biotechnologii,
- MN-02 – Sprawozdanie o działalności w dziedzinie biotechnologii w przedsiębiorstwach (dotyczy przedsiębiorstw).

12. W badaniu statystycznym biotechnologii w Polsce za miarę produkcji przyjęto nakłady wewnętrzne.

9. Nanotechnologia

Działalność nanotechnologiczna obejmuje:

- działalność badawczą i rozwojową – badania podstawowe, stosowane i przemysłowe oraz prace rozwojowe,
- produkcję – w której nanotechnologię stosuje się do wytwarzania produktów.

Badanie statystyczne nanotechnologii wykracza zatem poza sferę B+R, gdyż z założenia obejmować powinno oprócz podmiotów prowadzących działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii, również podmioty zaangażowane w nanotechnologię w sposób pośredni jako użytkownik bądź integrator nanotechnologii w produkcji dobra finalnego.

W chwili obecnej na żadnym poziomie klasyfikacji działalności gospodarczej – międzynarodowej (ISIC Rev. 4), Unii Europejskiej (NACE Rev. 2) i krajowej (PKD 2007) – nie ma wyodrębnionych branż nanotechnologicznych. Dla większości jednostek, działalność w dziedzinie nanotechnologii jest prowadzona w ramach lub obok głównej dziedziny działalności.

Nanotechnologia nie występuje także w obowiązującym w Polsce rozporządzeniu ówczesnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych.

Nanotechnologia występuje w klasyfikacji dziedzin nauki i techniki według OECD i Eurostat (por. Aneks IV).

Badania statystyczne działalności w dziedzinie nanotechnologii, a przede wszystkim działalności badawczej i rozwojowej, były prowadzone według tych samych zasad, co badania działalności badawczej i rozwojowej całej sfery B+R. Definicje pojęć związanych z działalnością badawczą i rozwojową w dziedzinie nanotechnologii są tożsame z definicjami stosowanymi w badaniach sfery B+R i podanymi w uwagach metodologicznych (pkt 2 i pkt 3).

W badaniu statystycznym przyjęto definicję nanotechnologii według The International Organization for Standardization (ISO) polecaną dla badań statystycznych przez OECD:

– rozpoznanie i kontrola materii i procesów w nanoskali, zwykle, ale nie wyłącznie poniżej 100 nanometrów w jednym lub wielu wymiarach, w których wystąpienie zjawisk zależnych od rozmiaru zazwyczaj umożliwia nowe zastosowania, wykorzystujące te właściwości materiałów w nanoskali, które różnią się od właściwości pojedynczych cząstek atomów, w celu stworzenia udoskonalonych materiałów, urządzeń i systemów wykorzystujących te nowe właściwości.

Dla celów badania statystycznego wyróżniono następujące obszary zastosowań nanotechnologii:

- nanomateriały,
- nanoelektronika,
- nanooptyka,
- nanofotonika,
- nanobiotechnologia,
- nanomedycyna,
- nanomagnetyzm,
- nanomechanika,
- filtracja i membrany,
- narzędzia w nanoskali,
- instrumenty lub urządzenia w nanoskali,
- kataliza,
- oprogramowanie do modelowania i symulacji.

Powyższy wykaz obszarów zastosowań nanotechnologii jest bardziej ewidencją niż wyczerpującym zestawieniem, może ulegać zmianom w czasie wraz rozwojem nanotechnologii.

Prezentowane wyniki pochodzą z badania Nanotechnologia ujętego w Programie badań statystycznych statystyki publicznej (PBSSP), pozycja 1.43.17. Badanie to jest dostosowane w zakresie podmiotowym jak i w zasadniczych punktach zakresu przedmiotowego do zaleceń OECD dotyczących modelowego badania działalności B+R związanej z nanotechnologią.

Badanie działalności w dziedzinie nanotechnologii obejmuje jednostki należące do następujących sektorów instytucjonalnych według Podręcznika Frascati 2015:

- sektor rządowy łącznie z sektorem prywatnych instytucji niekomercyjnych (GOV+PNP),
- sektor szkolnictwa wyższego (HES),
- sektor przedsiębiorstw (BES).

Przedsiębiorstwo nanotechnologiczne

– przedsiębiorstwo, które używa nanotechnologii do produkcji towarów lub usług i/lub prowadzi działalność B+R w dziedzinie nanotechnologii.

Źródła danych:

- PNT-05 – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej w dziedzinie nanotechnologii,
- PNT-06 – Sprawozdanie o działalności w dziedzinie nanotechnologii w przedsiębiorstwach.

Methodological notes

1. General notes

Statistics Poland has been developing statistical surveys on science, technology and innovation on a systematic basis, adjusting them to methodological recommendations applied in the OECD and EU countries and discussed in a series of manuals published by the OECD as well as the series of documents prepared by the OECD and Eurostat.

Currently, the above mentioned manuals and documents comprise of the following publications:

- *Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*, OECD, 2015, (Polish version from 2018),
- *The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, Oslo Manual 2018, Guidelines for collecting, reporting and using data on innovation*, OECD/Eurostat, 2018,
- *The Measurement of Scientific and Technological Activities. Manual on the Measurement of Human Resources Devoted to S&T – Canberra Manual*, OECD, Paris, 1995,
- *OECD Patent Statistics Manual*, OECD, 2009, (Polish version from 2021),
- Recommendations of the Eurostat Working Group on Science, Technology and Innovation Statistics including standards of harmonised concepts regarding divisions of hightech industry and knowledgebased services: *Classification of manufacturing and services sector according to R&D intensity (NACE Rev. 2)*, Eurostat, 2008 and *Classification of high technology products based on the OECD list according to the Standard International Trade Classification (SITC Rev. 4)* Eurostat, 2009.

Since the reporting year 2016 PNT-01 surveys have been conducted in line with the new version of *Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*. It introduced a number of significant methodological changes concerning the way of collecting and presenting data on R&D. The most important changes concerned the way reporting units are classified into sectors of performance as well as personnel engaged in research and development. According to the OECD manual, classification into a sector of performance is primarily based on a list of units received from the Department of National Accounts. Further classification should be performed in accordance with the procedure included in the manual. The ways of collecting data on personnel engaged in R&D were also changed. Until 2015, on reports with the symbols: PNT-01, PNT-01/s and PNT-01/a data on persons employed and employees have been collected. After the changes introduced, the term of R&D personnel includes internal personnel (persons employed) and external personnel (external contributors). Due to these changes, data on persons associated with R&D are not fully comparable with the previous years.

Frascati and Oslo manuals concern modes (methods) of collecting and analysing data, gathered for the special needs of science and technology statistics, while Patent and Canberra manuals concern issues related to classification and interpretation of available data collected primarily for other purposes than science and technology statistics. Statistics on high technology and knowledge-intensive services are produced like statistics published by Eurostat. They are produced with the use of data for calculating indicators concerning enterprises and economic activity of population. The publication regarding the technology balance of payments is also mentioned in the collection of manuals and documents 1.

Due to harmonisation of these statistical surveys, in accordance with Commission regulations and guidelines included in methodological manuals and documents, we have a vast stock of internationally comparable data. Therefore, the condition of science, technology and innovation in Poland can be measured in comparison with other countries, mainly the OECD and EU Member States.

1. *Proposed Standard Method of Compiling and Interpreting Technology Balance of Payments Data – TBP Manual*, OECD, 1990.

2. Research and experimental development (R&D)

Research and experimental development (R&D)

– creative and systematic work undertaken in order to increase the stock of knowledge – including knowledge of mankind, culture and society – and to devise new applications of available knowledge. The R&D activity must be:

- a) novel – aimed at new findings,
- b) creative – based on original, not obvious, concepts and hypotheses,
- c) uncertain – uncertain about the final outcome,
- d) systematic – planned and budgeted (the aim of the R&D project and the sources of funds must be defined),
- e) transferable and/or reproducible – leading to results that could be possibly reproduced.

Scientific research (research)

- basic research – experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundations of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view,
- applied research – original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is directed primarily towards a specific, practical aim or objective.

Experimental development

– is systematic work, drawing on knowledge gained from research and practical experience and producing additional knowledge, which is directed to producing new products or processes or to improving existing products or processes.

Experimental development does not include the routine and periodic changes made to products, production lines, manufacturing processes, existing services or other operations in progress, even if such changes may represent improvements.

R&D entities

– as the main type of economic activity, implementing R&D projects alongside other basic activities or funding R&D performed by other entities.

Institutional sectors in accordance with Frascati Manual 2015

Institutional sectors' classification², used in the System of National Accounts, constitutes a basis of a classification recommended by the OECD and Eurostat. For the purpose of R&D statistics institutional sectors defined in the Frascati Manual 2015 are singled out. A general outline of connections between both types of institutional sectors is presented in table 1.

2. Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union.

Table 1. General correspondence between institutional sectors used in the System of National Accounts and in R&D statistics (Frascati Manual 2015, OECD)

SNA institutional sectors	Frascati sectors			
	business enterprise BE	government GOV	higher education HE	private non-profit PNP
Corporations (financial and non-financial)	same as SNA Corporations sector, including public corporations, but not HE institutions in the Corporations sector		including public corporations, but not HE institutions in the Corporations sector	
General government		same as SNA General government sector, except for the HE institutions	HE institutions in the General government sector	
Households	enterprise-like self-employed (most likely captured as quasi corporations)			for completeness: same as SNA households sector, except for the households "enterprise-like self-employed"
Non-profit institutions serving households (NPISH)			HE institutions in the NPISH sector	same as SNA NPISH sector, except for the HE institutions in the NPISH sector

Both the OECD manual and the System of National Accounts divide entity of the national economy by institutional sectors. However, there are methodological difficulties in simple indication of correspondence between both classifications. Institutional sectors in the System of National Accounts cover non-financial corporations, financial corporations, general government, households, non-profit institutions serving households (NPISH), households and the rest of the world. The Frascati Manual 2015 groups entities into the following sectors: business enterprise, government, higher education, private non-profit and the rest of the world.

The higher education sector is not a separate sector in the classification used by the System of National Accounts, while the Frascati Manual 2015 does not single out the households sector. Almost exclusively natural persons conducting economic activity are included in entities of this sector conducting R&D.

In R&D statistics they are included in the business enterprise sector. Other entities of the households sector should be included in the private non-profit sector, however, this provision is purely formal, because in practice data on R&D are not obtained from other entities in the household sector.

Full compatibility of an entity scope in both areas of statistics exists in the case of the rest of the world sector.

The business enterprise sector – BES

– comprises:

- all resident corporations, including not only legally incorporated enterprises, regardless of the residence of their shareholders. This group includes all other types of quasi-corporations, i.e. units capable of generating a profit or other financial gain for their owners, recognised by law as separate legal entities from their owners, and set up for purposes of engaging in market production at prices that are economically significant,

- the unincorporated branches of non-resident enterprises are deemed to be resident because they are engaged in production on the economic territory on a long-term basis,
- all resident non-profit institutions (NPIs) that are market producers of goods or services or serve business.

This sector comprises both private and public enterprises.

The government sector – GOV

– consists of the following groups of resident institutional units:

- all units of central (federal), regional (state) or local (municipal) government, including social security funds, except those units that provide higher education services or fit the description of higher education institutions provided in this manual,
- all non-market NPIs that are controlled by government units that are not part of the Higher education sector.

The sector does not include public corporations, even when all the equity of such corporations is owned by government units. Public enterprises are included in the Business enterprise sector.

The higher education sector – HES

– comprises all universities, colleges of technology and other institutions providing formal tertiary education programmes, whatever their source of finance or legal status, and all research institutes, centres, experimental stations and clinics that have their R&D activities under the direct control of, or are administered by, tertiary education institutions.

The private non-profit sector – PNP

– comprises:

- all non-profit institutions serving households (NPISH), as defined in the SNA 2008, except those classified as part of the Higher education sector,
- for completeness of presentation, households and private individuals engaged.

The rest of the world

– includes:

- all institutions and individuals without a location, place of production or premises within the economic territory on which or from which the unit engages and intends to continue engaging, either indefinitely or over a finite but long period of time, in economic activities and transactions on a significant scale,
- all international organisations and supranational entities, defined further below, including facilities and operations within the country's borders.

Classifications of activities

Data on research and development are presented according to the Polish Classification of Activities (PKD 2007), prepared on the basis of Statistical classification of economic activities in the European Community – NACE Rev. 2, which came into force on 1st January 2008 by the resolution of the Council of Ministers of 24 December 2007 (Journal of Laws of 2007, item 1885 as amended).

Intramural expenditure on research and development

– expenditure on R&D conducted in a reporting unit and incurred during a reporting year, whatever the source of funds. They involve current and capital expenditure linked to R&D. Total intramural expenditure on R&D performed in national territory during a specific reference period creating the gross domestic expenditure on R&D (GERD) indicator. Depreciation of fixed assets and deductible part of value added taxes (VAT) are excluded from total intramural expenditure on R&D.

Current expenditure

– are composed of labour costs and other current costs (including for external R&D personnel) used in R&D. Services and items (including equipment) used and consumed within one year are current expenditure. Annual fees or rents for the use of fixed assets should be included in current expenditure.

Labour cost

– compensation of employed personnel, comprise annual wages and salaries and all associated costs or fringe benefits, such as bonus payments, stock options, holiday pay, contributions to pension funds. The concept of labour costs also includes other social security payments and payroll taxes. Labour costs of persons providing indirect services (e.g. employees of security and maintenance, central libraries, IT departments) not included in data on internal R&D personnel are excluded.

Capital expenditure on R&D

– annual gross amount paid for the acquisition of fixed assets that are used repeatedly or continuously in the performance of R&D for more than one year. They should be reported in full for the period when they took place, whether acquired or developed in house, and should not be registered as an element of depreciation.

The most relevant types of assets used for R&D for which capital R&D expenditure should be compiled are:

- land and buildings,
- machinery and equipment,
- computer software,
- other intellectual property products.

Intramural expenditure on R&D by source of funds

The classification of the source of funds consistent with an institutional classification presented in the Frascati Manual 2015 is applied in international surveys on R&D expenditure. Internal funds of reporting units are included in the funds of the sector to which a unit belongs. For instance, internal funds spent on R&D performed by institutions of the Government sector are included in government funds, although the government did not assign them directly to R&D. Apart from the Business enterprise, Government, Higher education and Private non-profit sectors, the rest of the world sector can be singled out. The rest of the world occurs in statistical survey on R&D only as a source of R&D funding scientific research and experimental development conducted by units classified to one of four sectors of performance.

Apart from the classification of intramural R&D expenditure by funding sectors, the classification of the origin of funds including direct internal and external funds is applied. Internal funds are defined as money spent on R&D that originate within the control of and are used for R&D at the discretion of a reporting unit, e.g. own funds, credits, tax relieves, whereas external funds are defined as money spent on R&D that originate outside the control of a reporting unit R&D, received from other units explicitly for intramural R&D.

Research equipment

– sets of research, measurement and laboratory equipment of low level of versatility and high level of technical parameters (usually having higher precision class than standard equipment used for manufacturing or operational purposes). Computer hardware and other equipment not directly used to conduct R&D is excluded. Its value is calculated on the basis of the book value of research equipment included in fixed assets, (that is without depreciation deductions, used for R&D), as of 31 December.

Gross value of research equipment

– initial value of research equipment classified as fixed assets and used in R&D works according to the purchase price or manufacturing costs appearing in the accounting records on 31 December.

Depreciation of research equipment

– the cumulative value of depreciation of research equipment classified as fixed assets and used for R&D works appearing in the accounting records on 31 December.

Degree of research equipment consumption in research and development

– relation of depreciation of research equipment to gross value of research equipment.

R&D personnel

– all persons engaged directly in R&D conducted in a reporting unit, professional as well as other supporting staff. R&D personnel, apart from conducting research and development works (scientific and technical), may plan or manage R&D projects, prepare reports, provide direct IT, library or documentation service for a project or provide support for the administration of the financial and personnel aspects. A register of persons engaged in R&D projects does not always include persons providing indirect support and ancillary services (services provided for units conducting R&D by central IT units and libraries, providing security, cleaning and maintenance services, etc.).

Internal R&D personnel (persons employed)

– persons employed by the statistical unit who contribute to the unit's intramural R&D activities³. persons employed in a unit, especially:

- a) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- b) employers and own-account workers, i.e.:
 - owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers),
 - owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- c) outworkers;
- d) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- e) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- f) clergy fulfilling priestly obligations.

External R&D personnel (external contributors)

– independent (self-employed) or dependent (employee) workers fully integrated into a statistical unit's R&D projects without formally being persons employed by the same R&D-performing statistical unit. Data characterizing R&D personnel include sex, R&D function and level of education.

Researchers

– professionals conducting research and improving or developing concepts, theories, models, techniques, instrumentation, software or operational methods. Researchers constitute the most numerous group of persons engaged in R&D. Classification into R&D personnel by function does not have to be based on formal qualifications, level of education or job position. The tasks of researchers especially involve:

- conducting research and developing concepts, theories, models, techniques, instrumentation, software and operational methods,
- gathering, processing, evaluating, analysing, and interpreting research data,
- evaluating the results of investigations and experiments and positing conclusions using different techniques and models,

3. Within basic working time or outside it on the basis of civil-law agreements with an employer.

- applying principles, techniques and processes to develop or improve practical applications,
- advising on designing, planning and organising the testing, construction, installation and maintenance of structures, machines, systems and their components,
- providing advice and support to governments, organisations and businesses on the application of research results,
- planning, directing and coordinating R&D⁴,
- preparing scientific papers and reports.

Technicians and equivalent staff

– persons participating in R&D, performing scientific and technical tasks which involve the application of concepts and operational methods and using research equipment, normally under the supervision of researchers. Their tasks include:

- carrying out bibliographic searches and selecting relevant material from archives and libraries,
- preparing computer programs,
- carrying out experiments, tests and analyses,
- providing technical assistance and support in R&D, or testing prototypes,
- operating, maintaining and repairing research equipment,
- preparing materials and equipment for experiments, test and analyses,
- recording measurements, making calculations and preparing charts and graphs,
- collecting information using accepted scientific methods,
- assisting in analysing data, keeping records and preparing reports,
- carrying out statistical surveys and interviews.

Other supporting staff

– skilled and unskilled craftsmen and administrative, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

Full-time equivalents – FTE

– conversion units used to determine a number of persons actually engaged in R&D activity. One fulltime equivalent (FTE) means one person-year devoted exclusively to R&D. It is calculated on the basis of the ratio of working hours actually spent on R&D by particular employees during a reporting year divided by the total number of hours conventionally worked in the same position by an individual or by a group. This indicator allows avoiding overestimation of R&D personnel resulting from the fact that many persons associated with R&D devoted a part of their time on other activities such as teaching classes for students, administrative work, providing health services in the sphere linked with healthcare, quality control, etc. and some persons work part-time or start work in a given institution or resign during a calendar year.

Full-time equivalents are main units measuring personnel in R&D used in international comparisons and international publications published by the OECD and EUROSTAT.

Data on research and development for 2022 according to size classes and activities will be presented in international databases (Eurostat, OECD) for the statistical unit enterprise, i.e. in a different way than data for national purposes. In this publication, the data presented in the field of R&D are calculated according to the data of legal units, as in previous years.

Source of data:

- PNT-01 – Questionnaire on research and experimental development (R&D).

4. The category of researchers should include management staff and persons employed dealing with planning and managing the scientific and technical aspects of researchers' work. They determine directions for new R&D or manage persons employed on the basis of their high formal qualifications or practical experience in conducting research.

3. Human resources in science and technology

International methodological guidelines for the measurement of human resources in science and technology, and methods of analysing its structure and occurring changes are included in Canberra Manual.

Human resources in science and technology (HRST) are composed of persons who currently or potentially could engage in creating, developing, disseminating and applying scientific and technical knowledge.

The measurement and analysis of human resources in science and technology are carried out according to three international classifications:

- the International Standard Classification of Education – ISCED which defines formal levels of education (see Annex II),
- the International Classification of Fields of Education and Training – ISCED-F 2013 which defines groups of fields of education on the basis of education programmes and qualifications related to them (see Annex III),
- the International Standard Classification of Occupation – ISCO which defines groups of occupations (see Annex I).

The new International Standard Classification of Education⁵ has been in force since 2014. In comparison with ISCED 97 which had seven levels of education, ISCED 2011 has nine levels (see Annex II). Since 2014 data on education have been presented in accordance with new classification of education maintaining full comparability with data published previously. In relation to the previously applicable classification ISCED 1997, level 5 (5A together with 5B) was in the new classification ISCED 2011 divided between levels 5-7 and the former level 6 was replaced with ISCED 2011 level 8. Statistics Poland has been presenting the number of pupils and students since the school/academic year 2014/15 according to the new classification. Similar data regarding graduates have been presented in such way since the year 2015 (for which the number of graduates from the school/academic year 2014/15 is presented).

Since the academic year 2014/15 Statistics Poland has been using the International Classification of Fields of Education and Training – ISCED-F 2013 which was adopted at the General Conference of UNESCO in 2013. For statistical purposes Polish fields of education were initially assigned to ISCED-F groups of fields of education (see Annex III) by the representatives of Statistics Poland and then the Ministry of Science and Higher Education. Fields of education corresponding to fields of science and technology in the new classification are assigned to aggregates: 05 – Natural sciences, mathematics and statistics, 06 – Information and Communication Technologies and 07 – Engineering, manufacturing and construction. Students of S&T fields from the previous years and graduates in S&T fields from all presented years are distinguished on the basis of the formerly applicable classification ISCED 1997 in which education in fields belonging to group 4 – Science and group 5 – Engineering, manufacturing and construction were assigned to S&T fields. Data prepared on the basis of classification ISCED-F 2013 are not fully comparable with data presented for the previous years due to a partial transfer of fields of education from group 6 – Agriculture to new subgroup 052 – Environment and a partial transfer of fields of education from group 8 – Services to group 07 – Engineering, manufacturing and construction.

According to Canberra Manual HRST include persons who fulfil at least one of the following conditions:

- completed third-level education in fields of science and technology (S&T), i.e., education at the level 5-8 of ISCED 2011. In international statistics, including the ones prepared and recommended by Eurostat, a population of persons fulfilling this condition is extended to all persons with tertiary education. Statistics Poland presents data on inflows to HRST taking into account fields of education, while in an analysis of resources a population is extended to persons with tertiary education,
- not formally qualified, but employed in an S&T occupation where such education is normally,
- required, i.e., they work in occupations classified into 2nd and 3rd major groups of ISCO – see Annex I.

5. This obligation is imposed on Member States and the European Union institutions by Commission Regulation (EU) No 317/2013 of 8 April 2013 amending the Annexes to Regulations (EC) No 1983/2003, (EC) No 1738/2005, (EC) No 698/2006, (EC) No 377/2008 and (EU) No 823/2010 as regards the International Standard Classification of Education which was adopted by UNESCO Member States at 36th General Conference of UNESCO in November 2011.

The following subgroups – categories of human resources in science and technology – scheme 1 – can be distinguished among persons with third-level educations or employed in S&T occupations.

Scheme 1. HRST categories

			HRSTE Education				
			ISCED 8	ISCED 7	ISCED 6	ISCED 5	ISCED<5
HRSTO Occupation	ISCO 2	Professionals	HRSTC Core of Human Resources in Science and Technology				HRSTW Human resources in science and technology without third-level education
	ISCO 3	Technicians and associate professionals					
	ISCO 1	Managers	HRSTN Human Resources in Science and Technology – Non S&T occupation				
	ISCO 0, 4-9	Other occupations					
		Unemployed	HRSTU Human Resources in Science and Technology – Unemployed				
		Inactive	HRSTI Human Resources in Science and Technology – Inactive				

Source: Eurostat.

HRSTE – Human Resources in Science and Technology – Education

– the group comprises of persons with third-level education (ISCED 2011 at the level 5-8).

HRSTO – Human Resources in Science and Technology – Occupation

– the group comprises of persons employed in S&T occupations (ISCO – group 2 Professionals and 3 Technicians and associate professionals).

HRSTC – Core of Human Resources in Science and Technology

– the group comprises of persons with third-level education (ISCED 2011 at the level 5-8) and are employed in S&T (ISCO group 2 and 3).

HRSTN – Human Resources in Science and Technology – Non S&T occupation

– persons with third-level education but not employed in an S&T occupation.

HRSTU – Human Resources in Science and Technology – Unemployed

– unemployed persons with third-level education.

HRSTI – Human Resources in Science and Technology – Inactive

– persons with third-level of education but inactive.

HRSTW – Human Resources in Science and Technology – Without tertiary education

– persons employed in S&T with level of education below tertiary.

The following category can also be distinguished among human resources in science and technology:

SE – Scientists and Engineers

– the group of Science and engineering professionals, Health professionals and Information and communications technology professionals (ISCO-08 groups 21, 22, 25⁶).

Information included in the following publication is presented in terms of stocks and flows. An HRST stock means the number of people, measured at a particular point in time, with required level of education or employed in S&T occupations, while an HRST flow means the number of people with required level of education or employed in S&T occupations, measured in a unit of time (usually a year). A stock is an accumulation of inflows and outflows which determine its size.

Inflows to an HRST stock within a year constitute:

- persons who successfully completed education in an S&T field at level 5 as a minimum according to ISCED 2011 – it is the main supply for an HRST stock, inflows of persons who successfully completed education at level 5 as a minimum are also analysed,
- persons without formal qualifications employed in an S&T occupation, group 2 or 3 according to ISCO classification,
- immigrants: qualified foreigners entering the country and citizens returning from emigration.

Outflows from an HRST stock within a year constitute:

- persons without qualifications who leave S&T occupations (group 2 or 3),
- emigrants: qualified foreigners and citizens leaving the country,
- deaths of persons with education at level ISCED 5 or above or employed in an S&T occupation without formal qualifications (groups 2 and 3).

Sources of data:

Labour Force Survey – LFS constitutes and POL-on, the Integrated System of Information on Higher Education and Science, managed and maintained by the National Information Processing Institute are the main sources of data on human resources in science and technology for Statistics Poland and Eurostat. National Censuses give more accurate and reliable picture of population and human resources in science and technology. Statistical surveys on higher education and national education conducted by Statistics Poland are also taken into account. Data derived from the following questionnaires are used in the publication:

- ZD – Labour Force Survey – LFS,
- National Population and Housing Census 2021,
- S-10 – Questionnaire on higher education,
- S-12 – on scholarships, postgraduate studies, specialist education, persons applying for the award of a doctoral degree and the employment in HEIs run by churches.

Data on awarded academic degrees are made accessible by the of Ministry Education and Science data on professor titles by the Chancellery of the President of the Republic of Poland.

National data on education is collected by Eurostat⁷ jointly with UNESCO Institute for Statistics (UIS) and the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) within the framework of Data Collection on Education Systems.

6. According to ISCO-88 occupation groups 21, 22.

7. Member States share the data voluntarily.

4. Bibliometrics (scientometrics)

– is an application of mathematical and statistical methods to evaluate scientific literature. It allows to measure the volume of "scientific production" on the assumption that production of "knowledge" is the essence of scientific activities (research and experimental development), what is reflected in scientific literature (in reality this activity is much more complex and complicated phenomenon; there are many fields in which the results of research are not published, for instance military research or the majority of research in the industry). Not all publications increase the general knowledge – publications which are not cited by others may be evaluated as having minor contribution to the general knowledge. Therefore, a bibliometric analysis evaluating results of scientific activities of countries and monitoring the development of science extends an analysis of the number of scientific publications to citations included therein (also citations in patent documents). Bibliometric research also allows observing formation of national and international scientific networks. The phenomenon of co-authoring is being observed more and more often in modern scientific literature. Publications written in cooperation with abroad, that is, the ones whose authors come from at least one institution located in Poland and at least one located abroad, are gaining special significance.

The analysis presented in the publication is based on a system containing information on journals indexed in Scopus database (created by Elsevier) – a multidisciplinary, abstract and citation database featuring a citation analysis function and accessible lists of keywords. This database does not include all scientific journals in the world, it favours English-language journals. It is one out of a number of bibliographic databases apart from Web of Science, INSPEC, MEDLINE or commercial databases. Bibliometric analyses underline the fact that it is impossible to indicate one database which would best serve all possible analytical needs. Scopus database, like Web of Science, enables an analysis of citations.

Documents

– all issued scientific publications; Scopus database includes various types of document sources – reviewed journals, books, branch journals (with sponsored articles), conference papers, patents and patent applications. The number of documents equals the number of items in search database. The number of publications/documents in a database greatly depends on a scientific discipline, which means that simple comparisons may lead to false conclusion. The fact that scientific publications in English-language journals covering given fields of science are published with various frequency should also be especially underlined.

Source of data:

- SCImago. SJR – SCImago Journal & Country Rank, <http://www.scimagojr.com>.

5. Technology advancement in manufacturing and knowledge intensity in services

Works on preparing international, standard methodological recommendations concerning statistical surveys on high technology were coordinated by the OECD. The OECD currently applies the classifications of industry domains based on the analysis of content of R&D component, which are also known as the industry domain classifications based on the technology content. Eurostat extended the term high technology onto services – singling out fields of high technology. Terms "by technology advancement" and "by level of technology" are used interchangeably in the publication.

In the analyses of high technology two approaches have been applied: industry approach and product approach. The industry approach classification is shown in Annex VI, and product approach classification – in Annex VII.

High technology

– domains of the economic activity in the section Manufacturing and products with high R&D intensity. The current list of domains includes 4 categories: high-technology, medium high-technology, medium low-technology and low-technology (see Annex VI).

For measurement of the R&D intensity the following indicators are used:

- the ratio of direct R&D costs to the value added,
- the ratio of direct R&D costs to the production value (sales),
- the ratio of direct R&D costs extended by indirect costs incorporated in investment goods and intermediate products to the production value (sales).

The OECD high technology domain list using direct and indirect costs was revised by Eurostat and the European Commission Joint Research Centre in 2008. The calculation using data on the R&D direct and indirect costs was prepared for the year 2000. Data were calculated for sectors from 18 OECD countries. On account of the R&D intensity sectors were classified as follows:

- R&D intensity below 1%; low-technology,
- R&D intensity between 1 and 2.5%; medium low-technology,
- R&D intensity between 2.5 and 7%; medium high-technology,
- R&D intensity above 7%; high-technology.

Data of Statistics Poland on labour force, sold production of products and net revenues from product sales were used secondarily to calculate the following indicators:

- the share of the domains classified by technology advancement in the value of the sold production of goods in Manufacturing,
- the share of the domains classified by technology advancement in the value of the net revenues from product sales and revenues from export in a regional approach,
- the share of the domains classified by technology advancement in employment in Manufacturing.

For the product approach method which is the extension and supplement to the industry approach, the list of high technology products based on the Standard International Trade Classification (SITC) accepted by Eurostat in April 2009 in connection with alteration from SITC Rev. 3 to SITC rev. 4, including 9 product groups was used.

Data on foreign trade were used secondarily to calculate the following indicators:

- value and balance of the high technology imports and exports,
- the share of the high technology imports and exports in exports and imports total,
- the structure of high technology imports and exports by product groups.

Presented indicators concern entities with 10 or more persons employed. However, in the case of the structure of employment and foreign trade indicators entities employing 9 or less persons are also included.

Knowledge-intensive services

– the domains of the business activities classified in the section G–U with high knowledge intensity (see Annex VII). Data of Statistics Poland on labour force, net revenues from product sales as well as surveys on the financial sector, higher education institutions, culture and health services sector were used secondarily to calculate the following indicators:

- the share of the domains classified by knowledge intensity in the value of net revenues from product sales and those revenues from exports in sections G–U (to the limited extend, also in a regional approach),
- the share of the domains classified by knowledge intensity in employment in sections G–U.

Presented indicators concern entities with 10 or more persons employed. However, in the case of the structure of employment indicators entities employing 9 or less persons are also included.

Sources of data:

- P-01 – Questionnaire on production,
- Aggregate data derived from international trade surveys,
- ZD – Labour Force Survey – LFS,
- SP – Annual business enterprise questionnaire,

6. Innovation activities

International methodological guidelines on the principles of collecting and interpreting innovation data are included in Oslo Manual.

Currently innovations are playing more and more significant role in activities conducted by business enterprises. Employing new solutions and following the development of technology is very often a prerequisite of presence on the market. Innovative enterprises are competitive against other entities, which allows them to increase their market share. Thus, it gives them an opportunity to gain viable economic advantages.

Innovation activity

– all developmental, financial and commercial activities undertaken by an enterprise that are intended to result in an innovation for the firm. They include:

- research and experimental development (R&D) activities,
- engineering, design and other creative work activities,
- marketing and brand equity activities,
- intellectual property (IP) related activities,
- employee training activities,
- software development and database activities,
- activities related to the acquisition or lease of tangible assets,
- innovation management activities.

Innovation activities can result in an innovation, be ongoing, postponed or abandoned.

Business innovation

– a new or improved product or business process (or combination thereof) that differs significantly from the firm's previous products or business processes and that has been introduced on the market or brought into use by the firm.

Product innovation

– a new or improved good or service that differs significantly from the firm's previous goods or services and that has been introduced on the market. Product innovations must provide significant improvements to one or more characteristics or performance specifications.

Product innovations can utilise new knowledge or technologies, or can be based on new uses or combinations of existing knowledge or technologies.

Product innovations in services consist in the introduction of improvements in the way services are offered, adding new functions or features to existing services or introducing brand new services.

New product

– a good or service (or their combination) that differ in its characteristics or intended uses from products previously produced by an enterprise.

Improved product

– already existing product which has been improved by application of new materials, components and other features assuring better functioning of the product.

Business process innovation

– a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the enterprises' previous business processes and that has been brought into use by the firm. The characteristics of an improved business function include greater efficacy, resource efficiency, reliability and resilience, affordability, and convenience and usability for those involved in the business process, either external or internal to the firm. Business process innovations are implemented when they are brought into use by the firm in its internal or outward-facing operations. Business process innovations include the following functional categories:

- production of goods and services,
- distribution and logistics,
- marketing and sales,
- information and communication systems,
- administration and management,
- product and business process development.

Innovation-active enterprise

– enterprise engaged at some time during the observation period in one or more activities to develop or implement new or improved products or business processes for an intended use. Both innovative and non-innovative firms can be innovation-active during an observation period.

Innovative enterprise

– reports one or more innovations within the observation period. This applies equally to a firm that is individually or jointly responsible for an innovation.

New or improved products or new or improved business processes introduced by the enterprise, must be new at least for the surveyed enterprise.

Expenditure on innovation activities

– economic cost of innovation activities undertaken by an enterprise or group of enterprises. Expenditure can be intramural (activities carried out in-house) or extramural (carried out by third parties on behalf of the firm). Expenditure on innovation activity of enterprises can be allocated on:

- research and experimental development activities (R&D) undertaken to develop new or improved products (product innovations) or business processes (business process innovations) carried out with the use of own research infrastructure or acquired from other entities,
- own personnel working on innovation,
- services, materials, supplies purchased from others for innovation,
- capital goods for innovation (acquisition of machinery, equipment, software, IPRs, buildings etc.)^{8 9},

8. Including buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), land, machinery, technical equipment, means of transport, tools, instruments, movables and endowments (groups 0-8 of the Classification of Fixed Assets).

9. Includes the purchase of software and / or knowledge from external sources, in the form of patents, non-patent inventions and other intellectual

- other expenditure on the introduction of new or improved products or business processes¹⁰.

All expenditures on innovations are taken into consideration in an innovation survey, current and capital expenditures incurred within a reporting period on successful (having resulted in the implementation of an innovation), ongoing and abandoned activities, irrespective of their source of funding.

Data on innovation in the years 2020–2022 in international data sources (Eurostat, OECD) will be presented for the statistical unit enterprise, i.e. in a different way than data for national purposes. In this publication enterprise is understood as a one legal unit, as in previous years.

Source of data:

- PNT-02 – Questionnaire on innovations.

7. Industrial property protection

The whole issue regarding the industrial property protection is regulated by the Industrial Property Law of 30 June 2000 (uniform text from 2017, item 776).

Inventions, utility models, industrial models, integrated circuits and proposals for improvements are defined as patentable inventions.

In order to protect an invention an exclusive right is granted, that is a patent.

Data concerning patent applications are presented by sections of the International Patent Classification are subject to a procedure of initial classification; the Patent Office of the Republic of Poland is obliged to finally classify it to appropriate section of technology within 18 months from the date of submitting an application and if an invention does not meet formal requirements, it is included under an item "Non-classified".

Patentable invention

– a technical solution which is new, involves an inventive step and industrial applicability. An invention is to be considered as new if it does not constitute a part of the state of the art. An invention is considered as involving an inventive step if, with regard to the state of the art, it is not obvious to an expert. An invention has industrial applicability if by means of that invention a product may be produced or a process may be applied, in a technical sense, in any industry.

After a patent is granted, it is entered into a patent register. A term of a right of a patent is twenty years since the date of filing it with the Patent Office. A subject matter scope of a patent is determined with patent claims which are included in a patent description. Granting of a patent is evidenced by issuing a patent document. It contains a description of an invention together with patent claims and drawings. A summary description is published in the "Bulletin of the Patent Office" as information on patent applications.

Patent applications are submitted for protection by national entities (residents) with the Patent Office of the Republic of Poland. In the case of patent applications submitted by foreign entities (non-residents), applications can be filed under a national procedure, that is, directly with the Patent Office of the Republic of Poland – protection provided in such way is effective only on the territory of the Republic of Poland.

Domestic inventions are submitted for a protection with the Patent Office of the Republic of Poland.

As for international inventions, an application may be submitted under a domestic procedure, that is, directly with the Patent Office of the Republic of Poland – a protection received under such procedure is in effect only on the territory of Poland. If an applicant wishes to extend a protection of an invention, an

property rights.

10. Product design, service design, preparation of production / distribution for innovation activities, training and professional development for innovation activities (e.g. employee training or continued education) and marketing of innovations (marketing activities directly related to innovations, including market research).

application may be submitted in other countries under the Paris Convention for the Protection of Industrial Property of 1883. Thus, a domestic procedure concerns all kinds of applications filed directly with a patent office of a given country – from the territory of the country as well as abroad under the Paris Convention.

An entity may also submit a patent application under an international procedure within the framework of the Patent Cooperation Treaty concluded in Washington in 19 June 1970 which enables an applicant to apply for protection of an invention in many countries simultaneously.

The Patent Cooperation Treaty, PCT

– the treaty introducing a unified procedure for filing patent applications, taking the same effect as submissions under a domestic procedure in every signatory country. An applicant, instead of filing a few separate national or regional applications, files one international application which takes effect in many countries (at least three, at most in all signatory countries, i.e. 148). Poland concluded the Patent Cooperation Treaty in 1990. While filing an international PCT application, Poland may be indicated as the country in which an applicant wishes to apply for protection. An international PCT application may also be filed with the Patent Office of Poland functioning as a receiving office. Patents for inventions under the PCT procedure are granted by individual national patent offices. The PCT procedure is composed of two main phases: an international phase and a national phase. An applicant does not indicate particular countries in which he/she wishes to protect an invention while filing an international application. A final selection of countries in which an applicant wishes to receive a protection of an invention is made when a national phase is started. During this phase, an international PCT application is registered with patent offices of selected countries which publish a summary description of an invention (the Patent Office of the Republic of Poland does that in the “Bulletin of the Patent Office”). Since this moment an application is treated like applications filed by domestic inventors or foreign applications submitted directly under the Paris Convention.

Utility model

– any new and useful solution of a technical nature concerning shape, construction or durable assemblage of an object. A utility model is considered a useful solution if by means of that solution a practical effect is attainable in the process of production or exploitation of the product.

Rights of protection are granted for utility models. Granting of a right of protection is evidenced by issuing a certificate of protection. After a right of protection for a utility model is granted, it is entered into the register of the rights of protection.

A subject matter scope of a right of protection is determined with protection claims which are included in a protective description of a utility model.

The term of a right of protection is 10 years since the date of filing a utility model application with the Patent Office.

Industrial model

– new and having individual character appearance of the whole or a part of a product resulting from, in particular, the lines, colours, shapes, texture or materials of the product and its ornamentation.

A right in registration grants an exclusive right to use an industrial model for economic or professional purposes on the territory of the Republic of Poland.

Trademark

– any sign capable of being represented graphically (in particular, words, designs, ornaments, combinations of colours, three-dimensional shape of goods or of their packaging, melodies or other acoustic signals) if such signs are capable of distinguishing goods of one entity from goods of the others. A trademark is also understood as a servicemark.

Acquiring protection right means acquiring an exclusive right to use a trademark for economic or professional gains on the whole territory of the Republic of Poland. A trademark and products for which it is intended should be determined in a trademark application – this information allows identifying the scope

of a trademark protection.

Protection of a domestic trademark is granted by filing an application with the Patent Office of the Republic of Poland. Foreign entities can file trademark applications directly with the Patent Office of the Republic of Poland (a national procedure) or under the Madrid Agreement or the Madrid Protocol (an international procedure) through the WIPO and a competent national office with indication of Poland as a country in which a trademark is to be covered by a right of protection.

The Madrid Agreement Concerning the International Registration of trademarks and servicemarks

– Member State with WIPO international office, legally binding in every Member State of the Madrid system (called in the Agreement a Special Union).

Poland has been a party to the Madrid Agreement since 18th March 1991 and the Protocol relating to the Madrid Agreement has been in force since 4 March 1997.

The Patent Office of the Republic of Poland is the competent office for granting and maintaining legal protection of industrial property. However, Polish residents may also apply for protection in patent offices of other countries. European Patent Office (EPO), based in Munich, is a very important institution related to protection of industrial property. It grants European patents. A European patent is granted on the basis of the European Patent Convention concluded in 1973 in Munich. It enables obtaining protection of an invention in 38 members of the Convention (since 2010). Poland has been a member since 1 March 2004. Patent proceedings before the EPO follow a harmonised procedure. After a patent is granted, its owner conducts a so-called validation procedure in countries in which a European patent is to be protected. A European patent grants its owner, in every country in which it has been validated, the same rights as a patent granted in a given country.

The International Patent Classification (IPC)

– involves the whole scope of knowledge in which inventions can be designed and consists of eight sections (see Annex VIII). The classification is the basis:

- for systematisation of patent documents to facilitate access to technical and legal information included therein,
- for selective dissemination of information to all users of patent information,
- when examining condition of technology in determined fields of technology,
- when preparing statistical data on industrial property protection, which in turn enables determining the development of technology in various fields.

The essential aim of using the IPC is a uniform international classification of patent and utility model applications by patent offices. This classification constitutes an indispensable and the most efficient tool for searching out patent documentation by intellectual property offices and other users of information. The Strasbourg Agreement Concerning the International Patent Classification, which was concluded in 1971, provided for a uniform description of inventions for which patents were granted, including published patent applications, inventors' certificates, descriptions of utility models and utility certificates (hereinafter referred to as "patent documents"). The International Patent Classification is periodically amended and updated to improve classification system taking into account technical progress. Since January 2006 the eighth and the last edition of the IPC, after which subsequent versions of this edition have been published, has been in force. In published patent documents systematised in compliance with a given version of the IPC a version of the classification is indicated with a year in parentheses. The currently binding version is (2012.01). The internet version of the Classification is available on the WIPO website (www.wipo.int/classifications/ipc) and constitutes an official publication of the eighth edition (2006).

Number of intellectual property protection applications

– invention, utility model, trademark or industrial design applications are registered in databases of patent offices by various features, including features of entities filling applications. In order to avoid multiple

counting of patent applications filed by a few inventors with a competent office two approaches have been used in statistical reports concerning patents and other intellectual property protection rights:

1. A structure of entities applying for intellectual property protection to the Patent Office of the Republic of Poland is presented by features of one applicant, which results in an analysis of structures by features of the first (main) applicant when a patent application is filled by a few applicants.
2. A structure of entities applying for intellectual property protection to the European Patent Office (or other offices from various countries) – a fractional counting method has been applied in which a patent application filed by a few applicants is counted in presented data as a partial share (fraction).

Applications are presented by priority date, that is, the date of the first application for patent protection to a national office (e.g. the Patent Office of the Republic of Poland) or directly to the European Patent Office (EPO): the priority data is the closest to the date of designing an invention.

Intellectual property protection activity

– all activities leading to invention, utility model, trademark or industrial design applications. A system of statistical surveys in Poland allows registering such activities in a year in which an appropriate application was filed by an entity with the Patent Office of the Republic of Poland or other foreign intellectual property protection office.

Intellectual property protection activities are undertaken by economic entities registered at the REGON register and natural persons not conducting economic activities. Such activity is analysed in subpopulations of:

- R&D entities (research and development active),
- innovation active entities.

Sources of data:

- The Patent Office of the Republic of Poland,
- Eurostat's Database,
- PNT-01 – Questionnaire on research and development (R&D),
- PNT-02 – Questionnaire on innovations.

8. Biotechnology

Biotechnology activities cover:

- research and experimental development (R&D) – scientific research and experimental development in biotechnology techniques, biotechnology products or biotechnology processes, in accordance with both biotechnology definitions presented below,
- production – in which biotechnology techniques are applied to produce biotechnology products or in biotechnology processes, including environment protection.

Statistical survey on biotechnology goes beyond the R&D sphere since it is to cover, apart from entities carrying out biotechnology R&D activities, entities participating in biotechnology activities by applying at least one of biotechnology techniques (in accordance with the definition of biotechnology based on OECD list of techniques) to produce goods or services. Moreover, the survey is adjusted to specificity of this field of activities, especially to the fact that:

- biotechnology is a process, not a product or a branch, thus it cannot be easily singled out on the basis of existing classifications. Currently, specific biotechnology branches cannot be singled out at any level of classification of economic activities – international (ISIC Rev. 4), the EU (NACE Rev. 2) and national (Polish Classification of Activities – PKD 2007). However, there is a class covering biotechnology scientific research and experimental development in all of these classifications. In the Polish Classification of

Activities (PKD 2007) a subclass 72.11.Z – Research and experimental development on biotechnology has been singled out of section M – Professional, Scientific and Technical Activities. It is a useful classification to identify units for which biotechnology R&D is a prevailing activity. However, biotechnology activities are conducted within or beside a main field of activity for the majority of units,

- existing classifications of fields of science and socio-economic objectives, closely linked to R&D activities, do not allow complete distinction of biotechnology. In OECD Fields of Science and Technology Classification (see Annex IV) biotechnology is presented as:
 - do not allow complete distinction of biotechnology. In OECD Fields of Science and Technology Classification (see Annex IV) biotechnology is presented as:
 - environmental biotechnology (engineering and technology sciences),
 - industrial biotechnology (engineering and technology sciences),
 - medical biotechnology (medical and health sciences),
 - agricultural biotechnology (agricultural sciences).

In accordance with the Resolution of the Regulation of then the Minister of Science and Higher Education of 20 September 2018 on areas of knowledge, fields of science and art, the biotechnology is no longer lists as a separate scientific discipline. The methodology of statistical surveys on biotechnology activities and definitions of used terms have been elaborated by the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) and are included in the following documents:

- *Framework for Biotechnology Statistics* (2005),
- *Guidelines for a Harmonised Statistical Approach to Biotechnology Research and Development in the Government and Higher Education Sectors* (2009),
- *Revised proposal for the revision of the statistical definitions of biotechnology and nanotechnology* (2018).

The first document contains basic definitions related to biotechnology activities – both research and experimental development as well as activities in which biotechnology techniques are applied to produce goods and services. It focuses on the procedure of a statistical survey concerning such activities in the business enterprise sector. The second one – presents a harmonised approach to collecting and analysing statistical data on public biotechnology R&D which consists of two institutional sectors (in accordance with Frascati Manual) – the government and higher education sector. Both documents present model questionnaires – the first one – for the business enterprise sector, the second one – for the government and higher education sector.

The following definitions, used in statistical surveys on biotechnology, are taken from mentioned OECD documents:

- biotechnology,
- biotechnology product,
- biotechnology process,
- biotechnology firms,
- range of biotechnology applications.

Conducting statistical surveys on biotechnology, in particular surveys on research and experimental development, according to the same principles as surveys of the whole R&D sphere has been strived for. Therefore, the above-mentioned documents include definitions and procedures which have their source in Frascati Manual 2015.

Definitions of other terms related to R&D are consistent with terms used in surveys on the R&D sphere and listed in general notes (see item 2 and 3).

Due to specificity of biotechnology, a "double definition" of biotechnology, i.e., single and list-based, is used for statistical purposes.

The single definition of biotechnology used in Poland, based on Frascati Manual methodology, is as follows: biotechnology is an interdisciplinary field of science and technology dealing with the application of science and technology to living organisms, as well as parts, products and models thereof, to alter living or nonliving materials for the production of knowledge, goods and services.

The list-based definition of biotechnology, based on the list of biotechnology techniques, is as follows:

- DNA/RNA: genomics, pharmacogenomics, gene probes, genetic engineering, DNA/RNA sequencing/synthesis/amplification, gene expression profiling, and use of antisense technology, multiscale DNA synthesis, genome and gene editing, gene drive,
- proteins and other molecules: sequencing/synthesis/engineering of proteins and peptides (including large molecule hormones); improved delivery methods for large molecule drugs; proteomics, protein isolation and purification, signalling, identification of cell receptors,
- cell and tissue culture and engineering: cell/tissue culture, tissue engineering (including tissue scaffolds and biomedical engineering), cellular fusion, vaccine/immune stimulants, embryo manipulation, culture technologies with the use of markers, metabolic engineering,
- process biotechnology techniques: fermentation using bioreactors, bioprocessing, bioleaching, biopulping, biobleaching, biodesulphurisation, bioremediation, techniques with the use of biosensors, biofiltration and phytoremediation, molecular aquaculture,
- gene and RNA vectors: gene therapy, viral vectors,
- bioinformatics: construction of databases on genomes, protein sequences; modelling complex biological processes, including systems biology,
- nanobiotechnology: applies the tools and processes of nano/microfabrication to build devices for studying biosystems and applications in drug delivery, diagnostics, etc.

The above-mentioned list of biotechnology techniques functions as an interpretative guideline to the single definition. The list is indicative rather than exhaustive and is expected to change over time as biotechnology activities evolve.

Fields of biotechnology application are defined as follows:

- human health (with rDNA technology) – large molecule therapeutics and monoclonal antibodies produced using rDNA technology,
- human health (without rDNA technology) – other therapeutics, artificial substrates, diagnostics and drug delivery technologies, etc.,
- veterinary health – diagnostics, vaccination and medical treatment of animals,
- GM agricultural biotechnology – new varieties of genetically modified (GM) plants, animals and microorganisms,
- non-GM agricultural biotechnology – new varieties of non-GM plants, animals and microorganisms developed using biotechnology techniques, bio-pest controls, etc.,
- natural resources – mining, petroleum/energy extraction, etc.,
- environment – diagnostics, bioremediation, waste disposal, clean production, etc.,
- industrial processing – food, cosmetics, fuels, chemicals (e.g. enzymes), plastics, etc.,
- bioinformatics – construction of databases on genomes, protein sequences; modelling complex biological processes, including systems biology,
- non-specific applications – research tools.

Presented results have been derived from the Biotechnology survey included into the Programme of statistical surveys of official statistics, item 1.43.12. The scope of population and main items of thematic scope of this survey are adjusted to the recommendations of the OECD regarding the model survey of biotechnology R&D. The survey on biotechnology, commissioned by the Ministry of Education and Science, has been carried out by Statistics Poland since 2008.

The survey on biotechnology covers units belonging to the following institutional sectors (in accordance with Frascati Manual):

- the government sector, including the private non-profit sector (GOV+PNP),
- the higher education sector – HES,
- the business enterprise sector – BES.

Biotechnology product

– a good or service which development requires the use of one or more biotechnology techniques according to the list-based and single definitions. It includes knowledge products (technical know-how) generated from biotechnology R&D.

Biotechnology process

– a production or other (e.g. in environment protection) process using one or more biotechnology techniques or biotechnology products.

In statistical surveys on biotechnology, according to the OECD recommendations, three categories of firms are distinguished:

Biotechnology firm – BF

– a firm engaged in biotechnology using at least one biotechnology technique (as defined in the OECD list-based definition of biotechnology techniques) to produce goods or services and/or to perform biotechnology R&D;

Dedicated biotechnology firm – DBF

– a firm whose main activity involves the application of biotechnology techniques to produce goods or services and/or to perform biotechnology R&D. Production of goods or services constitutes at least 75% of total production (including knowledge products created by R&D)¹¹;

R&D firm – BRDF

– a firm incurring intramural expenditure on R&D. Dedicated R&D firms (DBRDF) are distinguished within this category as the ones whose expenditure on biotechnology R&D amount to at least 75% of total R&D expenditure.

Source of data:

- MN-01 – Questionnaire on biotechnology research and development in scientific units,
- MN-02 – Questionnaire on biotechnology research and development in business enterprises.

9. Nanotechnology

Nanotechnology activities include:

- R&D – basic research, applied and industrial research, experimental development,
- production – nanotechnology is used to produce goods.

Statistical surveys on nanotechnology go beyond the R&D sphere as they should cover, apart from entities conducting nanotechnology R&D, entities indirectly engaged in nanotechnology as a user or integrator of nanotechnology in production of a final product.

Currently, nanotechnology branches are not singled out at any level of classifications of economic activities – international (ISIC Rev. 4), the EU (NACE Rev. 2) and national (PKD 2007). For the majority of enterprises nanotechnology activities are conducted as or apart from main economic activity.

11. Intramural expenditures have been adopted in Polish statistical surveys on biotechnology as the production measure.

Nanotechnology is also not mentioned in the Regulation of the Minister of Science and Higher Education of 20 September 2018 on determining areas of knowledge, fields of science and art, and scientific and art disciplines in force in Poland.

Nanotechnology is included in the classification of science and technology prepared by the OECD and Eurostat (see Annex IV).

Statistical surveys on nanotechnology activities, especially R&D, were conducted according to the same principles as surveys on research and experimental development of the whole R&D sphere. Definitions of terms used in nanotechnology R&D are the same as the ones used in surveys on the R&D sphere and presented in methodological notes (item 2 and 3).

In the statistical survey the definition of nanotechnology prepared by the International Organization for Standardization and recommended by the OECD for statistical surveys was used:

– understanding and control of matter and processes at the nanoscale typically but not exclusively below 100 nanometers in one or more dimensions where the onset of size-dependent phenomena usually enables novel applications utilising the properties of nanoscale materials that differ from the properties of individual atoms molecules and bulk matter to create improved materials devices and systems that exploit these new properties.

For the purpose of the statistical survey, the following applications of nanotechnology were distinguished:

- nanomaterials,
- nanoelectronics,
- nanooptics,
- nanophotonics,
- nanobiotechnology,
- nanomedicine,
- nanomagnetism,
- nanomechanics,
- filtration and membranes,
- nanotools,
- nanoinstruments and nanodevices,
- catalysis,
- modelling and simulation software.

The above-mentioned list of areas of nanotechnology applications is indicative rather than exhaustive and is expected to change over time as nanotechnology evolves.

Presented results come from the nanotechnology survey included in the Programme of statistical surveys of official statistics, item 1.43.17. The scope of population and main items of thematic scope of this survey are adjusted to the recommendations of the OECD regarding the model survey of nanotechnology R&D.

The survey on nanotechnology activities covers entities which belong to the following institutional sectors in accordance with Frascati Manual:

- the government sector together with the private non-profit sector (GOV+PNP),
- the higher education sector (HES),
- the business enterprise sector (BES).

Nanotechnology firm

– a firm using nanotechnology in production of goods or services and/or conducting nanotechnology R&D.

Source of data:

- PNT-05 – Questionnaire on nanotechnology research and development in scientific units,
- PNT-06 – Questionnaire on nanotechnology activities in business enterprises.

ANEKS I

ANNEX I

KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI – w oparciu o Międzynarodowy Standard Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 – wersja skrócona

Classification of Occupations and Specializations according to the International Standard Classification of Occupations ISCO-08 – abridged version

1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY	
2	SPECJALIŚCI	
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	SE
211	Fizycy, chemicy i specjaliści nauk o Ziemi	SE
212	Matematycy, aktuariusze i statystycy	SE
213	Specjaliści nauk biologicznych i dziedzin pokrewnych	SE
214	Inżynierowie (z wyłączeniem elektrotechnologii)	SE
215	Inżynierowie elektrotechnologii	SE
216	Architekci, geodeci i projektanci	SE
22	Specjaliści do spraw zdrowia	SE
221	Lekarze	SE
222	Pielęgniarki	SE
223	Położne	SE
224	Specjaliści do spraw ratownictwa medycznego	SE
225	Lekarze weterynarii	SE
226	Lekarze dentyści	SE
227	Diagności laboratoryjni	SE
228	Farmaceuci	SE
229	Inni specjaliści ochrony zdrowia	SE
23	Specjaliści nauczania i wychowania	
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	SE
251	Analitycy systemów komputerowych i programiści	SE
252	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych	SE
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	
32	Średni personel do spraw zdrowia	
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	
35	Technicy informatycy	
4	PRACOWNICY BIUROWI	
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	
0	SIŁY ZBROJNE	

Źródło: Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z dnia 20 kwietnia 2022 r. poz. 853)

- zawody nauki i techniki N+T
- SE zawody z grupy specjalności i inżynierowie

ANEKS II

ANNEX II

POLSKA KLASYFIKACJA EDUKACJI według poziomów wykształcenia – powiązania z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji

Polish Classification of Education by education levels – linked with the International Standard Classification of Education

Poziomy wykształcenia Polskiej Klasyfikacji Edukacji ^a		Kody poziomów wykształcenia Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji	
kody	opis	ISCED 1997	ISCED 2011
W0	bez wykształcenia	ISCED 0	ISCED 0
W1	wykształcenie podstawowe	ISCED 1	ISCED 1
W2	wykształcenie gimnazjalne	ISCED 2	ISCED 2
W3	wykształcenie zasadnicze zawodowe lub średnie (ponadpodstawowe lub ponadgimnazjalne)	ISCED 3	ISCED 3
	wykształcenie policealne, pomaturalne	ISCED 4	ISCED 4
W4	wykształcenie kolegialne	ISCED 5B	ISCED 5
W5	wykształcenie wyższe zawodowe z tytułem inżyniera, licencjata lub równorzędnym	ISCED 5A	ISCED 6
W6	wykształcenie wyższe magisterskie z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym		ISCED 7
W8	posiadanie stopnia naukowego doktora	ISCED 6	ISCED 8
W9	posiadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego		

a Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Edukacji (Dz.U. Nr 98, poz. 895).

ANEKS III

ANNEX III

Klasyfikacja kierunków kształcenia – powiązania z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia

Classification of fields of education and training – linked with the International Standard Classification of Education

Agregaty kierunków kształcenia Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 1997) ^a	Agregaty kierunków kształcenia Międzynarodowej Klasyfikacji Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013)
1 GRUPA - Kształcenie	01 GRUPA - Kształcenie
2 GRUPA - Nauki humanistyczne i sztuka	02 GRUPA - Nauki humanistyczne i sztuka
3 GRUPA - Nauki społeczne, gospodarka i prawo	03 GRUPA - Nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja
	04 GRUPA - Biznes, administracja i prawo
4 GRUPA - Nauka	05 GRUPA - Nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka
42 Nauki biologiczne	051 Nauki biologiczne i pokrewne
	052 Nauki o środowisku
44 Nauki fizyczne	053 Nauki fizyczne
46 Matematyka i statystyka	054 Matematyka i statystyka
48 Komputeryzacja	06 GRUPA - Technologie teleinformacyjne
	061 Technologie teleinformacyjne
5 GRUPA - Nauki techniczne (technika, przemysł, budownictwo)	07 GRUPA - Nauki techniczne (technika, przemysł, budownictwo)
52 Inżynieria i technika	071 Inżynieria i technika
54 Produkcja i przetwórstwo	072 Produkcja i przetwórstwo
58 Architektura i budownictwo	073 Architektura i budownictwo
6 GRUPA - Rolnictwo	08 GRUPA - Rolnictwo
7 GRUPA - Nauki medyczne	09 GRUPA - Zdrowie i opieka społeczna
8 GRUPA - Usługi	10 GRUPA - Usługi
9 GRUPA - Siły zbrojne i obrona kraju	

a Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Edukacji (Dz.U. Nr 98, poz. 895).

 dziedziny nauki i techniki N+T

ANEKS IV

ANNEX IV

Klasyfikacja dziedzin badań naukowych i prac rozwojowych (FORD) według Podręcznika Frascati 2015

Classification of Fields of Research and Development (FORD) by Frascati Manual 2015

Klasyfikacja ogólna	Klasyfikacja drugiego stopnia
1. Nauki przyrodnicze	1.1. Matematyka 1.2. Nauki o komputerach i informatyka 1.3. Nauki fizyczne 1.4. Nauki chemiczne 1.5. Nauki o Ziemi i o środowisku 1.6. Nauki biologiczne 1.7. Inne nauki przyrodnicze
2. Nauki inżynierskie i techniczne	2.1. Inżynieria lądowa 2.2. Elektrotechnika, elektronika, inżynieria informacji 2.3. Inżynieria mechaniczna 2.4. Inżynieria chemiczna 2.5. Inżynieria materiałowa 2.6. Inżynieria medyczna 2.7. Inżynieria środowiska 2.8. Biotechnologia środowiskowa 2.9. Biotechnologia przemysłowa 2.10. Nanotechnologia 2.11. Inne nauki inżynierskie i technologiczne
3. Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	3.1. Medycyna ogólna 3.2. Medycyna kliniczna 3.3. Nauki o zdrowiu 3.4. Biotechnologia medyczna 3.5. Inne nauki medyczne
4. Nauki rolnicze i weterynaryjne	4.1. Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo 4.2. Nauka o zwierzętach i mleczarstwo 4.3. Nauki weterynaryjne 4.4. Biotechnologia rolna 4.5. Inne nauki rolnicze
5. Nauki społeczne	5.1. Psychologia i kognitywistyka 5.2. Nauki ekonomiczne 5.3. Pedagogika 5.4. Socjologia 5.5. Prawo 5.6. Nauki polityczne 5.7. Geografia społeczna i gospodarcza 5.8. Media i komunikacja 5.9. Inne nauki społeczne
6. Nauki humanistyczne i sztuka	6.1. Historia i archeologia 6.2. Językoznawstwo i literatura 6.3. Filozofia, etyka i religia 6.4. Sztuka (sztuka, historia sztuki, sztuka widowiskowa, muzyka) 6.5. Inne nauki humanistyczne

Źródło: Podręcznik Frascati 2015: Zalecenia dotyczące pozyskiwania i prezentowania danych z zakresu działalności badawczej i rozwojowej, GUS. Tłumaczenie na język polski.

ANEKS V ANNEX V

Klasyfikacja dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych^a Classification of fields of science and scientific disciplines as well as artistic disciplines^a

Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna
Dziedzina nauk humanistycznych	archeologia filozofia historia językoznawstwo literaturoznawstwo nauki o kulturze i religii nauki o sztuce
Dziedzina nauk inżyneryjno-technicznych	architektura i urbanistyka automatyka, elektronika i elektrotechnika informatyka techniczna i telekomunikacja inżynieria biomedyczna inżynieria chemiczna inżynieria lądowa i transport inżynieria materiałowa inżynieria mechaniczna inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	nauki farmaceutyczne nauki medyczne nauki o kulturze fizycznej nauki o zdrowiu
Dziedzina nauk rolniczych	nauki leśne rolnictwo i ogrodnictwo technologia żywności i żywienia weterynaria zootechnika i rybactwo
Dziedzina nauk społecznych	ekonomia i finanse geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna nauki o bezpieczeństwie nauki o komunikacji społecznej i mediach nauki o polityce i administracji nauki o zarządzaniu i jakości nauki prawne nauki socjologiczne pedagogika prawo kanoniczne psychologia
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	astronomia informatyka matematyka nauki biologiczne nauki chemiczne nauki fizyczne nauki o Ziemi i środowisku
Dziedzina nauk teologicznych	nauki teologiczne
Dziedzina sztuki	sztuki filmowe i teatralne sztuki muzyczne sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

^a Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. poz. 1818).

ANEKS VI

ANNEX VI

Podejście dziedzinowe: klasyfikacja Przetwórstwa przemysłowego i usług według intensywności B+R (PKD 2007)

Sectoral approach: classification of Manufacturing and services sector according to R&D intensity (NACE Rev. 2)

Sektor Sector	Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	PKD 2007 NACE Rev. 2
Wysoka technika High-technology	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	21
	Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	26
	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn	30.3
Średnio-wysoka technika Medium high-technology	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	20
	Produkcja broni i amunicji	25.4
	Produkcja urządzeń elektrycznych	27
	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	28
	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	29
	Produkcja lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego	30.2
	Produkcja wojskowych pojazdów bojowych	30.4
	Produkcja sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana	30.9
Średnio-niska technika Medium low-technology	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne	32.5
	Reprodukcja zapisanych nośników informacji	18.2
	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	19
	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	22
	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	23
	Produkcja metali	24
	Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń oraz z wyłączeniem produkcji broni i amunicji	25 bez 25.4
	Produkcja statków i łodzi	30.1
Niska technika Low-technology	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	33
	Produkcja artykułów spożywczych	10
	Produkcja napojów	11
	Produkcja wyrobów tytoniowych	12
	Produkcja wyrobów tekstylnych	13
	Produkcja odzieży	14
	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	15
	Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli, produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	16
	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	17
	Drukowanie i działalność usługowa związana z poligrafią	18.1
	Produkcja mebli	31
Pozostała produkcja wyrobów z wyłączeniem produkcji urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włącznie z dentystycznymi	32 bez 32.5	

Sektor Sector		Usługi Services	PKD 2007 NACE Rev. 2	
Usługi oparte na wiedzy Knowledge-intensive services (KIS)	Usługi wysokiej techniki High-tech services	Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych	59	
		Nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych	60	
		Telekomunikacja	61	
		Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	62	
		Działalność usługowa w zakresie informacji	63	
		Badania naukowe i prace rozwojowe	72	
	Usługi rynkowe (bez finansowych i usług wysokiej techniki) Market services (excluding financial and high-tech services)	Transport wodny	50	
		Transport lotniczy	51	
		Działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe	69	
		Działalność firm centralnych (head offices), doradztwo związane z zarządzaniem	70	
		Działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne	71	
		Reklama, badanie rynku i opinii publicznej	73	
		Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	74	
		Działalność związana z zatrudnieniem	78	
		Działalność detektywistyczna i ochroniarska	80	
	Usługi finansowe Financial services	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	64-66	
	Inne Other	Działalność wydawnicza	58	
		Działalność weterynaryjna	75	
		Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	84	
		Edukacja	85	
		Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	86-88	
		Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem	90-93	
	Usługi mniej wiedzochłonne Less knowledge-intensive services (LKIS)	Usługi rynkowe Market services	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	45-47
			Transport lądowy oraz transport rurociągowy	49
			Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	52
			Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	55-56
			Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	68
Wynajem i dzierżawa			77	
Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane			79	
Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni			81	
Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej			82	
Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego			95	
Inne Other		Działalność pocztowa i kurierska	53	
		Działalność organizacji członkowskich	94	
		Pozostała indywidualna działalność usługowa	96	
		Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	97-98	
		Organizacje i zespoły eksterytorialne	99	

Źródło: Eurostat, Working Group Meeting on Statistics on Science, Technology and Innovation, Luxembourg 27-28 November 2008. doc. Eurostat/F4/STI/2008/12.

ANEKS VII

ANNEX VII

Wyroby wysokiej techniki na podstawie listy OECD według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Handlu (SITC Rev. 4). Lista zatwierdzona przez Eurostat w kwietniu 2009 r.

Classification of high technology products based on the OECD list according to the Standard International Trade Classification (SITC Rev.4). The list was validated by Eurostat in April 2009

	1. Sprzęt lotniczy		
	Aerospace		
792.1	Śmigłowce,	763.8	Aparatura wideo do zapisu i odtwarzania obrazu i dźwięku, nawet wyposażona w urządzenie do odbioru sygnałów wizyjnych i dźwiękowych (tunery wideo),
792.2	Samoloty i pozostałe statki powietrzne (inne niż śmigłowce), o napędzie mechanicznym, o masie własnej nieprzekraczającej 2 000 kg,	764	(764.93, 764.99)
792.3	Samoloty i pozostałe statki powietrzne (inne niż śmigłowce), o napędzie mechanicznym, o masie własnej przekraczającej 2 000 kg, ale nieprzekraczającej 15 000 kg,		Sprzęt telekomunikacyjny, gdzie indziej niewymieniony ani niewłączony, i części, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone, i akcesoria aparatury objętej działem 76,
792.4	Samoloty i pozostałe statki powietrzne (inne niż śmigłowce), o napędzie mechanicznym, o masie własnej przekraczającej 15 000 kg,	772.2	Obwody drukowane,
792.5	Statki kosmiczne (włączając sztuczne satelity) i pojazdy nośne statków kosmicznych,	772.61	Tablice, panele (włączając panele do sterowania cyfrowego), konsole, pulpity, szafy i pozostałe układy wspornikowe, wyposażone przynajmniej w dwie lub więcej aparatów objętych podgrupą 772.4 lub 772.5, do elektrycznego sterowania lub rozdziału energii elektrycznej (włączając układy zawierające przyrządy lub aparaturę, objęte grupami 774, 881, 884 lub działem 87, ale z wyłączeniem aparatury połączeniowej objętej podgrupą 764.1) do napięć nieprzekraczających 1 000 V,
792.91	Śmigła i wirniki oraz ich części,	773.18	Kable z włókien światłowodowych,
792.93	Podwozia i ich części,	776.25	Lampy mikrofalowe (z wyłączeniem lamp sterowanych potencjałem siatki),
714	(714.89, 714.99)	776.27	Pozostałe lampy katodowe,
	Silniki i siłowniki, nieelektryczne (inne niż te objęte grupami 712, 713 i 718); części do tych silników i siłowników, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone,	776.3	Diody, tranzystory i podobne urządzenia półprzewodnikowe; świetłoczułe urządzenia półprzewodnikowe (włączając fotoogniwa, nawet zmontowane w moduły lub tworzące panele); diody świecące (elektroluminescencyjne),
874.11	Kompasy, busole morskie; pozostałe przyrządy i urządzenia nawigacyjne.	776.4	Elektroniczne układy scalone,
	2. Komputery – maszyny biurowe	776.8	Kryształy piezoelektryczne, oprawione; części elementów elektronicznych objętych grupą 776, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone,
	Computers & office machinery	898.44	Nośniki optyczne,
751.94	Maszyny, które wykonują dwie lub więcej funkcji drukowania, kopiowania lub transmisji telefaksowej, nadające się podłączenia do maszyn do automatycznego przetwarzania danych lub do sieci,	898.46	Nośniki półprzewodnikowe.
751.95	Pozostałe, nadające się podłączenia do maszyn do automatycznego przetwarzania danych lub do sieci,		4. Środki farmaceutyczne
759.97	Części i akcesoria do maszyn objętych grupą 752,		Pharmacy
752	Maszyny do automatycznego przetwarzania danych i urządzenia do nich; czytniki magnetyczne lub optyczne, maszyny do przenoszenia danych na nośniki danych w formie zakodowanej i maszyny do przetwarzania takich danych, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone.	541.3	Antybiotyki, niepakowane jako leki objęte grupą 542,
	3. Elektronika – telekomunikacja	541.5	Hormony, prostaglandyny, tromboksany i leukotrieny, naturalne lub syntetyczne; ich pochodne i analogi strukturalne, włącznie z polipeptydami o zmodyfikowanym łańcuchu, stosowane głównie jako hormony,
	Electronics & telecommunications		
763.31	Aparatura uruchamiana monetami, banknotami, kartami bankowymi, żetonami lub innymi środkami płat-		

- 541.6 Glikozydy; gruczoły i pozostałe organy, i ich ekstrakty; antyusurowice, szczepionki i podobne produkty,
- 542.1 Leki zawierające antybiotyki lub ich pochodne,
- 542.2 Leki zawierające hormony lub pozostałe produkty objęte podgrupą 541.5, ale niezawierające antybiotyków.
- 5. Aparatura naukowo-badawcza**
Scientific instruments
- 774 Aparatura elektrodiagnostyczna do zastosowań medycznych, chirurgicznych, stomatologicznych lub weterynaryjnych i aparatura radiologiczna,
- 871 Przyrządy i aparatura, optyczne, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone,
- 872.11 Wiertarki dentystyczne, nawet na wspólnej podstawie z innym sprzętem stomatologicznym,
- 874 (874.11, 874.2)
Przyrządy i aparatura, pomiarowa, kontrolna i analityczna, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone,
- 881.11 Aparaty fotograficzne (inne niż kinematograficzne),
- 881.21 Kamery kinematograficzne,
- 884.11 Soczewki kontaktowe,
- 884.19 Włókna optyczne i wiązki włókien optycznych, i kable światłowodowe; arkusze i płyty z materiałów polaryzujących; elementy optyczne nieoprawione, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone,
- 899.6 (899.65, 899.69)
Urządzenia ortopedyczne (włączając kule, pasy chirurgiczne i przepuklinowe); szyny i pozostałe urządzenia do złamań; protezy; aparaty słuchowe i pozostałe urządzenia zakładane, noszone lub wszczepiane, mające na celu skorygowanie wady lub kalectwa.
- 6. Maszyny elektryczne**
Electrical machinery
- 778.7 Maszyny i aparatura, elektryczne, wykonujące indywidualne funkcje, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone; ich części,
- 778.84 Elektryczna aparatura do sygnalizacji dźwiękowej lub wizualnej (na przykład dzwonki, syreny, tablice sygnalizacyjne, urządzenia alarmowe przeciwwłamaniowe lub przeciwpożarowe), inna niż ta objęta pozycją 778.34 lub 778.82, (778.61, 778.66, 778.69)
- 778.6 Kondensatory elektryczne, stałe, nastawne lub strojone.
- 7. Maszyny nieelektryczne**
Non-electrical machinery
- 714.89 Pozostałe turbiny gazowe,
- 714.99 Części do turbin gazowych objętych pozycją 714.89,
- 718.7 Reaktory jądrowe i części do nich; sekcje paliwowe (kasety) do reaktorów jądrowych, nienapromienione,
- 728.47 Maszyny i aparatura do rozdzielania izotopów, i części do nich, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone,
- 731.1 Obrabiarki do obróbki dowolnych materiałów przez usuwanie nadmiaru materiału za pomocą lasera lub innej wiązki świetlnej, lub fotonowej, metodą ultradźwiękową, elektroerozyjną, elektrochemiczną, za pomocą wiązki elektronów, wiązki jonowej lub łuku plazmowego,
- 731.31 Tokarki poziome sterowane numerycznie,
- 731.35 Pozostałe tokarki sterowane numerycznie,
- 731.42 Pozostałe wiertarki, sterowane numerycznie,
- 731.44 Pozostałe wiertarko-frezarki, sterowane numerycznie,
- 731.51 Frezarki wspornikowe, sterowane numerycznie,
- 731.53 Pozostałe frezarki, sterowane numerycznie,
- 731.61 Szlifierki do płaszczyzn, sterowane numerycznie, z możliwością ustawiania położenia wzdłuż dowolnej osi z dokładnością do 0,01 mm lub wyższą,
- 731.63 Pozostałe szlifierki, sterowane numerycznie, z możliwością ustawiania położenia wzdłuż dowolnej osi z dokładnością do 0,01 mm lub wyższą,
- 731.65 Ostrzarki (szlifierki-ostrzarki narzędziowe), sterowane numerycznie,
- 733.12 Giętarki, krawędziarki, maszyny do prostowania lub prostownice do blach (włączając prasy), sterowane numerycznie,
- 733.14 Nożyce mechaniczne (włączając prasy), inne niż kombinowane dziurkarki i wykrawarki, sterowane numerycznie,
- 733.16 Maszyny do przebijania, dziurkowania lub nacinania (włączając prasy), włączając kombinowane dziurkarki i wykrawarki, sterowane numerycznie,
- 735.9 Części, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone, i akcesoria nadające się do stosowania wyłącznie lub głównie do obrabiarek objętych grupami 731 i 733,
- 737.33 Maszyny i aparatura, do oporowego zgrzewania metali, całkowicie lub częściowo automatyczne,
- 737.35 Maszyny i aparatura, do spawania metali łukiem elektrycznym (włączając łuk plazmowy), całkowicie lub częściowo automatyczne.
- 8. Chemikalia**
Chemistry
- 522.22 Selen, tellur, fosfor, arsen i bor,
- 522.23 Krzem,
- 522.29 Wapń, stront i bar; metale ziem rzadkich, skand, itr, metale alkaliczne lub metale ziem alkalicznych, nawet ich mieszaniny lub stopy,
- 522.69 Pozostałe nieorganiczne zasady; pozostałe tlenki, wodorotlenki i nadtlenki metali,
- 525 Materiały promieniotwórcze i pokrewne,
- 531 Środki barwiące organiczne syntetyczne i laki barwnikowe i preparaty na ich bazie,
- 574.33 Poli(tereftalan etylenu),
- 591 Środki owadobójcze, gryzoniobójcze, grzybobójcze, chwastobójcze, opóźniające kiełkowanie, regulatory wzrostu roślin, środki odkażające i podobne produkty, pakowane do postaci lub w opakowania do sprzedaży detalicznej, lub w postaci preparatów lub artykułów (na przykład taśm nasyconych siarką, knotów i świec oraz lepów na muchy).
- 9. Uzbrojenie**
Armament
- 891 Broń i amunicja.

ANEKS VIII

ANNEX VIII

Międzynarodowa Klasyfikacja Patentowa

International Patent Classification

Dział A – Podstawowe potrzeby ludzkie

Section A – Human necessities

Rolnictwo

Agriculture

A01 Rolnictwo; Leśnictwo; Hodowla zwierząt; Łowiectwo; Zakładanie sideł; Rybołówstwo.

Środki spożywcze; Tytoń

Foodstuffs; Tobacco

A21 Piekarnictwo; Urządzenia do produkcji lub przetwarzania ciasta; Do wypieków,
 A22 Ubój; Przerób mięsa; Przerób drobiu lub ryb,
 A23 Żywność lub środki spożywcze; Ich przerób nie objęty przez inne klasy,
 A24 Tytoń; Cygara; Papierosy; Przybory do palenia.

Przedmioty użytku osobistego lub domowego

Personal or domestic articles

A41 Odzież,
 A42 Nakrycia głowy,
 A43 Obuwie,
 A44 Pasmanteria; Biżuteria,
 A45 Przedmioty użytku osobistego lub przybory podróżne,
 A46 Szczotkarstwo,
 A47 Meble; Przedmioty lub artykuły gospodarstwa domowego; Młynki do kawy; Młynki do przypraw; Odkurzacze ogólnie.

Zdrowie; Ratowanie życia; Rozrywka

Health; Life-saving; Amusement

A61 Medycyna lub weterynaria; Higiena,
 A62 Ratownictwo; Pożarnictwo,
 A63 Sprzęt sportowy; Gry; Urządzenia rozrywkowe,
 A99 Zagadnienia nieprzewidziane w tym dziale.

Dział B – Różne procesy przemysłowe; Transport

Section B – Performing operations; Transporting

Rozdzielanie; Mieszanie

Separating; Mixing

B01 Fizyczne lub chemiczne sposoby lub urządzenia ogólnie,
 B02 Kruszenie, proskowanie lub rozdrabnianie; Obróbka przygotowawcza ziarna przed mieleniem,
 B03 Rozdzielanie materiałów stałych z zastosowaniem cieczy lub z zastosowaniem stołów pneumatycznych lub osadzarek wstrząsowych; Rozdzielanie magnetyczne lub elektrostatyczne materiałów stałych od materiałów stałych lub płynów; Rozdzielanie za pomocą pól elektrycznych wysokiego napięcia,
 B04 Odśrodkowe aparaty lub maszyny do prowadzenia procesów fizycznych lub chemicznych,
 B05 Rozpylanie lub rozpryskiwanie ogólnie; Nanoszenie cieczy lub innych podatnych na płynięcie materiałów na powierzchnie ogólnie,
 B06 Wytwarzanie lub przekazywanie drgań mechanicznych ogólnie,
 B07 Rozdzielanie ciał stałych; Sortowanie,
 B08 Czyszczenie,
 B09 Usuwanie odpadów stałych; Regeneracja zanieczyszczonych gruntów.

Formowanie

Shaping

B21 Mechaniczna obróbka metali zasadniczo bez ubytku materiału; Wykrawanie metali,
 B22 Odlewnictwo; Metalurgia proszków,
 B23 Obrabiarki; Obróbka metali nie przewidziana gdzie indziej,
 B24 Szlifowanie; Polerowanie,
 B25 Narzędzia ręczne; Narzędzia przenośne o napędzie mechanicznym; Rękojeści narzędzi ręcznych; Sprzęt warsztatowy; Manipulatory,
 B26 Narzędzia ręczne do cięcia; Cięcie; Rozdzielanie,
 B27 Obróbka lub konserwacja drewna lub podobnych materiałów; Maszyny do wbijania gwoździ lub maszyny do spinania klamrami ogólnie,
 B28 Obróbka cementu, gliny lub kamienia,
 B29 Przetwarzanie tworzyw sztucznych; Przetwarzanie materiałów w stanie plastycznym, ogólnie,
 B30 Prasy,

- B31 Wytwarzanie przedmiotów z papieru lub tektury; Obróbka papieru lub tektury,
 B32 Wyroby warstwowe,
 B33 Wytwarzanie przyrostowe.

Drukarnictwo Printing

- B41 Drukarnictwo; Maszyny do liniowania; Maszyny do pisania; Stemple,
 B42 Introligatorstwo; Albumy; Segregatory; Druki specjalne,
 B43 Przybory do pisania lub rysowania; Wyposażenie biurowe,
 B44 Sztuki lub techniki zdobnicze.

Transport Transporting

- B60 Pojazdy ogólnie,
 B61 Kolejnictwo,
 B62 Pojazdy lądowe poruszające się inaczej niż po szynach,
 B63 Okręty lub inne jednostki pływające; Wyposażenie do nich,
 B64 Statki powietrzne; Lotnictwo; Kosmonautyka,
 B65 Transport; Pakowanie; Magazynowanie; Manipulowanie materiałami cienkimi lub wiotkimi,
 B66 Wyciąganie; Podnoszenie; Holowanie,
 B67 Otwieranie lub zamykanie butelek, słoików lub podobnych pojemników; Manipulowanie cieczą,
 B68 Siodlarstwo; Tapicerstwo.

Technologia mikrostrukturalna; Nanotechnologia Microstructural technology; Nanotechnology

- B81 Technologia mikrostrukturalna,
 B82 Nanotechnologia,
 B99 Zagadnienia nieprzewidziane gdzie indziej w tym dziale.

Dział C – Chemia; Metalurgia Section C – Chemistry; Metallurgy

Chemia Chemistry

- C01 Chemia nieorganiczna,
 C02 Obróbka wody, ścieków przemysłowych, komunalnych lub osadów kanalizacyjnych,
 C03 Szkło; Węlna mineralna lub żuźłowa,
 C04 Cement; Beton; Sztuczny kamień; Ceramika; Materiały ogniotrwałe,
 C05 Nawozy; Ich wytwarzanie,
 C06 Materiały wybuchowe; Zapałki,
 C07 Chemia organiczna,
 C08 Organiczne związki wielkocząsteczkowe; Ich wytwarzanie lub obróbka chemiczna; Mieszanki na ich podstawie,

- C09 Barwniki; Farby; Środki nadające połysk; Żywice naturalne; Środki klejące; Mieszanki różnego rodzaju nieprzewidziane gdzie indziej; Zastosowanie materiałów nieprzewidziane gdzie indziej,
 C10 Przemysł naftowy, gazowniczy lub koksowniczy; Gazy techniczne zawierające tlenek węgla; Paliwa; Smary; Torf,
 C11 Zwierzęce lub roślinne oleje, tłuszcze, substancje tłuszczowe lub woski; Uzyskiwane z nich kwasy tłuszczowe; Środki czyszczące; Świece,
 C12 Biochemia; Piwo; Spirytualia; Wino; Ocet; Mikrobiologia; Enzymologia; Mutacje lub inżynieria genetyczna,
 C13 Przemysł cukrowniczy,
 C14 Skórki surowe; Skóry surowe; Skóry futerkowe; Skóry wyprawione.

Metalurgia Metallurgy

- C21 Metalurgia żelaza,
 C22 Metalurgia; Stopy żelaza lub metali nieżelaznych; Obróbka stopów lub metali nieżelaznych,
 C23 Powlekanie materiałów metalicznych; Powlekanie materiałów materiałem metalicznym; Chemiczna obróbka powierzchni; Obróbka materiału metalicznego metodą dyfuzyjną; Powlekanie, ogólnie, przez naporowywanie próżniowe, przez napyłanie katodowe, przez implantacje jonów lub przez osadzanie chemiczne z fazy gazowej; Zabezpieczanie ogólnie materiału metalicznego przed korozją lub tworzeniem się powłok osadowych
 C25 Procesy elektrolityczne lub elektroforetyczne; Urządzenia do tych procesów,
 C30 Hodowla kryształów.

Techniki kombinatoryczne Combinatorial technology

- C40 Techniki kombinatoryczne,
 C99 Zagadnienia nieprzewidziane gdzie indziej w tym dziale.

Dział D – Włókiennictwo; Papiernictwo Section D – Textiles; Paper

Wyroby włókiennicze lub materiały elastyczne nieprzewidziane gdzie indziej Textiles or flexible materials not otherwise provided for

- D01 Naturalne lub sztuczne przędze lub włókna staplowe; Przędzenie,
 D02 Przędza pojedyncza; Mechaniczna obróbka wykańczająca przędzy pojedynczej lub lin; Snucie lub nawijanie osnów,
 D03 Tkactwo,
 D04 Plecenie; Wytwarzanie koronek; Działanie; Wyroby pasmanteryjne; Wyroby włókiennicze nietkane,
 D05 Szybie; Haftowanie; Iglowanie,

- D06 Obróbka wyrobów włókienniczych lub podobnych; Pranie; Materiały elastyczne nieprzewidziane gdzie indziej,
D07 Liny; Kable inne niż elektryczne.

Papier Paper

- D21 Papiernictwo; Otrzymywanie celulozy,
D99 Zagadnienia nieprzewidziane w tym dziale.

Dział E – Budownictwo; Górnictwo Section E – Fixed constructions

Budownictwo Building

- E01 Budowa dróg, dróg kolejowych lub mostów,
E02 Budownictwo wodne; Fundamentowanie; Roboty ziemne,
E03 Zaopatrzenie w wodę; Odprowadzanie ścieków,
E04 Budownictwo,
E05 Zamki; Klucze; Osprzęt do okien lub drzwi; Schowki bankowe,
E06 Drzwi, okna, okiennice lub zasłony żaluzjowe, ogólnie; Drabiny.

Wiercenia w ziemi lub skale; Górnictwo Earth or rock drilling; Mining

- E21 Wiercenia w ziemi lub skale; Górnictwo,
E99 Zagadnienia nieprzewidziane w tym dziale.

Dział F – Budowa maszyn; Oświetlenie; Ogrzewanie; Uzbrojenie; Technika minerska Section F – Mechanical engineering; Lighting; Heating; Weapons; Blasting

Silniki lub pompy Engines or pumps

- F01 Maszyny lub silniki ogólnie; Siłownie ogólnie; Silniki parowe,
F02 Silniki spalinowe; Zespoły silników na gorący gaz lub na produkty spalania,
F03 Maszyny lub silniki do cieczy; Silniki wiatrowe, sprężynowe, lub ciężarowe; Wytwarzanie energii mechanicznej lub odrzutowego ciągu napędowego nieprzewidziane gdzie indziej,
F04 Maszyny wyporowe do cieczy; Pompy do cieczy lub płynów sprężystych.

Technika ogólnie Engineering in general

- F15 Płynowo-ciśnieniowe urządzenia wykonawcze; Hydraulika lub pneumatyka, ogólnie,

- F16 Elementy maszyn lub jednostki maszynowe; Ogólne założenia prawidłowego sposobu pracy maszyn lub urządzeń; Izolacja termiczna ogólnie,
F17 Magazynowanie lub rozdział gazów lub cieczy.

Oświetlenie; Ogrzewanie Lighting; Heating

- F21 Oświetlenie,
F22 Wytwarzanie pary,
F23 Urządzenia do spalania; Sposoby spalania,
F24 Ogrzewanie; Piece; Wentylacja,
F25 Chłodzenie lub zamrażanie; Układy połączone grzejno-chłodnicze; Układy z zastosowaniem pomp ciepłych; Wytwarzanie lub przechowywanie lodu; Skraplanie lub zestalanie gazów,
F26 Suszenie,
F27 Piece przemysłowe; Piece szybowe; Piece płomieniowe; Retorty,
F28 Wymiana ciepła ogólnie.

Sprzęt bojowy; Technika minerska Weapons; Blasting

- F41 Sprzęt bojowy,
F42 Amunicja; Technika minerska,
F99 Zagadnienia nieprzewidziane gdzie indziej w tym dziale.

Dział G – Fizyka Section G – Physics

Przyrządy Instruments

- G01 Pomiary; Testowanie,
G02 Optyka,
G03 Fotografia; Kinematografia; Analogiczne techniki wykorzystujące fale inne niż fale optyczne; Elektrografia; Holografia,
G04 Zegarmistrzostwo,
G05 Sterowanie; Regulacja,
G06 Obliczanie; Przeliczanie; Liczenie,
G07 Urządzenia kontrolne,
G08 Sygnalizacja,
G09 Nauczanie; Kryptografia; Wyświetlanie; Reklama; Pieczęcie,
G10 Instrumenty muzyczne; Akustyka,
G11 Zapamiętywanie informacji,
G12 Detale przyrządów.

Nukleonika Nucleonics

- G21 Fizyka jądrowa; Technika jądrowa,
G99 Zagadnienia nieprzewidziane gdzie indziej w tym dziale.

Dział H – Elektrotechnika

Section H – Electricity

H01	Podstawowe elementy elektryczne,
H02	Wytwarzanie, przetwarzanie lub rozdział energii elektrycznej,
H03	Podstawowe układy elektroniczne,
H04	Technika łączności elektrycznej,
H05	Zagadnienia elektrotechniki nieprzewidziane gdzie indziej,
H99	Zagadnienia nieprzewidziane gdzie indziej w tym dziale.

Na podstawie danych o wnioskach patentowych w podklasach zakresów wiedzy Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej Eurostat podaje dane dotyczące zgłoszeń patentowych w zakresie wysokiej techniki. Patenty z zakresu wysokiej techniki są zliczane zgodnie z kryteriami ustalonymi w Raporcie Statystycznym Porozumienia Trójstronnego, gdzie jako zakresy wysokiej techniki zdefiniowane są kategorie: Komputery i maszyny biurowe; Mikroorganizmy i inżynieria genetyczna, Sprzęt lotniczy, Techniki łączności, Półprzewodniki, Lasery.

Podklasy, grupy i podgrupy Międzynarodowej Klasyfikacji Patentowej odpowiadające kategoriom produktów wysokiej techniki:

The International Patent Classification subclasses, groups and subgroups corresponding to high-tech fields:

Komputery i maszyny biurowe

Computer and automated business equipment

B41J	Maszyny do pisania; Mechanizmy do drukowania wybranych znaków, tzn. mechanizmy drukujące inaczej niż z zastosowaniem form drukowych; Korekta błędów drukarskich,
G06C	Kalkulatory cyfrowe, w których wszystkie obliczenia odbywają się na drodze mechanicznej,
G06D	Cyfrowe urządzenia obliczeniowe przepływowo-ciśnieniowe,
G06E	Optyczne urządzenia obliczeniowe,
G11C 29/54	Ustawienie układów sprawdzających w zakresie projektowania, np. projekt narzędzi sprawdzających (DFT),
G06Q 10/00	Administracja, w tym Automatyzacja pracy biurowej czy Rezerwacje; Zarządzanie, w tym Zasoby, przepływ pracy, zarządzanie zasobami ludzkimi lub projektami,
G06Q 30-99/00	Handel, np. zakupy lub handel elektroniczny, Finanse; Ubezpieczenia; Strategie podatkowe; Przetwarzanie podatku dochodowego od osób prawnych lub podatku dochodowego, Systemy lub metody specjalnie przystosowane do specyfiki sektora handlowego, np. zakładów użyteczności publicznej lub turystyki, Systemy lub metody specjalnie przystosowane do celów administracyjnych, handlowych, finansowych, dotyczących zarządzania, kontroli lub prognozowania nie związane z przetwarzaniem da-

nych, Zagadnienia nieprzewidziane w innych grupach tej podklasy,

G06Q 20/00	Struktury, plany lub protokoły płatności,
G06G	Kalkulatory analogowe,
G06J	Hybrydowe urządzenia obliczeniowe,
G06F 3/01	Urządzenia wejścia lub uniwersalne urządzenia wejścia i wyjścia do interakcji pomiędzy użytkownikiem i komputerem,
G06M	Mechanizmy liczące; Zliczanie przedmiotów nieprzewidziane gdzie indziej.

Mikroorganizmy i inżynieria genetyczna

Micro-organism and genetic engineering

C40B 10/00	Bezpośrednia ewolucja molekularna makrocząsteczek, np. RNA, DNA lub protein,
C40B 40/00-50/18	Biblioteki jako takie, np. tablice, mieszaniny, Metody tworzenia bibliotek, np. synteza kombinatoryczna,
C12P	Procesy fermentacyjne lub z zastosowaniem enzymów służące do wytwarzania określonych związków chemicznych lub mieszanin lub do wydzielania izomerów optycznych z mieszaniny racemicznej,
C12Q	Pomiary lub badanie procesów z udziałem enzymów lub mikroorganizmów (próby immunologiczne g01n 33/53); Mieszaniny lub papierki wskaźnikowe do tego celu; Sposoby wytwarzania takich mieszanin; Sterowanie w procesach mikrobiologicznych lub enzymologicznych reagujących na warunki procesu.

Sprzęt lotniczy

Aviation

B64B	Statki powietrzne lżejsze od powietrza,
B64C	Samoloty; Śmigłowce,
B64D	Instalacje i wyposażenie pokładowe statków powietrznych; Ubiory lotnicze; Spadochrony; Układy lub zabudowa urządzeń napędowych lub układów przeniesienia napędu w statkach powietrznych,
B64F	Urządzenia na ziemi lub na lotniskowcach dla statków powietrznych specjalnie przystosowane do użycia w połączeniu ze statkiem powietrznym; Projektowanie, wytwarzanie, montowanie, czyszczenie, konserwacja lub naprawa statków powietrznych, nieprzewidziane gdzie indziej,
B64G	Kosmonautyka; Pojazdy lub wyposażenie do tego celu.

Techniki łączności

Communication technology

H04B	Transmisja,
H04H	Transmisja radiofoniczna,
H04J	Łączność wielokrotna,
H04K	Łączność utajniona; Zagłuszanie łączności,
H04L	Transmisja informacji cyfrowej, np. łączność telegraficzna,
H04M	Łączność telefoniczna,

H04N Przekazywanie obrazów, np. telewizja,
H04Q Wybieranie,
H04R Głośniki, mikrofony, głowice gramofonowe lub podobne przetworniki akustyczno-elektromechaniczne; Aparaty słuchowe; Systemy rozgłoszeniowe,
H04S Systemy stereofoniczne.

Półprzewodniki Semiconductors

H01L Przyrządy półprzewodnikowe; Przyrządy elektryczne wykonane na bazie ciała stałego nie przewidziane gdzie indziej.

Lasery Lasers

H01S Przyrządy wykorzystujące emisję wymuszoną.